

1168
2009

13

დაპატიმრებული
გაზეთი და
დასასჯელად
გამზადებული
რედაქტორი

N15 (461)
9/IV-15/IV.2009

პასი 1 ლარი

მოსდება თუ არა
დაპირისპირება
ჟურნალისტებს შორის

ვინ იბყვის სიმართლას

წლის ყველაზე
ნარკობებული
ადამიანი და გიგა
ლორთქიფანიძის
„ქაღალდის გული“

„ეს სოფლა ყველა
ჩვენგანის კისერზეა...“

ბიბლუსი

წიგნის მატაზიათა ქსელი

Books

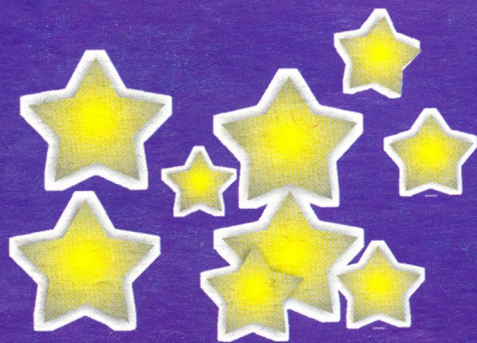
„უწიგნოდ თვალთახედვის
ძარი მოკლოვ“

წიგნი

სიასლე ბიბლუსში!

დაგროვებითი ბარათი!

შეიძინეთ წიგნები, დააგროვეთ ვარსკვლავები და მიიღეთ
საჩუქრები.

წაიკითხე წიგნები - უკეთესად იქნები!

சாட்சாந்தவாஸ்தவ
வாஸ்தவவாஸ்தவ
வாஸ்தவவாஸ்தவ
வாஸ்தவவாஸ்தவ

■ პროზა

მთავრობის გადაწყვეტილების ერთდროს გზა და აღმართი,
როგორცაა ყველაზე მეტად გაუმართლებს 32

■ ნაშრომი ამავე

მიზნობრივი ქალების შერჩევა... 33

■ მოთხრობა

34

■ ჯანმრთელობა

✓ როგორ გავხდეთ გაზაფხულით მზენიერი 36

✓ როგორ მოვიშოროთ თქვენთვის ირგვლივ

გაჩინული შავი რგოლები 37

■ ჟურნალი ჟურნალი

✓ მსოფრთხი 39

✓ გზაწილები 55

■ განსახილველი

მოგზაურობა მთავრობის ზონაში (გაგრძელება) 71

■ რომანი

ანა ჯორჯიძე, დუმილის

მთქმელობა (გაგრძელება) 74

■ ბავშვ-ბავშვი

78

■ საკითხავი-ქალებისთვის

✓ ხმის გავრცელება — თქვენი ნარაზების იარაღი 80

✓ მოუარეთ და გაუფრთხილდით ფეხებს 81

■ ისტორიული რომანი

გოგა მანუჩიძე, დიდგორის საზო

ფრანკა ის ჯვარი (გაგრძელება) 82

■ აღმართი-ღვინა

ანდრონიკი დავრდუნიანი რამონი 86

88

■ პარაკლავები

88

■ საბავშვო

ბავშვი — ბავშვისა და სიხარულის საყვარი 91

■ თქვენი ჯანმრთელობა

ოჯახური კალაძე და სანდოვი შვილი,

როგორცაა დღის ნაშრომი ნაშრომებს ანიჭებს 92

■ სრულიად საიდუმლო

სიძულვილის მართვის ხელოვნება ანუ „კახაბა“

და ქართულ-აზერბაიჯანული კონფლიქტი 95

■ შემოქმედით

ანდრეასენის აზროვნების ფორმირებაზე

გზაწილები „ნოს აღმართი“ 98

■ ბავშვი

გამოხსნამ ზუსტად იმ დროს მოხდა,

როგორცაა სოფლით დასვენა... 100

■ მოთხრობა

„არაა პრობლემა“ ანუ მომდარეობი

რუსთავს ირგვლივ... 102

■ ავტორი

103

■ საბავშვო

104

■ ბავშვი

105

■ ასტროლოგია

106

გარეკანზე: ირმა ლიპარტიანი კოლაჟი

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ჟურნალი „გზა“
გამოქვეყნებულია მთელი წლის განმავლობაში
გაზეთის „კვირის გადართვის“ დამატება

ფურცელი ზედიზედ წაიკითხოთ პრესის პრინციპებით.
რედაქციის აზრი შესაძლოა არ ემთხვეოდეს მასალის ავტორის აზრს.

მთავარი რედაქტორი: ზურაბ აბაშიძე

მთ. რედაქტორის მოადგილეები: ლალი ფაცია, ლიკა ქავთაია

მენეჯერი: მათე კბილაძე

მისამართი: თბილისი, იოსებშიძის ქ. №49

ტელ: 38-84-44, ფაქსი: 38-08-63, email: gza.fantazia@gmail.com

რეკლამა „გზაში“: 37-78-07; 38-78-70.

ოჯახური კალაძე

ოჯახური კალაძის ფაქ-
ტი სწორედ შექმნა როგორც
პრესის, ისე გელევიზიის მიერ,
მაგრამ თუ ესმით მათი ფაქ-
ტის შესახებ, რომ მშობლების
ჩხუბი და ჭურჭლის მსხვერველი
ხმა შეიძლება ახარებდეს?

92

„გამოქვეყნებული“ ბელარუსის პრესაში

„პროტესტის ნიშნად
აღარც ერთ ბეჭედს აღარ
ვიკეთებ. ამის გამო დედა
სწორედ მეჩხუბება. მეუბნება:
გოგო ხარ და სამკაულები
უნდა ატარო. ერთდღეობით,
რასაც სიამოვნებით ვიკეთებ,
სათვალე და საათია“.

22

ვაკრილი — მითი თუ რეალობა

„ჩვენ წავიდეთ ამ ატრე-
სიულ, სისხლიანი გზით და
ამის დამაგვირგვინებელი
იყო ის ბარბაროსული აქ-
ცია, რომელიც 2007 წლის
7 ნოემბერს მოეწყო. დარ-
წმუნებული ვარ, რომ
დღესაც საბჭოთა წყობილებაში ვცხოვრობთ და ისევ ამ
„მანქანას“ ვუპირისპირდებით“.

19

დუმილის მეთქმელობა

— ვფიქრობ, დიდი
უსიამოვნებები
გელით, — მშვიდად
და თავდაჯერებუ-
ლად წარმოთქვა
ჭელიძემ, მერე მოახ-
ლოებულ გოგონა-
ს ნიკაპევემ ამოსდო საჩვენებელი თითი, —
ბავშვს ტუჩი აქვს გახეთქილი... — ნიშნის მოგე-
ბით თქვა, სკამზე ჩამოჯდა და ფეხი ფეხზე გა-
დაიდო.

— აბა, — გამჭოლი მშერა მესროლა, — გის-
მენტ, ახსნა-განმარტებებს ველოდები!

74

ნიუცონის მესამე ყანონი პოლიტიკაში ანუ „სირცხვილი არ ვჭამით, ხალხო!..“

ასეთი სიჯიუტე, ჩვენმა პოლიტიკურმა ბომონდმა რომ გამოიჩინა ბოლო თვეებში, არც მინახავს და არც წამოვითხავს. ნამდვილად არ მინდა, „პოზიცია“ და ოპოზიცია ჯიუტი თხების იგავს შევადარო, მაგრამ აბა, ვილაკისთვის ხომ დაინერა ის ალეგორიული ნაწარმოები, თხებში ადამიანებს რომ გულისხმობს?! ა, ბატონო, დადგა თქვენი ნაწარმი და დაპირებული 9 აპრილი, მე მეშინია, თქვენ?.. თუმცა თქვენ რისი უნდა გეშინოდეთ, როცა მე რისიც მეშინია, იმაზე თქვენ შეიძლება, ოცნებობთ კიდეც. „შეიძლება“ კი არა, რა თქმა უნდა, ოცნებობთ. ეს მე მაქვს ფსევდონიმად „პროვოკატორი“, თორემ ნამდვილი პროვოკატორები თქვენ ხართ და 5-10 გატყევილი თავი და ამდენივე დამტყვევებული ნეკი (თუ უარესი არა) ხელისუფლებაში მოსვლის ან ხელისუფლებაში დარჩენის მიზეზად თუ იყარებს, ამაზე რომელი მხარე ხართ უარის მთქმელი? არც ერთი!..

მოდით, მცირე ანალიზი გავაკეთოთ და იმათ, ვინც ზემოთაა და იმათაც, ვისაც ზემოთ მოხვედრა უნდა, დავანახოთ, რომ მათზე ნაკლები პოლიტიკოსები არც ჩვენ ვართ: ორივე მხარე ქადაგებს მშვიდობასა და მშვიდობიან პროტესტს, მაგრამ ორივე გაიძახის, არეულობა და პროვოკაცია მოსალოდნელია მეორე მხრიდანო. ვის აძლევს ხელს ამ შუქთხევაში, პროვოკაცია და დაპირისპირება? ხელისუფლებას რომ არ აძლევს, ფაქტია, რადგან თვითონ პრეზიდენტიც კი „შეფუცხუნებული“, ფეხდაფეხ დადის რეგიონებში და უკეთესი „ხვალის“ გარანტიებს იძლევა, ოღონდ ხალხი სახლებში დარჩეს და თბილისში არ ჩამოვიდეს...

ახლა მეორე მხარე — ოპოზიცია ავიღოთ. არც მაგას უნდა იზიდავდეს ცემა-ტყევა: ჯერ ერთი, უბრალო მომიტინგეების გარდა, თავადაც შეიძლება მოხვდეს ერთი-ორი კეტი, თან არ სჯობია, ის კაცი მშვიდობიანად გადადგეს და ყოველგვარი შტურმის გარეშე შეიპატიჟოს პარლამენტის თუ ახალ-დაუმთავრებელი საპრეზიდენტო რეზიდენციის შენობაში?! თუმცა ამ, მეორე მხარის რალაც ნაწილთან დაკავშირებით ეჭვი მაინც გამკრავს ხოლმე, რადგან თუ მრავალათასიან მიტინგზე რაიმე „ჩინჩალი“ მოხდა, ტყესტი დაზეპირებული აქვთ: მთავრობა საკუთარ ხალხს ტერორს უწყობს, 2007-ის ნოემბრის დღეებიც ხომ გახსოვთ?! ამიტომ, ღმერთმა ნუ ქნას, რომ ვილაკას ფეხიც კი დაუცდეს და ნაიფორსილოს, თორემ ეგრევე, სააკაშვილი — ჰიტლერი და მერაბიშვილი — გებელსი!..

სწორედ ამიტომ ვამბობ, მთავრობა მზადაა, ბალიშები და ფარდაებიც კი დაფინის მთელ რუსთაველზე, ოღონდ ვინმე არ დაშავდეს... თუმცა სულაც არ მინდა იმის ილუზია შეგიქმნათ, რომ ეს „გარდ-ბულბულიანი“ ხელისუფლება ბოლომდე უგალობებს იქ შეკრებილ ხალხს: დასაშვებზე მეტი ნაბიჯი და... ტყუილად კი არ ატრიალებდნენ ტელეეკრანის ლონდონის „დიდი ოცეულის“ სამიტის დროინდელ კადრებს — როგორ უბათქუნებდა პოლიცია წესრიგის დამრღვევ მომიტინგეებს: ჩვენთვის ხომ ბრიტანული დემოკრატია მისაბძია...

ასე რომ, საბოლოო ჯამში, ორივე მხარე ყველაფრისთვის მზადაა და განსაკუთრებით, ე.წ. რადიკალური ოპოზიცია, რომელიც თანახმაა მიშასთან დიალოგზე, ოღონდ ერთი პირობით — თუ გადადგება... შე კი დედამიწელო, თუ გადადგომას დააპირებს, შენთან დიალოგი რაღად უნდა?! კარგად რომ დაგებაროს, რომელი გასაღები რომელ ოთახს და სეიფს აღებს?.. მოშალა და, რადიკალური არც ოპოზიციობანა ვარგა და არც „პოზიციობანა“. თუ ქვეყანა და ხალხი გადარდებს, შენსავე ინტერესებში უნდა იყოს,

რაც შეიძლება ნაკლებად შეანუხო ხალხი და შენი გონებრივი და მორალური რესურსებით უნდა „მოქაჩო“ მთავრობას, ჭკუით მოიქცეს. მაგრამ — არა! შენ პირდაპირ იქ გინდა, ხელისუფლებაში და ამისთვის, იმ ხალხის თავისა და ნეკის იმედი გაქვს, რომლისთვისაც ერთი რეალური არგუმენტიც კი ვერ გითქვამს იმის დამამტკიცებელი, თუ შენ რით ხარ უკეთესი, თორემ ის რომ ვერაა ისეთი, როგორიც მე მინდა, შენ მასწავლი ამას?! არადა, მართლა, როგორ მინდა... თუნდაც ისეთი, რომელიც ოპოზიციასა და საზოგადოებას დიალოგის გასაბმელად, სასჯელალსრულების დეპარტამენტის შეფთან კი არ ეპატიჟება, არამედ — პარლამენტში ან მთავრობაში მაინც. როგორ უნდა ვინმეშენო კომპრომისებზე შენი მზადყოფნის, როცა შამკინს ანდობ ჩემთან მორიგებას, რომელიც სულ ცოტა ხნის წინ „გამოიჩეკა“ მინისტრად?!

მოკლედ, მიშამაც და „გრიშამაც“, კეთილი ინებებით და დასხედით ერთმანეთთან სალაპარაკოდ. „მე იმას არ მოვუსმენ“ და „მე ამას არ დაველაპარაკები“ — ჩვენ არ გავინტერესებს. დიალოგისა და შეთანხმების გარდა, დარჩენილია მხოლოდ ურთიერთ-დაპირისპირება, რომელსაც ყველანი გადაწყვებით. ბოლოს და ბოლოს, XVII საუკუნეში ინგლისელ ისააკ ნიუტონს ვაშლი დაეცა თავში და მსოფლიო მიზიდულობასთან ერთად, კანონებიც აღმოაჩინა, რომელთაგან მესამე ასე ჟღერს: ქმედება ინვესს უკუქმედებას ანუ — ძალადობა ინვესს ძალადობასო, გაიგეთ?! მთელ ინგლისში ერთი ვაშლის ხე დგას და კაცმა მაგებელა რალაც აღმოაჩინა, მთელი საქართველო ვაშლის ხეებს მიაქვს და თქვენ როგორ ვერ უნდა მიხვდეთ ამდენს?!

ოპოზიცია რომ ხარ და ხალხს ეუბნები, — მთავრობამ ფალაზათის გამოშვები გაზი მოიმარაგაო, — რა ქნას ხალხმა, სათადარიგო საცვლებით ნამოვიდეს აქციაზე?.. უფრო საინტერესო ჭორიც ხომ გაიგეთ: მთავრობამ სპეცსამხედრო ნაწილები უცხო ქვეყნიდან ჩამოიყვანა, მიტინგების დარბევაში რომ არიან დახელოვნებულიო?! ახლა, პასუხი არ გაინტერესებთ? ხელისუფლებამაც არ დაუყოვნა და ოპოზიციონერებზე თქვა: ეგენი, ბატონო, „პაჩოპით“ ფორმებს იძენენ, რომ მერე გაითამაშონ პოლიცია-ჯარისკაცების ხალხის მხარეზე გადასვლის სპექტაკლიო...

მოკლედ, მილიონნაირი ჭორ-მართალი ირევა, დამუხტული თბილისის ქუჩებში და ბევრი ადამიანი კითხულობს, დაბნეული: რომელს დაუჯერო ან სად იმალება სიმართლე? სიმართლე? უნებურად, ქართული კინოს ერთ-ერთი შედეგური „ქვევრი“ გამახსენდა, სადაც დაუწინყარი ეროსი მანჯგალაძის მიერ განსახიერებული „ბრძენი“ მილიციელი ქვევრში ჩარჩენილ ოსტატს ეუბნება: „მოკლედ, ორმაბათს მოხვალთ და ყველაფერს იქ გავარკვევთ“...

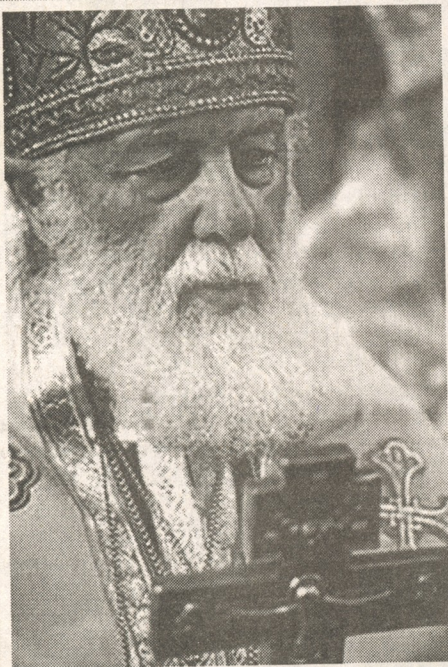
P.S. ოპოზიციის თათბირზე:

- გაიგეთ ახალი ამბავი?
- რა ამბავი?
- რა და, მერაბიშვილს რალაც გაზი შემოუტანია, ხალხის დასაშლელად, რომელიც ფალაზათს ინვესს თურმე.
- მერე, ეგ რას აძლევს მთავრობას?!
- როგორ თუ რას აძლევს? ფული იცის, ფული!
- ხედავთ, რას გვიშვრება ეს მთავრობა?! ჩვენი უნდათ გამდიდრება!..

პრომოკატორი

უზენაესისა და უნებარესის, ილია II-ის მოწოდება

„გვიახლოვდება 9 აპრილი, დღე, რომელიც ჩვენს მესხიერებაში ალიბეჭდა, როგორც თავისუფლებისთვის ერის ბრძოლის და დამოუკიდებლობის აღდგენის დღე. მას შემდეგ 20 წელი გავიდა. შეიცვალა დრო და, რა თქმა უნდა, პრობლემებიც, მაგრამ საფრთხე, როგორც უნინ, ახლაც არსებობს და მის თავიდან ასაცილებლად, თითოეულმა ჩვენგანმა ყველაფერი უნდა გააკეთოს, — აღნიშნა კათოლიკოს-პატრიარქმა თავის საგანგებო მიმართებაში. — ოფიციალური განცხადებით, ხელისუფლებაც და ოპოზიციაც ძალადობას გამოირიცხავენ, რადგან მიანიათ, რომ მშვიდობიან მეთოდებშია მათი ძლიერება. ეს მართლაც ასეა; უფალი ჩვენი, იესო ქრისტე ყველა პრობლემის გადაჭრას სწორედ მშვიდობით, სიკეთითა და სიყვარულით გვასწავლის. მაგრამ არ არის გამორიცხული პროვოკაციის საფრთხე. ამიტომაც კიდევ ერთხელ მივმართავ ხელისუფალთ, — არ დაუშვათ ძალის გამოყენება საკუთარი ხალხის წინააღმდეგ. მივმართავ ოპოზიციას, — მაქსიმალურად უზრუნველყავით აქციის მშვიდობიანი ფორმები. მივმართავ სამართალდამცავებსა და სამხედრო პირებს, — გახსოვდეთ, თქვენ წინაშე თქვენი მოყვასი, თქვენი სისხლი და ხორცი იდგება. მივმართავ

აქციის თითოეულ მონაწილეს, — გააცნობიერეთ, რომ ყოველგვარი აგრესია, მათ შორის სიტყვიერიც, დაუშვებელია და მისი ნებისმიერი გამოვლინება თქვენ თვითონ უნდა აღკვეთოთ. მე მინდა მივმართო საქართველოს არაქართულ მოსახლეობასაც, — ჩვენ მრავალი ავსმსურველი გვყავს და არ არის გამორიცხული, პროვოკაციული ქმედებები თქვენ მიმართაც განხორციელდეს, რათა დაძაბულობის სხვა კერებიც გაჩნდეს; თქვენ საქართველოს შვილები ხართ და იმედი მაქვს, გამოაღწეოთ ამ ქვეყნისადმი თქვენს სიყვარულსა და ერთგულებას და საჭიროების შემთხვევაში, მის სადარაჯოზე დადგებით.

შეგახსენებთ უფლის ამ სიტყვებსაც: „რომელმან ალილოს მახვილი, მახვილითვე წარწყმდეს“. მაშ, რამდენად მძიმე და საშინელი იქნება ხვედრი იმ ადამიანისა და მისი მოდგმისა, ვისმა მიზანმიმართულმა ან თუნდაც უგუნურმა ქმედებამ შეიძლება, ქვეყნის ბედი სასწორზე შეაგდოს და სისხლის ღვრამდე მიგვიყვანოს. ნუ იყოფინ! ჩვენ ყველამ, — ხელისუფლებამ, ოპოზიციამ, ხალხმაც და ეკლესიამაც მხოლოდ ისეთი ღირსეული ნაბიჯები უნდა გადავდგათ, რომელიც ჩვენს ქვეყანას სჭირდება და გამოადგება. ნუ ვიქნებით კატეგორიულები და გახსოვდეთ, სამშობლოს კეთილდღეობა აღემატება ჩვენს პირად ბედნიერებასა და კეთილდღეობას“, — ნათქვამია პატრიარქის მიმართებაში.

პარუს პრაზიდანის 25-წლიანი პატიმრობა მიუსაჯეს

სასამართლომ ქვეყნის ყოფილ პრეზიდენტს, ალბერტო ფუხიმორის 25 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა. მას მკვლელობა და ადამიანების გატაცება ედება ბრალად. 79 წლის ექსპრეზიდენტი, ძალაუფლების ბოროტად გამოყენების ბრალდებით, სასჯელს უკვე 6 წელია იხდის. თავად ფუხიმორი დანაშაულს უარყოფს და აცხადებს, რომ მის წინააღმდეგ აღძრული საქმე — შურისძიებაა, ბრალდებები კი გადაჭარბებული. იგი ხელისუფლებას ორმაგი სტანდარტების გამოყენებაშიც ადანაშაულებს.

ანგელა მერკელი თალიბების თავდასხმას გადაურჩა

ავღანეთში თალიბებმა გერმანული ჯარის ბანაკს რაკეტები დაუმიწეს. მათი მიზანი, ბანაკის დასათვალისწინებლად ჩასული, გერმანიის კანცლერის განადგურება იყო. ავღანეთში ანგელა მერკელის ვიზიტი უსაფრთხოების მიზნით, გასაიდუმლოებული გახლდათ, მაგრამ როგორც ჩანს, ეს ვერ მოხერხდა. როგორც თალიბების წარმომადგენელმა, საბიულა მუჯახიძემ განაცხადა, რაკეტების სამიზნეს წარმოადგენდა თვითმფრინავი, რომელშიც გერმანიის კანცლერი იმყოფებოდა. მერკელზე თავდასხმა განხორციელდა ზუსტად 20 წუთში მას შემდეგ, რაც კანცლერმა, თავდაცვის მინისტრ ფრანც იოზეფ იუნგის თანხლებით, ბანაკი დატოვა.

რუსეთი დანარჩენი მსოფლიოს წინააღმდეგ

„ბიზისის“ დაკვეთით ჩატარებული ყოველწლიური გამოკითხვის შედეგებმა უჩვენა, რომ გასულ წელს რუსეთის რეპუტაცია მკვეთრად დაეცა. ამ ქვეყანამ საერთაშორისო საზოგადოების ნდობა დაკარგა. გამოკითხულ რესპონდენტთა აზრით, რუსეთი მსოფლიოზე უარყოფით გავლენას ახდენს. ევროპაში რუსეთის რეიტინგი 51%-დან 31%-მდე დაეცა. აღსანიშნავია, რომ რუსეთში ევროპისა და ამერიკისადმი მოქალაქეთა ანალოგიური დამოკიდებულება შეინიშნება. ექსპერტები მიიჩნევენ, რომ რუსეთის მიმართ მსოფლიოს ნეგატიური აზრი საქართველოს წინააღმდეგ გაჩაღებულმა აგვისტოს ომმა გამოიწვია.

9 აპრილის მოვლანავს დიპლომატიის წარმომადგენლები დააპირდებიან

9 აპრილს, ოპოზიციის საპროტესტო გამოსვლებსა და ხელისუფლების რეაქციას საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები დააკვირდებიან. ამასთანავე, ზოგიერთი საელჩოსა თუ საერთაშორისო ორგანიზაციის თანამშრომლები სრული მობილიზებით იმუშავენ. ისინი დააკვირდებიან მოვლენების განვითარებას, მოხდება ინფორმაციის კოორდინირება და ევროკავშირის ცენტრალურ ოფისში მისი დროული მიწოდება. თბილისში იმყოფება ევროკავშირის სპეციალური წარმომადგენელი სამხრეთ კავკასიაში — პიტერ სემნები, რომელმაც „თბილისი მერიოტში“ სხვადასხვა შეხვედრა გამართა. ოპოზიციის ლიდერებთან შეხვედრის შემდეგ, სემნებმა აღნიშნა, რომ მათთან ისაუბრა უსაფრთხოების ზომებსა და სტაბილურობაზე, რომელიც ძალიან მნიშვნელოვანია. მისივე განცხადებით, ევროკავშირმა უკვე გამოყო სპეციალური წარმომადგენლები, რომლებიც აქციის მიმდინარეობას დააკვირდებიან. გარდა ამისა, საერთაშორისო საზოგადოება აქციებს საელჩოების საშუალებითაც გაუწევს მეთვალყურეობას.

მოძრაობა „ალანსი საქართველოსთვის“ ლიდერის, ირაკლი ალასანიას განცხადებით, პიტერ სემნებთან შეხვედრისას, შეთანხმდნენ იმაზე, რომ ევროკავშირის მხრიდან გამოყოფილი იქნება სპეციალური წარმომადგენელი, რომელსაც კონტაქტი ექნება როგორც ხელისუფლებასთან, ასევე ოპოზიციასთან. „თუ პრობლემები შეიქმნება, საქმეში ისინიც ჩაერთვებიან. მათი მიზანია, დაიცვან დემოკრატიული პროცესები“, — განაცხადა ირაკლი ალასანიამ და კომენტარი პიტერ სემნების იმ განცხადებასთან დაკავშირებითაც გააკეთა, რომელიც დიალოგის აუცილებლობას ეხება. ალასანიას თქმით, შექმნილი კრიზისული სიტუაციიდან დიალოგის გზით გამოსვლის აუცილებლობას თავადაც ხედავს, მაგრამ ცალმხრივი განცხადებები და არასაერთოშუი შემოთავაზებები საკმარისი არ არის.

სასტუმრო „თბილისი მერიოტში“ სემნებთან შეხვედრას ესწრებოდნენ ნინო ბურჯანაძე, კახა კუკავა და ლევან გაჩეჩილაძე. ასევე, მას არაოფიციალური შეხვედრა ჰქონდა გიგა ბოკერიასთან, და კიდევ, „დახურული“ შეხვედრა გაიმართა შინაგან საქმეთა სამინისტროშიც.

GIANFRANCO
FERRE

აქტიური წესები!

- ქრონოგრაფი
- კალენდარი
- გაათვალიყვით 29,5მმ x 26მმ
- სპორტული სივრცე 4.57მმ
- შავი პიკაპი
- ვერცხლის მძიმე პიკაპი

139

(832) 30 97 47
WWW.ZETI.GE

გერმანიის
გამაერთიანება

მოხდება თუ არა დაპირისპირება ჟურნალისტებს შორის?

როგორ გააშუქებენ საპროტესტო აქციას ქართველი ჟურნალისტები? რამდენად ობიექტურები იქნებიან ისინი მიმდინარე მოვლენების შეფასებისას? შეასრულებენ თუ არა ხელისუფლების დაკვეთას ტელევიზიები? როგორ მოიქცევიან ოპოზიციის მომხრე ჟურნალისტები? — ასეთ კითხვებს საზოგადოება ჯერ კიდევ 9 აპრილამდე რამდენიმე დღით ადრე სვამდა. სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ ბოლო დროს ჩვენს კოლეგებს არაობიექტურობაში სულ უფრო ხშირად ადანაშაულებენ. ამ ყველაფრის გათვალისწინებით, გადავწყვიტეთ, საზოგადოებაში დაგროვილი კითხვები დაგვესვა და მათთვის თავის მართლების საშუალებაც მიგვეცა. ზოგიერთისგან რატომღაც, გაღიზიანებული ადამიანის პასუხები მივიღეთ. ცოტა არ იყოს, გამიკვირდა ასეთი რეაქცია კოლეგებისგან, რომლებიც თავადვე ამბობენ, რომ ჟურნალისტს ყველა კითხვის დასმის უფლება აქვს... საბედნიეროდ, მათ შორის ისეთებიც აღმოჩნდნენ, ვინც ადეკვატურად მიიღო ჩვენი ინიციატივა, ყოველგვარი გაღიზიანების გარეშე უპასუხა ჩვენს შეკითხვებს და სოციალური დაძაბულობის პირობებში, ჟურნალისტის როლსა და მოვალეობაზეც ისაუბრა.

„დღეს სიმართლის თქმას რაგომდაც, რადიკალიზმად მიიჩნევენ“...

ხათუნა ბახტურიძე

— 9 აპრილისთვის როგორ ემზადებით?

თინათინ გოგოჯიშვილი:

— განსაკუთრებულად რატომ უნდა ვემზადებოდეთ? კვირაში 6 დღე ვმუშაობ, ამჯერადაც ასე მოვიქცევი.

— 9 აპრილი თქვენთვის მხოლოდ ერთი ჩვეულებრივი სამუშაო დღეა და მეტი არაფერი?

— ბავშვი არ ვარ და კარგად ვიცი, რომ ძალიან სერიოზული სამუშაო დღე იქნება.

— აქციაზე სიტუაციის დაძაბვის შემთხვევაში როგორ მოიქცევი?

— არა მგონია, სიტუაცია დაიძაბოს და რამე განსაკუთრებული მოხდეს. ჩემი ინფორმაციით, ხელისუფლება აქციის დაშლას არ ამირებს, ოპოზიციაში კი გიჟები არ არიან, რომ ჩხუბი დაიწყონ, — გინდათ თუ არა, მიტინგი დამალეთო!.. ხელისუფლებამ შარშანდღა, 7 ნოემბერს სისულელე ჩაიდინა, როდესაც უკვე „მომაკვდავი“ და ისედაც დაშლილი მიტინგი დაარბია. არა მგონია, ასეთი შეცდომა ისევ დაუშვას.

— თქვენი აზრით, დღეს საზოგადოება ჟურნალისტებს არაობიექტურობაში რატომ ადანაშაულებს?

— იმიტომ, რომ ოპოზიციამ ჟურნალისტების „სატანიზაცია“ მოახდინა. ვერ ვიტყვი, რომ ფრთიანი ანგელოზები ვართ, მაგრამ საქართველოში სხვა რომელიმე სტრუქტურის წარმომადგენ-

ლები ჰგვანან ფრთიან ანგელოზებს?.. როგორი პროფესიონალი პოლიტიკოსები, ექიმები და მუშებიც არიან, ზუსტად ისეთები, მათი შესაფერისები ვართ ჟურნალისტებიც. ქვეყანაში ყველა სფერო ერთნაირად ვითარდება. ყველაფერს ჟურნალისტებს ნუ დაგვარალებენ. ოპოზიციონერები ჩვენგან რომ მოითხოვენ დასავლურ სტანდარტებს, თავად თუ აქვთ დასავლური ცივილიზაციისთვის შესაფერისი პოლიტიკური პარტიები?..

— მიუკერძოებელი სოუფტების მომზადებას დასავლური სტანდარტები სჭირდება?

— ყველა ტელევიზიას აქვს თავისი სარედაქციო პოლიტიკა და ყველა ჟურნალისტს აქვს უფლება, საკუთარი პოზიცია ჰქონდეს. „იმედის“ ჟურნალისტებისთვის თუ შეიძლება პოლიტიკური პარტიის ჩამოყალიბება, „რუსთავი 2“-ის ჟურნალისტებს რატომ ეკრძალებათ პოლიტიკური სიმპათიების გამოქვეყნება?!. სიმართლე რომ გითხრა, მე ახლა „რუსთავი 2“-ში მუშაობა უფრო დიდ ვაჟაკობად მიმაჩნია, ვიდრე ჟურნალისტიკიდან გაქცევა და პოლიტიკური საქმიანობის დანერგვა.

— ძალიან გაბრაზებული ჩანართ.

— ეს იმიტომ, რომ ჩემს სახელსა და გვარს, ვისაც როგორ უნდა, ისე ახსენებს. განსაკუთრებით, მამუკა ლლონტი შემომიჩნდა.

— საპროტესტო აქცია თუ დაარბიეს, ყველაფერს გააშუქებთ?

— რატომ მისვამთ ასეთ კითხვას?! ყოფილა მიტინგი ან რაიმე აქცია, რომელიც „რუსთავი 2“-ს არ გაუშუქებია? 7 ნოემბერს „იმედის“ ეთერში ნახევარი დღე ჩვენი კადრი იყო „შეგდებული“, მაგრამ რატომღაც, ეს არავის ახსოვს. ჩვენმა ოპერატორებმა და კორესპონდენტებმა თავი განირეს იმ საინტერესო კადრების მოსაპოვებლად, რომლებიც მერე სხვა ტელევიზიებსაც გადაუგზავნეს. „იმედმა“ რატომაც დაიგნო, ეს გასაგებია — პროფესიონალური თავმოყვარეობის საკითხია, — მაგრამ ოპოზიცია რაღას გვერჩის, რატომ უნდა, რომ ყველა უბედურება ჩვენ დაგვებრალოს?! სხვათა შორის, 7 ნოემბრის აქციის დარბევის შემდეგ „რუსთავი 2“-ის ჟურნალისტებმა „იმედს“ სოლიდარობა გამოუცხადეთ. მათ მხარდასაჭერად, ეთერის გათიშვასაც ვაპირებთ, მაგრამ მერე საგანგებო მდგომარეობამ მოგვისწრო.

— 9 აპრილს აქციასთან დაახლოვებით თქვენი პოზიცია როგორია?

ნანა ინაძიშვილი:

— რა პოზიცია უნდა მქონდეს?! ჩემთვის 9 აპრილი მძიმე სამუშაო დღეა. საერთოდ, ჩემი დამოკიდებულება აქციებისადმი ასეთია: ნებისმიერ ადამიანს აქვს პროტესტის გამოხატვის უფლება, მაგრამ ეს დაპირისპირებაში არ უნდა გადაიზარდოს. ნებისმიერი პრობლემა

მშვიდობიანად უნდა მოგვარდეს.

— **ფრცელდება ინფორმაცია, რომ შესაძლოა, აქციაზე რაიმე პროვოკაცია მოხდეს. ამისთვის თუ ხარო მზად?**

— არა, მე მაქვს ინფორმაცია, რომ ყველაფერი მშვიდობიანად ჩაივლის, ამის სანინალმდეგო გაქვთ რაზე?!

— **რა თქმა უნდა, არა. თქვენი აზრით, დღეს ჟურნალისტს თავისუფლად მუშაობის საშუალება თუ აქვს?**

— თქვენ გაქვთ?

— მე მაქვს, მაგრამ ყველა ჟურნალისტი ამჟამად ვერ იტყვის...

— მეც მაქვს თავისუფლად მუშაობის საშუალება. ვფიქრობ, რომ ეს ყველაფერი პირობითია: თუ ჟურნალისტს უნდა, რომ თავისუფალი იყოს, იქნება კიდევ. ზოგადად, ზენოლას ნებისმიერი (ხელისუფლების იქნება ეს თუ ოპოზიციის) მხრიდან უარყოფითად ვაფასებ, მაგრამ ჟურნალისტი თავისი ნიჭის შესაბამისად ახერხებს მოვლენების ისე გაშუქებას, რომ პრობლემები არ შეიქმნას.

— **როგორ ფიქრობთ — დღეს, როდესაც ქართველები ურთიერთდაპირისპირების ზღვარზე იმყოფებიან, ჟურნალისტის უმთავრესი ფუნქცია რაში მდგომარეობს?**

გაზაპა ლლონძი:

— ძალიან მცდარია წარმოდგენა,

ბილგება ტელეკომპანია „მესტროს“ ხელს უშლიდეს და ის არაობიექტურად მუშაობდეს. სააკაშვილის მთავრობამ საზოგადოებას ობიექტურობასთან დაკავშირებით, მცდარი წარმოდგენა ჩამოუყალიბა. დღეს სიმართლის თქმას რატომ-ღაც, რადიკალიზმად მიიჩნევენ, როგორც ჟურნალისტები, ისე მოსახლეობაც.

— **არსებობს თუ არა იმის საფრთხე, რომ დღეს არსებული ვითარების შედეგად, ხელისუფლებისად ოპოზიციის მომხრე ჟურნალისტებს შორის ურთიერთდაპირისპირება წარმოიშვას?**

— გამორიცხულია, იმიტომ, რომ ჟურნალისტები დიდი ხანია, იცნობენ ერთმანეთს. ზოგიერთი მათგანი წლების განმავლობაში ერთად მუშობდა. საერთოდ, ხალხს შორის არანაირი დაპირისპირება არ უნდა წარმოიშვას. საქართველო ერთი ოჯახია, რომელშიც ასლა მცდარ გზაზე დამდგარი ადამიანებიც ცხვორებენ. აქციაზე მოსულ ადამიანებს ვთხოვ, ნებისმიერი არხის წარმომადგენელ ჟურნალისტს პატივისცემით მოეცენ. საერთოდ, მე თუ მკითხავთ, პატიოსანმა ადამიანებმა ერთმანეთს შეუპოვდნენ არ უნდა მივაყენოთ. ზოგიერთი ხელისუფალი შეურაცხყოფაზე მეტის ღირსია, მაგრამ მათი გასამართლება თავისუფალი სასამართლოს პრეროგატივაა და არა შეიარაღებული ბრბოსი. მიუხედავად იმისა, რომ ქართველები ბოლო დროს ხშირად ემართებათ საპროტესტო აქციას, ბრბოდ არასოდეს ვეცულებართ, რაც ჩვენს ეროვნულ კულტურაზე მეტყველებს.

ნანა ლეიშაძე:

— ჟურნალისტი — ყველა შემთხვევაში უნდა შეინარჩუნოს ობიექტურობა, 9 პერილი იქნება ეს თუ ნებისმიერი სხვა მოვლენა. დღევანდელი დღე ყველა ჟურნალისტისათვის რთული სამუშაო დღეა. ვიდუკამერებით, ფოტოაპარატებითა და დიქტოფონებით შეიარაღებულები მივდივართ რუსთაველის გამზირზე. ჩვენ გადავწყვიტეთ, რომ რუსთაველის გამზირზე მორიგეობა დავანსოთ და დღისა და ღამის ნებისმიერ დროს მოვლენების ეპიცენტრში ვიყოთ.

— **როგორ ფიქრობთ — შეძლებთ მოვლენების ობიექტურად გაშუქებას?**

— აუცილებლად შევძლებთ. ეს ყველა ჟურნალისტისთვის უმთავრესი მი-

ზანია. ხალხს ის უნდა ვაჩვენოთ, რაც რეალურად ხდება რუსთაველზე. „არც ერთი სიტყვით მეტი და არც ერთი კადრით ნაკლები!“ — აი, ასეთია ჩვენი დევიზი.

— **როგორია თქვენი გეგმები? მინი პლანირაშვილი:**

— ჩვენ რა გეგმები უნდა გვექნოდეს?! პოლიტიკური პარტია არ ვართ და შესაბამისად, არც პოლიტიკური გეგმები გვაქვს. ტელევიზია ვართ და იმას გავაშუქებთ, რაც მოხდება. რაიმე განსაკუთრებულს არ ვაპირებთ.

— **როგორც ჟურნალისტი, დღევანდელ დღეს განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობას თუ გრძნობთ?**

— ეს კითხვა მათ დაუსვით, ვისაც თავიანთი როლის შესახებ არაადეკვატური წარმოდგენა აქვთ. ჩვენ ყოველთვის სწორი და ადეკვატური წარმოდგენა გვქონდა ჩვენს როლზე, ყოველთვის იმ მოვლენებს ვაშუქებდით, რომლებიც ხდებოდა. რაიმე განსაკუთრებულ ამოცანას ჩემი ტელევიზიის წინაშე ვერ ვხედავ. როგორც აქამდე ვმუშაობდით, ახლაც ისე ვიმუშავებთ.

— **მაინტერესებს, თუ იღებთ პასუხისმგებლობას იმაზე, რომ საზოგადოებას საკუთარ პოზიციასა და შეხედულებას თავს არ მოახვევთ?**

— ჟურნალისტის როლი ყველა სიტუაციაში ერთნაირია: მან მაყურებელს რეალური ფაქტები უნდა მიანიშნოს. ჩვენ ვიღებთ პასუხისმგებლობას, რომ დღეს, ხვალ და მას შემდეგაც, განვითარებულ მოვლენებს ზედმეტი გაზვიადების ან „შეკრეფის“ გარეშე გავაშუქებთ და ყველა პოლიტიკურ ძალას მივცემთ თავისი პოზიციის გამოხატვის საშუალებას. თუ ყველა ჟურნალისტი ასე მოიქცევა, ძალიან კარგი იქნება.

ცხადია, ამ საკითხებზე საზოგადოების წარმომადგენელთა აზრითაც დაუინტერესდით: რას ფიქრობენ ჟურნალისტებზე და აქვთ თუ არა იმის იმედი, რომ ტელეეკრანებიდან მიუკერძოებელ ინფორმაციას მიიღებენ?

გაზაპა ლოვაშვილი, მსახიობი:

— არიან ჟურნალისტები, რომლებშიც ეჭვს ვერ შეიტან, მაგრამ არიან ისეთებიც, რომლებსაც უბრალოდ, ვერ ენდობი. მე უფრო მეტად, ბეჭდვით მედიას ვენდობი. რა ვქნა, ტელეკომპანიების არ მჯერა, აშკარად ტენდენციურობი და სუბიექტურობი არიან. ჩვენამდე ძალიან ხშირად, დამახინჯებული ინფორმაცია მოდის, ამიტომ ახლა ჭკუა ვისწავლეთ და მხოლოდ საკუთარ თვალებსა და ყურებს ვენდობით. ძალიან მაინტერესებს, როგორ განვითარდება დღეს დაწყებული მოვლენები. რადგან ტელევიზიებს არ ვენდობი, გაზეთში კი პირდაპირ ეთერს ვერ მოაწყობენ, თავად წავალ აქციაზე და ყველაფერს საკუთარი თვალთა შევამჩნევ. ჩემს ახ-

სხვადასხვა ტელეკომპანიის ჟურნალისტები ერთსა და იმავე ამბებს სხვადასხვაგვარად აშუქებენ. რომელს დაეჯერო?

თითქოს დღეს ორი ქართული მხარე უპირისპირდება ერთმანეთს. ჩემი აზრით, ქართველ ერს რამდენიმე ასეული თვითმარქვია უპირისპირდება... რაც შეეხება ჟურნალისტებს, — ჩვენ გააუდმებით საფრთხეში მოგვინევს ყოფნა — ვიდრე სააკაშვილი ხელისუფლებაში იქნება. დღეს ხელისუფლების მომხრე და მოწინააღმდეგე ჟურნალისტებმა სიფრთხილე უნდა გამოვიჩინოთ.

— **თქვენი რადიკალური განწყობილება მოვლენების ობიექტურად შეფასებაში ხელს ხომ არ შეგიშლით?**

— არა მგონია, რომ ჩემი განწყო-

ლობებს კი, ვინც აქციაზე მისვლას ვერ მოახერხებენ, მობილურით გადავცემ ინფორმაციას. ასეთი განწყობილება მართკმე არ მაქვს, საზოგადოების საკმაოდ დიდი ნაწილი არ ენდობა ტელევიზიას.

ნანა ფარუაშვილი, მსახიობი:

— ძალიან ცუდი და გამაღიზიანებელია, როდესაც ჟურნალისტი აშკარად ოპოზიციურ ან ხელისუფლების მხარდამჭერ აზრს გამოხატავს. ისე, როგორც ექიმები დებენ ჰიპოკრატეს ფიცს, ჟურნალისტებსაც უნდა დაეფიცოთ ვინმე, რომ არასოდეს მოგვატყუონ. ვერ ვიტყვი, რომ არც ერთ ჟურნალისტს არ ვენდობი, მაგრამ ყველამ ვიცით, რომ სუბიექტური თუ ობიექტური მიზეზების გამო, ზოგიერთი თქვენი კოლეგა იძულებულია, სიმართლე დამალოს. როგორც ვიცი, პირველმა არხმა ოპოზიციას პირობა მისცა, რომ მიმდინარე საპროტესტო აქციებს ობიექტურად გააშუქებს. იმედი მაქვს, ეს პირობა შესრულდება.

ზაია კვირიაშვილი, მსახიობი:

— როგორც ყველა ქართველი, დაძაბული ვარ. არ ვიცი, რას მოგვიტანს 9 აპრილს დაწყებული საპროტესტო აქცია. ვიმედოვნებ, რომ ყველაფერი მშვიდობიანად ჩაივლის და ჟურნალისტები ამაში მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანენ. დიდი იმედით შევეყურებ თქვენს კოლეგებს, მათ ასეთ რთულ, დაძაბულ სიტუაციებში ძალიან საპასუხისმგებლო როლი ეკისრებათ.

თაბა კახალია, მომღერალი:

— მე ჟურნალისტები ძალიან მიყვარს და ვენდობი მათ. ზოგჯერ ადამიანის პირად ცხოვრებაში კი იჭრებიან, მაგრამ ესეც საჭიროა. არავის გენყინოთ, მაგრამ ყველაზე მეტად, ინგა გრიგოლია მიყვარს, თავისი ემოციებით, შემართებითა და პირდაპირობით. დღევანდელ დღეს ჟურნალისტებზე ძალიან ბევრი რამეა დამოკიდებული. იმედი მაქვს, ამ რთული სიტუაციიდან, თავიანთი ობიექტური და მართალი სიტყვით, გამოსავლს გვაპოვინებენ.

გელა ქორაძე, იუმორისტი:

— რადიოს და პრესას ვენდობი, იმიტომ, რომ ამ საინფორმაციო საშუალებებს ხელისუფლება ვერ აკონტროლებს. ტელევიზიებიდან მხოლოდ „მესტროს“ ვენდობი. არც ხელისუფლებას ლანძღავენ და არც ოპოზიციას. „რუსთავი 2“ და „იმედი“ იმიტომ არ მომწონს, რომ ხელისუფლების მხარდამჭერები არიან, მაგრამ არც „კავკასია“ ობიექტური. ალექსანდრე ელისაშვილის გადაცემები ნამდვილად, არ არის მიუკერძოებელი. ამ ჟურნალისტს ოპოზიციის სანინაღმდეგო რაიმე რომ უთხრა, ისე ალელდება, შეიძლება, გაგლანძლოს კიდევ. როგორც ხელისუფლებამ ნინო შუბლაძის „პოზიცია“ გად-

მოგვიგდო, ორთქლის გამოსაშვებად და გულის მოსაფხანად, ისე „კავკასიამ“ ელისაშვილის „ბარიერი“ გადმოგვიგდო, თვალში ნაცრის შესაყრელად. არც ერთია მიუკერძოებელი და არც მეორე.

სულხან ნაჩავაძე, სცენარისტი:

— საქართველოში ობიექტური ტელევიზია არ არსებობს. ტელევიზიების ერთი ნაწილი მკვეთრად ოპოზიციურ აზრს გამოხატავს, მეორე ნაწილი კი აშკარად, ხელისუფლების მხარდამჭერია. შუალედი ვერც ერთმა ვერ დაიჭირა. ზუსტად ვიცი, დღევანდელ დღეს მომხდარ ამბებს „რუსთავი 2“ და „იმედი“ ხელისუფლების სასარგებლო კუთხით გააშუქებენ, „კავკასია“ კი — ოპოზიციის. მე ავადგები და ყველა ინფორმაციას შევკრებ, შევაჯერებ და რაღაც შუალედურ დასკვნას გამოვიტან.

თაზუნა გაისურაძე, ექთანი:

— ძალიან მაინტერესებს, რა ხდება ქვეყანაში, რომელი პოლიტიკოსი ადგას სიმართლის გზას ან ხალხის გაბრიყვებას ვინ ცდილობს. პატარა ბავშვი მყავს და იმის საშუალება არ მაქვს, რომ მიმდინარე პროცესებში ჩავერთო, ამიტომ მთელი გულსყური ტელევიზიისკენ მაქვს მიმართული. სიმართლე რომ გითხრათ, ძალიან მიჭირს არსებულ ვითარებაში გარკვევა, იმიტომ, რომ სხვადასხვა ტელეკომპანიის ჟურნალისტები ერთსა და იმავე ამბებს სხვადასხვაგვარად აშუქებენ. რომელს დაუჯერო? ვინც გარეგნობით მომეწონება, იმას? ძალიან მალეზიანებს ისიც, რომ ზოგიერთი კორესპონდენტი თავის პოზიციას თავს გვახვევს. რატომ არ მაძლევენ საშუალებას, რომ ინფორმაცია მოვისმინო და დასკვნები თავად გავაკეთო?! ზოგჯერ სხვისი აზრიც მაინტერესებს, მაგრამ ამისთვის მირჩევნია, ანალიტიკური სტატია წავიკითხო ან პოლიტიკური ექსპერტის აზრი მოვისმინო.

ბარბა საშვარაშვილი, ფილოლოგი:

— დღეს რომ ქვეყანაში დაძაბული ვითარებაა, ეს სულ ჟურნალისტების ბრალია: ხან რას ამოქექავენ, ხან — რას. იმისათვის, რომ სკანდალური ინფორმაცია მოიპოვონ, სიტუაციას ხელოვნურად დაძავენ. არასოდეს დამაივნებდა, როგორ იქცეოდა აგვისტოს ომის დროს ზოგიერთი ჟურნალისტი, — პირდაპირ ეთერში აცხადებდა, თუ სად იმყოფებოდა ქართული ჯარი.. როგორც ვიცი, ასეთი ინფორმაციის მოსაპოვებლად, სპეციალური სამსახურებია შექმნილი. ჩვენი ჟურნალისტები საკუთარი დაუფიცებლობით, მტერს საქმეს უადვილებდნენ. ახლაც ძალიან მეშინია, რომ სკანდალური მასალის მოპოვების მიზნით, ხალხი ერთმანეთს ხელოვნურად არ დაუპირისპირონ. ■

ამ დღეებში საქართველო კიდევ ერთხელ აღმოჩნდა მსოფლიოს ყურადღების ცენტრში. საერთაშორისო თანამეგობრობა ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ მოვლენებს აქტიურად ადევნებს თვალს. როგორც საერთაშორისო ორგანიზაცია „კრიზისჯგუფის“ ანალიტიკოსი, ბრიტანელი ჟურნალისტი ლუიზიანს შილსი ჩვენთან ინტერვიუში აცხადებს, საქართველოს ხელისუფლებამ და ოპოზიციამ ახლა ურთულესი გზა უნდა გაიარონ, რათა დემოკრატიის გზიდან არ გადაუხვიონ.

**„საქართველოში
თავისუფალი
დემოკრატიის
ნიშნები იკუმშება“**

ლალა პაპასკირი

— ბატონო ლორენს, თქვენი აზრით, როგორ შეიძლება განვითარდეს მოვლენები?

— ძნელია, რაიმე ზუსტი პროგნოზის გაკეთება, მით უმეტეს, რომ საქართველოში პოლიტიკური პროცესები მოულოდნელად და ხშირად, არადემოკრატიულად ვითარდება... თუმცა, ჩემი აზრით, ეს არის კიდევ ერთი შანსი ოპოზიციური ძალებისთვის, რათა საზოგადოებას დაუმტკიცონ, რომ სამოქმედო გეგმა სწორად გათვალეს, ხელისუფლებას კონკრეტულ, ერთმანეთთან შეთანხმებულ მოთხოვნებს უყენებენ და ამის მისაღწევად ახალი სტრატეგია შეიმუშავენ. რაც მთავარია, მათ შეძლეს, პოლიტიკური ვითარება შეეფასებინათ. ახლა მთავარია, ხელისუფლებასთან ურთიერთობის ფორმა მოკლებნონ. მათ მთავრობასთან მხოლოდ

უცხო თვალთ დანახული ქართული პოლიტიკის უჩვეულო კვანძები

ქუჩიდან ლაპარაკს არ ვუჩივდით. აქციებისა და პიარის ანატომია ყველაზე უკეთ მიხეილ სააკაშვილმა იცის, მასთან სხვა ენით საუბარია საჭირო, თუმცა ყველაფერი კონსტიტუციურ ჩარჩოებში უნდა იყოს მოქცეული. მხოლოდ ამ შემთხვევაში შეიძლება, ქვეყანაში არსებული ვითარება უკეთესობისკენ შეიცვალოს... ასეთ შემთხვევაში, ოპოზიცია იქნება პოლიტიკური ძალა, რომელიც მისთვის მომგებიან მოვლენებზე კი არ აკეთებს კომენტარს, არამედ ხელისუფლების მუშაობას ერთგვარ სანიტრობას უწევს... ოპოზიციის ამგვარი ქმედება მხოლოდ განვითარებადი ქვეყნისთვის არ არის დამახასიათებელი, დემოკრატიულ ქვეყნებშიც ასე იქცევიან. თუმცა, იქ საქართველოსა და განსხვავებით, ბევრად უფრო ნაკლები პრობლემა და ამიტომ ჩანს მათი უნიათობა ასე მკაფიოდ.

— იმ შემთხვევაში, თუ ხელისუფლებამ ანგარიში არ გაუწია ოპოზიციის მოთხოვნებს, შესაძლებელია, ის ჩიხში მოექცეს?

— ოპოზიციამ არ უნდა დაუშვას, რომ ხელისუფლებამ მის მოთხოვნებს ანგარიში არ გაუწიოს. ამიტომაც ვთქვი, ქუჩის აქციები მიზნის მისაღწევად საკმარისი არ არის-მეთქი. მათ საქმეში უნდა ჩართონ ყველა საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელთანაც ხელისუფლება თავს იწონებს, ქვეყანაში დემოკრატიის ვამკვიდრებო... რაც შეეხება ქართულ ოპოზიციურ სპექტრს, — ხალხი ერთი კონკრეტული ლიდერის, ირაკლი ალასანიას გარშემო გაერთიანდა. ის საკმაოდ ნიჭიერი და თავისი საქმის პროფესიონალი დიპლომატია, მაგრამ ახლა მთავარია, მან ქართულ პოლიტიკაში გაჩენილი მუხტი გამოიყენოს და ვითარება სრულად აკონტროლოს, რაც არც ისე ადვილია. თუმცა ამ ადამიანს, მე ვიტყვოდი, ძალიან სუფთა წარსული აქვს და ზედმინევენით კარგად იცის ხელისუფლების სათავეში მყოფი გუნდის შეცდომების შესახებ, იმაზე მეტი, ვიდრე საზოგადოებისთვის არის ცნობილი და ეს მისი „კოზირია“. ხელისუფლებამ კი უამრავი შეცდომა დაუშვა, როგორც სამინირო, ისე საგარეო პოლიტიკაში. მიხ-

ეილ სააკაშვილის გუნდს ახლა რეალური შანსი აქვს, განვლილ გზას გადახედოს და შეცდომები აღიაროს. სამწუხაროდ, არა მგონია, ამის გაკეთების სურვილი ჰქონდეს. ამ ხელისუფლების ყველაზე დიდი მინუსი ის არის, რომ ის დაშვებული შეცდომების გამართლებას ცდილობს და არა — გამოსწორებას.

— ქართველი სპეციალისტები მიიჩნევენ, რომ საქართველოში მიმდინარე პროცესები დემოკრატიული და განვითარებადი ქვეყნისთვის დამახასიათებელია. თქვენ როგორ ფიქრობთ?

— გინდათ თქვათ, რომ ასეთი პროცესები ქვეყანაში დემოკრატიის განვითარებას უწყობს ხელს?

— დიახ...

— ვერ გეტყვით, ეს ძალიან რთული საკითხია. საქართველოში დემოკრატიის ნიშნები არის, მაგრამ ეს ბევრს არაფერს ნიშნავს. საქართველოში რალაცნაირი, თავისებური დემოკრატიის ნიშნები იკვეთება. შესაძლოა, ბოლო დროს მიმდინარე მოვლენები მშვიდობიანად განვითარდეს, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ ამის შემდეგ, ქვეყანაში დემოკრატია დამყარდება. ამისთვის პირველ რიგში, საზოგადოება უნდა იყოს მზად, დემოკრატიულ ღირებულებებს მეფე და პრეზიდენტი კი არა, ხანგრძლივი ბრძოლით ხალხი ქმნიდა... ახლა მთავარია, ოპოზიციამ ძალიან გააზრებულად, ემოციის გარეშე იმოქმედოს და სააკაშვილის ხელისუფლებას მნიშვნელოვან დათმობაზე წასვლა აიძულოს.

— მაგრამ ის პრეზიდენტის გადადგომას ითხოვს...

— დიახ, მაგრამ ასეთი მოლოდინის არსებობის საფუძველს ნაკლებად ვხედავ, მეტსაც ვეტყვით — არ მაქვს იმედი, რომ მიხეილ სააკაშვილი გადადგება. ამიტომ ვამბობ, რომ ოპოზიციამ შექმნილი ვითარებიდან მაქსიმალური სარგებელი უნდა მიიღოს — ხელისუფლებას დემოკრატიული ინსტიტუტების განვითარების ხელშეწყობა უნდა მოსთხოვოს და რეალური გარანტიებიც მიიღოს. ეს იქნება ოპოზიციის ყველაზე დიდი წარმატება... გარდა ამისა, საფუძველს მოკლებულია იმის იმედი, რომ ოპოზიცია ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ, პრობლემების ძირეული მოგვარებისკენ აიღებს გზას. თავის დროზე, როცა საქართველოში შევარდნაძის მმართველობა იყო, სააკაშვილის გუნდმა „ვარდების რევოლუციით“ შეცვალა ხელისუფლება. იმ წლებში საერთაშორისო საზოგადოებას დიდი იმედი ჰქონდა, რომ პროდასავლური მენტალობის სააკაშვილი დემოკრატიის განვითარებაზე იქნებოდა ორიენტირებული, მაგრამ საქართველოში ტოტალური რეჟიმის დამკვიდრებას შეუწყო ხელი.

— მიგაჩნიათ, რომ საერთაშორისო საზოგადოება სააკაშვილის მართვის ფორმით იმედგაცრუებულია?

— დიახ, ასეა... სააკაშვილმა ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ მიღებული საერთაშორისო მხარდაჭერა და უდიდესი ფინანსური დახმარება ძალაუფლების გასამყარებლად გამოიყენა და ქვეყანაში მხოლოდ ის გააყვითა, რაც პირველ ეტაპზე ხალხის გულის მოსაგებად სჭირდებოდა. არაფერი გაუკეთებია სასამართლო სისტემის რეფორმირებისთვის, რასაც დემოკრატიული საზოგადოება ეფუძნება. ბოლო დროს სერიოზული პრობლემები არსებობს ტელემედიის დამოუკიდებლობის მხრივაც. არაფერს ვამბობ საგარეო პოლიტიკის წარუმატებლობაზე, რაც ქართული დიპლომატიის კრახია. რუსეთ-საქართველოს ომის დროს, სიმართლე საქართველოს მხარეს იყო: არ შეიძლება, XXI საუკუნეში მე-

დემოკრატიული ინსტიტუტების განვითარების ხელშეწყობა უნდა მოსთხოვოს და რეალური გარანტიებიც მიიღოს. ეს იქნება ოპოზიციის ყველაზე დიდი წარმატება...

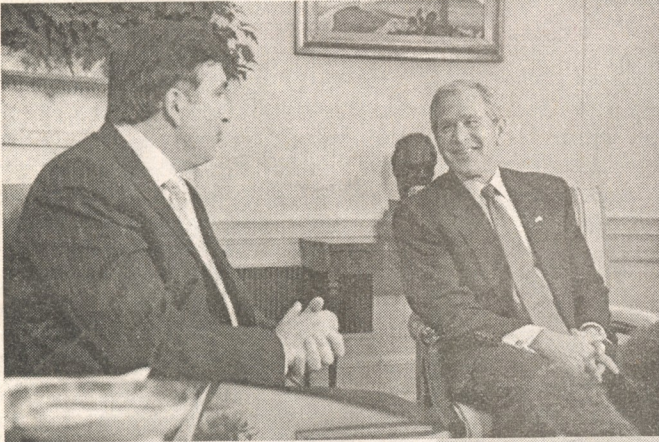

ზოგელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე აგრესიული ქმედებები განახორციელო. მაგრამ შეიარაღებულ დაპირისპირებას მთელი რიგი დარღვევა და ქართული მხარის მიერ სეპარატისტულ რეგიონებში განხორციელებული არასწორი პოლიტიკა უძღოდა წინ.

— რას გულისხმობთ?

— 2004 წლიდან საქართველოს ხელისუფლება აფხაზეთსა და ოსეთში მცდარ პოლიტიკას აწარმოებდა. ამ რეგიონების ხელმძღვანელობა თავად სააკაშვილმა აიძულა, რუსეთისთვის

ჰქონია, უკრაინასაც კი. ეს ხშირად, სააკაშვილის მიმართ ბუშის პირად სიმპათიებშიც კი გამოიხატებოდა. ამის დაუფასებლობა, სააკაშვილის ხელისუფლების მიერ დაშვებული სტრატეგიული შეცდომაა. და კიდევ ერთი: სააკაშვილის ხელისუფლებამ კონფლიქტურ ზონაში მცხოვრებ ხალხთან დამაკავშირებელი ერთადერთი გზა — სახალხო დიპლომატიაც აკრძალა... ის გამუდმებული, რადიკალური გამოსვლებით ცდილობდა, რუსეთი მსოფლიო თანამეგობრობის თვალში უფრო

შაკე
ყველასთვის ცხადია, რომ ობამა, ბუშის მიერ დაშვებული შეცდომების გამეორებას არ აპირებს

მფარველობა ეთხოვა. მთელი ამ წლების მანძილზე ის აძლიერებდა არმიას და მის გამოსვლებში, როცა ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენაზე ლაპარაკობდა, დაუფარავი სამხედრო რიტორიკა თანდათან ძლიერდებოდა. და ეს მხოლოდ სეპარატისტული რეგიონების მიმართ კი არა გამოიხატებოდა, არამედ რუსეთის მიმართაც... მაშინ, როცა ნორმალური საინვესტიციო გარემოს შექმნა სრულიად საკმარისი იქნებოდა, რათა ეს რეგიონები საქართველოს ფარგლებში ფართო ავტონომიას დასთანხმებოდნენ. ქვეყანაში მიმზიდველი ბიზნესგარემოს შესაქმნელად, ეკონომიკის განვითარებისთვის და სოციალური ფონის გასაუმჯობესებლად, დასავლეთისგან ისეთი მხარდაჭერა ჰქონდა, როგორიც არც ერთ პოსტსაბჭოთა ქვეყანას არ

დიდ მონსტრად წარმოეჩინა. მაგრამ აღმოჩნდა, რომ საქართველოს ხელისუფლებაზე უკეთ, რუსეთის პოლიტიკანტიმას ევრობა და დასავლეთი იცნობს. ეს ყველაფერი აგვისტოს ომმა უჩვენა. ამით იმის თქმა კი არ მინდა, რომ დამნაშავე მხოლოდ ქართული მხარეა; რუსეთმა ბევრად მეტი შეცდომა დაუშვა, მაგრამ მას დასაკარგი არაფერი აქვს და არც არაფრისკენ ისწრაფვის, თავისი ენერგორესურსებით თითქმის ნახევარ მსოფლიოს მართავს და ასეთ აგრესიულ მეზობელთან საქართველოს უფრო ზომიერი და ფრთხილი ურთიერთობა მართებდა.

— რამდენად რეალურია, რომ მიმდინარე მოვლენების დროს რუსეთმა ოპოზიციაში საყრდენი ძალა იპოვოს?

— მას ეს არ გაუჭირდება, მით უმეტეს, რომ ქვეყნის მოსახლეობის დიდი ნაწილი ჯერ კიდევ პრორუსულია. შესაბამისად, რუსეთს არც ოპოზიციურ სპექტრში გაუჭირდება თანამოაზრის პოვნა. აქ მინდა, რადიკალური ვიყო, მაგრამ ეჭვს იწვევს ისიც, რომ ქვეყნის ეკონომიკის ყველაზე მნიშვნელოვანი ობიექტები იმ სახელმწიფოს ხელშია, რომელთანაც უკიდურესად გამწვავებული ურთიერთობა აქვს... რაც შეეხება რუსეთის დამოკიდებულებას, — მოსკოვს ძალიან აშინებდა ბოლო 10 წლის განმავლობაში ნატოს გაფართოება და აღმოსავლეთ ევროპაში თავდაცვითი სარაკეტო სისტემების განთავსების პერ-

სპექტივაც, ახლა ეს პრობლემები უკან დარჩა. ამერიკას აღარ ჰყავს რადიკალი მმართველი, რომელიც სიამოვნებით ილიმებოდა, როცა სააკაშვილის ემოციურ, მაგრამ ლოგიკას მოკლებულ განცხადებებს უსმენდა... მოგვიანებით, დასავლეთშიც მიხედნენ, რომ რუსეთის სწორხაზოვანი და ამერიკის რადიკალური პოლიტიკური კურსის პასუხად, სააკაშვილი ორმაგ თამაშს თამაშობდა და საქართველოს ქარიზმატულ ლიდერს თანდათან ჩამოშორდნენ. ამით რუსეთთანაც აღიდგინეს ურთიერთობები... ასე რომ, ოპოზიციის ადგილას ყოფნას ნამდვილად არ ვისურვებდი. მას გააზრებული უნდა ჰქონდეს, რომ ამერიკის წინა ადმინისტრაციისგან განსხვავებით, კოლოსალურ თანხებს ვეღარ მიიღებს, რადგან მსოფლიოს ეკონომიკური კრიზისის ფონზე, არც თეთრ სახლში აქვთ იმის სურვილი, საქართველოს არაპროგნოზირებადი და ახალგაზრდა ხელისუფლების კაპრიზები დააკმაყოფილონ. უკვე ყველასთვის ცხადია, რომ ობამა, ბუშის მიერ დაშვებული შეცდომების გამეორებას არ აპირებს. სერიის მოყვარული წინამორბედისგან განსხვავებით, თეთრი სახლის შავკანიან პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილთან დისტანცია უჭირავს და ეს თვალში საცემია. ასე რომ, ოპოზიციას თუ ხელისუფლების სათავეში მოსვლის ამბიცია აქვს, ამ გუნდს ურთულესი მდგომარეობა დახვდება, თუნდაც საგარეო ურთიერთობების სფეროში.

— იმაზე უარესი, ვიდრე შევარდნაძის მმართველობის დროს იყო?

— ახლა სხვანაირი ვითარებაა. მაშინ საქართველოს არსებობის შესახებ ბევრს არც კი სმენოდა, მაგრამ „ვარდების რევოლუციის“ წყალობით, ის მთელი მსოფლიოს ყურადღების ცენტრში მოექცა, რასაც სუპერსახელმწიფო ამერიკაც ხელს უწყობდა. მას დემოკრატიის ამომაველ შეუქურასაც კი უწოდებდნენ, მაგრამ მაღელვარებით, რომ სააკაშვილმა ძალაუფლება „მოირგო“ და ქვეყანა ტოტალიტარიზმისკენ წაიყვანა. აგვისტოს ომის შემდეგ, დასავლეთში აქტიურად ლაპარაკობენ, რომ ამერიკის სცენარით ორგანიზებულმა რევოლუციებმა — საქართველოსა და უკრაინაში — არ გაამართლა, ეს მაშინ, როცა ამერიკა და ევროსაბჭო საქართველოს ყველაზე თანამედროვე ტიპის შეიარაღებით ამარაგებდნენ და იმის გარანტიაც არ მოსთხოვს, რომ ხელისუფლება მას კონფლიქტურ ტერიტორიებზე კონტროლის აღსადგენად არ გამოიყენებდა... ამ ყველაფერს თან ახლდა რუსეთის უკმაყოფილება, რომელიც თანდათან სულ უფრო საშიში ხდებოდა, მაგრამ მის პოზიციას ამერიკა არაფრად ადგებდა...

დაპატიმრებული გაზეთის, თანამდგომი მოსკოველი ჟურნალისტისა და საჭაპურის სომეხი დაგაღებული ფოტოფირის აგზავნი

რუსეთს ქართველი ხალხისთვის სამშობლოსა და თავისუფლების სიყვარული არასოდეს უბატივბია. ამის ერთ-ერთი ნათელი მაგალითი — 1989 წლის 9 აპრილი იყო. უკვე 20 წელი გავიდა იმ დღიდან, რაც საბჭოთა ჯარმა თბილისში მშვიდობიანი მიტინგი დაუნდობლად დაარბია. რუსი ჯარისკაცები ორღესული ნიჩბებითა და ხელკეტებით დაეროვნენ შეუთარაღებულ ახალგაზრდებს, ქალებს, ბავშვებს... მიუხედავად იმისა, რომ ამის შედეგად, მამაკაცებთან ერთად, 15 ქალი დაიღუპა (რომელთა შორის ყველაზე ახალგაზრდა — 16 წლის იყო, ყველაზე ხნერი კი — 70-ის), საკავშირო ტელევიზია და სხვა საინფორმაციო საშუალებები უტიფრად ირწმუნებოდნენ, თითქოს საგანგებოდ გაწვრთნილი ჯარისკაცები მომიტინგეების მიმართ მზრუნველობას იჩენდნენ და ცდილობდნენ, არაფერი ენოთ ბავშვებისა და ქალებისათვის...

ხათუნა ბახტურიძე

მოსკოვმა ყველაფერი გააკეთა იმი-სათვის, რომ „ცოდვილი მოდგმის ვე-ლურების“ (როგორც მათ ჯანსუღ ჩარკვიანი მოიხსენიებდა) ნამოქმედარი მასმედიას არ გაეშუქებინა. სიმართ-ლის თქმა მხოლოდ თბილისურმა რუსუ-ლენოვანმა გაზეთმა — „მოლოდიოუ გრუზიში“ გაზედა. ამ გამოცემის მთა-ვარი რედაქტორი **პასტანკა აბა-შიძე** გვიამბობს, თუ როგორ მოახ-ერხა მაშინდელი ცენზურის პირობებ-ში, 9 აპრილის ამსახველი დოკუმენ-ტური მასალის გამოქვეყნება.

— **ბატონო ვახტანგ, ჟურნალ-ისტებს 9 აპრილს მიმდინარე მოვლე-ნების გაშუქების საშუალება რამდე-ნად გქონდათ?**

— სამწუხაროდ, იმ ავბედით ღამეს მთავრობის სასახლის მიმდებარე ტერი-ტორიაზე არც ერთი ქართველი მოქ-მედი ჟურნალისტის არ იმყოფებოდა.

— **რატომ?**

— ძნელად ასახსნელია. ალბათ იმი-ტომაც, რომ დაძაბულობის მიუხედა-ვად, მაინც ვერ წარმოგვედგინა, ასეთი რამ თუ მოხდებოდა. ქვეყნის დემოკრა-ტიზაციის, ე.წ. გარდაქმნისა და საჯა-როობის პერიოდი იყო. საბჭოთა კავ-შირის მალაღჩინოსნები, უწინარესად მისი ხელმძღვანელი მისაილ გორბა-ჩოვი, მისრწნილი წინამორბედებისაგან განსხვავებით, ლიბერალებად მიიჩნეო-დნენ და ამით თავიც მოჰქონდათ მსოფ-ლიოს წინაშე. გარდა ამისა, მაშინ მიტ-ინგები და მანიფესტაციები ჩვეუ-ლებრივი მოვლენა იყო. 1988 წლის ნოემბერშიც გაიმართა მრავალდღიანი და მრავალრიცხოვანი შიმშილობის საპროტესტო აქცია (მაშინ მოქმედი კონ-სტიტუციიდან იმ მუხლის ამოღება უნ-დოდათ, რომელიც საბჭოთა კავშირის

შემადგენლობიდან რესპუბლიკების ნებაყ-ოვლობითი გასვლის შესაძლებლობას — ფორმალურს, მაგრამ მაინც — გან-საზღვრავდა), მაგრამ ხალხი არავის დაურბევია.

აპრილის აქცია 4-ში დაიწყო, მიზეზი — აფხაზეთში განვითარებული მოვლე-ნები იყო, მაგრამ ეროვნული მოძრაო-ბის ლიდერებმა თავდაპირველი ლოზ-უნგები მალე შეცვალეს და უმთავრეს მითხოვნად საქართველოს დამოუკიდე-ბლობა წამოაყენეს. უამრავი ადამიანი მოითხოვდა თავისუფლებას, მაგრამ ღამით მომიტინგეების საკმაოდ მცირე ნაწილი რჩებოდა ხოლმე. ტრაგედიის წინადაღს თბილისელების დასამინებლად სამხედრო ვერტმფრენები და ტანკები გამოჩნდა, რამაც უკუერეაქცია გამოი-წვია: ხალხი და-იზაფრა, მაგრამ იმის მაგივრად, რომ შინ ჩაკე-ტილიყო, აქცი-აზე ბევრად მეტი ადამიანი გამოკ-იდა და სადარა-ჯოდ ღამითაც იქ დარჩა. და მოხდა ის, რაც მოხდა...

სისხამ დილ-ით იმუჟამდ გა-მოშავალი, მთა-ვარი გაზეთების რედაქტორები კომპარტიის ცენ-ტრალურ კომი-ტეტში (ახლანდე-ლი კანცელარი-ის შენობა) შეგ-კვრიბეს. სიტუა-

ციას მოსკოვიდან სპეციალურად მოვ-ლენილი იდეოლოგები და სამხედროე-ბი მართავდნენ. არავითარი სინანული, არავითარი სინდისის ქენჯნა, პირიქით — ჩადენილი ბოროტების უტიფრად გამართლებისა და მიჩქმალვის მოთხ-ოვნა, ყველაფრის გადაბრალება „ერთ მუჭა ექსტრემისტებზე“, რომლებიც შე-იარაღებულები, მთავრობის სასახლე-ში შეჭრასა და „საბჭოეთის ძმური ოჯახიდან“ სოციალისტური საქართვე-ლოს ჩამოცილებას ღამობდნენ მშვი-დობიანი მოქალაქეების სისხლიც, რასაკვირველია, მხოლოდ და მხოლოდ მათ „დამსახურებად“ უნდა მონათ-ლულიყო... ასეთი იყო უფიციალური „საბჭოთა სიმართლე“.

კატეგორიულად გაგავფრთხილეს, რომ

ყველაფრის გადაბრალება „ერთ მუჭა ექსტრემისტებზე“...

ნებისმიერი გადახვევა, ყოველგვარი „თვითშემოქმედება“ და მისი ავტორები მთელი სიმკაცრით დაისჯებოდნენ... იმავე დღეს საგანგებო მდგომარეობა გამოცხადდა, 22 საათსა და 55 წუთზე ტელეკომანიდან გენერალმა როდინოვმა მოგვამართა და გვამცნო, რომ 23 საათიდან თბილისში კომენდანტის საათი დაწყდება. რამდენიმე წუთში, რეჟიმის დაუმორჩილებლობისთვის, მანქანაში ჩაცხრილეს გია ქარსელაძე, რომელსაც ისევე, როგორც უამრავ თბილისელს, წარმოდგენაც არ ჰქონდა კომენდანტის საათის შემოღების შესახებ. ქალაქის ქუჩები ტანკებით იყო ჩახერგილი, ყველა კუთხე-კუნჭულს კბილებამდე შეიარაღებული სამხედროები აკონტროლებდნენ. უნივერსიტეტის პირველ კორპუსთან შეკრებილ სტუდენტებს ტყვიამფრქვევიდან ცეცხლი გაუსხსნეს... თბილისის კომენდანტურის ცნობით, 10-11 აპრილს 900-ზე მეტი ადამიანი დააკავეს: ზოგი — სამფროვანი ქართული დროშის, ზოგიც — სამგლოვიარო ლენტის ტარების გამო... ხალხში უამრავი ჭორი, ტყუილ-მართალი ვრცელდებოდა: დარბევის შემდეგ, სამხედროებმა გვამები მტკვარში გადაყარეს?! ვახუშტი კოტეტიშვილი მოუკლავთ?! მეორე დღეს გაზეთ „კომუნისტში“ ბატონი ვახუშტის პატარა გამოხმაურება გამოქვეყნდა: ცოცხალი ვარ, მაგრამ რად მინდა ასეთი სიცოცხლე!!! ზოგს ცრემლი, ზოგსაც ყელში მომდგარი სისხლი ახრჩობდა... 12-ში დილით ჩემი კოლეგა და თანამშრომელი მიშა ელიგულაშვილი ოთახში სწრაფი ნაბიჯით შემოვიდა და ჩუმად მითხრა: 9 აპრილის ღამეს რუსთაველზე ცნობილი რუსი ჟურნალისტი იური როსტი ყოფილა, სურათებიც გადაუღია და მომხდარის შესახებ რეპორტაჟიც მოუშვადებია, მაგრამ მის რედაქციას (მაშინ ის საბჭოთა კავშირში ერთ-ერთ ყველაზე

სერიოზულ და პოპულარულ „ლიტერატურა“ გაზეთში“ მუშაობდა) მასალის გამოქვეყნებაზე უარი უთქვამსო. ეს ამბავი მიშას მამამისისგან, საქართველოში „ლიტერატურა“ გაზეთს“ საკუთარი კორესპონდენტის, ედუარდ ელიგულაშვილისგან შეუტყვია...

იური როსტი მისმა განუყრელმა მეგობარმა და მუდმივმა მასპინძელმა, ბატონმა გოგი ხარაბაძემ უმაღლეს ჩვენთან „გააჩინა“, თავისი მასალებით. კარი ჩაკეტეთ, როსტმა ჩიბუხი კბილებში გაიჩარა და გრძელ მაგიდაზე გაშალა 9 აპრილის ღამის ამსახველი, სულისშემძვრელი ფოტოები და ნაღდი პროფესიონალის მიერ დაწერილი, უზუსტესი რეპორტაჟი: ა, ბატონო, მომიტინგე კაცები, ქალები, ბავშვები, ანთებული სანთლებით; მოდიმარ ახალგაზრდები მოდიმარ ქართველ, იარაღაყრილ მილიციელებთან ხელჩაჭიდებულები; „ერთი მუჭა ექსტრემისტები“, რომლებიც იქ მყოფთ მოუწოდებენ, მომდგარ ჯარს არანაირი წინააღმდეგობა არ გაუწიონ; ხალხის გასამხნევებლად და გასაფრთხილებლად მისული, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II. მას ქაშაყებიან, მაგრამ მისი უწმინდესობა ხალხთან დგას, მისთვის და ქვეყნისთვის მლოცველი... ა, ბატონო, ჯარი და ჯავშნიანი მანქანები; მათ მიერ ხელკეტებით დარბეულები; ორლესური ნიჩბებით მოკლულები; უცნობი მსუთავი გაზით გაგუდულები; ცეცხლსასროლი იარაღით დაჭრილები. სრულ სურათს მხოლოდ რამდენიმე კადრი აკლია, რადგანაც თავადაც ნაცემი როსტისთვის ის ფოტოაპარატი ნაურთმევიათ, რომლითაც სპეცრაზმელების მიერ მომიტინგეთა ნიჩბებით ჩხის მომენტი ჰქონდა გადაღებული... ეს იყო უტყუარი დოკუმენტური მასალა (თანაც, არა ჩვენებ-

ურის, არამედ ძალიან ცნობილი რუსი ჟურნალისტის მიერ შექმნილი), რომელსაც გამოქვეყნების შემთხვევაში ვერანაირი „საბჭოთა სიმართლე“ ვერ გააქარწყლებდა.

საგანგებო მდგომარეობის პირობებში ასეთი მასალის დაბეჭდვა როგორ მოახერხეთ?

— როგორღაც მოახერხეთ. ცენზორებმა „თვალის დახუჭეს“ — ქართველები იყვნენ... სტამბაში, ფირზე ამოღებული მასალები სპეციალური საშვის წყალობით შევაბარეთ. სიმართლე რომ გითხრათ, გზად სამხედროებმა კი გაგვჩხრიკეს, მაგრამ ვერაფერს მიხვდნენ. რუსებმა ენ. პირველადი ტირაჟის დაბეჭდვის შემდეგ შეიტყვეს, რაშიც იყო საქმე და ერთი ამბავი ატეხეს. სამხედროები სტამბაში შევიკვდნენ, იქაურობა მიანგრ-მოანგრის, სტამბის მუშებს სცემეს და გაზეთის დაბეჭდილი ნაწილი ამოიღეს, მაგრამ მუშებმა გარკვეული რაოდენობა მაინც გააპარეს. გამომცემლობა „სამშობლოს“ შენობაში ჩვენი რედაქციაც დაარბეს, ფოტოფირებს ეძებდნენ. მე დილის 5 საათზე დამირეკეს და მომთხოვეს, სასწრაფოდ შემეცვალა ნომერი. უარი რომ ვთქვი, „შესაბამისი ზომების მიღებით“ დამეპუქნენ. ერთადერთი, რაც მაშინ მოვიფიქრე, ის იყო, რომ სასწრაფოდ გოგი ხარაბაძესთან წაგედი და იური როსტი გავაფრთხილე. გოგის მეუღლემ იურას ფირები მეზობელთან გაიტანა და საჭაპურისთვის გამზადებულ ცომში დამალა.

საბელფონო მუქარას რა შედეგი მოჰყვა?

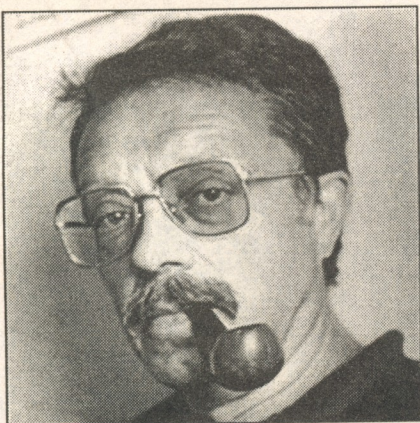
— ცეკაში მიმიყვანეს, „დასამუშავებლად“, სადაც, უკვე ნახსენები, მოსკოვიდან მოვლინებული „იდეოლოგიური მუშაკი“ ცოფებს ყრიდა, პირდაპირი გაგებით. ერთ-ერთი მიზეზი ისიც იყო, რომ სააგენტო „ფრანსპრესმა“ გაავრცელა ცნობა ჩვენი გაზეთისა და თითქოსდა ჩემი დაბატიმრების შესახებ, დასავლურ პრესას კი რუსები ვერასდროს იტანდნენ. რალაც მომენტში, ოთახში ედუარდ შევარდნაძის (რომელიც მაშინ საკავშირო ცეკას მდივანთან, რაზმოვსკისთან ერთად თბილისში იმყოფებოდა) თანაშემწე, ბატონი თეიმურაზ სტეპანოვი შემოვიდა და ის, მართლა ჩვენი ცოდვით სავსე „იდეოლოგი“ სადღაც წაიყვანა. დაბრუნების შემდეგ (ცოტა ხნით ადრე საციმბიროდ რომ ვყავდი გაზეთებში), დიდი მონივნებით დამიწყო საუბარი. როგორც გაირკვა, შევარდნაძის ინიციატივით, გაზეთის მხოლოდ თბილისის ტირაჟის გაყიდვაში გაშვება გადაუწყვეტიათ. თუცა ესეც საკმარისი იყო, რადგან თბილისში 50000 ცალი ვრცელდებოდა.

ამ ამბავს კიდევ უფრო სერიოზული განვითარება მოჰყვა. იქამდე ცენტრალური ტელევიზიის არხზე (დღევანდელ „ოერტეზე“) გადიოდა გადაცემა „ვზგლიად“, რომლის ნამყვანებიც ჩემი უახლოესი

1988 წლის ნოემბერშიც გაიმართა მრავალდღიანი და მრავალ-რიცხოვანი შიმშილობის საპროტესტო აქცია

იური როსტი მისმა განუყრელმა მეგობარმა და მუდმივმა მასპინძელმა, ბატონმა გიგა ხარაბაძემ უმაღლესი ჩვენთან „გაბიანი“

მეგობრები — ვლადისლავ ლისტევი და ალექსანდრე ლიუბიმოვი იყვნენ (ლისტევი, რომელიც 1995 წელს ვერაგულად მოკლეს, და მე — თანაგვრელები ვიყავით). „ვზღიადს“ მარტო მთელი საბჭოთა კავშირი კი არა, დასავლეთიც უყურებდა. მათ 9 აპრილის თემას მთელი გადაცემა მიუძღვნეს. შუა ეთერში გაშალეს ჩვენი გაზეთი და რუსული ჟარის მიერ ჩადენილი „გმირობა“ მთელ მსოფლიოს გააგებინეს, თანაც, მიწვეული ჰყავდათ როგორც იური როსტი, ასევე, თუ არ მეშლება, ბატონი ელდარ შენგელაია და ბატონი გიგა ლორთქიფანიძე.

ოდნავ მოგვიანებით მომზადდა გოგა ხაინდრაგას (რომელიც 9 აპრილის ტრაგედიის თვითმხილველია და, როგორც კინოდოკუმენტალისტმა, უამრავი რამ დააფიქსირა) და ბატონი ელდარის ცნობილი დოკუმენტური ფილმი, რომელმაც დიდი გავლენა მოახდინა. შემდეგ იყო საბჭოთა კავშირის დეპუტატთა ყრილობა, რომლის გახსნისთანავე, ბალტიისპირეთის რესპუბლიკების დელეგაციებმა დეპუტატ ლანდსბერგისის მეთაურობით, საქართველოს მხარდასაჭერად და პროტესტის ნიშნად, დარბაზი დატოვეს და სადაც 9 აპრილის თემა უმთავრესი და უმწვავესი იყო. გენერალი როდინოვი გამწარებული ყვიროდა: „მოლოდიოუ გრუზიი“ — სამაია ზლოზნაია გაზეთა ვ მირე!“. ჩვენ კი ამ სიტყვების მოსმენა უკვე ძალიანაც გვახალისებდა, მშვენიერ რეკლამას გვიკეთებდა.

— როგორ ფიქრობთ — როდესაც შევარდნაძე თქვენი გაზეთის თბილისში გაშვების ინიციატივით გამოდიოდა, მოსალოდნელი შედეგები წინასწარ არ ჰქონდა გააზრებული?

— უეჭველად ექნებოდა გააზრებული. შევარდნაძე ჭკვიანი კაცია და ხვდებოდა, რომ ამ ამბის დამალვა კიდევ უფრო ცუდ შედეგებს მოიტანდა. სხვათა შორის, რამდენიმე თვის შემდეგ მსგავსი ტრაგედია დატრიალდა ბაქოში, კიდევ უფრო დიდი მსხვერპლით — 135 კაცზე მეტი მოკლეს, — მაგრამ არც აზერბაიჯანულ და არც ე.წ. საკავშირო პრესაში ამის შესახებ სიტყვაც არ დაბეჭდილა. აზერბაიჯანელების

დარბევის ფაქტიც მხოლოდ ჩვენ გავაშუქეთ.

— საზოგადოების ერთი ნაწილი მიიჩნევს, რომ ჯუშუბერ პატიმარის შექცევა ამ ტრაგედიის თავიდან აცილება თქვენ, როგორც ჟურნალისტი და ამ მოვლენის უშუალო თვითმხილველი, როგორ ფიქრობთ, რა შანსები ჰქონდა მაშინ ცეკას მდივანს?

— ჩემი აზრით, მაშინდელ მთავრობაში ყველაზე ტრაგიკული ბედი ბატონ ჯუშუბერ პატიმარის ერგო... ერთ ამბავს მოგიყვებით: 9 აპრილამდე ერთი დღით ადრე, რეზო თაბუკაშვილი და მამაჩემი — ირაკლი აბაშიძე, მე, ჩემმა ძმამ ზურაბმა და ლამა თაბუკაშვილმა ცეკაში, პატიმარულიდან მივიყვანეთ. ბატონი ჯუშუბერი, ბატონი რეზო და მამაჩემი მეგობრობდნენ და ერთმანეთის აზრს პატივს სცემდნენ... მამა და ბატონი რეზო იქიდან დათრგუნვულები გამოვიდნენ. როგორც გვიამბეს, ბატონი ჯუშუბერი ცდილობდა დაეერწმუნებინა, რომ სისხლი არ დაიღვრებოდა და ყველაფერი კარგად იქნებოდა, მაგრამ მის საუბარს დამაჯერებლობა აკლდა. საუბრის დროს ოთახში საბჭოთა კავშირის თავდაცვის მინისტრის პირველ მოადგილეს, ნამდვილ ჯალათს — კოჩეტოვს მოუხრიდებლად შემოუბრუნებია. მამა და ბატონი რეზო მიხვდნენ, რომ სიტუაციას უკვე რუსული გენერალიტეტი აკონტროლებდა. გამოსვლისას ბატონ რეზოს უთქვამს კიდევ — ჯუშუბერ, მე მონადირე კაცი ვარ და სანადიროდ რომ მივდივარ, რაიმე „სერიოზული“ თუ ვერ მოვკალი, ფრინველს მაინც გამოვაყოლებ ხელს... მეორე დღესვე ახდა მისი სიტყვები. მას შემდეგ 20 წელი გავიდა და რუსები დღემდე — „მონადირეების“, ჩვენ კი „ფრინველის“ როლში ვართ...

— თქვენი აზრით, 9 აპრილის ტრაგედიის თავიდან აცილება არც ედუარდ შევარდნაძეს შეეძლო?

— შევარდნაძე მაშინ პოლიტიკური იყო, მაგრამ გადანყვევლებას ასეთ მნიშვნელოვან მოვლენებზე ნებისმიერ ქვეყანაში, განსაკუთრებით კი ისეთი ყაიდის, როგორიც საბჭოთა კავშირი იყო, პირველი პირისა და მისი დასტურის გარეშე ეჭვარს მიიღებს.

— თქვენი გაზეთის ბედი როგორ გადაწყდა?

— 1990 წლიდან გაზეთიდან ნამოვედი. მიმაჩნდა, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლისა და საქართველოში ახალი ეპოქის დადგომის შემდეგ, რუსულენოვანმა „მოლოდიოუ გრუზიი“ თავისი ფუნქცია ამოწურა.

— გარდატეხის ეპოქაში პროფესიული მოვალეობის შესრულება რამდენად რთული იყო?

— რთულიც იყო და საინტერესოც. იმ ავბედითი 9 აპრილის შემდეგ 20 წელი გავიდა. ძალიან ბევრი რამ მოხდა. ჩინელები ამბობენ: თუ გინდა, ადამიანი დაწყევლო, გარდატეხის ეპოქაში ცხოვრება უნდა უსურვო.

— ჟურნალისტების მხარით რომელი პრეზიდენტი იყო უფრო ლოიალური?

— კრიტიკა არავის მოსწონს. რეიგანი ამბობდა, იმდენად ვერ ვიტან ჟურნალისტებს, მინდა, თავები ქვით გავუჩქქვო, მაგრამ ვიცი, რომ ამ ადამიანების არსე-

მამა და ბატონი რეზო მიხვდნენ, რომ სიტუაციას უკვე რუსული გენერალიტეტი აკონტროლებდა

ბობა საზოგადოებისა და ქვეყნის განვითარებისთვის აუცილებელია. ჟურნალისტის უპირველესი მოვალეობა — ხელისუფლების კრიტიკა, საზოგადოებრივი ინტერესებისა და მოთხოვნების, ნების გამოვლენა და წესით, ეს ქუშმარტება ყველა ხელისუფალს უნდა ესმოდეს...

— შევარდნაძის მმართველობის პერიოდში, როდესაც თქვენ პრესაში საბურთის ხელმძღვანელი იყავით, ჟურნალისტებს თავისუფლად მუშაობის საშუალება თუ ჰქონდათ?

— მაშინაც ხდებოდა ისეთი ფაქტები, რომლის გამოც, უხერხულ სიტუაციაში ვცვივდებოდით. ვთქვათ, უშიშროების მინისტრი შევარდნაძე რედაქციებში და „კაგებს“ აგენტებს დეცებდა, თუმცა თავად — „კაგებს“ გენერალი იყო.

— თქვენი აზრით, დღევანდელი მედია თუა თავისუფალი?

— სამწუხაროდ, არა. 5 წლის წინ ჟურნალისტების თავისუფლების ხარისხი გაცილებით მაღალი იყო...

„ხარისხის ნიშანზე“ წარმართული „ნატალის“ ახალი მოდელები

რამდენიმე დღის წინ, კლუბ „ბამბა-რუმში“, სამოდელო სააგენტო „ნატალიმ“ საზოგადოებას ახალი სახეები წარუდგინა. შეგახსენებთ, ეს სააგენტო 1994 წელს, ქალბატონ ნატა სამადალაშვილის ხელმძღვანელობით ჩამოყალიბდა. „ნატალი“ უკვე რამდენიმე წელია, არსებობს და ამ ხნის განმავლობაში, ქართული მოდის განვითარების საქმეში განსაკუთრებული წვლილი შეიტანა. 2006 წელს სამოდელო სააგენტოს „საუკეთესო ბრენდის“ სახელი მიენიჭა, ამჯერად კი „ხარისხის ნიშანზე“ წარდგენილი.

„ვცდილობთ, მოდის საზოგადოებას გამოვაცოცხოთ...“

ნატა სამადალაშვილი:

— სამოდელო სააგენტო „ნატალი“ ყველა იმ მოთხოვნას ითვალისწინებს, რომელსაც თანამედროვე მოდა უკარნახებს. ყოველწლიურად,

„ბამბა-რუმში“ გამართულ საღამოს მხიარულება ნამდვილად არ აკლდა, იქ სიცოცხლე ჩქეფდა. საღამო „ნატალის“ მოდელებს —

იზრდება.

კრისტა:

— სამოდელო სააგენტო „ნატალიმ“ კიდევ ერთი ლამაზი საღამო გვაჩუქა. პოდიუმზე გამოსულ ახალ თაობას მინდა, გზა დაულოცო და წარმატებები ვუსურვო! თითოეული მათგანი ძალიან ლამაზი, ინდივიდუალურია და აუცილებლად უნდა აღინიშნოს, რომ ეს „ნატალის“ სტილია.

თიკო ნატარაშვილი:

— ამ ღონისძიების ჩატარების იდეა ექსპრომტად დაიბადა და მიხარია, რომ საღამო შედგა. დიდი ხანი ნამდვილად არაა, რაც ეს 25 ლამაზი გოგონა „ნატალიში“ მოვიდა. მათ სურვილი ჰქონდათ, საზოგადოების წინაშე წარმდგარიყვნენ. მერწმუნეთ, „ნატალიში“ კიდევ ბევრი სიახლე იგეგმება და უახლოეს მომავალში, სიურპრიზებს გპირდებით.

გასა ფოცნიშვილი:

— ძალიან კარგი საღამოა. „ნატალისთან“ ყოველთვის დიდი სიამოვნებით ვთანამშრომლობ, რადგან ამ სააგენტოს ყოველთვის შეუძლია, ლამაზი და საინტერესო სახე შემოგვთავაზოს. ძველი მოდელები ხომ კარგები, ძალიან ლამაზები არიან, მა-

ჩვენს სტუდიაში 150-ზე მეტი მოსწავლე იღებს საფუძვლიან განათლებას, სწავლის დამთავრების შემდეგ კი მათ ეძლევათ შანსი, საკუთარი შესაძლებლობები და სააგენტო „ნატალის“ მთავარი „სავიზიტო ბარათი“ — შარმი წარმოაჩინონ არა მხოლოდ ქართულ, არამედ საერთაშორისო სამოდელო ბიზნესში. რაც შეეხება ამ საღამოს, მინდოდა, თბილისელები შემეკრიბა, გაზაფხულის დადგომა თითოეულისთვის პირადად მიმელოცა და იმის სურვილიც მქონდა, რომ მათ ჩემი სააგენტოს ახალი სახეები გაეცნოთ. ჩვენ ვცდილობთ, ქართული მოდის საზოგადოებას უფრო გამოვაცოცხოთ...

გებს წარმატებები უსურვებს და მოაულოცეს.

თამაზა გაბრიელაშვილი:

— მოდის სფერო გამოცოცხლდა და ეს ძალიან მახარებს. „ნატალის“ და მის მოდელებს ვულოცავ დღევანდელ დღეს და წარმატებებს ვუსურვებ! და კიდევ, მინდა აღვნიშნო, რომ ამ სამოდელო სააგენტოში მართლაც, ბევრი ლამაზი გოგო

გრამ ახალი სახეებიც მომეწონა. დარწმუნებული ვარ, ამ გოგონებს კიდევ უფრო დახვეწენ და გაალამაზებენ. მე კი მათ მოდის სფეროში წარმატებებს ვუსურვებ და გზას დავულოცავ.

„ნატალის“ ახალ თაობას ბრიტანელი ფოტოგრაფი — მარტინ პარი გადილებს, რომელიც საქართველოში სპეციალური პროექტის ფარგლებში იმყოფება. ამ პროექტის მიზანი საქართველოს საიმიჯო კატალოგის მომზადებაა. რაც შეეხება ახალ 25 მოდელს, ისინი კულისებში ყოფნისას, ცოტა არ იყოს ღელავდნენ, მაგრამ როცა მათი პოდიუმზე გასვლის დრო დადგა, ეს ღელვა გაუქრათ, პოდიუმზე თავდაჯერებულად გაიარეს და დამსწრე საზოგადოების ოვაცია, ტაში დაიმსახურეს. ამ ღამეზე საღამოს დასასრულს სტუმრებისთვის DJ MR.K-მ დაუკრა.

„შარმი“ ათი წლის გახდა

ანუ ყოფილმა მოდელებმა გამოცდა ჩააბარეს

2 აპრილს, სასტუმრო „ტიფლის პალასში“, სამოდელო სააგენტო „შარმა“ ათი წლის იუბილე აღნიშნა. ამ ღონისძიების ორგანიზატორი „ფეშენ ასოციეიშენი“ იყო. საღამო კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროს მხარდაჭერით ჩატარდა. სამოდელო სააგენტო „შარმი“ 1999 წელს, ლალი ტოტიკაშვილის, სოფო ბურჯანაძის და ლელა ცინცაძის ხელმძღვანელობით ჩამოყალიბდა.

ლელა ცინცაძე:

— ათი წლის წინ მე, სოფოს და ლალის სააგენტოს შექმნის იდეა გაგვიჩნდა. მოგეხსენებათ, თავის დროზე ჩვენ წარმატებული მოდელები ვიყავით, სხვადასხვა ჩვენებაში ვმონაწილეობდით და შესაბამისად, დაგვიგროვდა გამოცდილება, რომელზე დაყრდნობითაც სამოდელო სააგენტო „შარმი“ ჩამოვაყალიბეთ.

სოფო ბურჯანაძე:

— დღეს „შარმს“ ათი წელი შეუსრულდა. ამ ხნის მანძილზე ბევრი ვიშრომეთ, რათა სააგენტო ისეთად ჩამოყალიბებულიყო, როგორიც დღესაა. ათი წლის იუბილესთვის დიდი ხანია ვემზადებით და მგონი, კარგი საღამო გამოვიდა. გვინდა, „შარმის“ დაბადების დღე ყოველ წელს აღვნიშნოთ.

ლალი ტოტიკაშვილი:

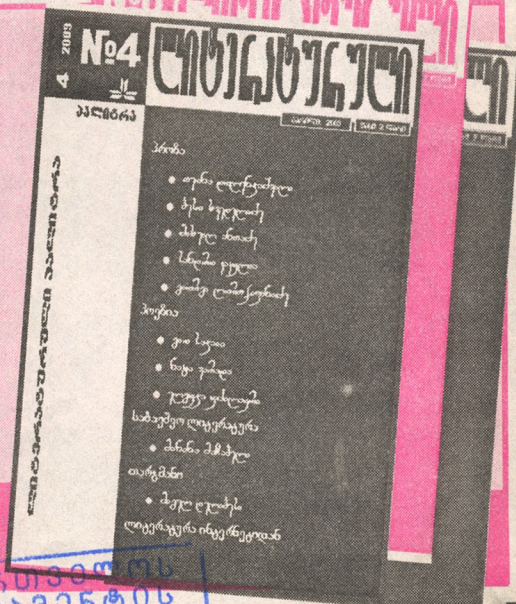
— სააგენტო „შარმი“ მოდის სფეროში წარმატებით მოღვაწეობს. ჩვენი მოდელები სარეკლამო რგოლებში, ჩვენებებსა თუ სხვადასხვა ღონისძიებაში აქტიურად მონაწილეობენ. ასევე, აღსანიშნავია ისიც, რომ სააგენტოში არსებულ სკოლაში გოგონები მოსამზადებელ სამოდელო კურსებს გადიან, რათა პროფესიონალ მოდელებად ჩამოყალიბდნენ. იუბილეს გამო ძალიან ვნერვიულობდი. არ მეგონა, თუ დღევანდელი საღამო ასეთი კარგი გამოვიდოდა. ვფიქრობ, დამსწრე

ბაში აქტიურად მონაწილეობენ. ასევე, აღსანიშნავია ისიც, რომ სააგენტოში არსებულ სკოლაში გოგონები მოსამზადებელ სამოდელო კურსებს გადიან, რათა პროფესიონალ მოდელებად ჩამოყალიბდნენ. იუბილეს გამო ძალიან ვნერვიულობდი. არ მეგონა, თუ დღევანდელი საღამო ასეთი კარგი გამოვიდოდა. ვფიქრობ, დამსწრე

იყიდება აპრილის ნომერი

თქვენ სოფო ბურჯანაძის
გამოცემის გარეკანით...

საქართველოს
პარლამენტი
ეროვნული
გამოცემის
გამოცემის

საზოგადოება ყველაფრით კმაყოფილია. „შარმა“ ხალხს ერთ ლამაზი საღამო აჩუქა.

„შარმის“ იუბილე მართლაც, ლამაზი გამოვიდა. საღამოზე გაიმართა ჩვენება, სადაც წარმოდგენილი იყო დიზაინერ მანანა ანთაძის გაზაფხული-ზაფხულის კოლექცია, რომელიც, რა თქმა უნდა, „შარმის“ მოდელებმა წარმოადგინეს. ბოლოს, პოდიუმზე ოქროსფერ სამოსში გამოწყობილი ახალი სახეები გამოვიდნენ. მათ გამოსვლას ოვაცია მოჰყვა, საზოგადოება აღფრთოვანდა. იუბილე საღამო ბაკურაძის სიმღერებზე გააღამაზა, ბოლოს კი საიუბილეო, უზარმაზარი ტორტიც შემოიტანეს და შეიძლება ითქვას, რომ მის დანახვაზე „ტიფლის პალასი“ ტაშით დაინგრა...

ირინა ონაშვილი:

— „შარმა“ მართლაც, ძალიან ლამაზი საღამო გვაჩუქა. აშკარაა, რომ დამსწრე საზოგადოება კმაყოფილია. ვულოცავ ამ სააგენტოს დაბადების დღეს და წარმატებებს ვუსურვებ!

თაბო ჩხაიძე:

— დღევანდელი საღამოს გმირები ჩემი მეგობრები არიან. ჩვენ სამოდელო კარიერა ერთად დავიწყეთ და რა თქმა უნდა, ერთმანეთთან ბევრი რამ გვაკავშირებს. მათ ყოველთვის ვგულშემატკივრობ. ვულოცავ „შარმს“ დღევანდელ დღეს და ამ წარმატებას.

ია ფარულაშვილი:

— დღევანდელი საღამო ძალიან მომეწონა. ვულოცავ „შარმს“ დაბადების დღეს და წარმატებებს ვუსურვებ!

ლალი შაშია

საქართველოში პოლიტიკურმა ტემპერატურამ პიკს მიაღწია. ხელისუფლების მიმართ ოპოზიციისა და საზოგადოების პროტესტის განცდამ ადამიანები 9 აპრილს კვლავაც რუსთაველზე შესაკრებად და აქციების გასამართავად განაწყო. სწორედ ამან განაპირობა, რომ ბოლო დროს ჩვენი რუბრიკაც „პოლიტიკურ კალაპოტში“ მოექცა. ამჟამად ჩვენი სტუმრები არიან — კინორეჟისორი და ექსპანსიონატი მინისტრი გოგა საინდრაგა და ეროვნული მოძრაობის აქტიური წარმომადგენელი თამარ ჩხეიძე. ისინი დღევანდელი პრობლემის საწყისს სწორედ წარსულში დაშვებულ შეცდომებში ხედავენ, რომლებიც 20 წლის წინ საზოგადოებამ და მაშინდელმა პოლიტიკურმა ლიდერებმა დაუშვეს.

ქურნალისტი — გოგა საინდრაგა
რესპონდენტი — თამარ ჩხეიძე

— ჩემი ღრმა რწმენით, მითების ქვეყანაში ვცხოვრობთ. ერთ-ერთი ძირითადი პრობლემა, რომლის გამოც მოუგადოებელი წრიდან ვერ გამოვსულვართ, ის არის, რომ სიმართლეს არასდროს ვლაპარაკობთ.

— გეტანხმები.

— ამიტომაც ვფიქრობ, რომ თავისებურად, მითოლოგიზებულია 1989 წლის 9 აპრილიც... ორივე მაშინდელი აქციების მონაწილე ვართ და ბევრი რამ გვახსოვს. პირველი და მთავარი ის არის, რომ საპროტესტო აქციები თბილისში 4 აპრილს დაიწყო. მას ილია ჭავჭავაძის საზოგადოების პროტესტი ედო საფუძვლად, რომელიც იმის წინააღმდეგ იყო მიმართული, რაც აფხაზეთში მოხდა. ქართულ-აფხაზური ურთიერთდაპირისპირების ინსპირირების მომსწრენი გავხდით. ამას XX საუკუნეში ჯერ რუსეთის იმპერია აკეთებდა, მერე — საბჭოთა კავშირი. 20 წლის წინ, აპრილში კი ამან უკვე ღია ფორმა მიიღო, რასაც ლიხნის ცნობილი წერილი უძღოდა წინ. როგორი იყო თქვენი ანუ ილია ჭავჭავაძის საზოგადოების წევრთა მოტივაცია, რომელიც წამოწყებულ აქციას ედო საფუძვლად?

— ის ანტიქართული პროცესი, რომელიც აფხაზეთში მიმდინარეობდა, მართლაც, წლების მანძილზე გრძელდებოდა. იმის ილუზია არ გვექონდა, რომ ჩვენი გამოსვლებით ამას ბოლოს მოვუღებდით, მაგრამ მიგვაჩნდა, რომ არავითარ შემთხვევაში არ უნდა გაღვივებულიყო ეთნიკური კონფლიქტი. ესე იგი, ჩვენ ვუპირისპირდებოდით არა აფხაზებს, როგორც ეთნიკურ ერთეულს, არამედ პირიქით, ცვდილობდით, მათთან საერთო ენა გამოგვენახა. ვუპირისპირდებოდით იმ ანტიქართულ ჯგუფებს, რომლებიც იქ იყვნენ და იმ ანტიქართულ პროცესს, რომელიც იქ მიმდინარეობდა. მიმაჩნდა და ახლაც მიმაჩნია, რომ ჩვენი ასეთი პოზიცია, იყო

9 აპრილი — მითითა რეალობა

ანუ წარსლის ტკბილ-მწარე ანალოგი ოცი წლის უახლეს

გზა ეთნიკური კონფლიქტების გაუვნებელყოფისა. არადა, ეს ჯერ კიდევ 70-იან წლებში იგრძნობოდა, როდესაც აფხაზეთში დასასვენებლად ჩავდიოდით.

— კი, სიძულვილი ქართველებისადმი ნამდვილად, ნელ-ნელა ინერგებოდა.

— ის, რომ ქართველები ავიწროებდნენ აფხაზებს, ტყუილია. ეთნიკური ნიშნით, ქართველები იყვნენ შევიწროებული და არა — აფხაზები. ცხინვალში ეს ნაკლებად იგრძნობოდა, მაგრამ მუშაობა ამ მიმართულებით იქაც მიდიოდა. 90-იან წლებში პროვოკაციისთვის იყენებდნენ ოსებსაც, ქართველებსაც. დაძაბულობას ხელოვნურად ქმნიდნენ... ისე, ეროვნული დამოუკიდებლობის მოთხოვნა 1989 წლის აპრილში კი არა, ბევრად უფრო ადრე იყო წამოყენებული.

— კი, მახსოვს. ეს 1987 წელს მოხდა.

— ჩვენ 1989 წელს ამ მოთხოვნის წამოყენების წინააღმდეგი არ ვიყავით, მაგრამ მიგვაჩნდა, რომ საჭირო იყო, ამ აქციით შეგვეჩერებინა ანტიქართული პროცესი და გვეიჭლებინა ხელისუფლება, ამ მიზნით კონკრეტული ნაბიჯები გადაედგა.

— როდესაც აქცია ტარდება, ყოველთვის მნიშვნელოვანია მისი მიზანი და რა ნაბიჯების გადადგმას აპირებენ ამ მიზნისთვის. როგორ ფიქრობ — რითი შეიძლება დამთავრებულიყო 9 აპრილის აქცია?

— მითი იმის შესახებ, რომ მაშინ ეროვნული მოძრაობა ერთიანი იყო, მოგონილია. ეროვნულ მოძრაობაში იმ პერიოდში, ორი გამოკვეთილი მიმართულება იყო. ჩვენ აქცია კონკრეტული მიზნით დავი-

წყეთ — რომ გადადგმულიყო ნაბიჯები აფხაზეთთან დაკავშირებით. მგონი, 20-იანი წლების შემდეგ პირველად მოხდა, რომ საყოველთაო გაფიცვა გამოცხადდა. საპროტესტო აქციის მასშტაბები გაიზარდა და კომუნისტური ხელისუფლება იძულებული გახდა, გარკვეულწილად, დათმობებზე წასულიყო. ჩვენი ზეწოლის ფონზე, აფხაზეთის ხელმძღვანელი ბორის ადლეიბა მოხსნეს თანამდებობიდან. ველოდით, რომ შემდგომი ნაბიჯებიც გადაიდგებოდა. მაგრამ სამწუხაროდ, აქციის მართვაში ეროვნული მოძრაობის მეორე, რადიკალური ფრთა ჩაერია და წამოაყენა დამოუკიდებლობის ლოზუნგი. თქვს: რად გვინდა აფხაზეთის საკითხი ახლა? თუ დამოუკიდებლობა გავხდებით, ის სედაც მოგვარდება. მიუხედავად იმისა, რომ ზეიდა და ჩვენი შორის დაპირისპირება იყო (იმ დროს მას არ ველაპარაკებოდი), მაინც გადავლახე ეს ზღვარი და ვთხოვედი კი არა, ვხევენოდი, — გვატელე, კომპარტიას დავათმობინოთ კიდევ რაღაც და მერე მხოლოდ დამოუკიდებლობის მოთხოვნით მოეწყოს აქცია და ჩვენც შემოგიერთდებით-მეთქი. სამწუხაროდ, ამაზე უარი მივიღე. მერე მიტინგზეც გამოვედი და ხალხისთვის ჩემი აზრის მიწოდება ვცადე, მაგრამ არ მიიღეს. ამ გამოცდის სტვენაც კი მოჰყვა. სამწუხაროდ, რადიკალურმა ფრთამ გაიმარჯვა. ამის შემდეგ მაინც დავრჩით მიტინგზე, ბოლომდე იქ ვიყავით, რადგანაც აქცია ჩვენი დაწყებული იყო და პასუხისმგებლობას ვგრძნობდით. თუმცა სიტუაციას ვეღარ ვმართავდით... მერე აშკარა გახდა, რომ

მიტინგის დარბევას აპირებდნენ. ეს თითქმის ჰაერში იგრძნობოდა. ალბათ გახსოვს.

— კი არ მახსოვს, ვხედავდი და ფირზე ვფიქსირებდი. ამის უამრავი დოკუმენტი მაქვს.

— მერე მიტინგზე ბარიკადების აშენების მონაღება გაისმა, რაც აბსოლუტურად პროვოკაციული იყო. იმის გამო, რომ ხელისუფლება დარბევას აპირებდა, უნდოდა, ამის გამამართლებელი გარემოება ჰქონოდა, — თითქმის მშვიდობიან მიტინგს კი არ არბევდა, არამედ ექსტრემისტებთან ჰქონდა საქმე. ტრაილერებით „სინკარებიც“ კი მოიტანეს იქ... მერე, როდესაც პატრიარქი მობრძანდა და ამ მიტინგის ლოგიკური დასასრული — ქაშუეთის ეკლესიაში გადასვლა და ლოცვა შემოგვთავაზა, აშკარა იყო, რომ სისხლის ღვრა მზადდებოდა... როცა შესაძლებელი იყო სისხლის ღვრის თავიდან აცილება, პოლიტიკოსებს არ ჰქონდათ უფლება, სრულიად უიარაღო მომიტინგეები, ქალები, ბავშვები კბილებამდე შეიარაღებული ჯარისთვის შეეტოვებინათ...

— გახსოვს ალბათ, მთელი საღამო წვიმდა. ცელოფანგადაფარებული მოშიშმილენები ქუჩაში ინდნენ. მერე მგონი, მისტკური რამ მოხდა — წვიმამ გადაიღო, მთვარე გამოჩნდა, ირგვლივ სიმშვიდე დაისადგურა. ყველაფერი მაქვს გადაღებული... როცა პატრიარქი მომიტინგეებს მიმართავდა, მის წინ ვიდექი. მიკროფონი ირაკლი ქადაგისთვის ეჭირა... უწმინდესის შემოთავაზება საოცარი გამოსავალი იყო. ხალხი ამის შემდეგ უნდა მოტრიალებულიყო და პირით ეკლესიისკენ დამდგარიყო. ზურგი „სატანისთვის“ (მთავრობის სასახლეს ვგულისხმობ) უნდა ექცია. მოშიშმილენებს ეკლესიის ეზოში გადავიყვანდი, დაიწყებოდა წირვა, რომელსაც პატრიარქი ჩაატარებდა და წარმოიდგინე, ამხელა ჯარს ის დაქოქილი ტანკები ისევე შერჩებოდა: იმდენი ხალხი ლოცვას რომ გააჩაღებდა, ის ტანკები ხომ იქვე „დადნებოდა“... ერთი სიტყვა წვევტა ყველაფერს. პატრიარქის გამოსვლის შემდეგ ნ-წუთიანი პაუზა ჩამოწვა... ერთი-ორმა კაცმა როდაც წამოიყვინა და ირაკლი წერეთელმა თქვა: „ჩუმად, დუმლი!“ მიმჩნია, რომ სწორედ მაშინ წყდებოდა ქართულის ბედი... უფალი გვიყურებდა, რას ვიზამდი ქართველები, ვისწავლიდი ჭკუას თუ — არა...

— გეთანხმები. სამწუხაროდ, მართლაც, ვერ ვისწავლეთ და ასევე გავაგრძელებთ...

— მას მერე 20 წელია, სისხლსა და უბედურებაში ვართ... ასეთ დროს დგება პასუხისმგებლობის საკითხი იმ ადამიანებისა, ვინც მიტინგს მართავს, ხალხს მოუწოდებს... ვფიქრობ, რასაც ჩვენ თვლით ამ წლების განმავლობაში ვანცდებით, ესაა ამპარტავნება. ამის გამო კისერი არაერთხელ მოვიტყვებ...

— ამაშიც გეთანხმები.

— 10 წლის განმავლობაში არავისთვის მიჩვენებია ის კადრები, სადაც ჩანს, როგორ მიბრუნდებოდა პატრიარქი და ზვიადს, მერაბსა და ირაკლის ეტყვის: ნუთუ სხვა გზა არ არის?! ზვიადი პასუხობს: რა გენათ,

ჩვენ რომ ხალხს დაშლისკენ მოვეწოდეთ, მოლაღატებად შეგვრაცხავენო...

— ეგ არ იყო, რა თქმა უნდა, გულწრფელი ნათქვამი...

— მერე ისმის ირაკლი წერეთლის გაუგებარი ფრაზა: დუმლით ხომ არ შევწვდებით განსაცდელსო?! ართმევს მიკროფონს და „მამაო ჩვენოს“ კითხულობს, თან — შეცდომით (მერე ფირის მინებება-მონებება დამჭირდა, რომ ეს ხარვეზი გამესწორებინა)... წარმოიდგინე: გვერდით პატრიარქი გიდგას, რომელიც იქ სალოცავად მოვიდა, და არ აცლი!.. ვიცი, არ მოეწონებათ ეს ჩვენი ანალიზი, მაგრამ მიმაჩნია, რომ მაშინ უშიშმესი შეცდომა დაუშვეს. დღემდე ამის გამო ვისჯებით... როგორ ფიქრობ — 9 აპრილმა საბჭოთა კავშირის დაშლაში რა როლი ითამაშა? მგონი, აქაც მითთან გვაქვს საქმე, არა?..

— კი, მითია, რა თქმა უნდა, თითქმის ამის ნყალობით დაიშალა საბჭოთა კავშირი. ზოგადად, ეროვნულმა მოძრაობამ, როგორც ერთ-ერთმა მნიშვნელოვანმა ფაქტორმა, როლი ითამაშა, მაგრამ — არა გადამწყვეტი. დაშლა მრავალი მიზეზით მოხდა. ამაში საგარეო და საშინაო ფაქტორებმა ითამაშა როლი. ის, რომ 9 აპრილს ამისთვის მაინცდამაინც სისხლი უნდა დაღვრილიყო, არასწორია. შეიძლება, იმპერიის მხრიდან რეპრესიის ასეთმა ფორმამ გარკვეულად დააქარა პროცესი, მაგრამ — რალაც თვეებით. დამოუკიდებლობის იდეის „ლეგალიზაცია“ უკვე კო=მპარტიის დონეზე სულ მაღელ მოხდა.

— ქართველ მომიტინგეებს ვერასოდეს ვატყობდი აგრესიას. შენ როგორ გახსოვს?

— გეთანხმები. ჩვენმა საზოგადოებამ, ყველა ეტაბზე, ყოველგვარი სისულელე გამოამუშავა (ინფანტილიზმი, ბელადმანია, ეგზალტაცია), მაგრამ მიტინგების დროს მუდამ საოცარ ნესრიგს ინარჩუნებდა და დღესაც ასეა. ეს ფაქტი ვერაფრით ავსენი.

— თითქმის დიდი სულიერების ქვეყნის შვილები ვართ, მაგრამ ამავე დროს, უმეტესობა კერძოაყვანისცემლობის მანიით არის შეპყრობილი. მითების დიდი ნაწილი ამაზეა დაფუძნებული. გვიყვარს კერპი... ეს მოვლენა ჩვენში დასასრულს უახლოვდება თუ ისევ ცუდად გვაქვს ამ მხრივ საქმე?

— ამ შემთხვევაში შორს ვარ ოპტიმიზმისგან, რადგანაც ჯერჯერობით, ამის საფუძველს ვერ ვხედავ... ამ ხელისუფლებას, ადრე თუ გვიან, ისევ ისინი წაიყვანენ, ვინც მოიყვანა (რასაკვირველია, ქართველი საზოგადოების ჩარევით), მაგრამ მართო ეს ხომ არ კმარა?! უბედურებაა, ყველაფრის მართვით ერთი კაცისთვის დაკისრება. სწორი იქნებოდა, რომ ქართველი საზოგადოება ხელისუფლებას მთელი რიგი კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმაში უშლიდეს ხელს... ისევ 9 აპრილის თემას მივუბრუნდეთ. რადგან ეს მოძრაობა აგორდა, მასობრივი გამოხვედები დაიწყო, იმპერია ამ პროცესს ვერ შეაჩერებდა. ამიტომ გადამწყვეტს ამ პროცესების გარედან მართვა. მიზნად დაისახეს, რომ ეს მოძრაობა არას-

წორი გზით წარმართულიყო.

— ვინც კი საპროტესტო ელიტას წარმოადგენდა, ზუსტად იცოდნენ მათი ხასიათი, ფსიქოტიკა, რა ვითარებაში რა გადაწყვეტილებას მიიღებდნენ... საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ყველა იმ რესპუბლიკაში, სადაც დამოუკიდებლობისთვის იბრძოდნენ, ქვეყნის სათავეში ყოფილი ცეკას მდივნები მოვიდნენ.

— მაგრამ განსხვავება ჩვენსა და მაგალითად, ბალტიის ქვეყნებს შორის ის არის, რომ ვინც უნდა მოეყვანა რუსეთის ხელისუფლების სათავეში, იქაური საზოგადოება ბელადებს კი არ მიჰყვება, არამედ — იდეას. სხვა მენტალიტეტი. იქ პრინციპების ერთგულია საზოგადოება, აქ — არა...

— 9 აპრილი მაინც, გარკვეული ეტაპი იყო, რომელმაც ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში სერიოზული როლი ითამაშა. ჩემთვის დღემდე გაურკვეველია, ეს გამარჯვების დღეა თუ — გლოვის...

— მე 9 აპრილს უფრო უარყოფითად ვუყურებ, რადგან აფხაზეთის საკითხშიც ვერ მოხერხდა საჭირო ნაბიჯების გადადგმა და ამის შედეგად, ისეთი პროცესი განვითარდა, რომელსაც 1989 წლის ივლისში აფხაზეთში ქართველების სისხლის ღვრა მოჰყვა.

— არასდროს დამავინდებია აბსოლუტურად პროვოკაციული აქცია, როდესაც ხალხი ცხინვალში ავტობუსებით წაიყვანეს. ეს აქციაც ასევე მატყობით დასრულდა. არც იქ ყოფილა მიზანი. ჩვენ წავედით ამ აგრესიული, სისხლიანი გზით და ამის დამავიგრგვინებელი იყო ის ბარბაროსული აქცია, რომელიც 2007 წლის 7 ნოემბერს მოეწყო. დარწმუნებული ვარ, რომ დღესაც საბჭოთა წყობილებაში ვცხოვრობთ და ისევ ამ „მანქანას“ ვუპირისპირდებით. ეს არის, კლასიკური გაგებით, საბჭოთა წყობა. მსოფლიოში არ მეგულება ქვეყანა, სადაც შს სამინისტრო და უშიშროების კომიტეტი გაერთიანებულია. ეს საბჭოთა დროს მოხდა — ეს უწყებები ბერძნულს შეაერთეს. ორი, ურეცეიურად განსხვავებული უწყებაა, რომელსაც ერთმანეთთან არანაირი კავშირი არ აქვს და შეუძლებელია, ორივეს ერთი ადამიანი მართავდეს... ჩემთვის 1989 წლის 9 აპრილი უამრავი შეცდომის შემცველი, სახელმწიფოსთვის ძალიან მძიმე გზის სტარტია. დღეს, „საბჭოთა“ ჯარის მიერ ისევ ოკუპირებულია ჩემი ქვეყნის ტერიტორია.

— და ეს ახლა უფრო დამამცირებელია, ვიდრე მაშინ...

— ჩემთვის რუსეთი ისევ საბჭოთა ქვეყანაა. ჰომინი ხომ ალადგინეს?! ამ ქვეყნის პირველი პირი მიიჩნევა, რომ XX საუკუნის ყველაზე დიდი ტრაგედია საბჭოთა კავშირის დანგრევა იყო.

— თან რევანშზე გადავიდა.

— და ამ რევანშის ერთ-ერთი ხელშემწყობი — მიხეილ სააკაშვილია. პუტინს ყველა პირობა შეუქმნა, რომ ეს რევანში განეხორციელებინა. ერთადერთი ქვეყანა, სადაც პუტინმა სხვადასხვა გზით ეს რევანში განახორციელა, საქართველოა... ბუნებრივია, ამ საკითხების მიმართ თითოეუ-

ლი ჩვენგანის დამოკიდებულება სუბიექტურია, მაგრამ ვფიქრობ, საზოგადოებისთვის მაინც საინტერესო იქნება ჩვენი ანალიზი. უფალმა მშვიდობიანი აპრილები გავკეთებო! დიდი მარხვის პერიოდი და ვნების კვირას ისე გავატარებთ, როგორც ჩემპარიტ ქრისტიანებს ეკადრებათ. დიდი მადლობა საუბრისთვის!

ქურნალისტი — თაგარ ჩხიძე

რუსულენოვანი — გოგა ხაინაძე

— გოგა, მინისტრი იყავი და კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარების საქმეს ემსახურებოდი. როგორი იყო მაშინ ამ სტრუქტურაში მოქმედი ადამიანის ხედვა?

— ეს საერთოდ, დახურული თემაა: ამის შესახებ საზოგადოებას ინფორმაცია არ ჰქონია. ჩემი პოზიცია ამ საკითხისადმი ყოველთვის ერთმნიშვნელოვანი იყო: ცხინვალის რეგიონს არასოდეს მოვიხსენიებდი სამხრეთ ოსეთად...

— არადა, ხელისუფლება უკვე ცდილობდა, შემოეპარებინა ჩვენთვის ეს ტერმინი.

— მეტსაც გეტყვი: ჩემი ნაშრომის შემდეგ, ქალბატონი ბურჯანაძე, მიხეილ სააკაშვილი და ყველა მაღალჩინოსანი მხოლოდ სამხრეთ ოსეთად მოიხსენიებდა ამ რეგიონს. ის კი არა, არჩევნები ჩაატარეს, სანაკოვეი სამხრეთ ოსეთის „პრეზიდენტად“ აირჩიეს და ახალგორის რაიონი მიუერთეს სამხრეთ ოსეთს. მარტო ამის გამო დაისჯება სააკაშვილი!.. ისევე, როგორც დალის ხეობა, კოდორი ზემო აფხაზეთად გამოაცხადა, რაც არ იყო შემთხვევითი. ეს ჩემი ხელისუფლებაში ყოფნის ბოლო თვეებში მოხდა. ახლა ისიც ვთქვამ, რა მოხდა გალში?.. ჩვენმა ხელისუფლებამ აიძულა ქართველი მოსახლეობა, რომელსაც არასდროს უღალატია საქართველოს ინტერესებისთვის, მონაწილეობა მიეღო არაკონსტიტუციურ, უკანონო არჩევნებში და ამ ქვეყანაში, ბალაფშის სახით, მეოთხე პრეზიდენტი მივიღეთ!.. მაგრამ მინისტრად ყოფნისას, ამავე დროს კარგად მესმოდა, რომ საჭირო იყო საერთო ენის გამოჩენა, გარკვეულ კომპრომისებზე წასვლა (აფხაზურ და ოსურ საზოგადოებასთან და არა სეპარატისტულ პოლიტიკასთან). ასევე ჩავედი ცხინვალში, დაახლოებით ოცჯერ ვიყავი აფხაზეთში. ჩემამდე არავინ ჩასულა სოხუმში და იქ ქუჩაში ფეხით არ უვლია... დიდი კრიტიკის ობიექტი გახვდი, როდესაც აფხაზური ხელისუფლების წარმომადგენლები, რომლებიც მოლაპარაკებაზე თბილისში ჩამოვიდნენ, ქუჩებში გავატარე. შარდენზე 11 კაცი წავიყვანე. ეს ერთადერთი ჯგუფია, რომელთანაც ლაპარაკს აზრი აქვს, ამიტ-

ომ ან მათ უნდა ელაპარაკო, ან — არავის. სააკაშვილის ყველა საჯარო გამოსვლა — ბრიუსელში, ნიუ-იორკში, ვაშინგტონში, ვენაში — ჩვენი სამსახურის მომზადებული იყო. უპირველესი ამოცანა, ნებისმიერი კომპრომისის (გარდა საზღვრის რღვევისა) ფასად, ლტოლვილების დაბრუნება იყო.

— ბალაფშის მიმართ აქ ისეთ წარმოდგენას ქმნიდნენ, თითქმის რუსეთის მისი არჩევა არ უნდოდა...

— როგორ არ უნდოდა?! ხაჯიმბა „ფეხებს“ თანამშრომელი, პოლკოვნიკია, ბალაფში კი — პარტიული ნომენკლატურა... მინდა გითხრა, რომ ბალაფში ბევრად უფრო პრორუსული პოლიტიკის გამტარებელია, ვიდრე არძინა იყო. არძინა გაცილებით დამოუკიდებელი იყო, რადგანაც აფხაზურ საზოგადოებაშიც და მოსკოვშიც უფრო დიდი ავტორიტეტით სარგებლობდა. ბალაფშია საბოლოოდ მოსპო აფხაზური იდეა. არძინა, მიუხედავად იმისა, რომ ჩემთვის აბსოლუტურად მიუღებელი პიროვნებაა, ქართველების სისხელში აქვს ხელები გასვრილი, — ნაწილობრივ მაინც, აფხაზური იდეის ერთგული რჩებოდა... რაც შეეხება ცხინვალს, ჩემი მინისტრად დანიშვნის შემდეგ, რამდენიმე დღეში ჩავეყეი მანქანაში, როკის გვირაბამდე ჩავედი და მხოლოდ გვირაბთან გამაჩერეს. გაგიჟდნენ!.. ამას იმიტომ ვამბობ, რომ მაშინ თავისუფალი მოძრაობა იყო. რეალურად არსებობდა ამ კონფლიქტის მოგვარების წინა პირობა. მისთვის პირველი დარტყმა — ერგნეთის ბაზრობის გაუქმება იყო. ეს გამიზნულად გაკეთდა. ამით, პრაქტიკულად აღდგენილი ურთ-

სებს ახორციელებდა... სააკაშვილს ამ კონფლიქტის მოგვარების არც ერთი მცდელობა არ ჰქონია. ამ საქმეში ზურა ჟვანია თამაშობდა პოზიტიურ როლს. ზურა გონიერი კაცი იყო. ხედავდა, ესმოდა და გრძნობდა ყველაფერს. ამიტომ, მიუხედავად იმისა, რომ სააკაშვილის გარემოცვისგან დიდ წინააღმდეგობას ვაწყდებოდით, ჩვენ მაინც მოვახერხეთ რამდენიმე გარღვევა. კოკოთისა და ჟვანიას შეხვედრა სოჭში — გარღვევა იყო. იქ 3 პუნქტს მოახერხეს ხელი. სრულ დემილიტარიზაციას, ეკონომიკურ რეაბილიტაციას, უფლებების განსაზღვრას. მახსოვს, ამ დოკუმენტს მაშინვე „დაარტყეს“. ბუფაშვილი გამოვიდა და მას „ფარატინა ქალაღი“ უნდოდა.

— სააკაშვილი დასავლეთისა და ამერიკის „პროექტი“ რომ ჰქონიათ, ცდებოდა. კი, დასავლეთთანაც იყო შეთანხმებული, მაგრამ რუსეთი ხელისუფლებაში მის მოყვანაში აქტიურად მონაწილეობდა და ისიც მის ინტერესებს ახორციელებს.

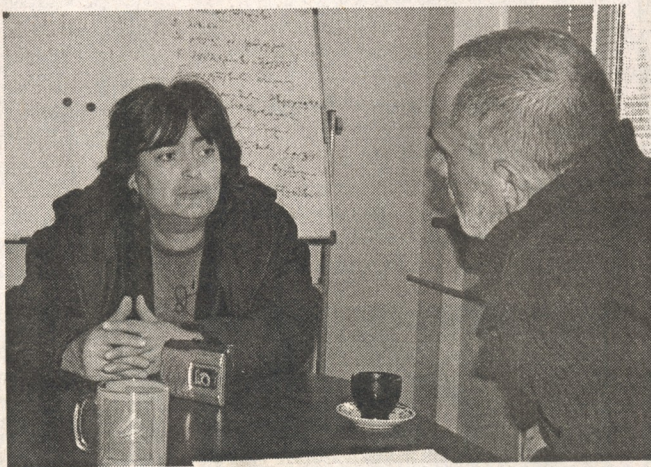
— მართალია. მეც არ მესმის, რატომ ჰქონიათ ამერიკელებს სააკაშვილი თავიანთი „პროექტი“.

— ძალიან პრიმიტიულად აზროვნებენ და იმიტომ: პუტინს კარგად აგინებო. ეს მგონი, გულუბრყვილობაა. ვფიქრობ, ყველაზე დიდი დარტყმა სააკაშვილისგან ამერიკამ მიიღო... ახლა მითხარი, როგორ ფიქრობ — რა იქნება 2009 წლის 9 აპრილს?

— დარწმუნებული ვარ, რომ სააკაშვილის ხელისუფლება დამთავრებულია. როგორ იქნება ეს საკითხი ტექნიკურად მოგვარებული, — ეს საზოგადოების პოზიციაზე დამოკიდებულია. ხალხს სალაპარაკო სააკაშვილთან არაფერი აქვს. მას მეთოდები დაუძველდა. ყველა მითური პროექტი, რომელიც ჰქონდათ — გადატრიალების, იარაღის ასხმის, აგენტების — სამარცხვინოდ ჩაუვარდათ. ეს მათმა მხარდამჭერებმაც არ დაიჯერეს. ახლა დიალოგს იჩენებო. რის საფუძველზე უნდა შედგეს ეს დიალოგი?! დარწმუნებული ვარ, აპრილი საქართველოსთვის გარდამტეხი თვე იქნება და რაღაც წინა პირობა შეიქმნება იმისა, რომ ასე თუ ისე, გონიერი მიმართულებით წავიდეს ეს ქვეყანა. აპრილის დიდი იმედი მაქვს. დავძლევთ კერპთაყვანისმცემლობას და გონიერება გამოარჯევს! საზოგადოებამ უნდა იტვირთოს ქვეყნისთვის პასუხისმგებლობის ნაწილი.

— 20 წლისთავზე, აიღებ თუ არა ისევ ხელში კამერას და დააფიქსირებ თუ არა 2009 წლის აპრილის მოვლენებს?

— კი, ზუსტად ამას ვაპირებ. ბევრი სუბიექტური თუ ობიექტური მიზეზის გამო, არც ერთი პოლიტიკური გაერთიანების წევრი არ ვარ. თან პოლიტიკა ჩემთვის არასდროს იყო მიზანი. უბრალოდ, გარემოებათა გამო აღმოვჩნდი ამ ვითარებაში. მე შესანიშნავი პროფესია მაქვს, რეჟისორი ვარ. ვაპირებ, გადავიღო. 9 აპრილს ქუჩაში ნამდვილად კამერით ხელში ვიქნები.

იერთობების კვლავ გამწვავება მოხდა... სააკაშვილთან ჩემი პირველი დაპირისპირება 2004 წლის ივნისში მოხდა. მაშინ დავინახე, რომ ის ერთს ამბობდა და სულ სხვას აკეთებდა. ჩემი ღრმა რწმენით, მერაბიშვილი რუსეთის პირდაპირი რეზიდენტი, მისი ინტერესების ყოველ წუთსა და ყოველ ნაბიჯზე განმსაზღვრებელი. მისთვის ამის შესახებ არაერთხელ მაქვს პრესის მეშვეობით განცხადებული. მაქვს მთელი დახტა დოკუმენტებისა, რომლითაც დაუფიქრებია, რომ ის საქართველოში, კონფლიქტურ რეგიონებთან დაკავშირებით, პირდაპირ რუსეთის ინტერე-

„სამკაულები არ მიყვარს და ამის გამო დედა ხშირად მეჩხუბება. მეუბნება: გოგო ხარ და აქესუარები უნდა ატარო“, — მითხრა „რუსთავი 2“-ის დილის გადაცემის მომზადებელმა წამყვანმა, გვანცა ღარბასელიმ.

„გაეჩხუღი“ ტელეწამყვანის პოტენსი და თვალსაჩინო პონკიას სუსტი წიკტილი

„სურათზეც ჩანს, თუ როგორი დიდი სიბოთი და სიყვარულით მეხუტება“

მარეზ ჭონიშვილი

— პრანჭია და მეტიჩარა არასოდეს ყოფილვარ. პირიქით, ბავშვობაში ძალიან ცელქი, მხიარული გახლდით. ეზოში, მეზობლის ბიჭებთან ერთად, ფეხბურთს ვთამაშობდით, ველოსიპედს დაეჯეროლებდით და თუ ვინმე გამბრაზებდა, ხელის გარტყმაც ვიცოდით. ჩემი ეზოში გამეფება დედას დიდად

არ უხაროდა, რადგან იქიდან სულ გამურული ამოვდიოდი (იცინის).

— თუ გახსოვს, საკუთარ გარეგნობაზე ზრუნვა რა ასაკიდან დაიწყო?

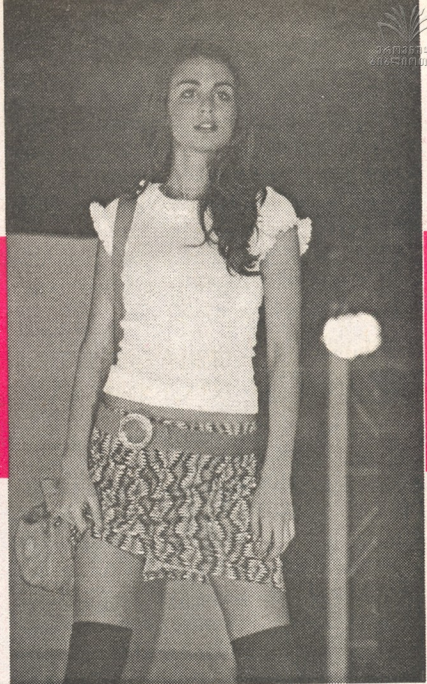
— ბავშვობაში ძალიან დაბალი ვიყავი და ფიზიკურად გავევლინე მწკრივში ყოველთვის ბოლო ვიდექი. მე-9 კლასიდან კი უკვე ტანი ავიყარე და თავში გადმოვინაცვლე. ამავე პერიოდში შევამჩნიე, რომ ჩემი ტოლი გოგონები უკვე იმრანტებოდნენ და ამის სურვილი მეც გამიჩნდა. გაპრანჭულს კი თავყვანისმცემლების რიგი დამიდგა (იცინის).

— სკოლის დამთავრების შემდეგ შეს გარეგნობაში რა შეიცვალა?

— რადიკალური ცვლილებები არ მომხდარა. სკოლის დამთავრების შემდეგ ბევრი გოგო თმას იღებებს და წარბების კორექციას იკეთებს, მე კი ასეთი რაღაცები არ გამიკეთებია.

— გვანცა, სკოლის ბანკეტზე რა გაცვა?

— მიმამჩნია, რომ ეს დღე ერთ-ერთი ულამაზესი და განუმეორებელი დღეა ადამიანის ცხოვრებაში. მიუხედავად იმისა, რომ კლასელები ხშირად ვიკრიბებოდით და ვქეიფობდით, სკოლის ბანკეტისთვის მაინც გან-

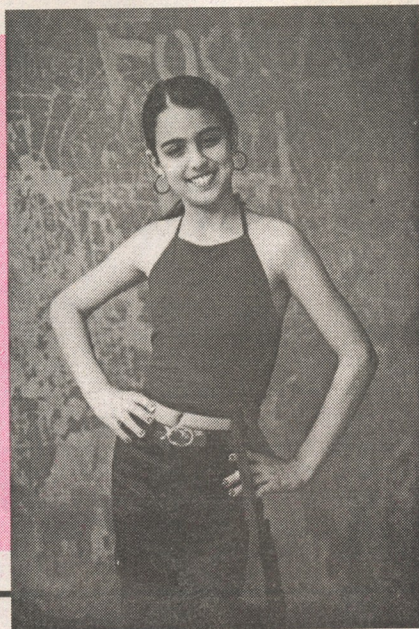
საკუთრებულად მოვემზადე: ვარდისფერი, ზურგამოჭრილი, საკმაოდ სექსუალური სარაფანი შევიკერე, მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელი შევიძინე, მაგრამ თან დაბალძირიანი ტუფლიც მქონდა წაღებული. მახსოვს, მაღლებზე დგომით რომ დავილაღე, დაბალძირიანი ფეხსაცმელი ჩავიცვი, ბოლოს კი ისიც გავიხადე.

— ყურები რა ასაკში გაიხვრით?

— „გოგოშკობა“ რომ დავიწყე, ყურები მაშინ გავიხვრითე, მაგრამ საყურე დიდად არ მიყვარს. რამდენიმე საყურე მაქვს ამოჩემებული და სულ ისინი მიკეთია.

— სხვა აქსესუარებზე რას იტყვი?

— საერთოდ, აქსესუარებზე არ ვცოულობ. ერთადერთი ბეჭედი მქონდა, რომელიც ძალიან მიყვარდა. ის უბრალო, პუპლის ფორმის სამკაული გახლდათ და სამწუხაროდ, დავკარგე. მას შემდეგ, პროტესტის ნიშნად აღარც ერთ ბეჭედს აღარ ვიკეთებ. ამის გამო დედა ხშირად მეჩხუბება. მეუბნება: გოგო ხარ და სამკაულები უნდა ატარო. ერთადერთი, რასაც სიამოვნებით ვიკეთებ, სათვალე და საათია.

— „შოპინგი“ თუ გიყვარს?

— კი, ძალიან მიყვარს და დედასთან ერთად ხშირად დავდივარ ხოლმე. მან იცის, სად რა იყიდება, რა მომეწონება და რა — არა. ასევე, ქალაქში რამდენიმე მაღაზიაა, სადაც მცნობენ და რაც მომეწონება, ყველაფერს მატანენ. მეუბნებიან: წაიღე, ეთერში ჩაიცვი და მერე უკან დაგვიბრუნეო. ერთხელ, ერთ-ერთი მაღაზიის გახსნაზე ფეხსაცმელიც კი მაჩუქეს. მიხვდნენ, რომ მომეწონა და მითხრეს: თუ მოგერგება, გაჩუქებთო. მოკლედ, იმ დღეს თავი კონკია მეგონა (იცინის). საერთოდ, ფეხსაცმელი ჩემი სუსტი წერტილია. თუ კარგი ფეხსაცმელი არ მაცვია, თავს კომფორტულად ვერ ვგრძნობ.

— სალონში ხშირად დადიხარ?

— დილით ეთერში თმა ყოველთვის შეკრული მაქვს და ჩემს ვარცხნილობაზეც თავად ვზრუნავ. სილაშხის სალონს მხოლოდ მაშინ ვსტუმრობ, როცა წვეულებაზე მივდივარ ან გადაღება მაქვს, რადგან ვიცი, ფენის ხშირად გამოყენება თმას აზიანებს. „მის სამყაროზე“ რომ ვიყავი წასული, აქედან ბევრნაირი ფენი წავიღე, რადგან სხვადასხ-

ვანაირი ვარცხნილობის გაცემა ყოველდღიურად მიხდებოდა და როცა თბილისში დავბრუნდი, თმა სულ დამწვარი მქონდა.

— გვანცა, ქართული კაბა ძალიან გიხდება...

— ეს ფოტო „მის სამყაროზეა“ გადაღებული. სხვათა შორის, ეს კაბაც ამ კონკურსისთვის შეიკერა — კონკურსის ბოლოს ყველანი ნაციონალური კაბებით გამოვდიოდით და გული დამწყდა, ამ კაბამ რომ ვერ გაიმარჯვა. რა ვიცი, მე ძალიან მომწონს და კონკურსანტებსაც მოეწონათ. ისინი კაბის ყველა დეტალზე მეკითხებოდნენ, ეს რას ნიშნავსო? და მეც ვცდილობდი, მათი ცნობისმოყვარეობა დამეკმაყოფილებინა.

— ამ სურათზე ბავშვთან ერთად ხარ...

— ეს სურათი ძალიან მიყვარს. ვიგტნამში, ერთ-ერთ ბავშვთან სახლშია გადაღებული. ჩვენი მისვლა ბავშვებს ძალიან გაუხარდათ. ეს პატარა ჩემვენ წამოვიდა და ჩამეხუტა. სურათზეც ჩანს, თუ როგორი დიდი სითბოთი და სიყვარულით მეხუტება. იმ ბავშვთან სახლიდან თვალცრემლიანი გამოვედი.

— კონკურსზე ყოფნის დროს რომელიმე ქვეყნის წარმომადგენელს თუ დაუმეგობრდი?

— მე და „მის ისრაელი“ დაუმეგობრდით. ბევრი საერთო ინტერესი აღმოვაჩინა და საულ ერთად დავდიოდით. ჩვენს დამეგობრებას ერთმა უჩვეულო ამბავმაც შეუწყო ხელი: ოთახში ვისთანაც ერთად უნდა ვყოფილიყავი, არ ჩამოვიდა. აღმოჩნდა, რომ „მის ისრაელიც“ მარტო იყო და აპიტომაც, ერთ ოთახში დავბინავდით. დღემდე გვაქვს მიმოწერა, ტელეფონითაც ხშირად ვსაუბრობთ. ძალიან მენატრება. ეს ფოტო კონკურსის ბოლოს გადავიღეთ. ძალიან დადლილები ვართ და ეს სურათზეც მშვენივრად ჩანს.

— ამ სურათშიც კი გეტყობათ, რომ ერთობით...

— ჰო, სანამ ჩვენი გამოსვლის დრო მოვიდოდა, კულისებში ვერთობოდით, კედლებზე რაღაცებს ვწერდით და ვმამუზნობდით (იცინის).

ადეკო ედისაშვიდი თბილისის მერიას დაუპირისპირდა

„ჩვენ ძალი თბილისის წარუხვას პარობასტაბთი“

თამუნა კვინიკაძე

პრაგმატული პატივია

— ალექო, „ტფილისის ამქრის“ შესახებ რას გავტყვი?

— „ტფილისის ამქარი“ მალე 3 წლის გახდება. ეს არის თბილისზე მზრუნველთა გაერთიანება. ამ წნის მანძილზე არაერთი საინტერესო გამოუწეა და ღონისძიება ჩავატარეთ. ჩვენი ინიციატივით, ჟახლოეს მრმავალში გამოიცემა პლატონ იოსელიანის „თბილისის სიძველეთა აღწერილობა“. ეს არის წიგნი, რომელიც ბიბლიოგრაფიულ იშვიათობას წარმოადგენს. ის მხოლოდ ერთხელ, 1866 წელს რუსულ ენაზე გამოიცა, ჩვენ კი სპეციალისტებს ვათარგმნინეთ და დაინტერესებული საზოგადოება მას მალე იხილავს. ამასთანავე, ვსწავლობთ XX საუკუნის თბილისის მერების (1900-დან 1990 წლამდე) საქმიანობას — ვინ იყვნენ ისინი? რისი გავტეება შეეძლოთ? რა გავტეთეს და რა — არა...

— ცნობილია, რომ „ტფილისის ამქარი“ ძველ თბილისში, მიწაზევის ქუჩაზე მიმდინარე სამუშაოებს აპროტესტებს.

— (მანყვეტინებს) ჩვენ ძველი თბილისის წგრევას ვაპროტესტებთ! მიწაზევის ქუჩის 16 ნომერი იყო სახლი, რომელსაც კულტურული მემკვიდრეობის სტატუსი ჰქონდა და ყოველგვარი ნებართვის გარეშე დაანგრის.

— იმ სახლის შესახებ ქალაქის მერმა თქვა, რომ IV ხარისხის დაზიანება ჰქონდა და რესტავრაციას აღარ ექვემდებარებოდა.

— ტყუილია!.. მერმა ისიც თქვა, — იქ კომუნიკაციის სისტემა არ არსებობდაო. წუთო, ამისთვის სახლები უნდა დაეანგრეთ? ტექნიკა მიაყენეს და თაბორის მთას ძირს უთხრიან, კლდის ხარჯზე 5 პარალელური ქუჩის გაყვანას გეგმავენ. მერიისგან გამოვითხოვეთ ცნობა, თუ რის საფუძველზე ხდება იქ წგრევა, მაგრამ პასუხი დღემდე არ მიგვიღია.

— მოსახლეობაში როგორი განწყობილებაა?

— მოსახლეობის დიდი ნაწილი საცხოვრებელი დააკმაყოფილეს, მაგრამ ისეთი ოჯახებიც (მაგალითად, იმალაშვილების) არიან, რომლებსაც ეს პრობლემა დღემდე არ გადაუჭრეს. გვაქვს ინფორმაცია, რომ ეს პროექტი, უფრო სწორად, თურქული მასალისგან აშენებული თეატრალური დეკორაცია პრეზიდენტს და გიგი უგულავას მოეწონათ და ძველ თბილისში წგრევა ყოველგვარი ნებართვის გარეშე დაიწყო. კანონის დარღვევის უფლება არც მე მაქვს, არც შენ და არც — პრეზიდენტს.

— საპროტესტო აქციები დაიწყო, როგორი განწყობილება გაქვს?

— გულშეკრული ვარ. ხელისუფლება არაფრის დათმობას არ აპირებს. მათ არა აქვთ იმის განცდა, რომ თავიანთი თავი უკვე ამოწურეს.

— ოპოზიცია როგორ უნდა მოიქცეს?

— ჭკვიანურად. ყველამ ჭკუას უნდა მოუხმოს. სალომე ზურაბიშვილის განცხადება — სააკაშვილი ვაშლივით მომნიფდა და ჩამოვარდებო, არასერიოზულად მიმაჩნია.

მას ყველაზე მეტად დოკუმენტური და მემუარული ჟანრის ლიტერატურა იზიდავს. როცა ცუდ სასიათზეა, გურამ რჩეულიშვილის რომელიმე ნაწარმოებს კითხულობს. პროზაიკოსებიდან გამოირჩეულად უყვარს გრიგოლ რობაქიძე, ხოლო პოეტებიდან — იოსებ ნონეშვილი. ყველაზე კარგად ისტორიული თარიღები ამასთავრდება, მაგრამ არ ახსოვს, რომელ წელს დაამთავრა სკოლა ან რომელ წელს ჩაირიცხა უმაღლეს სასწავლებელში. ამბობს, რომ გეოგრაფიული ორიენტაცია კარგად აქვს განვითარებული. „ერუდიტის“ დღევანდელი ნომრის სტუმარი ჟურნალისტი და „ტფილისის ამქრის“ ხელმძღვანელი — ალექო ედისაშვილი გახლავთ.

— 17 წლის ასაკამდე მას მარი ერეკა და გვარად კორბელი იყო, შემდეგ ცოლად გაზეთის მაგნატს გაჰყვა და ქმრის გვარი მიიღო. მალე ის საკმაოდ ცნობილი პოლიტიკოსი გახდა. ვინ არის იგი: მარგარეტ ტეტიერი, გოლდა მერი თუ მადლენ ოლბრაითი?

— ვფიქრობ, ეს პოლიტიკოსი მადლენ ოლბრაითია.

— დიას. არისტოტელე, სოკრატე, დიოგენე, პლატონი — ამ ფილოსოფოსთაგან რომელი დასაჯეს სიკვდილით?

— სოკრატე.

— რომელი ცეცხლსასროლი იარაღის სახელწოდება ითარგმნება ლათინურიდან „ემზადე ომისთვის“?

— „პარაბელუმი“.

— რომელია აზიის ყველაზე დიდი უდაბნო: გობის, ყარაყუმის თუ საჰარის?

— რა თქმა უნდა, გობის უდაბნო.

— რა ჰქვია მოხრობლის ბაბუას ნოდარ დუმბაძის მოთხრობაში — „ძალი“?

— (ფიქრობს) ვერ ვიხსენებ.

— სპირიდონი. რა ჰქვია გზას, რომელიც თბილისის ვლადიკავკაზთან აკავშირებს?

— სამხედრო გზა.

— დიდ ბრიტანეთში რა ეწოდება დედოფლის ძმას?

— არ ვიცი.

— კონსორედი. რომელმა სარდალმა ჩაახშო სპარტაკის აჯანყება?

— რომელმა მარკუს კრასუსმა.

— რომელ სახელწოდებაში მიმდინარეობდა „ვარდების ომი“ ცნობილი შინაომი?

— მეონი, ინგლისში. არა?

— გამოიცანი. რომელ ბრძოლაში დაიღუპა ქართლის მეფე ლუარსაბ I?

— ვიცი და უნდა გავიხსენო (პაუზის შემდეგ) გარისის ბრძოლაში.

— ძველ რომში, როცა კონსული თანამდებობას იბარებდა, ფიცს დებდა, რომ კანონებს კეთილსინდისიერად დაცავდა. რას აკეთებდა 1 წლის შემდეგ, როცა მისი თანამდებობიდან წასვლის დრო დგებოდა?

— ალბათ, ისევ ფიცს დებდა.

— ვის წინაშე ან რაზე იფიცებდა?

— ხალხის წინაშე, რომ სიტყვა პატიოსნად შეასრულა.

— ამ კითხვაზე პასუხი ჩაგეთვალა. რა პქვია ხევისბერი გოჩას შვილს?

— (ფიქრობს) მოგვიანებით გიპასუხებ. სახელს ვერ ვიხსენებ. შემდეგი კითხვა დამისვი.

— რომელმა მსატყარმა მოიგონა სიკვდილი, რათა შემდგომ მისი სურათები ძვირად გაყიდულიყო?

— არ ვიცი.

— რეზერანდტმა. რომის რომელი იმპერატორი მონაწილეობდა გლადიატორთა ბრძოლებში?

— ნერონი.

— ცდები, გლადიატორთა ორთაბრძოლებში კომო-დუსი მონაწილეობდა. რომელ ოკეანეში მდებარეობს ბერმუდის სამკუთხედი?

— ატლანტის ოკეანეში.

— დალაგე ომები თარიღების მიხედვით, წარსულ-იდან მომავლისკენ — დიდგორო, ბაზალეთი, გარისი, კრწანისი.

— თარიღები კარგად მამახსოვრდება. ჯერ დიდგორის, შემდეგ გარისის და ბაზალეთის, ბოლოს კი კრწანისის ბრძოლა მოხდა.

— ვინ დააარსა საფრანგეთის უმაღლესი ჯილდო — საპატიო ლეგიონის ორდენი?

— (ფიქრობს)...

— საგარაუდო პასუხებს გეტყვი: კარდინალმა რიშე-ლიემ, ნაპოლეონ I-მა, თანა დარქმა თუ ლუდოვიკო XIII-მ?

— კარდინალმა რიშელიემ.

— ცდები. სწორი პასუხია — ნაპოლეონ I ხე-ლოვნების რომელ სტილს ეკუთვნის ზამთრის სასახლის არქიტექტურა სანქტ-პეტერბურგში?

— ზუსტად არ მახსოვს, ალბათ, ბაროკოს, არა?

— დიახ. რომელი ქვეყნის დედაქალაქია ლიუბლი-ანა?

— სლოვენიის.

— რომელი მომღერლის ნამდვილი სახელია რეჯი-ნალდ კენეტ დუაიტი?

— საგარაუდო პასუხებს ვერ მეტყვი?

— სტინგი, პოლ მაკარტნი, ელტონ ჯონი.

— ალბათ, სტინგის ან ელტონ ჯონის.

— ან?

— მაკარტნის (იცინის)...

— სწორი პასუხია — ელტონ ჯონის. „აბეზარა“, „ქაჯანა“, „აკაკის აკაკი“, „შეგვდრა მთაში“ — ჩამოთვლილი ფილმებიდან რომელში შედგა ლეილა აბაშიძის დებიუ-ტი?

— „აბეზარაში“.

— დარწმუნებული ხარ?

— არა, არა, „ქაჯანაში“, მაშინ ბავშვი იყო.

— რომელი ზის ფესვები საუბრობენ ვაჟა-ფშაველას მოთხრობაში — „ფესვები“?

— როგორც მახსოვს, მუხის ფესვები.

— რომელი სახელმწიფოს გერბზეა გამოსახული თამბაქო?

— არ ვიცი.

— ბრაზილიის. ვინ იყო თბილისის თეატრალური უნივერსიტეტის დამაარსებელი?

— (ფიქრობს) აკაკი ხორავა.

— რომელი სახელმწიფოს დედაქალაქია კატმანდუ?

— ნეპალის.

— მსოფლიოში ყველა ცნობილი ერი, ერთის გარდა, თავის გარდაცვლილ მეფეს გლოვობდა. ამ ერთი ერის განსაკუთრებული ჩვეულება ის იყო, რომ მეფის გარ-დაცვალების დროს, მისი რწმუნებული, ახალი მეფის კურთხევაამდე, ერს შემდეგი სიტყვებით მიმართავდა: „მეფე მოკვდა, გაუმარჯოს მეფეს!“ — რომელ ერზეა ლაპარაკი?

— ფრანგებზე.

— სად ჩადენება მდინარე კონგო?

— ატლანტის ოკეანეში.

— ინგლისის რევოლუციის შემდეგ, ცნობილმა სამხედრო დიქტატორმა მიიღო თანამდებობა — ლორდ პროტე-ქტორი. ვინ იყო ეს სამხედრო დიქტატორი?

— ოლივერ კრომველი.

— რა პქვია პიპინა ერისთავის ძაღლს ფილმში „არაჩვეულებრივი გამოგენა“?

— მაგარი ძაღლია, მაგრამ სახელი არ მახსოვს.

— პერი. დასახელებ მსოფლიოში ამჟამად არსებული ყველაზე ძველი მონარქია.

— (ფიქრობს)...

— მიგანიშნებ, ეს მონარქია ჩვენამდე 660 წელს დაარსდა.

— იაპონიის მონარქია.

— რომელ ქართველ მეფეს ეკუთვნის ლექსი — „გაბაასება რუსთაველთან“?

— თეიმურაზ II-ეს.

— ლონდონი, თეირანი, ნიუ-იორკი, დელი — ამ ქალაქებიდან, რომელში არ არის მეტროპოლიტენი?

— ორი პასუხი მაქვს — თეირანი და დელი.

— მათგან ერთერთი სწორი პასუხია.

— (ფიქრობს) დელიში.

— „დედაო ღვთისაჲ მზეო მარიაჲ/ როგორც ნანვიმარ სილაში ვარდი/ ჩემი ცხოვრების გზა სიზმარ-ია და შორეული ცის სილაფარდე“, — ვინ არის ამ სტროფის ავტორი?

— გალაკტიონ ტაბიძე.

— მითხარი, პოეზია მიყვარს. გოგლა ლეონიძის რომელი სტროფი გახსენდება?

— „ყორანებიდან გნოლი აფრინდა/ ყაბარდოს ველი გადა-იარა/ ისევ აღესდექი მუხრანის ბოლოს/ ჩასაფრებული ესინჯავ იარაღს...“

— რა საკითხს მიუძღვნა ილიამ 1871 წელს დანერ-ილი პუბლიცისტური წერილი „გამოცანები“?

— მამათა და შვილთა ბრძოლას. „ეს ლიბერალი ბურთივით მრგვალი“, — წერდა გრიგოლ ორბელიანზე.

— რომელ ტბას აერთებს შავ ზღვასთან მდინარე კაპარტიანა?

— ეს მდინარე ფოთშია. ე.ი. შავ ზღვასთან პალიასტომის ტბას აერთებს.

— ამ მოგზაურმა დანერა ვრცელი თხზულება — „მოგზაურობა სპარსეთსა და აღმოსავლეთის სხვა ქვეყ-ნებში“. თხზულების საკმაოდ დიდი ნაწილი საქართველოსაც შეეხება; წერილობითი წყაროებიდან, ქალაქი ზუგდიდი პირველად ამ ნაწარმოებშია მოხსენიებული. რომელ ევროპელ მოგზაურზეა ლაპარაკი?

— შარდენზე.

— რამდენი სწრელი აქვს დატანებული ბილიარდის მაგიდას?

— (ითვლის) 6. ბილიარდის თამაში მიყვარს.

— ვისი აფორიზმია: „გული კრულია კაცისა, ხარბი და გაუძღომელი“?

— დავით გურამიშვილის.

— დაფიქრდი.

— (გამეორების შემდეგ) შოთა რუსთაველის.

— მარტორქა, გნუ, ბეჟემოთი, ნიანგი — ამ ცხოველებიდან, რომლის ძვალია სპილოს ძვალზე უფრო ძვირფასი?

— არ ვიცი.

— ბეჟემოთის. ალბათ, გახსოვს, ერთ კითხვაზე პასუხი გაქვს გასაცემი.

— არ დამეხსენებია. რა ერქვა ხევისბერი გოჩას შვილს? (ფიქრობს) ვერ ვიხსენებ, დავიტანჯე.

— მისი სახელი „ო“ ასოზე იწყება.

— ონისე.

— დაასრულე ილია ქაჭკაჭაძის ცნობილი გამონათქ-ვაში: „უნიგნოდ თვალთახედვის...“

— (მანყვეტინებს) „...ისარი მოკლეა“.

ოთხგაუთიანი ენცი პოპონას თავგაქსეპალი, როგორ 102 წლამდე უნდა იცოცხლოს...

ასაკს საგულდაგულოდ მალავს, მაგრამ მიაჩნია, რომ კომპიუტერთან „ურთიერთობის გასარკვევად“ საკმარისად დადგენებულია. ერთ-ერთი პოპულარულ რუსულ საიტზე თურმე მისი სახელით ფანები დარეგისტრირებულან და ქალბატონი ეთერის უამრავი სურათი განათავსებიათ. ჰოდა, იმ საიტზე ქართული ექსტრადის ვარსკვლავსა და კოლორიტს, არც მისი მისამართით დატოვებული კომენტარები აკლია. თურმე ბავშვობაში მეტსახელად კოდოს ეძახდნენ, მაგრამ არა იმიტომ, რომ იკბინებოდა. ერთ დროს „ლეიბორისტების“ სიით კენჭს იყრდა, ახლა კი ქვა ააგდო და თავი შეუშვია, ჩვენი პრეზიდენტი მომწონსო. პატარაობაში არ ჭამდა და ამის გამო ეჩხუბებოდნენ, დღეს თუ დასჭირდა, დიეტასაც კი იცავს. დედას პიონერთა სასახლეში 8 წრეზე დაჰყავდა, მაგრამ სკოლაში ოქროს მედალი მაინც ვერ აიღო. მიუხედავად იმისა, რომ ქმარი ხელისგულზე ატარებდა, მაინც გამოეცა. ბევრი რომ არ გავაგრძელო, ვიზის, პირადად მას მოუსმინოთ. ოღონდ ამისთვის, სულ ცოტა, მისი ლაპარაკის სტილი და მანერა უნდა წარმოიდგინოთ.

6060 მკელისევილი

— დედაჩემმა ვერ მოასწრო სამშობიაროში წასვლა და წახლში, კალანდაის ქუჩაზე დავიბადე. სხვათა შორის, ნაპოლეონიც სახლში დაბადებულია. გტყობა, ნიჭიერი ხალხი სახლებში იბადება. ჩემს ნიჭიერებას ხაზს ისიც უსვამდა, რომ თმისი ვიყავი. ამბობენ, ბავშვი თუ თმისი დაიბადა, ნიჭიერი იქნებაო და აი, შედეგიც სახეზეა.

— პირველი შვილი ხართ?

— არა. ჩემს მშობლებს პირველი შვილი — 2 წლის გოგონა — ფილტვების ანთებით მოუკვდათ. მერე გაჩნდა ჩემი მამა, რომელიც ყველაზე ძალიან მიყვარს და ბოლოს, მე მოვევლინე ქვეყნიერებას. მთელი ნათესაობა და საგვარეულო მანებიერებდა. მახსოვს, ცოტა გამხდარი ვიყავი, საქმელს არ ვჭამდი (რა კარგი იყო, რადგანაც ახლა საშინელი „აპეტიტი“ მაქვს) და სულ თევზით და კოვზით დამდევენ. პატარა კოლოს მეძახდნენ.

— ალბათ, დაფრთხილებით და დატოვებით, მაგრამ ხომ არ იკბინებოდი კიდევ?

— არა, სად ვიცოდი მაშინ კბენა, კბენა ახლაც არ ვიცი. მეგრულად კოდოს იცი, რა ჰქვია? — კოლონა. მეგრელების გარემოცვაში ვიზრდებოდი და ხშირად კოლონას მეძახდნენ. მერე კალანდაის ქუჩიდან ფალიაშვილის 102 ნომერში გადამოვედი. აი, ის ჩემი ცნობილი ფრაზა, 102 წელი რომ მინდა ვიცოცხლო, ამას უკავშირდება. დედაჩემმა ჩემთვის ლაკის ფესხაქმელები სპეციალურად შეაკერვინა, თმაზე ოთხი ბაფთა მეკეთა და სკოლაში ასე დავდიოდი. დღესაც, მწარედ მახსოვს, დედაჩემი თმას რომ მვარცხნიდა, ვტიროდი. დედა ძალიან მკაცრი იყო, გაქმდიო, ერთს რომ დამიყვირებდა, მისი სიტყვა კანონიც

ით იყო.

— მამის არ გეშინოდათ?

— არა. მამა ძალიან ბუნებულად და მშვიდი კაცი იყო. სხვათა შორის, მე და ჩემი ძმა მამას ვგავართ.

— როცა აშავებდით, დედა როგორ გასცხიდათ?

— კარგი გალანუნება იყო. ჩემს შვილს არასდროს გაგებრებდნენ.

— დედა შენიშნას ძირითადად რაზე გაძლევდათ?

— მაგალითად, როცა სტუდენტობისას ლექციებს ვაძლენდი, სკოლაშიც ძალიან ცელქი ვიყავი... ბავშვობაში ოთხი ველოსიპედი მქონდა, მამაჩემი გაუდმებით ყიდულობდა ხოლმე, ისე მიხაროდა, ვგჟღებოდი. მაგრამ პატარაობაში სულ დამტყრული დავდიოდი; იცი, ველოსიპედიდან რამდენჯერ გადმოვვარდნილვარ?! როგორც გითხარით, ცელქი ვიყავი, ოთხი სკოლა გამოვიცვალე. რამეს რომ დავაშავებდი, ჩემს მშობლებს პედსაბჭოზე იბარებდნენ... რასაც ჩემი სკოლის გამოცვლა მოჰყვებოდა ხოლმე... სწავლა მეზარებოდა. არ მესმოდა საგნები — ფიზიკა და ქიმია. დღემდე მარტო ის ვიცი ქიმიაში, რომ H₂O წყალია. ერთი სიტყვით, ვერ ავიღე „სანატრელი მედალი“.

— რა ნიშნებზე სწავლობდით? ორიანი მიგილიათ?

— შეიძლება, ორიანიც იყო ხოლმე, მაგრამ ეს ნიშანი რაღაც მწარედ არ მახსენდება. თანაც, ხომ სულ ვღეროდი. დედაჩემი მეუბნებოდა, 2 წლისამ დაიწყო სიმღერაო და ამის გამო ორიანს არც ერთი მასწავლებელი არ დამიწერდა. ისეთი პირველი ხმა მქონდა, ვერავინ შემედრებოდა. სკოლის პარალელურად დედას პიონერთა სასახლეში რვა წრეზე დაყვავდი, რასაც საოცარი ენერგია სჭირდებოდა.

— თქვენ რაზე უფავრდებით ხოლმე თქვენს შვილს?

— ვაა, რაზე უფავრდები, ნეტავ? იცი, რა, ცოტას ჭამს (იციანის).

— ნეტავ, ვის ჰგავს?

— სხვათა შორის, მამამისი იყო ასეთი, ცოტას ჭამდა ძალიან. სანყალი გარდაიცვალა.

— რას მეუბნებით, ეგ ამაზი

არ ვიცოდი. თქვენთან ბოლოს ინტერვიუ რომ ჩაწერე, მაშინ მითხარი, ავად არისო.

— ჰო, ავად იყო და გარდაიცვალა ჩვენი რევაზი. რა არის იცი?! ჩვენ ხომ ყველანი გარდავიცვლებით?!

— მაინც რატომ გაეყარეთ მეუღლეს?

— გაყრა ჩემი ბრალია. რომ გავთხოვდი, მალე შვილი მეყოლა. ისე მოხდა, რომ 2 წელი სახლში ჩავჯექი. არადა, ვგჟღებოდი, ისე მინდოდა, სადმე გასტროლზე წავსულიყავი. იცი, რა დამემართა?! ლამის ფსიქიკურად შევიშალე; ძალიან განვიცდიდი, ქმარიც შეძულდა.

— არ გიშვებდათ გასტროლზე?

— რომელი ქმარი გაუშვებს ცოლს თვითონ გასტროლზე? ერთი სიტყვით, შემძულდა ქმარი და გავცილდი. ორი დღის შემდეგ კი მე და ნუნუ გაბუნია ერთი თვით გასტროლზე ციმბირში გავმგზავრეთ.

— მაინც რამ მოგხიბლათ მეუღლეს?

— რეზო დადებითი პიროვნება იყო, ძალიან საყვარელი, სიმპათიურიც, ხალასი ბუნების. რომ ვმღეროდი, ტირიდა. მის ცოლობას არ ვაპირებდი, მაგრამ ისე მოიქცა, რომ... ერთხელ მახსოვს, უკრაინაში მივედიოდი, ნაჩხურები ვიყავით. კიევში თვითმფრინავის ტრაზე ყავილებით დამხვდა. სიურპრიზები იცოდა... მე რომ კაცი ვიყო, ვიცი, როგორ უნდა მოეხიბლო ქალი. ბევრი მამაკაცი ქალის ფსიქოლოგიას არ იცნობს, ისევე როგორც ქალმა არ იცის კაცის ფსიქოლოგია.

— ქალები ამბობენ, რომ ამისთვის საჭიროა, ცოტა აფეჭიანო კაციო.

— არა, მაგ ხერხს არ მივესალმები. სხვათა შორის, უნივერსიტეტში სტუდენტი რომ ვიყავი, ერთ ბიჭთან ფლირტი მქონდა. დამირეკა, თეატრში მპატიყებდა. მისი

გაგაუება გადაწყვიტე, ვითომ სხვას ველა-
პარაკუბოდი და პაემანი მასთან მქონდა. იმ
დღის მერე, ის კაცი აღარ მინახავს. ასე
რომ, არ არის სწორი, ეგ ხერხი ყველაზე
არ ჭრის. პირიქით, მამაკაცს ყოველთვის
უნდა ეფერო.

— ძალიან რომ გათამამდეს?

— გათამამდეს, მერე... უნდა იცოდეს,
რომ მომწონს და იმიტომ ვეფერები... ნინო,
ყავას გაგიკეთებ, ხომ დალევ?

— ქალბატონო ეთერ, ყავის
მოდუღება ისწავლეთ?

— იმას გაგიკეთებ, ცხელ წყალს რომ
ვასხამ ზემოდან.

— კარგი, თანახმა ვარ... თქვენი
„კულინარიული შესაძლებლობები“
საქვეყნოდ ცნობილია... საინტერესოა,
ახალგაზრდობაში ოჯახს როგორ
აპურებდით?

— მე რას ვაპურებდი! ჩემმა ქმარმა
შესანიშნავი, ხანში შესული რუსი ქალი
გამონახა და ეძებებს ის გვიმზადებდა.
თვითონ რეზოც კარგი კულინარი იყო.
დამიძახებდა, — ეთი (ასე მეძახდა), ყვე-
ლაფერი გამზადებულია, მოდი, მიეუსხდეთ
სუფრასო. რა კარგი ცოლი ვითხოვე-მეთ-
ქი, — ვამბობდი.

— ეს იგი, ხელისგულზე გა-
ტარებდათ და მაინც გაეძეცით?

— ჰო, ხელოვნებამ მაინც გადასძალა.

— ძალიან ბევრი ფული რომ
გქონდეთ, რას იზამდით?

— აი, ეს ხალხი რომაა ჩამოსახლებუ-
ლი, საცოდავი დევნილები, სულყველას და-
უფურიგებდი ფულს. განა, რამდენი არიან,
თუნდაც ათ-ათი ლარი რომ აწუქო, ისიც
ხომ გაუხარდებათ. არა ვარ მართალი?

— თქვენთვის არაფერს იყიდ-
დით?

— როგორ არ ვიყიდდი, მაგრამ ქველ-
მოქმედებისთვის უფრო მეძებება. ფული
არ მაქვს, თორემ... მომეცი, რა, უფალო,
ფული, რა იქნება?

— ინტერვიუს დასაწყისში მითხ-
ართ, პრეზიდენტის მამაკაცი ვარო...
— მამაკაცი არა, უბრალოდ ვარძიხი,
რომ პრეზიდენტს ამ ქვეყნისთვის კარგი
უნდა. რამდენად გამოსდის, სხვა საკითხია.

— პოლიტიკოსობაზე არასდროს
გიფიქრია?

— 7-8 წლის წინ, ნათელაშვილის პარ-
ტიამი ხომ ვიყავი?

— რე?

— არაფერი. დეპუტატად სენაკიდან უნდა
გავსულიყავი. მეორე ადგილზე გაუდი ისე,
რომ არაფერზე მიზრუნია; აბა, სამეგრე-
ლოში სხვაგვარად როგორ იქნებოდა. ამ
არჩევნებში იქაური მკვიდრიც იღებდა
მონაწილეობას, გვარად რუსია და კანდი-
დატურა მის სასარგებლოდ მოეხსენი. მგონი,
სწორად მოვიქეცი. ადგილობრივი მცხ-
ოვრები იყო და იმ ხალხისთვის მეტს გა-
კეთებდა.

— პრეზიდენტს რომ ეთხოვა,
„იანვანას“ უმღერებდით?

— რატომაც არ ვუმღერებდი (ლილ-
ინებს); „ლამე არწევს მთვარის აკვანს, ია-
ნანინიო... თვალს ხუჭავენ ვარსკვლავები,
ვარდოვანინიო“.

— სანამ პრეზიდენტი „იანვანას“
ამ ვერსიით მართლაც დაინტერესდე-
ბა, მითხართ, რაში იხარუება ყვე-
ლაზე დიდი თანხა თქვენს ოჯახში?

— კომუნალურ გადასახადებში. ძალიან
ბევრი გამოდის: ელექტროენერგია, გაზი,
ორი ტელეფონი, ახალი და ძველი ქსელი,
ორი მობილური — ჩემი და ჩემი შვილის.

— დილით, ჩვეულებრივ, რომელ
საათზე იღვიძებთ?

— ისე ადრე ვდგები, რომ არანაირი
მალვიძარა არ მჭირდება.

— დაფუშვით, საქართველოდან
ერთი თვით მიდისართ. ტანსაცმლისა
და პირადი ნივთების გარდა, თან
რომელ სამ ნივთს წაიღებდით?

— (ფიქრობს) ჯვარს, ლოცვების წიგნ-
სა და ჩემი შვილის სურათს.

— დიდი ხნით საქართველოდან
წასვლაზე ან საერთოდ სხვა ქვეყ-
ნაში ცხოვრებაზე გიფიქრია?

— რას ლაპარაკობ, ვერ გავძლებ, არ
არსებობს. ძალიან მიკვირს, როგორ ეჩვევა
ეს ხალხი უცხო ქვეყანას და უცხო ქვეყნის
ხალხს.

— საყვარელი ლიტერატურული
გმირი გყავთ?

— ოპერიდან „აბესალომ და ეთერი“
მყავს საყვარელი გმირი — ეთერი. იცი, რა
საინტერესო ქელია?! სიყვარულისთვის თავი
მოიკლა.

— თქვენც იმავეს გააკეთებდით?

— რას ლაპარაკობ, ნინო! ისე მიყვარს
სიცოცხლე, ვერავის გამო ვერ დავთმობ.
არც ერთი მამაკაცი ამად არ ღირს.

— ახლა რომ შეგიყვარდეთ ვინმე,
გათხოვდებოდა?

— არა, არა, ქმრის ატანა არ შემიძლია.
ეცემა, დამოუკიდებელი ქალი ვარ. ყვე-
ლას როდი შეუძლია, რომ გვერდით მა-
მაკაცი ჰყავდეს, მასთან ერთად ცხოვრობ-
დეს. არადა, ყველა ქალისთვის აუცილებე-
ლია ქმარი და არა — სატრფო.

— ამას თუ აცნობიერებთ, რა-
ტომ არ გინდათ, ქმარი რომ გყავ-
დეთ?

— მეორედ, მესამედ, მეოთხედ და მე-
უთედ გათხოვების მომხრე არ ვარ. ბრ-
იყიტ ბარდოს ცხრა ქმარი ჰყავდა, იმიტ-
ომაც ვერ არის ფსიქიკურად კარგად.

— როგორც მიგვხვდი, ჯანმრთე-
ლობას უფრთხილდებოდა.

— (იცინის) ხომ გითხარი, ძალიან მიყ-
ვარს საკუთარი თავი-მეთქი, ელიზაბეტ
ტილორსაც მ ქმარი ჰყავდა და ისიც ვერ
არის...

— როგორ ტანისამოსს არ ჩა-
იცვამდით?

— რომელშიც ჭიბი და ბიუსტის ნახე-
ვარი გამოჩნდებოდა. წელიც რომ ჩანს, ისიც
მალაზიანებს — ცივდებიან გოგონები და
არ ესმით. ზამთარში შიშველები დადიან,
გაუცივდებათ ყველაფერი და მერე ერი ვინ
უნდა გამარბავლოს?!

— საინტერესოა, როგორი ნები-
სყოფა გაქვთ, მაგალითად, დიატაზე
თუ ყოფილხართ?

— დიეტაზე შემიძლია 6 დღე ვიყო. მე
ჩემი უფრო ორიგინალური დიეტა მაქვს —

ყავა და ყველი. ორივე ძალიან მიყვარს და
იმიტომ. ერთი კვირა შემიძლია ყავაზე და
ყველზე ვიყო. შეგიძლიათ მანონიც მიაყ-
ოლით, თუნდაც შაქრისანი. ეფექტური დი-
ეტაა, პირადად მე, კარგ შედეგს მაძლევს.
ასე რომ, ნებისყოფა მაქვს.

— დაფუშვით, თქვენს შვილს
თავისზე 20 წლით უფროსი ქალი
შეუყვარდა და მისი ცოლად შერთვა
გადაწყვიტა. როგორი რეაქცია
გაქვებოდა?

— დადებითი. ხომ გვაქვს ბევრი მა-
გალითი, თუნდაც პუგაჩოვასა და გალკი-
ნის. ასე მგონია, რომ ხელს არ შეუშლი.
ახლა ასე ვლაპარაკობ, მაგრამ საქმე საქმეზე
რომ მიდგეს, არა მგონია, უკურნებელია არ
მქონდეს.

— როგორი უნდა იყოს ეთერ
კაკულიას მომავალი რძალი, რაიმე
განსაკუთრებული კრიტერიუმი ხომ
არ გაქვთ?

— არანაირი. მე ერთხელ ჩავერე ჩემი
შვილის ცხოვრებაში და დღემდე ვნახობ.
ის გოგონა ჩვენთან მოდიოდა ხოლმე. მა-
შინ, ისიც და ჩემი შვილიც 20 წლისანი
იყვნენ. ერთხელაც, ჩემმა შვილმა მითხრა:
— მოდი რა, ბარბე დარჩება ჩვენთანო.
შევიცხადე, საბავშვო ბაღის გამგე ხომ არ
ვარ, ჯერ გაიზარდეთ და მერე გადან-
ყვიტეთ, გინდათ თუ არა ერთად ცხოვრე-
ბა-მეთქი. ალიკუნა დღემდე მაგას მაყვდობს.

— დაშორდნენ ერთმანეთს?

— დაშორდნენ, მაგრამ არა მგონია, მე
გამხდარიყავი ამის მიზეზი. თვითონ ვერ
აანყვეს ურთიერთობა, მაგრამ ჩემს მამონ-
დელ გამოსდომას დღემდე ვნახობ. ასე რომ,
არც ერთ შემთხვევაში აღარ ჩავერევი ჩემი
შვილის არჩევანში. ექსპოთახიანი ბინა გვაქვს,
ახლა მინდა, რომ ჩემს შვილს ყველა ოთახ-
ში ცოლი ჰყავდეს. მინდა, ყველა ოთახი-
დან მისი ცოლები გამოდიოდნენ და მე აქ
ვიჯდე. ერთი ყავას მომიდუღებს, მეორე
სადილს მოამზადებს (იცინის). ძალიან საინ-
ტერესო შემთხვევაა, უბრალოდ კანონი
გვერძივად მრავალცოლოანიობას.

— საკუთარი თავი ბუბიის ამ-
პლუაში ალბათ წარმოგიდგენიათ, არა?

— ადრე ამის არანაირი სურვილი არ
მქონდა, მაგრამ ახლა მინდა, რომ ბუბია
ვიყო. ჩვენი სახლის წინ პატარა სკვერი და
იქ მომბლებს უამრავი ბავშვი მოჰყავს.
ისეთი საყვარლები არიან ეს პუტკუნა ბავშ-
ვები, ზოგი „კალიასკაში“ ზის, ზოგიც და-
ბაჯბაჯებს... მეც მინდა, იმ ბაღში ჩემი შვილ-
იშვილი გავასეირნო.

— დასაპრულს მაინც გავკად-
ნიერდები და ასაკს გკითხავთ. მარ-
თლა არ გახსოვთ თუ არ გინდათ
გაგვიმთლიოთ, რამდენი წლის ხართ?

— ასაკი მახსოვს, როცა პასპორტში
ჩავიხედავ პასპორტში, რომელიც უკვე რვა-
ჯერ შევიცვალე.

— რატომ?

— თავს ვიპატიარებდი. მერე ძლივს
გავარკვიე, რომელი იყო პირველი პასპორ-
ტი. დაბადების მოწმობაში ჩავიხედე, თორემ
მართლა აღარ მახსოვდა. და როგორც
გგონია, ახლა გეტყვი, რამდენი წლის ვარ?

„9 აპრილის სოფვა ყველა ჩვენგანის კისერზეა...“

1989 წლის აპრილი საქართველოში ასე დაიწყო — სამშობლოს მთლიანობის, ერთიანობისა და თავისუფლების სურვილით ქუჩაში უამრავი გულანთებული ქართველი გამოვიდა. ურჩი ერის სამაგალითოდ დასასჯელად და ქვეყანაში „ნესრიგის დასამყარებლად“ კრემლმა როდინოვის მეთაურობით სამხედრო ძალა გამოიყენა. „რაო, თავისუფლება მოგნატრათ?“ — გაყვიროდნენ რუსი ჯარისკაცები და მშვიდობიან მომიტინგეებს უმოწყალოდ სცემდნენ. ასე გათენდა 9 აპრილის დილა თბილისში.

შეიძლება თუ არა ტრაგედიის თავიდან აცილება? ვინ ან როდის დაუშვა შეცდომა? — მიუხედავად იმისა, რომ 1989 წლის 9 აპრილიდან 20 წელი გავიდა, ამ თემაზე განსხვავებული მოსაზრებები დღემდე არ სტოპს. ირაკლი ბათიაშვილის, გოგა ხაინდრავას, რომან გვენცაძის, ექიმისა და საბჭოთა მილიციის მოგონებების მიხედვით ვცადე, 9 აპრილის ტრაგიკული დღის სურათი ამესახა.

თამუნა კვინიკაძე

— როგორ აგორდა 9 აპრილის საპროტესტო ტალღა, წინ რა მოვლენები უძღოდა?

ირაკლი ბათიაშვილი, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი:

— ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა საქართველოში 1988 წლიდან საგრძნობლად გაძლიერდა, რაც კრემლის ინტერესებს ეწინააღმდეგებოდა. მათ დაიწყეს ფიქრი იმაზე, თუ რა მეთოდებით შეიძლება დაპირისპირებოდნენ ამ მოძრაობას. მალე საბჭოთა კავშირის უშიშროების კომიტეტის აქტიური ნაქეზებით, აფხაზეთში სეპარატიზმის გაღვივება დაიწყო. მაშინ აფხაზეთის ავტონომიას ადღეობა ხელმძღვანელობდა. მარტში, სოფელ ლისნში აფხაზი სეპარატისტების შეკრება მოხდა, სადაც ანტიქართული დოკუმენტი მიიღეს. ხელი მოეწერა აფხაზეთის ავტონომიის საქართველოდან გამოყოფის მოთხოვნას, ამან აფხაზეთში მცხოვრებთა პროტესტი გამოიწვია. გაგრასა და სოხუმში როგორც ქართველი, ასევე აფხაზი ხალხის გამოსვლები დაიწყო, მათი მთავარი მოთხოვნა, ადღეობას თანამდებობიდან მოხსნა იყო.

— აფხაზეთში განვითარებული მოვლენების პარალელურად, თბილისში რა ხდებოდა?

რომან გვენცაძე, თბილისის მილიციის სამმართველოს მაშინდელი უფროსი:

— ილია ჭავჭავაძის საზოგადოების ორგანიზებით, ადღეობას გადაყენების მოთხოვნით, თბილისშიც გამოსვლა —

მიტინგი დაიწყო. ადღეობა თანამდებობიდან მართლაც გაათავისუფლეს, რის შემდეგაც საზოგადოების ლიდერს — ზურაბ ჭავჭავაძეს ვთხოვე, რომ დამლილიყვნენ, მაგრამ ამ დროს მომიტინგეებს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სხვა ძალებიც შეუერთდნენ და ზურაბ ჭავჭავაძემ მიტინგის დაშლა ვეღარ შეძლო.

ირაკლი ბათიაშვილი:

— აპრილის პირველ რიცხვებში, ეროვნული მოძრაობის ყველა ლიდერი შევიკრიბეთ და გადაწყვეტილება მივიღეთ, რომ მე და ირაკლი წერეთელი აფხაზეთში ჩავსულიყავით და მიტინგები გაგვემართა. სოხუმიდან ქუთაისში გავემგზავრეთ. იქაც მიტინგი ჩავატარეთ, დიდი მღელვარება იყო. ქუთაისში დავიჭირეს, მაგრამ ჩვენი პატიმრობა დიდხანს არ გაგრძელებულა. მალე თბილისში ჩამოვედით და მომიტინგეებს შეუერთდით. რუსთაველზე ზღვა ხალხი იყო. პერიოდულად ლიდერები ვიკრიბებოდით, ვსჯელობდით, ვკამათობდით. ბოლოს, მივედით დასკვნამდე, რომ მომიტინგეთა მთა-

ვარი მოთხოვნა, ეროვნული დამოუკიდებლობის აღდგენა უნდა ყოფილიყო. აღარ შეიძლებოდა, აქციები მხოლოდ აფხაზეთის საკითხის ირგვლივ გაგვეგრძელებინა. ამას კრემლი აფხაზეთის წინააღმდეგ ქართველების გამოსვლად „მონათლავდა“. ჩვენ კი მსოფლიოსთვის უნდა დავგვენახვებინა, რომ აფხაზეთის კი არა, საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის წინააღმდეგ გამოვიდოდით. ამავე დროს, იმასაც ვაცნობიერებდით, რომ ამ ნაბიჯით საბჭოური მანქანის პირისპირ აღმოჩნდებოდით. აქციაზე გაჩნდა მთავარი ლოზუნგი — „ძირს რუსეთის დამპალი იმპერია!“ აქციის მასშტაბები თანდათან იზრდებოდა. მიტინგებს უნივერსიტეტსა და ინსტიტუტებთანაც ვანყობდით. შევქმენით ცენტრალური საგაფიცო კომიტეტი. ქარხნებში, სანარმოებში დავდიოდით და ყველას გაფიცვისკენ მოვუწოდებდით. გამოსვლები რაიონებშიც დაიწყო.

რომან გვენცაძე:

— მდგომარეობა თანდათან იძაბებოდა. მოსკოვიდან სხვადასხვა უწყების მაღალჩინოსნები ჩამოდიოდნენ, უმეტე-

სად ძალოვანი სტრუქტურების წარმომადგენლები. ცენტრალურ კომიტეტში თათბირები იმართებოდა, რომელსაც შინაგან საქმეთა მინისტრი შოთა გორგოძე ესწრებოდა. მე დაგვლებეს უშუალოდ მისგან ვიღებდი.

— რას გავალებდათ?

— არ შეიძლება დავმლო, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატის დავალებით, 400 ოფიცერს მიტინგის ორგანიზატორები უნდა დაეკავებინა. გეგმის მიხედვით, ოპერაცია ლაშის 3-4 საათზე უნდა ჩაგვეტარებინა, რადგანაც ამ დროისთვის მომიტინგეთა რაოდენობა მცირედნობდა. რუსთაველზე მყოფი ადამიანების უმეტესობა მოშიშმული იყო, რომელიც მართლა შიმშილობდა; მოშიშმილენები საავადმყოფოებში უნდა გადაგვეყვანა, ხოლო ლიდერები აგვეყვანა. ეს გეგმა ოპერაციაში შეიარაღებული ძალების ჩართვას გამოირიცხავდა. რთული და უსაიამოვნო მისია იყო, მაგრამ სულ ის მესმოდა, რუსების ჯარი ჩამოვა, ამიტომ ვფიქრობდი, ჯოზია, ხალხმა ჩვენ გაგვალანძლოს, ვიდრე რუსებმა უბედურება დააბრიალონ-მითქი. მოგვი-

სტუმარ   გვინცვამთ:

— 7 აპრილს, ღამით ჯუმბერ პატიაშვილმა დამიბარა. მასთან კაბინეტში საკავშირო თავდაცვის მინისტრის, იაზოვის პირველი მოადგილე — კოჩეტოვი იმყოფებოდა. მისი თანდასწრებით რუსულად მითხრა: — შენი იმედი მაქვს, არც ერთ ახალგაზრდას ღერი თმაც არ ჩამოუვარდესო. კოჩეტოვი დადანაშაუებულებებს პატიაშვილისგან დამოუკიდებლად იღებდა. იმ დროს მთავრობის სასახლის I სართულზე მონ-ყობილ შტაბში ვიმყოფებოდი. რუსეთიდან ჩამოსული „სპეცნაზის“ ოფიცრები შემოვიდნენ, ჯერ პირადობის მონაშთები მოგვთხოვეს, შემდეგ მთავრობის სასახლის ყველა შესასვლელში თვითნებურ თანამშრომლები ჩააყენეს.

გოგა ხაინღრაძე:

— 8 აპრილს, დილით, ქალაქმა ტანკების გუგუნიტ გაიღვიძა. ხოლო ღამის 12 სთ-ზე სამხედროები ლენინის (ახლანდელი თავისუფლების) მოედანზე განლაგდნენ.

საქმის განმარტება: 33053540.

— შეიარაღებული
ძალების ხელმძღ-
ვანელობა მოსკოვიდან
როდიონოვს დაა-
ვალეს. მომიტინგეთა
დარბევას უშუალოდ
საკავშირო შს-ს ში-
ნაგანი ჯარების შტა-
ბის უფროსი, ვინმე
გენერალი ეფიმოვი
ხელმძღვანელობდა.

— დარბევის
შესახებ ბრძანება ვინ
გასცა?

— კონფეტოვმა, მაგრამ გორბაჩოვის გარეშე ის გადანყვეტილებას ვერ მიიღებდა.

ირაკლი

გათიარებული:

— კრემლში ფიქრობდნენ, რომ ქართველი ხალხის სამაგალითო დასჯა სხვა ერებისთვისაც ჭკუის სასწავლებელი იქნებოდა, რათა ქვეყნის თავისუფლების წყურვილი არასდროს გასჩნოდათ. ამავე დროს, ჯოხის ექსტრემისტებად მონათლულ ლიდერებზე გადატეხდნენ და ხალხს ეტყობდნენ, მათ დაგვითუეს, მაგრამ სულ სხვა შედეგი მივიღეთ.

გოგა ხაინდრაძე:

— არასდროს დამავინცდება, მ
აპრილს პატიაშვილის სახლის წინ,
ქართული დედების მიერ გამართული
აქცია. მათ უბედურების მოახლოება
იგრძნეს... მთავრობას სთხოვდნენ, რომ
დაპირისპირება არ დაეშვა. არ დამა-
ვინცდება ჩვენი ახალგაზრდების განწ-
ყობილება. პირველი სკოლის წინ ხე-

ბი სურვილებით, ლექსებითა და მონოდებებით სავსე ბარათებით იყო დაუნძღვლი. ხალხს დიდი შემართება ჰქონდა.

சுருஷன்   பிச்சுன்குடி:

— გაცნობეს, რომ ტექნიკა და ჯარი პოზიციებზე გამოვიდა. მდგომარეობა უკიდურესად დაიძაბა. დავიწყეთ ფიქრი, თუ როგორ დაგვეშალა ხალხი, ვისი მოწოდებას დაუჯერებდნენ. პატრიარქის მოყვანა გადაწყვიტეთ. მაშინ ჩვენთან მისი ბიძაშვილი — მერაბ ლუდუშაური მუშაობდა. უწმინდესთან ის გავუშვით. წვიმდა. ილია II მოვიდა თუ არა, საოცრება მოხდა, წვიმამ გადაიღო... პატრიარქმა ხალხს მიმართა. მისი გამოსვლიდან რამდენიმე წუთში, დაახლოებით დილის 4 საათისთვის, რუსების შეტევა დაიწყო. ჯერ ჯავახეთე-ქიკია დაიძრა, შემდეგ — 5-6 მწკრივად, ხელკეტებითა და ლითონის ფარებით შეიარაღებული ჯარისკაცები. მათ უკან 2 მწკრივად ნიჩბიანები, ხოლო ბოლო ერთ მწკრივად ავტომატისანი საშხედროები მოდიოდნენ. იმ წუთებში რუსთაველზე 85000-მდე მომიტინგე იყო.

ირაკლი ბათიაშვილი:

— მოდიოდნენ და ხალხს ორღესუ-
ლი ნიჩბებით ბალახივით ცელავდნენ,
ხელკეტებს ურტყამდნენ. მე და ირაკლი
წერეთელი ხალხს შევერეთ, სხვა
ლიდერებიც ასე მოიქცნენ. მე რატომ
ღაც ერთ-ერთ მოწინავე პოზიციაზე
აღმოჩნდი, გახლებულ კაცისმკვლელებს
შემოვლი ხელებით შევახსი. ხელკეტი
ზედიზედ რამდენჯერმე ჩამარტყეს,
თვალებიდან ნაპერწკლები მცვიოდა,
დავეცი, წაქცეულს კიდევ მირტყამდ-
ნენ, წინააღმდეგობის განევის თავი
აღარ მქონდა, ვგრძნობდი, ზემოდან
აღამიანები როგორ მეცემოდნენ. ნელ-
ნელა გონს ვკარგავდი... აზრზე მხატვრის
სახლში გახსნილ მედპუნქტში მოვედი.
თურმე რა მომხდარა: დარბევის დას-
რულების შემდეგ, როცა გვამების გად-
ალაგება დაუწყიათ, უგონოდ მყოფი,
ყველას გარდაცვლილი ვგონებივარ და
ცხედრებთან ერთად მეც წამიყვანეს.
ექიმ მიშა კრიხელს ვუცნივარ. გული
არ მქონია გაჩერებული, ძარღვი ოდნავ
ფეთქავდაო. სასწრაფო დახმარების გან-
კიცის შემდეგ, გონზე მოვედი და
სიკვდილს ასე გადავურჩი.

საქმის განხილვისას მს. ბრძანა: **საქმის განხილვისას მს. ბრძანა:**

— მედუჟექტში რომ შევდიოდი, იმ დროს ირაკლი საკაცით გამოჰყავდათ. ისეთი დასახიჩრებული იყო, ვერ ვიცანი. მან მიცნო და შემომჩივლა: — ბატონო რომან, ეს რა გაგვიკეთესო...

ირაკლი ბათიაშვილი:

— ლიდერებზე ძეგნა იყო გამოცხადებული. საავადმყოფოში ჩემი ტრანსპორტირებაც სარისკო იყო. რომელიმე ჯარისკაცს მანქანა რომ გაჩერებინა და ვე(ნ)ი, დამაპატიმრებდნენ. არადა,

ანებით მივიღეთ ბრძანება, ლიდერებისთვის ხელი არ გვეზლო. მაღე ისიც გავიგეთ, რომ საქართველოში ჯარი და ტიჩინკა უნდა შემოსულიყო.

ირაკლი ბათიაშვილი:

— რუსთაველზე პირველი ტანკი 7 აპრილს გამოჩნდა, აინტერესებდათ, ხალხს რა რეაქცია ექნებოდა, დაფრთხილებოდა თუ — არა. არ დამავიწყდება, ბჭები ტანკებს გზაზე უწევებოდნენ... ამის მიუხედავად, მომხტილებთა რაოდენობა შესამჩნევად გაიზარდა.

გოგა ხაინდრაძე, კინორეჟისორი:

— 7 აპრილს, ხარებას, დილით ის სამხედრო ნაწილი, რომელიც ოფიცრებისგან იყო დაკომპლექტებული, ტელევიზიის შერნაბაში შევიდა. ეს კადრები გადაღებული მაქვს, ტელევიზიის წინ „ბეგეშუბი“ იდგა.

ისე სუსტად ვიყავი, დაპატიმრებას ვე-
ლარ გადავიტანდი. ჩემი მკურნალობა
მალულად ხდებოდა. საავადმყოფოში
სანახავად რუსი ფოტორეპორტიორი
იური როსტოც მოვიდა, სურათიც გადა-
მიღო. მეგობრებმა საავადმყოფოდან
მალე გამომაპარეს და გადამხალეს.

ალსანიშნავია, რომ რუსი ჯარისკა-
ცები დაზარალებულებისთვის სამედი-
ცინო დახმარების აღმოჩენას ექიმებ-
საც კი უშლიდნენ.

ექიმმა ლულუნი ანდრიაძემ დარბე-
ვის შემზარავი კადრები საკუთარი
თვალით იხილა. მოგვიანებით ერთ-
ერთ ინტერვიუში იხსენებს: „ვცადე, სან-
იტრებთან და სხვა ექიმებთან ერთად
დაშავებულებს მივხმარებოდი, ჯარისკ-
აცებმა არ მიგვიშვეს, მაშინ ვცადეთ,
ბრძოლის ველზე ძალით შევსულიყავ-
ით. პასუხად ხელკეტის დაუნდობელი
დარტყმები მივიღეთ, დაერბოდით, ვევე-
დრებოდით... სამხედროებს არაფერი

ესმოდათ... საკუთარ თავს ვერასდროს
ვაპატიებ, რომ ვერ შევქელი იმ გოგო-
ნას გადარჩენა, რომელიც ქალარაბთი-
ანი ქალის გვამს „ცივილიზებულიმა“
ბარბაროსმა დააჯალა. ჯარისკაცები ნიხ-
ლებით სცემდნენ უმწეო ადამიანებს.
ბევრი რამ მინახავს — სისხლიც, ჭრი-
ლობაც, სიკვდილიც, მაგრამ იმ დღის
შემდეგ მოსვენება დავკარგე... ყველაზე
მეტად საკუთარი უმწეობის შეგრძნება
მანამებს, ალბათ ეს გრძნობა ტანჯავ-
და ჩვენს მეგობარ ექიმს ვაჟა დობო-
რჯიანიძეს, როცა ქუჩაში პირქვედამხო-
ბილი ხმამალა ტირილდა...”

როზან გვინცაძე:

— როცა დარბევა დაიწყო, მთავრო-
ბის სასახლის წინ 400-500-მდე მომი-
შილე იყო. რუსთაველის მოედნის მთელ
პერიმეტრზე წამოსულ ჯარს წყლის ბოთ-
ლები დაუშინეს. ჯარის მარჯვენა ფრთა
შეჩერდა. მერე ვილაყამ (ალბათ ეფიმო-
ვა) ჯარის უკან დახევის ბრძანება გასცა.
მე ამ შემთხვევით ვისარგებლე და ჩვენი

მილიცია ჯარსა და მომიშლილებს შორის
ჩავაყენე. მორიგი შეტევის დროს პირვე-
ლი დარტყმა მილიციამ მიიღო.

— მილიციას ხალხს მზარეს გა- დასვლა თქვენ უბრძანეთ?

— ამას ბრძანება არ უნდა, ეს
ქართველი კაცის ინსტინქტია. როცა თან-
ამომხმეებს გიკლავენ, სხვაგვარად მო-
ქცევა შეიძლება?! ადამიანები წინ მოი-
წევდნენ, ამ დროს მაგარი ჭყლეტა მოხ-
და, ჯარისკაცების რისხვას მეც ვერ
გადავურჩი. ბოლოს მოაჯირზე ასვლა
შევძელი. იქიდან ისეთი შემადრწუნებე-
ლი სურათი დავინახე, იმის გახსენება
ახლაც მზარავს... ჯარისთვის მომიტინ-
გეები რომ გაგვერიდებინა, მილი-
ციელებს ისინი ხელით ამოჰყავდათ
მოაჯირზე. მერაბ კოსტავაც ხელით აიყ-
ვანეს. მაშინ ხალხს მილიციელები ძალიან
შეუწყვარდა. ჩვენი 60 თანამშრომელი
საავადმყოფოში მოხვდა, სხვადასხვა სახის
დაზიანება უამრავ მილიციელს ჰქონდა
მიღებული.

ლაზარეთში მოხვდა თბილი-
სის მილიციის სამმართვე-
ლოსთან არსებული საბადრა-
გო ასეულის სერჟანტი თემურ
როსტიაშვილი. რამდენიმე დღის
შემდეგ, ინტერვიუზე მისულ ჟურ-
ნალისტს ასეთი რამ უამბო:
„იმ საბედისწერო ღამეს მო-
შიშმნილებთან ვიდექი. ვისაც
სიარული არ შეეძლო, ხელით
გაგვყავდა. ერთი ქალიშვილი,
რომელსაც ფეხის კუნთი ჰქონ-
და გაგლეჯილი, სამშვიდობოს
გამოვიყვანე. მეორეს ყვრილი

— „მიშველეთ! ჰაერი არ მყო-
ფნის, წყალი!“ — ახლაც ჩამე-
მის. მივედი, წამოყენება ვცადე
და უცებ თავში ხელკეტი დამ-
არტყეს... ჯოჯოხეთი დაახლოე-
ბით 20 წუთს გაგრძელდა. როცა
ყველაფერი ოდნავ მიწყნარდა, მეთაუ-
რებმა ქალაქის საავადმყოფოში მას-
ვლა გვიბრძანეს, ჩვენი ვალი იყო, პროზექ-
ტურასთან არეულობა არ მომხდარიყო.
ის შავგვრემანი ქალიშვილი, რომლის
გამოყვანასაც ვლამობდი, უკვე პროზექ-
ტურაში დაესვენებინათ...”

გოზა ხაინდრაშა:

— შეიარაღებულ ჯარისკაცებს
ქართველმა რაგბისტებმაც სამაგალი-
თო წინააღმდეგობა გაუწიეს. მათთან
ერთად მოჭიდებდნენ და ქართული სა-
ბრძოლო ხელოვნების წარმომადგენ-
ლებიც იყვნენ. ისინი ქაშუეთის ეკ-
ლესიისა და მხატვრის სახლის კუთხე-
ში იდგნენ. ისეთი ვაჟკაცური კონ-
ტრშეტევა ჰქონდათ, რომ კბილებამდე
შეიარაღებული რამდენიმე ჯარისკაცი
გააქციეს. სამხედროების ხაზი გაარ-
ღვიეს, მათ უკან გენერალ ლებედის
სპეცდანიშნულების, ფსკოვის დივიზი-
ის ნაწილი იდგა. მეორე იერიში I სა-

შუალო სკოლასთან მიიტანეს, ხაზიც
გააღრევეს და ხალხს გასასვლელად
კორიდორი გაუკეთეს. რომ არა მილი-
ცია და ჩვენი რაგბისტები, მერწმუნეთ,
მსხვერპლი გაცილებით დიდი იქნებო-
და. რუსები ცდილობდნენ, შეექმნათ
იმის იმიტაცია, თითქოს მთავრობის
სასახლეში შეჭრას ვცდილობდით.

— ბატონო გოზა, 9 აპრილის გადაღება არაერთმა ოპერატორმა სცა- და. ზოგს კამერა დაუმტვრიეს, ზოგს ფირები წაართვეს. თქვენ გადაღება და შემდეგ ფირების შენარჩუნება როგორ შეძელით?

— დიდი გამოცდილება მქონდა.
ჩემთვის მსგავს პირობებში მუშაობა უცხო
არ იყო. უამრავი ხრიკი ვიცოდი, როგორ
დავკარგოდი უშიშროების სამსახურს,
როგორ ავცდენოდი მათ. თან ჩემს ქალაქ-
ში ვიყავი და გარემო კარგად ნაცნობი
იყო. იური როსტოც, რომელიც მოსკოვიდან
იყო ჩამოსული, ვერც კი წარმოედგინა,
თუ მსგავს რამეს გაუბედავდნენ. მას 9
აპრილის მსგავსი რამ ნახაიც არ ჰქონ-
და. ფირები წაართვეს. შეჯახების კა-
დრებს მხატვრის სახლის II სართულიდან
უშიშროება თავად იღებდა, მაგრამ ეტყ-
ობა, ოპერატორს ფანჯარასთან ახლოს
მისვლისაც ეშინოდა, არადა, მას უნი-
კალური შესაძლებლობა ჰქონდა. მე ხალხ-
ში ვიყავი და ისე ვიღებდი. 5-6 კაცის
იქით რა ხდებოდა, ვეღარ ვხედავდი,
ამიტომ ზოგჯერ მოაჯირზე, ზოგჯერ
ხეზე ავდიოდი. გარშემო უშიშროების
ასობით თანამშრომელი ტრიალებდა, ჩემზე
ნადირობა იყო გამოცხადებული. რამ-
დენიმე კადრი მაქვს გადაღებული, როცა
სამხედროებს ჩემზე თითქმის უჩვენებენ
და ეუბნებიან, აიყვანეთო. იქ სხვებმაც
სცადეს გადაღება, მაგრამ კამერები
დაუმტვრიეს. ალბათ მკითხველებს ემახ-
სოვრებათ კადრი, როცა ჯარისკაცები
„სასწრაფო დახმარების“ მანქანას მინებს
უმტვრევნ. ეს ნიკუშა ჩხეიძე გადაიღო,
მას კამერა დაუმტვრიეს, მაგრამ ფირი
გადარჩა. მოგვიანებით აცხადებდნენ,
ხალხი ერთმანეთს დაერია და ჭყლეტაში
დაიღუპა, ჯარი წესრიგის აღდგენას ცდი-
ლობდა. ნიკუშას გადაღებულმა კადრმა
ნათელი მოჰფინა იმას, თუ რას ნიშნავ-
და „წესრიგის აღდგენა“...

როზან გვინცაძე:

— დარბეულ გამზირზე შემზარავი
სურათი იყო. 16 გვამი დავითვალოთ.
რამდენიმე საათის შემდეგ ერთი პოლკ-
ოვნიკი მოვიდა და მითხრა, აქედან გაქ-
ცეული ხალხი უნივერსიტეტის წინ შეკრე-
ბილა, წამოგვეყვი, იქაც უნდა დავარ-
ბიოთო. თავზარი დამეცა, მათგან მა-
ლულად ჩემი თანამშრომელი უნივერ-
სიტეტისკენ გავაპარე, იქ თუ ვინმე დაგხ-
ვდება, უთხარი, სასწრაფოდ დაიმალე,
მე ამათ შევყოვნებ და მოგვიანებით
წამოვიყვან-მეთქი. სანამ ჯარისკაცები
მონესრიგდებოდნენ, დროც გავიდა. მან-

ქანაში გივი ლომინაძე და ჯიმი სხ-
ირტლაძე ჩავისვი და ჯარს წინ გა-
უშეხი. დრო რომ გამეყვანა, ფილარმ-
ონიდან გმირთა მოედნისკენ წავიყვ-
ანე, მელიქიშვილზე ნიკოლაძის ქუჩიდან
ამოყვანას ვაპირებდი, მაგრამ ვერის
აბანოსთან მანქანა გავაჩერე, კოლონაც
გაჩერდა. მათ პოლკოვნიკთან მივედი
და ვუთხარი, უნივერსიტეტთან მარტო
მივალ, ძალის გამოყენება არ გინდათ,
თუ ვინმე იქნება, მე დავშლი-მეთქი.
დამიჯერა. უნივერსიტეტამდე ფეხით
დავედი, მადლობა ღმერთს, იქ ნოდარ
ნათაძისა და მამუკა გიორგაძის მეტი
არავინ იყო. მათ ყველაფერი ვუამბე,
ჯარი კი ისევ რუსთაველისკენ გაუბრუნე.

— ამ დროს ჯუშუბერ პატიაშ-
ვილი სად იყო?

— ცეკას შენობაში. ძნელი წარმო-
სადგენი არ უნდა იყოს, რა მდგომარ-
ეობაშიც იქნებოდა. ამ ტრაგედიაში
დამნაშავე ყველანი ვართ, ხელისუფლე-
ბაც, მიტინგის ხელმძღვანელებიც და
პირადად მეც, რადგან ტრაგედიის
თავიდან აცილება ვერ შევძელით.

— ტრაგედიის თავიდან აცილება
შეიძლებოდა?

გოზა ხანდორაძე:

— რა თქმა უნდა, შეიძლებოდა. პა-
ტრიარქისთვის უნდა დაგვეჯერებინა.
ვერც ერთმა ლიდერმა გონიერება ვერ
გამოიჩინა...

ირაკლი ბათიაშვილი:

— პატრიარქის ქმედება ყველასთვის
გასაგები იყო, მაგრამ ხალხში ისეთი
განწყობილება და საბრძოლო სულისკვეთ-
ება იყო, მათ ვერავინ დაშლიდა.

როზან გვენცაძე:

— მიტინგის დაშლა ლიდერებიდან
საკუთარ თავზე ვერავინ აიღო. დარწ-
მუნებული ვარ, რომელიმე მათგანს რომ
სცოდნოდა, იმ ღამეს ერთი ადამიანი
მაინც დაილუპებოდა, სისხლის დაღვრას
არ დაუშვებდნენ.

ირაკლი ბათიაშვილი:

— კრემლში ფიქრობდნენ, რომ დარ-
ბევის შემდეგ ქართულ ხალხში შიში
დაისადგურებდა, ლიდერებს დაგმობდ-

ნენ, მაგრამ ყველაფერი პირი-
ქით მოხდა. დარბევას ბევრ ქვეყ-
ანაში დიდი გამოხმაურება მო-
ჰყვა. მერე კრემლმა ვითომ დამ-
ნაშავეების ძიება დაიწყო —
სობჩაკის მეთაურობით კომი-
სია შეიქმნა, მაგრამ ეს ყვე-
ლაფერი მოჩვენებითი იყო.

როზან გვენცაძე:

— 9 აპრილს თბილისში
ტრუშინი და შილოვი (შს მინ-
ისტრ ბაკატინის მოადგილე-
ბი) ჩამოვიდნენ და ეფიშოვს
ჰკითხეს, ოდესმე მსგავს დარ-
ბევაში მონაწილეობა თუ მი-
გელიათ? მათ საუბარს ვესწრე-
ბოდი. არაო — უთხრა ეფი-
შოვმა. ძალიან გაცხარდნენ, აბა,
ახლა რატომ უხელმძღვანელებ?
უარი რატომ არ თქვი? ხალხი
რატომ არ გააფრთხილებ? რა-
ტომ არ აჩქარდი? დილამდე
მოგვცადაო!.. სულ დედა აგ-
ინეს. ვერ გეტყვით, ისინი
გულწრფელები იყვნენ თუ არა.
ეფიშოვმა მათთან საუბარში
ისიც აღიარა, მომწამლავი
გაზი ავლანეთიდან შემოვიტა-
ნერ. რა მოხდა შემდეგ, მოხ-
სნეს თუ არა? — ამის შესახებ
აღარაფერი ვიცი.

გოზა ხანდორაძე:

— 9 აპრილის ცოდა ყვე-
ლა ჩვენგანის კისერზე, ვინც
აქციების ორგანიზებაში ამა
თუ იმ ფორმით ვმონაწილე-
ობდით. ჩვენ შეგვეძლო, მსხ-
ვერპლი თავიდან აგვეცილე-
ბინა, შედეგი კი იგივე იქნე-
ბოდა. ამ მოვლენამ მსოფლიოზე
ზეგავლენა მსხვერპლით (რაც
მსოფლიოს მსხვერპლი უნახავს,
რას გააკვირვებ) კი არ იქონია,
არამედ მასშტაბურობით, ერთ-
გულებით, სამშობლოს სიყვარუ-
ლით, თავისუფლების წყურ-
ვლით. ეს იყო მთავარი.

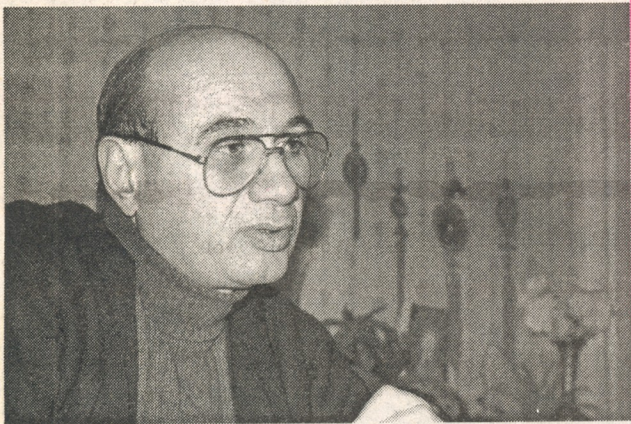

მთავრობის გადაჩენის ერთადერთი გზა

და

აღამიანი, რომელსაც ყველაზე მეტად გაუგებრობა

ასტროლოგ მიხეილ ცაბარაშვილს ინტერვიუსთვის პირველ პერიოდს უწევდა. „ეს პირველი შემთხვევაა, როცა „მოტყუების დღეს“ ჩემთან ინტერვიუს ჩასაწერად მოვიდნენ“, — მითხრა ასტროლოგმა, რომელმაც 9 აპრილთან დაკავშირებით პროგნოზები თამაშად გააკეთა. ენახოთ, რამდენად გამართლებდა მისი სიტყვები და სიტუაცია შედარებით მშვიდობიანად ჩაივლის თუ არა.

„აღვილი მოსალოდნელია, რომ
მთავრობა სახელისწილო შეცდომა დაუშვას...“

მერი კობიაშვილი

— ბატონო მიხეილ, ვარსკვლავები რას ამბობენ, 9 აპრილს რას უნდა ველოდეთ?

— ჩვენივე სასიკეთო ის იქნება, რომ 9 აპრილს მთვარე სასწორის ყველაზე მშვიდობიან ზონას გადის. სასწორს უყვარს დიპლომატია და სამართლიანობა. ის ხელს უწყობს მშვიდობიანობის დამყარებას, მაგრამ არის ისეთი ტენდენციებიც, რომელსაც ყურადღება სჭირდება. ამიტომაც, ვერ მოგატყუებთ და ვერ გეტყვით, რომ ყველაფერი კარგად იქნება, პრობლემები აუცილებლად გვექნება. ბოლო თორმეტწლიან ციკლში ჩვენ სამი რევოლუციური პერიოდი გვაქვს — ვირთხის, ხარის და ვეფხვის წელიწადები. ვირთხამ შარშან რაც დაგვმართა, კარგად ვნახეთ. წლეწანდელი ხარი კარგი იმითაა, რომ ის მინის სტიქიას განეკუთვნება და არა — ცეცხლისას. შესაბამისად, მიტინგების მშვიდობიანად წარმართვის დიდი შანსია, მაგრამ ჩვენ ვართ 2009 წელში, ცხრა კი ნიშნავს, რომ საზოგადოებაში განვითარების რაღაც ეტაპი დასრულდა და ახალი ეტაპი უნდა დაიწყო. ცხრა წელი კარმულია და ნიშნავს, რომ რაღაც უნდა შეიცვალოს, მთავრობაში კი საერთოდ ვერ ვხედავ ცვლილებებს.

— ანუ მთავრობის გადარჩენის ერთადერთი გზა ცვლილებებია?

— ნამდვილად ასეა და აგისსნით, რატომაც. სამყაროში არსებობს ოთხი სახის ძალაუფლება: პლანეტა მერკური განაგებს საინფორმაციო სფეროს, რომელსაც თქვენ, ჟურნალისტები ემსახურებით; პლანეტა ვენერა ეკონომიკას, ბანკებსა და ფინანსებს ემსახურება; პლანეტა იუპიტერი გამარჯვების პლანეტაა, რომელიც გვაძლევს, თუ რა მდგომარეობაშია საკანონმდებლო ხელისუფლება; პლანეტა მარსი ძალაოვან სტრუქტურებს აკონტროლებს; პლანეტა სატურნი დანარჩენი ოთხისგან ცოტა განყენებულია და დამოკიდებულია წინამორბედების სამართლიანობაზე. ამ

ჩამონათვალში ყველაზე მაღლა დგას პლანეტა ვენერა ანუ ყველაზე მნიშვნელოვანია, თქვენ, ჟურნალისტები როგორ ინფორმაციას აწვდით საზოგადოებას. თუ გაყალბებული ინფორმაცია ვრცელდება და ამავე დროს, სახელმწიფო ცდილობს, ქვეყნის ბიზნესი და ეკონომიკა დაიმორჩილოს, სატურნი იწყებს მოქმედებას, რაც ჩვენთან უკვე მოხდა.

— უკაცრავად, მაგრამ მსგავსი რამ მხოლოდ ჩვენთან ხომ არ ხდება? ფინანსური კრიზისი ხომ მთელ მსოფლიოშია?

— ჯანმრთელი ორგანიზმი შედარებით უმტკივნეულოდ აიტანს ფინანსურ კრიზისს, ჩვენ კი დაავადებულები ვართ და მხოლოდ ფინანსური კი არა, სოციალური და ფსიქოლოგიური კრიზისიც გვაქვს. სწორედ ამიტომ მივედით 2009 წლის ცხრა აპრილამდე. ხალხს ძველებურად ცხოვრება, ხელისუფლებას კი ქვეყნის ძველებურად მართვა აღარ შეუძლია. თუ მთავრობა მზადაა, განახორციელოს ცვლილებები როგორც ეკონომიკურ, ისე საინფორმაციო სფეროებში, მაშინ სატურნი მშვიდად დაასრულებს დანებებულ პროცესებს, მაგრამ სამთავრობო უწყებებს ცვლილებებისთვის მზაობას ვერ ვატყობ. ისიც აღსანიშნავია, რომ ცხრა აპრილი საესემთვარეობას ემთხვევა.

— ეს პრობლემებს შეგვიქმნის?

— ეს არის მძიმე ენერგეტიკული დღე, რომელიც გვამცნობს, რომ გონებას ემოციები დაჯანბნის ანუ მატულობს აგრესიული, კოსმოსური ენერგია. ოპოზიცია სრული სიმშვიდისთვის მზადაა, მაგრამ ამას ვერ ვიტყვი სამთავრობო სისტემაზე, რადგან საესე მთვარე მაცდუნებელი, სატანური მეცხრე ძალაა, რომელიც აღმოჩნდა თხის რქასთან ერთად, თხის რქა კი ძალაუფლებას ნიშნავს. ამიტომაც ველოდები მთავრობის მხრიდან ძალის გამოყენებას, მაგრამ ნუ დაგვაყენებთ, რომ მათ მიერ გამოყენებული დამანგრეველი ძალა უკანვე დაუბრუნდებათ.

— ანუ ოპოზიციამ სწორად შეარჩია პროტესტის დღე? მათ ცხრა

აპრილი წარმატებას მოუტანს?

— ოპოზიციონერი რომ ვიყო, ამ დღეს მიტინგს არ დავნიშნავდი, რადგან კოსმოსიდან უარყოფითი ენერგია მოდის,

მაგრამ შესაძლოა, ეს ყველაფერი მათთვის მომგებიანიც იყოს — მოსალოდნელია, მთავრობამ სახელისწილო შეცდომა დაუშვას... საქართველოს ოდითგანვე აქვს პრობლემები სამ ნერტილში: აპრილში, აგვისტოსა და ნოემბერში.

— აგვისტოში მხოლოდ გასულ წელს შეგვექმნა პრობლემა და იმედია, მსგავსი რამ აღარ განვიმეორებთ...

— რატომ მხოლოდ გასულ წელს? აგვისტოში ხშირია ღვარცოფები; რუსებმა პირველად 1999 წლის 11 აგვისტოს დაბომბეს ჩვენი სოფლები და ა.შ. აღსანიშნავია, რომ წელიწადის ამ დროს ჩვენი ურთიერთობები სამაჩაბლოსთან და აფხაზეთთან რთულდება ხოლმე... ვერძი, ლომი და მორიელი — ეს ის სამი ფაზაა, როდესაც ემოციების მოზღვაობა იგრძნობა. ნოემბერში წყენას და ბოლმას ვერაფერი შეაჩერებს, იმიტომ, რომ ამ პერიოდში მორიელია მმართველი, ის კი ძალიან ბოლმანია და შეუძლია, წყენა 20 წლის შემდეგაც არ დაივიწყოს.

— იმ შემთხვევაში, თუ ოპოზიციამ გაიმარჯვა, საინტერესოა, ვის მხარეს გადაიხრება გამარჯვების სასწორი?

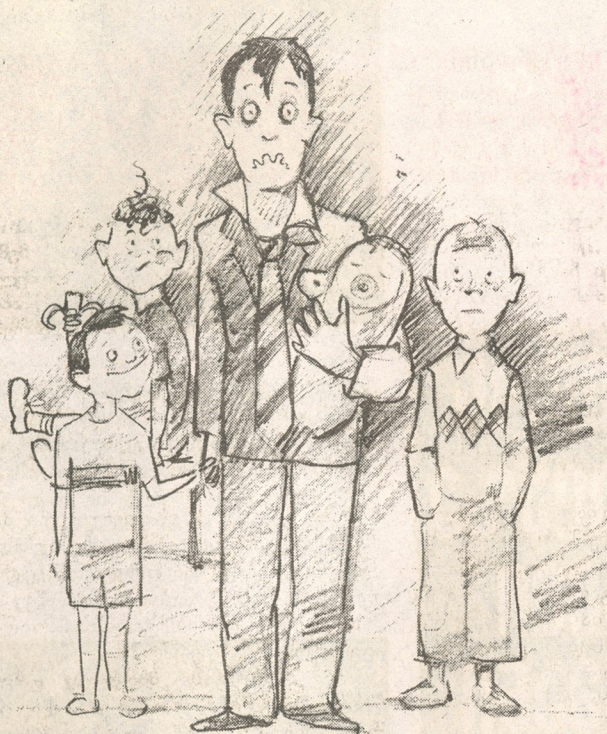
— გააჩნია, რომელ თვეში მოხდება ეს გამარჯვება და როგორ გაგრძელდება არჩევნებამდე დარჩენილი პერიოდი. დღეს-დღეობით, გამარჯვების დიდი შანსი აქვს ირაკლი ალასანიას გუნდს, მაგრამ ეს სიტუაცია შესაძლოა, ნებისმიერ დროს შეიცვალოს.

— მასხოვს, ერთხელ მითხარით, ირაკლი ალასანიას ბედი იმიტომაც გაუღიმებს, რომ 21 დეკემბერსაა დაბადებული.

— ეს მისი გამარჯვების ერთ-ერთი ფაქტორია. 21 ძლიერი რიცხვია და ამ დღეს ბევრი ცნობილი ადამიანია დაბადებული, მათ შორის — ჩვენი პრეზიდენტიც, მაგრამ ის თხის წელიწადში დაიბადა და წელს ყველაზე ცუდი პერიოდი აქვს, რადგან ხართან ვერ შეგვბორბოს. ალასანია კი ხარია ანუ მისი წელიწადია.

მიწოვებული ქალების შურისძიება...

ინგა ჯაყელი

ამ ამბავს თავად რომ არ შევსწრებოდი, იქნებ, არც დამეჯერებინა და გაზვიადებულადაც მიმეჩნია... არადა, გეფიცებით, ერთი სიტყვითაც არ ვალამაზებ სიტუაციას.

„მთავარი გმირი“ — შაკო ჩემი შორეული ნათესავია და კარგად ვიცოდი, 42 წლამდე უცოლოდ ქალების გადაჭარბებულმა სიყვარულმა რომ დატოვა:

— რა ვქნა, ერთი რაფრა ევირჩიო და ვიკმარო, როცა ამდენი ანგელოზი დაფარფატებს ირგვლივ! — იმართლებდა თავს.

მაყვალა დეიდა, დედამისი კი გულს ასკდებოდა:

— ვის დეფსგავსა ეს ჩემი ცოდვით სავსე?! მამამისი უშანგი, თლათ მკვტარი იყო მაგ საქმეში. შაკოე რომ ამყვა, თვარა, მეტად არც ვწოლილვარ ქმართან; ხატის წინ დევიფიცებ!..

მაყვალა დეიდას იმისი ეშინოდა, საბოლოოდ ვინმე „ფესუსტი“ ქალი არ შერჩენოდა ხელში რძლად, რადგან ბუნებრივია, მისი ვაჟი ძირითადად, სახელგატეხილ ქალებთან დაძვრებოდა...

ბევრი ეშუქრებოდა მოკვლით, ბევრი დაჭერით, ბევრი ცემით, მაგრამ აშკარად ვერავინ ვერაფერი დააკლო და ბუზიც ვერავინ აუფრინა. პირიქით, ერთმა მდიდარმა კაცმა თავის ფირმაში დააწყებინა მუშაობა და ახალთახალი ჯიპიც გამოუყო გადასაადგილებლად, რაც შემთხვევით სულაც არ მომხდარა: იმ კაცს 18 წლით უმცროსი ცოლი ჰყავდა და ოთხი წელი იარეს უშვილოდ. ჰოდა, იტყოდა ხალხი, აბა, არ იტყოდა, რომ შაკოს წყალობით ეღირსა მემკვიდრეს და ჯილდოც ამიტომ გაიღო მეფუფრით... თან, „გამოხოსებული“ შაკო იყო ის ბავშვი, ვინც ნახა, ყველამ მაშინვე აღიარა მსგავსება.

შაკო კითხვაზე მხოლოდ მხრებს იჩეჩდა:

— კაი ახლა, ნახევარი ქალაქის ნაბიჭვრებს მე ნუ

დამაბრალებთ!..

არადა, სწორედ ასე გამოვიდა საბოლოოდ და მოტყუებულმა ქალებმაც მართლა საარაკო ამბავი დამართეს თავზე ხელაღებულ დონეუანს...

როგორც გითხარით, შაკომ 42 წლის ასაკში გადწყვიტა ცოლის შერთვა. მისი ტოლები ბაბუები ხდებოდნენ და მიხვდა, რომ უაზროდ გასაფლანგავი დრო აღარ ჰქონდა. ქალაქელ ქალებზე „გულგატეხილი“ სოფელი გოგოს თხოვნას დათანხმდა; თან ისეთი სოფლიდან წამოიყვანა, მხოლოდ ერთი გვარის ხალხი რომ ცხოვრობდა და გოგოს კაცზე ოცნების საშუალებაც არ ექნებოდა.

შვეიცარეთ ქორწილში ნათესავები, პურმარილიც შევირგეთ, ერთმანეთის ნახვითაც გავიხარეთ და რომ გვეგონა, მშვიდად შეგვეძლო დაშლა, სწორედ მაშინ მოხდა, რაც მოხდა: თამადასთან ერთდროულად ოთხი ქალი მივიდა და სიტყვის უფლება ითხოვა. მიკროფონი ჩაიდეს თუ არა ხელში, ყველას ყურადღება მიიპყრეს.

პირველი სიტყვა მსუქანმა, ქერა ქალმა წარმოთქვა, რუსული იერი რომ დაჰკრავდა:

— დიდი ხანია ველოდი ამ დღეს და როგორც იქნა, მოვესწარი. 4 წელი მატყუებდა ბატონი სიძე, რომ ჩემ გარდა არავინ ჰყვარებია და მეც ვენდვე. არადა, რომ გაიგო ფეხმძიმედ ვიყავი, მიმატოვა და სატელეფონო ზარებზეც აღარ მპასუხობდა. ახლა ჩვენი შვილი 9 წლისაა. მე ვთხოვდები და იმ ოჯახს ბავშვით არ ვუნდივარ; ჰოდა, მოგიყვანეთ, ცხრა წელი თქვენც უპატრონეთ, მერე თავადაც მიხედავს თავს! — და ბატივით თავთეთური ბიჭი შაკოს გვერდით ამოუყენა.

— ჩემი ბიჭი 7 წლისაა! — მიკროფონი აიღო დიდმკერდიანმა, პირთეთრმა ქალმა. — სამუშაოდ მივდივარ იტალიაში და ბავშვს პატრონი სჭირდება! — თქვა კატეგორიულად და შაკოს მეორე მხრიდან ამოუყენა წინაკბილებდამძვრალი, დიდბირა ბავშვი.

— ჩემიც ბიჭია! — თქვა ზანგივით შავტუხა და თმაუჭუჭა ქალმა. — ოთხი წლის წინ შემაცდინა ბატონმა ნეფემ, ახლა მეც სხვა ოჯახი მაქვს და ბავშვმა ხან ჩემთან იცხოვროს, ხან — მამამისთან! — მიყვანაც არ დასჭირვებია პატარას, თავად გაიქცა და შეახტა მამამისის მუხლებზე. სუფრიდან ბანანი დაითრია და მაიმუნივით მარდად გაფცქვანა...

— ჩემი ჯერ აკვანშია და პირდაპირ საძინებელში ავიყვანე, ხმაურს რომ არ შეეშინებინა! — თქვა მეოთხემ და სიძულვილით სავსე მზერა ესროლა შაკოს — კისერი გიტეხია, ახლა ცოტა ხანს შენ უთიე დამეხები! — და კურტუმოს ისეთი გამომწვევი რხევით გავიდა დარბაზიდან, კაცებმა დაიგმინეს...

იქ ამბავი ატყდა-ა-ა-ა!

ზოგი პატარძალს აბრუნებდა და ზოგიც ბოლმისგან გამწვანებულ შაკოს, რომელიც ისე უყურებდა ბავშვებს, როგორც სასიკვდილო დაავადების ბაცილებს...

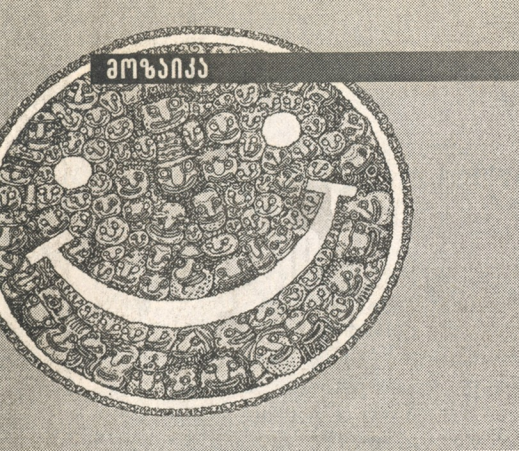
მაყვალა დეიდა შემეცოდა, რომელიც თვლებდაჭყეტილი უცქერდა „საქორწინო საჩუქრებს“ და ბარდაყებს იჩქამებდა იმ იმედით — იქნებ სიზმარია ყველაფერი, გამეღვიძოს და მორჩეს ჩემი ტანჯვაო!..

ხალხი?!

ხალხს ერთი გულიანად გადახარხარება ყველაფერს ერჩინა, მაგრამ თავს იკავებდა...

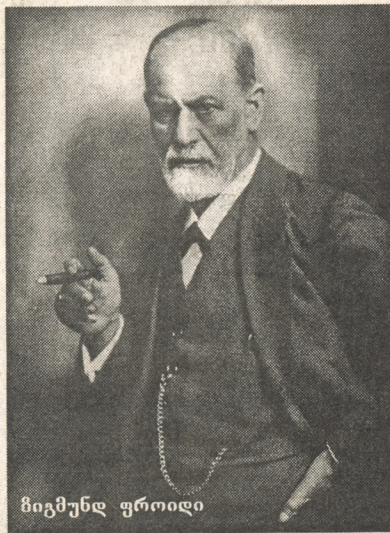
იქ არც მე ამომიღია ხმა, მაგრამ ახლა თავადაც ხედავთ, რომ საქვეყნოდ „გავყვრი“: ახია, შაკოია, შენზეც და ყველა შენს მსგავსზეც, რაც მიიღე შურისძიებად!..

ბიგმუნდ ფროიდი — კოკაინი

„ფსიქოანალიზის მამამ“ — ზიგმუნდ ფროიდმა კოკაინს გემო პირველად 1884 წელს გაუსინჯა. ახალგაზრდა მეცნიერი

ზიგმუნდ ფროიდი

აღფრთოვანებული იყო ნარკოტიკით და „კოკს“ რამდენიმე სტატიაც კი მიუძღვნა. მისი აზრით, ნარკოტიკი საუკეთესოა ასთმის, კუჭ-ნაწლავის დაავადების, ნევროზულობისა და დეპრესიის დროს. ფროიდს კოკაინისადმი ინტერესი მას შემდეგ გაუქრა, რაც ნარკოტიკმა მისი საუკეთესო მეგობარი — ერნსტ ფონ ფლიაიშლი შეინირა. თანაც, თავის დროზე, სწორედ ზიგმუნდმა უბოძა მეგობარს ამ ნარკოტიკული საშუალების მიღებისკენ: მორფიუმისგან განსაკუთრებლად, ფროიდის რეკომენდაციით, ერნსტმა კოკაინის მიღება დაიწყო და გადაჭარბებული დოზის მიღების შედეგად გარდაიცვალა... ფროიდს კოკაინის „სამკურნალო“ თვისებების იმდენად სწამდა, რომ თავადაც ნარკოტიკზე დამოკიდებული გახდა. ზიგმუნდმა დამლუპველ სქეს თავი დიდი ძალისხმევით შედეგად დააღწია.

ენდი უორჰოლი — ობერტოლი

ცნობილი და წარმატებული ადამიანები ხშირად მიმართავენ ისეთ პრეპარატებს, რომელთა წყალობითაც შრომისუნარიანობას იორკვებენ და ყურადღების კონცენტრირებას ახდენენ. პოპარტის გავლენიანი წარმომადგენელი — ენდი უორჰოლი, ტონუსში ყოფნის მიზნით, ობერტოლის აბებს პიტნის დრაჟეებივით ყლაპავდა. ჩვენთვის უცნობია, იცოდა თუ არა

მხატვარმა იმის შესახებ, რომ პრეპარატს უკუჩვენებაც ჰქონდა. იგი დეპრესიას, ფსიქოპათიურ შეტევებსა და გულის დაავადებებს ინვეს.

მაიგზ დევისი — ჰეროინი

„ჯაზის შავი თავადი“ — ასე ეძახდნენ XX საუკუნის უდიდეს მუსიკოსს, კომპოზიტორსა და მესაყვირეს — მაიგზ დევისს. მან ჰეროინს გემო პირველად 1950-იან წლებში გაუსინჯა. ნარკოტიკს მეგობრის, მოკრივე შუტა რეი რობინსონის დახმარებით დაანება თავი.

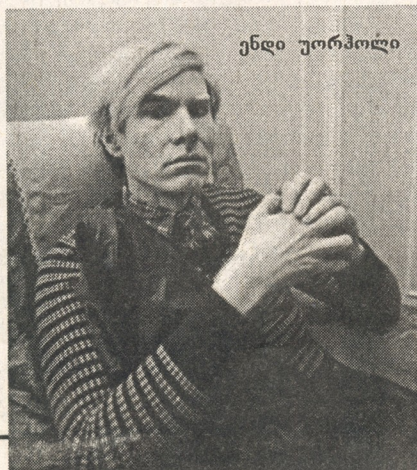
გსოფლიოს 10 ყველაზე სწოზილი ნაჩოგანი

ონორე დე ბაღბაკი — კოფეინი

ბაღბაკი ძალიან ბევრს მუშაობდა და ძილის დასამარცხებლად დღეში 20 ფინჯან ყავას მიირთმევდა. მას უყვარდა იმის აღნიშვნა, რომ არომატული სასმლის წყალობით, უამრავი ახალი აზრი უჩნდებოდა. ამბობენ, მისი გულის დაავადების მთავარი მიზეზი ყავით გატაცება იყო... დღეს-დღეობით, ყავისა და ყავის შემცველი სასმელებისადმი მისწრაფებას კოფეინიზმს უწოდებენ. იგი გულ-სისხლძარღვთა სისტემის მოშლას, თავის ტკივილს, უძილობას, გაღიზიანებასა და სხვა დაავადებებს ინვეს.

დუის კეროდი — ოპიუმი

კეროლის დროს ოპიუმს ლაუდანუმს ეძახდნენ და მას თავის ტკივილის დროსაც კი სვამდნენ. ინგლისელი მწერალი, ჩარლზ ლუ-

ენდი უორჰოლი

მარია
კალასი

იტვიჯ დოვსონი, მოგვიანებით — ლუის კეროლი შაკის შემოტევებით იტანჯებოდა და ყველას ეგონა, რომ ლაუდანუმს ტკივილის დასამარცხებლად იღებდა სინამდვილეში, მწერალს ბავშვობიდანვე ენა ებოდა, ნარკოტიკი კი ამ კომპლექსის დაძლევაში ეხმარებოდა და თვითონწმენასაც მატებდა. ფაქტია, რომ მწერალი ნარკოტიკის ზემოქმედების ქვეშ ხშირად იმყოფებოდა და

უილიამ
ფოლკენერი

ამის დასამტკიცებლად საჭმარისია, „ალისა საოცრებათა ქვეყანაში“ ნაიკითხოთ.

ედვ ჰიფი — ყოველგვარი ნარკოტიკი

1951 წელს მომხდარ ავარიამ ფრანგმა მსახიობმა ხელი მოიტეხა, ორი ნეკიც დაიზიანა და ტკივილგამაყუჩებლებს ისე შეჩვია, საბოლოოდ, მორფიუმის მომხმარებელი გახდა. აღსანიშნავია, რომ ავარიამდე ცოტა ხნით ადრე, მისი საყვარელი ადამიანი გარდაიცვალა და დარდის გასაქარებლად, მომღერალი ალკოჰოლს მიეძალა. იგი ალკოჰოლიზმისა და დეპრესიისგან ვერაფრით განიკურნა. ყველაფრის მიუხედავად, მომღერალს ესტრადა არ მიუტოვებია, სცენა საოცარ ძალას აძლევდა. სიმსივნით დაავადებულს, სუნთქვაც კი უჭირდა, მაგრამ მაინც მღეროდა.

უილიამ ფოლკენერი — სასმედი

ამერიკელი მწერლების: ფრენსის ფიტცჯერალდის, ერნესტ ჰემინგუეის, ედგარ პოსა და სინკლერ ლუისის მსგავსად, უილიამ

ფოლკლორი ალკოჰოლს ეტანებოდა. სხვა-თა შორის, ალკოჰოლზე არც მწერალი მანდილოსნები ამბობდნენ უარს. მაგალითად, დოროთი პარკერსა და ედნა სენტ-ვინსენტ მილერსაც უყვარდათ სმა.

მარია კადასი — კვადრი

ბერძენი საოპერო მომღერალი — მარია კალასი (სესილია სოფია ანა მარია კალაგეროპულოსი) საკმაოდ მსუქანი ქალბატონი იყო, მაგრამ როცა წარმატების ზენიტში გახლდათ, წონაში დაიკლო და ტანწერწერა, მომხიბვლელ ქალად იქცა. ამბობენ, რომ მომღერალს წონის დაკლებაში კვალუდი დაეხმარა.

ტრუმენ კაპოტე — ყოველგვარი ნარკოციკი

ტრუმენ კაპოტე წარმატებას მწერლობაში მიაღწია („საუზმე ტიფანისთან“). ბოჰემურმა ცხოვრების წესმა და სტრესმა, იგი ალკოჰოლს მიაჩნია. ტრუმენი დაღუპვის მიზეზს ყოველთვის პოულობდა და დროთა განმავლობაში, ნარკოტიკულ საშუალებებსაც იღებდა. გარდაცვალების შემდეგ, მის სისხლში ბარბიტურატი, ვა-

ჯორჯ გუში (ამერიკის მისარჩიდნე): „ყოველთვის მაქვს საკუთარი მოსაზრებები — ღრმა მოსაზრებები, მაგრამ მათ ყოველთვის არ ვეთანხმები“.

ფრან ლავოიზი (ამერიკელი მწერალი): „ჩემი საყვარელი ცხოველი — ბიფშტეკია“.

პრინცი ჰარი (ამერიკელი): „იპაონიაში გამგზავრება იმიტომ გადავიფიქრე, რომ თევზი არ მიყვარს და ვიცი, იქ, აფრიკაში, თევზი ძალიან პოპულარულია“.

ჯულია რობარტსი (ამერიკელი): „ქუდი საუკეთესო გამოგონებაა — თუ თავის დაბანას ვერ მოახერხებ, დაიხურე და ვერავინ ვერაფერს მიხვდება“.

ჯაკი კიფორსი (ამერიკელი და მსახიობი): „ანორექსიით დაავადებული არ ვარ. მე ტეხასელი გახლავართ. აბა, მითხარით, გინახავთ სადმე ტეხასელი, რომელიც ანორექსიითა დაავადებული?..“

უილი ბრაუნი (ამერიკელი მწერალი): „ვეგეტარიანელი იმიტომ კი არ ვარ, რომ ცხოველები არ მიყვარს, არამედ იმიტომ, რომ ბოსტნეულს ვერ ვიტან“.

ჯორჯ სტუი (ამერიკელი): „ქალები სექსის იმიტაციას აკეთებენ, მამაკაცები — სასიყვარულო ურთიერთობის“.

ტაიგარ ვუდი (ამერიკელი მწერალი): „პოკეი თეთრკანიანი მამაკაცების სპორტია, კალათბურთი — შავკანიანის მამაკაცების, ხოლო გოლფი — შავკანიანი სუტენიორებით ჩაცმული თეთრი მამაკაცების“.

პირა ნაილ (ამერიკელი): „ვარ

სწოხილთა სუდღური გაგონათქვაების ჰისტორია

თუ არა პრინცი უილიამის შეყვარებული? არა, მას ძალიან უყვარს ცხენები“.

ჯაკი ალბა (ამერიკელი): „დარწმუნებული ვარ, წარმატებას ნებისმიერ საქმეში მიაღწევთ! იმაშიც კი, რომლის გაგებაშიც არ ხართ“.

პამილა დიასი (ამერიკელი): „ვეთანხმები მამაჩემს, რომელმაც თქვა: ჟურნალისტი, იმის მიუხედავად, თუ რამდენი ღერი სიგარეტი მოსწონი მასთან ერთად, თქვენი მეგობარი არაა და ამიტომაც, ნუ ელაპარაკებით მას“.

ლიუმ და სხვა ნივთიერებები აღმოაჩინეს.

ჰემფრი დევი — აბოცის ქვეყანა

უდიდესმა ბრიტანელმა ქიმიკოსმა და გამომგონებელმა, მრავალი აღმოჩენის ავტორმა — ჰემფრი დევიმ ახალგაზრდობაშივე გადაწყვიტა, რომ აზოტის ქვეყანა საშიში არ იყო და ამის დასამტკიცებლად, ექსპერიმენტებს საკუთარ თავზე იტარებდა. ცდებისას მიხვდა, რომ გაზი მხიარულ, სასიამოვნო განწყობილებას უქმნიდა და „გამაზიარებულ გაზს“ (როგორც მას მოგვიანებით დევიმ უწოდა) ისე მიეჩნია, რომ ცდებს ყოველდღე იტარებდა; მერე კი თავის ლექსებში იმ ემოციას აღწერდა, რასაც აირის გავლენის ქვეშ მყოფი განიცდიდა. ერთხელ, დიდი დოზის მიღების შემდეგ, მან 3 საათით გონება დაკარგა, მაგრამ ამას არ შეუშინებია, ექსპერიმენტებს კვლავ განაგრძობდა. საბოლოოდ, ჰემფრი დევი სწორედ ამ „გამაზიარებულ გაზს“ ზემოქმედებით სერიოზულად დაავადდა და 50 წლის ასაკში გარდაიცვალა.

გაზეთ „კვირის პალიტრაში“, რუბრიკა „საბალღო საღალღოში“ წლების მანძილზე იბეჭდებოდა პატარების მიერ თქმული უჩვეულო და სასაცილო ფრაზები. სწორედ ამ გაზეთის არქივს დავსესხეთ და ჩვენს „ჭრელ“ რუბრიკაში განმეორებით, სისტემატურად შემოგთავაზებთ.

***

7 წლის თათი ბუტბანი დედას ევითება: — დედიკო, არ გინდოდა, ცისფერი თვალები რომ მქონოდა?

— არა, — პასუხობს დედა.

— აბა, რა ფერის თვალები მოგწონს?

— ყავისფერი, როგორც შენ გაქვს.

— რატომ, ქუჩყის ამტანია?

***

3 წლის მაცაც ბერიკაშვილი ტელევიზორზე უყურებს, თუ როგორ კლავენ ღორს და უღებენ შიგნეულს. დანტერესებულმა პატარამ დედას ჰკითხა:

— დედიკო, ეს კაცები რას აკეთებენ?

— საქმიანობენ, ღორს შინაგან ორგანოებს უღებენ.

პატარა ბენიოსოხე

— შინაგან საქმეთა მინისტრიც ღორებს კლავს და მუცლიდან შინაგან ორგანოებს უღებს?

***

პატარა ნიკო კობიაშვილი პაპა თოვლში საციგაოდ წაიყვანა. ნასიამოვნება ნიკომ ერთი დიდი გუნდა შინ მიიტანა და ბებოს უთხრა:

— ბებო, ნახე, რა დიდი საზამთრო მოგიტანე!

***

ერთხელ პატარა ნიკომ ბებოს შემთხვევით, ველოსიპედი დაუჯახა. ბებომ დაარიგა: — ფრთხილად იყავი, ხომ იცი, ფეხი მტკივა და არ მომტეხო.

— ნუ გეშინია, ბებო, მე ხომ ნებო მაქვს და დაგინებთ.

***

5 წლის მაგდა ლაცაბიძეს თავის დაბანის დროს ყურები ქაფით აეფხო და ველადაფერი გაიგნო. შემინებულმა დედა საყვარლებით აავსო:

— ნელა, დედიკო, ყურები არ დამიბნელო და დამიბრმაო, რა...

როგორ გავხდეთ გაზაფხულივით მშვენიერი

იმისათვის, რომ მიმზიდველი და მშვენიერი იყოს, ქალს გამუდმებით უზდება საკუთარ გარეგნობაზე ზრუნვა. ზამთარში დაგროვილმა კილოგრამებმა გაზაფხულზე რომ არ დაგვაკომპლექსოს, წლის ამ დროს განსაკუთრებული მეთოდების გამოყენებაა საჭირო. სხეულის ფორმის უნაკლოდ შენარჩუნებას ყოველთვის ახერხებენ პოლივუდის ვარსკვლავები. არ გეგონოთ, რომ ასეთი არაჩვეულებრივი გარეგნობა მათ მხოლოდ ბუნებისგან აქვთ ბოძებული. ამ ლამაზმანებს ცნობილი კოსმეტიკოლოგები და ქირურგები ემსახურებიან. გარდა ამისა, სპორტულ დარბაზებში საათობით ოფლის ღვრა და გამუდმებით დიეტაზე ყოფნაც უწევთ. თუ გინდათ, თქვენც გაზაფხულივით მშვენიერ არსებებად იქცეთ, პოლივუდის ვარსკვლავების დიეტებს მიენდეთ.

შეიძლება, ორგანიზმის გამოფიტვა გამოიწვიოს.

ჯულია როუარტის დიეტის არსი:

პოლივუდის ყველაზე ძვირად ღირებული მსახიობი დოქტორ პერიკონეს დიეტის მოტრფილა და საუზმედ, სადილად თუ ვახშამად ორაგულს მიირთმევს. პერიკონე მიიჩნევს, რომ ორაგული კანის ელასტიკურობის გარანტი და ნაოჭებისგან დამცავი საშუალებაა. ამასთან, შექარსა და ცხიმზე უარს თუ იტყვი, წონაშიც დაიკლებთ.

მინუს:

გამოღვიძებისთანავე: 350 მლ მინერალური წყალი.

საუზმე: 100 გ მოხარშული ორაგული, ნახევარი თევზი პერკულესის ფაფა, მწვანე ვაშლი, 350 მლ მინერალური წყალი.

ლანჩი: 250 გ დაკონსერვებული ორაგული, ზეთუნის ზეთითა და ლიმონის წვენი შეზავებული ცოტადენი სალათის ფოთოლი, 350 მლ მინერალური წყალი.

სადილი: 50 გ ქათმის გულმკერდი, 4 ცალი კაკალი, ნახევარი მწვანე ვაშლი, 350 მლ მინერალური წყალი.

ვახშამი: იგივე, რაც ლანჩზე.

ჯენიფერ ლოპასის დიეტა:

ერთი კვირით მენიუდან სრულებით გამორიცხეთ მარილი და შაქარი. ამავე დროს, შეზღუდეთ საკვების მიღებაც. მაგალითად:

საუზმე: 1 ჭიქა წყალი, ფორთოხალი, ფინჯანი კაკაო, 15 წუთის შემდეგ კი 1 ცალი ნებისმიერი ხილი.

სადილი: 200 გ ხაჭო და ამდენივე ხილი.

სამზარო: ცოტა ჩირი.

ვახშამი: 200 გ თევზი ან ქათმის ხორცი და 300 გ ხილი.

ძილის წინ: ნაკლებცხიმოვანი იოგურტი.

პრითი სპირის დიეტა:

ერთ ჯერზე მიღებული საკვები უნდა შეიცავდეს 40% ნახშირწყალს, 30% ცილებს, 30% ცხიმს.

საუზმე: 4 კვერცხის გულის, 30 გ ყველის და ნახევარი ნაჭერი ჭვავის პურისგან დამზადებული „კიუილიყო“.

ლანჩი: 130 გ ზღვის პროდუქტი, სალათის რამდენიმე ფოთოლი, 1 ვაშლი, ჭვავის პურის ნატეხი, 1 ჩ/ვ მაიონეზი.

სადილი: 30 გ ყველი, ფორთოხალი.

ვახშამი: 150 გ მოხარშული ძროხის ხორცი და გახეხილი ყველის, ხახვის, სოკოს, მწვანე ხაჭაპურის, 1/4 ფინჯანი ლობოს, 1 პომიდურის, 1 ჩ/ვ ზეთუნის ზეთისაგან მომზადებული სალათა.

ნიკოლ კიდანის დიეტის საიდუმლო:

თუ 3 დღე იზიმშილებთ, თქვენი ორგანიზმი ტოქსინებისა და წიფებისაგან გასუფთავდება. ამ დროს შესაძლებელია, განუსაზღვრელი რაოდენობით წყლის, მცენარეული ნახარშების, სხვადასხვა ხილისა თუ ბოსტნეულის წვენის მიღება. თუ ასეთ დიეტას წელიწადში რამდენჯერმე დაიცავთ და ამავე დროს უარს იტყვიან ყავის, შავი ჩაის, ალკოჰოლის, გაზიანი სასმელების, გაყინული პროდუქტებისა და შაქრის მიღებაზე, მაშინ კანის გაახალგაზრ-

დადება და გუნებ-განწყობილები გაუმჯობესდება გარანტირებული გეგნებით.

შემშობობა 3 დღეზე მეტხანს არ გააგრძელოთ, თორემ შეიძლება, გონება დაკარგოთ.

სოფი ლორანის დიეტის არსი:

ყოველი კვების წინ, მიირთვით ნახევარი გრეიპფრუტი. მენიუში არანაირი შეზღუდვა არაა საჭირო, მაგრამ საკვების კალორიულობა არ უნდა აღემატებოდეს 800-ს, რადგან სწორედ ამდენის დანვა შეუძლია გრეიპფრუტის შემცველ ფერმენტს. ასეთ დიეტაზე დიდხანს ყოფნამ

აირჩიე და შეიძინე სასლიდან გაუსვლელად

წიგნები და ჟურნალ-გაზეთები

www.elva.ge

არასის და
ნიკანის
გაავრცელავის

საბანბო
„ელვა.ჯი“

გამოცემის დასახელება	1 კვ. ფასი	3 თვე
1. GEO / GEO	9.00	27.00
2. ЛИЗА	2.50	32.50
3. 100 ЧЕЛОВЕК, КОТОРЫЕ ИЗМЕНИЛИ ХОД ИСТОРИИ	5.00	65.00
4. ПУТЕШЕСТВИЕ ПО СВЕТУ	8.00	24.00
5. СЕМЬ ДНЕЙ	2.50	32.50
6. HELLO! / ХЭЛЛОУ!	4.00	52.00
7. ОДОХНИ!	2.00	26.00

ქ. თბილისი
იოსებოძის ქ. №49

ტელ: 38-26-73; 38-26-74

ფაქსი: 38-26-74

E-mail: elva@kvispalitra.com

აგრეთვე ნებისმიერი სხვა გამოცემა

როგორ მოვიშოროთ თვალების ირგვლივ გაჩენილი მუქი რგოლები

თვალების ირგვლივ მუქი რგოლების არსებობა შესაძლოა, ქრონიკულ დაღლილობაზე ან ვიტამინების ნაკლებობაზე მიგვანიშნებდეს. გარდა ამისა, მიზეზი ორგანიზმის ქრონიკული ინტოქსიკაციაც შეიძლება იყოს (ქრონიკული დაავადებებით ან ჭიებით გამოწვეული).

ხალხური მედიცინა, თვალების ირგვლივ გაჩენილი მუქი რგოლების წინააღმდეგ, შემდეგ რეცეპტს გვთავაზობს:

1 ჩ/კ შავ ჩაის დაასხით 1/4 ჩ/ჭ ადუღებული წყალი, გააჩერეთ 30-40 წუთის განმავლობაში და შემდეგ გაფილტრეთ. ამ ნაყენში დასველებული ბამბის ტამპონი თვალების ირგვლივ დაიდეთ, 1-2 წუთით გაიჩერეთ (ამ ხნის განმავლობაში ტამპონი 3-4-ჯერ მაინც, ახლით უნდა შეცვალოთ), შემდეგ ის ცივი წყლით დასველებული საფენით შეცვალეთ, რამდენიმე წამის მერე კი ქუთუთოებზე თვალის უბეების მკვებავი კრემი წაისვით.

3 ს/კ რეჰანს დაასხით 1 ჩ/ჭ ადუღებული წყალი, გააჩერეთ 2 საათის განმავლობაში და გაფილტრეთ. ეს ნაყენი თვალების ამოსაბანად გამოიყენეთ.

1 ს/კ რეჰანს დაასხით 1 ჩ/ჭ ადუღებული წყალი, გააჩერეთ 20 წუთი და გაფილტრეთ. თბილ ნაყენში დასველებული ტამპონი თვალებზე 15-20 წუთით დაიფინეთ.

როცა კანიანად მოხარშული კარტოფილი შეგრილდება (ის თბილი უნდა იყოს), გაჭერით დანი

და დაიდეთ თვალებზე, 40 წუთით.

სალბისგან მოამზადეთ შემდეგი ნაყენი: 1 ჩ/კ დაქუცმაცებულ სალბს დაასხით 1/2 ჩ/ჭ ადუღებული წყალი, გააჩერეთ 10-15 წუთის განმავლობაში, შემდეგ გაფილტრეთ, ნახევარი გააცივით, მეორე ნახევარი კი გააცხელეთ. ქუთუთოებსა და უბეებზე მონაცვლეობით დაიფინეთ ხან ცხელ, ხან კი ცივ ნაყენში დასველებული საფენები. პროცედურა ჩაიტარეთ ძილის წინ და ბოლოს, ქუთუთოებსა და უბეებზე წაისვით თვალის კრემი.

როგორ დავამარცხოთ პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის დაავადება

პირის ღრუს ლორწოვანი გარსის დაავადების დროს კომპლექსური მკურნალობის ჩატარება საჭირო, რომელიც ადამიანის ზოგადი მდგომარეობის გაუმჯობესებას და უშუალოდ დაავადების მკურნალობას გულისხმობს. დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ადგილობრივ მკურნალობას, რომლის დროსაც პირში საწვავი ანტისეპტიკური ხსნარები გამოიყენება. მათი დამზადება მცენარეებისაგანაც შესაძლებელია.

ნაყენის მოსამზადებლად შეგიძლიათ გამოიყენოთ:

1. 1 ჩ/კ სალბი (ბალახი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;
2. 1 ს/კ გვირილა (ყვავილი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;
3. 20 გ მარწყვბალახი (ბალახი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;
4. 2 ს/კ ცაცხვი (ყვავილი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;
5. 2 ს/კ კრაზანა (ბალახი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;
6. 2 ს/კ აბზინდა (ბალახი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;

7. 10 გ გულყვითელა (ყვავილენი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;

8. 2 ს/კ ოროვანი (ფესვი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;

9. 2 ს/კ ჟოლო (ფოთოლი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;

10. 2 ჩ/კ მკეცალი (ფოთოლი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;

11. 5 გ შავი მოცხარი (ფოთოლი) 1 ჩ/ჭ წყალზე.

12. 1 ს/კ შოთხვი (ყვავილი) 1 ჩ/ჭ წყალზე;

13. მოცვი, ძხეული, პირშუშა, ხახვი, ნიორი — გახსენით გადადუღებულ წყალში.

ნაყენი შემდეგნაირად მზადდება:

გარკვეული სახის მშრალი, დაქუცმაცებული ნედლეული ჩაყარეთ მომინანქრებულ ჭურჭელში, დაასხით ანადუღარი წყალი (რომელიც უნდა გააცივოთ ოთახის ტემპერატურამდე) და 10-15 წუთი ხარშეთ ორთქლზე, შემდეგ გააჩერეთ დაახლოებით, 30-45 წუთის განმავლობაში, განურთ 2-3 ჟენა მარლაში და დაუმატეთ იმდენი ანადუღარი წყალი, რომ საწყის მოცულობამდე მიიყვანოთ.

ხილის წვენი დიაბეტსა და სიმსუპნას იწვევს

ამერიკელი მეცნიერები მივიდნენ დასკვნამდე, რომ ხილის წვენის ყოველდღიური მოხმარების შემთხვევაში, ადამიანს დიაბეტის განვითარება ეშუქრება. სპეციალისტებმა შეამჩნიეს, რომ იმ ქალებში, რომლებიც ყოველდღიურად 3 ჭიქა ვაშლის წვენს სვამენ, დაავადების განვითარების რისკი 15%-ით მაღალია, ყოველდღიურად ფორთოხლის წვენის მიღება კი არა მარტო დიაბეტის, არამედ სიმსუქნის განვითარების რისკსაც ზრდის. მეცნიერების აზრით, ხილის წვენი შეიცავს ბევრ შაქარს და ცოტა უჯრედის, რომელიც მის (შაქრის) ათვისებას აწელებს. შედეგად, მათ, ვინც ხშირად სვამს წვენებს, სისხლში შაქრის დონე მაღლა ეწევათ. ამიტომაც, ექიმები ხილის ნატურალური სახით, სხვა საკვებისგან განცალკევებით და ძირითადი კვების შემდეგ მიღებას გვირჩევენ.

გავზავს ტკბილეულისადმი „ბოლომეორე მიდრეკილება“ აქვთ

ამერიკელი მეცნიერების თქმით, ორგანიზმს, განსაკუთრებით კი ბავშვის ორგანიზმს, ტკბილეულისადმი ბიოლოგიური მიდრეკილება აქვს. ეს დაკავშირებულია იმასთან, რომ ბავშვი სწრაფად იზრდება და ვითარდება, რისთვისაც მას ბევრი ენერგია სჭირდება. სწორედ ამ ენერგიის მისაღებად ითხოვს ორგანიზმი ნამცხვარს, შოკოლადს, ნაყინს. ამაში საშიში არაფერია, მთავარია ზომიერების დაცვა. მეცნიერები აღნიშნავენ, რომ როგორც კი ბავშვის ზრდა შეჩერებას დაიწყებს, ტკბილეულისადმი მიდრეკილებაც ქვეითდება. მაგრამ თუ ბავშვს აქვს ზედმეტი წონა

ანუ მსუქანია, შეიძლება, კვლავაც განაგრძოს ტკბილეულის დიდი რაოდენობით მიღება.

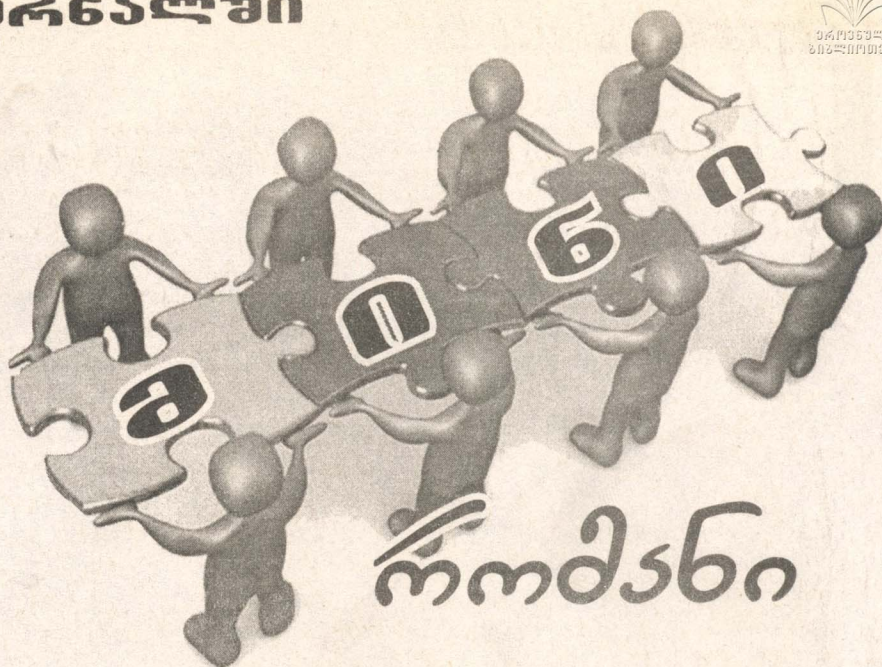

№15 9.04.2009 ЗЖС

მედიანალი

რომანი

მარი ჯაფარიძე

გაუფრთხილდი სიყვარულს

ნატომ თვალე-
ბი ძლივს გაახი-
ლა და ფანჯარაში
გაიხედა.

— დაბადების
დღეს გილოცავ,
მახო! — ჩუმად,
თავისთვის ჩაი-
ჩურჩულა და
მინაზე ჩამოცუ-
რებულ წვიმის
წვეთებს თვალი
გააყოლა.

დღეს მას 25
წელი შეუსრულ-
დებოდა...

მათ შეეძლოთ,
ერთად ყოფილი-
ყვნენ, რომ არა...

მისი მაშინდე-

ლი, ახალგაზრდული მაქსიმა-
ლიზმი...

მაშინ ნატოს თავისუფალი
ცხოვრების სტილის პროპაგანდა
რომ არ წამოეწყო, შესაძლოა,
დღეს ქორწილი ჰქონოდათ,
მალხაზს მისთვის არათითზე
საქორწილო რგოლი მოერგო და
ერთგულების ფიციც დაედოთ.

მაგრამ მაშინ, ის 15 წლის იყო
და მხოლოდ გართობა უნდოდა,
წვიმაში სირბილი, ცეკვა და
ხმაბლალი სიცილი... მალხაზი კი
უკვე 22 წლის იყო და თავს ასეთი
სისულელეების კეთების უფლებას
არ მისცემდა...

ალბათ ის წუხდა კიდევ იმის
გამო, რომ არ შეეძლო, ნატას
სიცელქეში აპყოლოდა, მთელი
ღამე კოცონთან მჯდარიყო და
გიტარის თანხლებით ემღერა,
რადგან მას უნდა ემუშავა და
ფული ემოვა.

— ეშმაკმა დალაზვროს ფული!
— ჩაილაპარაკა ნატომ და ფან-
ჯარას ზურგი აქცია. წვიმიანი
ამინდი მას მახოსთან ბოლო
შეხვედრას ახსენებდა.

ისინი მალხაზის სახლში ისხდ-
ნენ და მორიგ ტრილერს უყ-
ურებდნენ. ისეთი შეგრძნება ჰქონ-
და, თითქოს ამ სახლში ბავშვი
არასოდეს ყოფილა... ნატოს ვერ
წარმოედგინა, რომ ოდესღაც
ამ ოთახებში პატარა მალხაზი
დარბოდა და სახლი ბავშვის
მხიარული სიცილით იყო სავსე.
ოთახში არც
ერთი ფოტო
არ იყო. რო-
დესაც ნატომ
ამის მიზეზი
ჰკითხა, მალ-
ხაზმა მხო-
ლოდ მხრები
აიჩეჩა.

— მაჩვენე
შენი პატარა-
ობის სურათე-
ბი, — სთხოვა
მაშინ ნატომ...

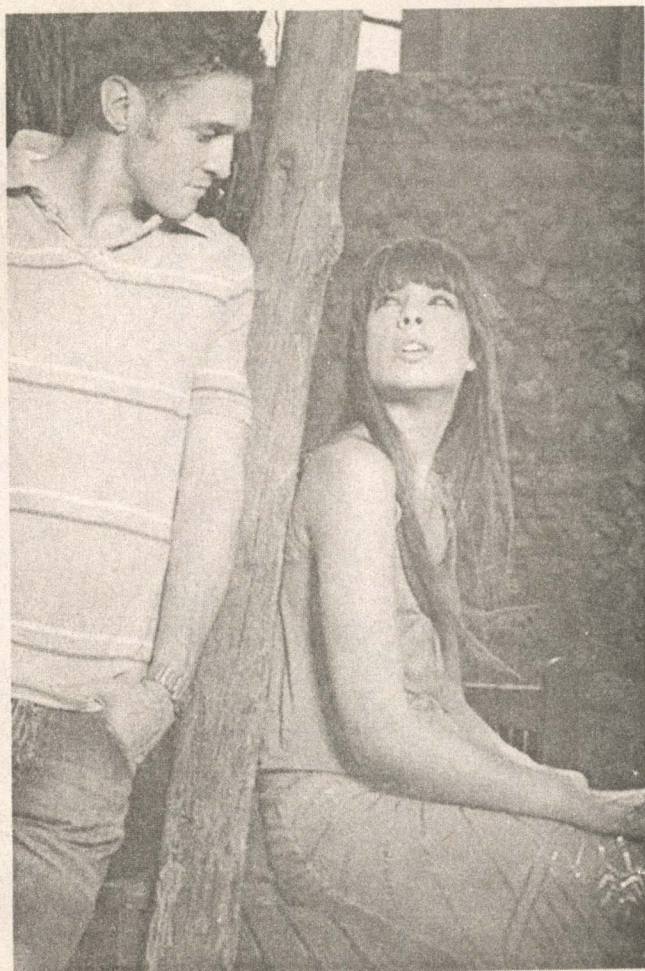
მახომ შე-
ხედა, მეორე
ოთახიდან ალ-
ბომი გამოი-
ტანა, გოგო-
ნა ალბომთან
მარტო დატო-
ვა, თვითონ კი
ყავის მოსადუ-
ლებლად სამ-
ზარეულოში
გავიდა.

ფოტოებზე
ახალგაზრდა
ქალი იყო ალ-

ბეჭდილი და ისეთივე ლამაზი
თვალები ჰქონდა, როგორიც მა-
ხოს. ის ნაზად ეხვეოდა პატარას,
რომელიც გულიანად იცინოდა.
ნატომ სიამოვნებით დაათვალიერა
მთელი ალბომი. ბიჭუნა დედას
ძალიან ჰგავდა, ისეთივე მუქი, ლა-
მაზი თვალები ჰქონდა, ისეთივე
ცხვირი და წარბები...

ბიჭი ოთახში სწორედ მაშინ
შემობრუნდა, როცა ნატომ ალ-
ბომი გადადო.

— როგორი საყვარელი ყო-
ფილხარ ბავშვობაში, ახლა კი

ნამდვილი ბუზლუნა ხარ, —
ხელები გაუნოდა ბიჭს.

— გაიზრდები და გაიგებ, რა
არის ცხოვრება, — მონოტონური
ხმით უთხრა მალხაზმა.

ნატო მისი მხრის ქვეშ შეიყუთა
და ფილმის ყურება განაგრძეს.

მაშინ ნატოს ცოტა ეწყინა,
ბიჭი ბავშვად რომ მიიჩნევდა. ის
ხომ სულ რაღაც, 7 წლით იყო
უმცროსი, ეს კი ძალიან ცოტაა...

უკვე გვიანი იყო, როცა გო-
გონამ შინ წასვლა გადაწყვიტა.
მახომ, როგორც ჯენტლმენს
შეეფერება, მისი გაცილება გა-
დაწყვიტა. თანაც, ნატო მისგან

— ბიჭი შეუვალი იყო.

ნატო გააღიზიანა მისმა ნათ-
ქვამმა.

— გამაცილებენ, ხომ გითხარი,
— ტონს აუწია.

— არა, ახლა სახლში წახვალ!
მერე დედაშენს სთხოვე და თუ
უნდა, გამოგიშვას, — მახო ხმადა-
ბლა ლაპარაკობდა, რაც გოგონას
უფრო მეტად აღიზიანებდა.

— მომზებრდა შენი მეურვე-
ობა, როგორც პატარა ბავშვს,
ისე მეცქევი. მე კი ბავშვი აღარ
ვარ. ან იქნებ ფიქრობ, რომ
შენ პატარა ბავშვი გიყვარს? —
თანდათან ხმას უწევდა ნატო. —

ცი, მაგრამ იცოდე, რომ ინანებ!
მე პიროვნება ვარ და სრული
უფლება მაქვს, შენგან თავისუფალ
დროს, რაც მინდა, ის გავაკეთო.

— გასაგებია, — თქვა მახომ,
გაბრუნდა და წავიდა.

გოგონა თვალს არ ამორებდა
და ელოდა, რომ ის უკან მოიხე-
დავდა, მაგრამ მახოს არ მოუხე-
დავს. ის კორპუსს მიეფარა და
სიბნელეში გაუჩინარდა.

— მოდიხარ? — დაუძახეს
ახალგაზრდებმა, მაგრამ ნატოს
მათთან მისვლა უკვე აღარ უნ-
დოდა. თუმცა, გაიფიქრა, რომ
მახოსთვის არ უნდა დაეჯერე-
ბინა, რომ მოხედა, ხომ დაი-
ნახავდა, როგორ მიდიოდა შინ
და არ უნდოდა, ბიჭს ეფიქრა,
რომ გოგონამ დაუჯერა. ამიტომ
ახალგაზრდებს შეუერთდა. შემ-
დეგ ბიჭებმა შინ მიაცილეს და
დაემშვიდობნენ.

სამშინელ გუნებაზე იყო გო-
გონა. ცოტა ხანს კართან, კიბეზე
ჩამოჯდა და ცდილობდა, წარ-
მოედგინა, როგორ იცხოვრებდა
მახოს გარეშე. თუმცა ბუნებით
ოპტიმისტს, დიდი ხნით არ მოუწ-
ყენია — „ალბათ შევრიგდებით,
მიხვდება, რომ ზედმეტი მოუვიდა
და დამიბრუნდება,“ — ფიქრობ-
და და იმედი ეძლეოდა.

შინ მისულს დედამ აუწყა, რომ
არავის დაურეკავს, რამაც ძალზე
გაანაწყინა. „არა უშავს, ალბათ,
დაიღალა და სძინავს, ხვალ კი
სამსახურიდან რომ დაბრუნდე-
ბა, მომავითხავს და სასიეროდ
წამიყვანს“, — გულს არ იტეხდა
გოგონა.

თუმცა, არც მეორე დღეს და
არ შემდეგ დღეებში მახო არ
გამოჩენილა. გოგონას ასეთი იგ-
ნორირება აღიზიანებდა, თუმცა
ინიციატივის გამოჩენა თავად არ
უნდოდა, რადგან სიამაყე ამის
უფლებას არ აძლევდა.

ერთი კვირის შემდეგ ნატო
უკვე გაცოფებული იყო. „რამ-
დენის უფლებას აძლევს თავს?
მის გარეშე ჩემი ცხოვრება მრავალ-
ფეროვანი გახდა და თავს
მშვენივრად ვგრძნობ,“ — ფიქ-
რობდა ის.

გოგონამ 2 კვირა გაძლო,
შემდეგ უკვე ძალა აღარ ეყო და
მახოს მიაკითხა. კარს დიდი ხნის
განმავლობაში არავინ აღებდა,
მაგრამ ნატო არ დანებდა, ზარს
თითს ჯიუტად აჭერდა. ბოლოს,
როგორც იქნა, საკეტის ხმა გაი-
გონა. კარი მახოს დედამ გააღო.

— გამარჯობა, — ზრდილო-
ბიანად მიესალმა გოგონა. ცდი-
ლობდა, გაღიზიანებული ტონი
ქალს შეუმჩნეველი დარჩენოდა,

საკმაოდ შორს ცხოვრობდა.
გოგონას სახლთან, ქუჩაში, ისინი
ახალგაზრდებს გადაუყარნენ. უმე-
ტესობა ნატოს ნაცნობი იყო.

— ნატო, მოდი ჩვენთან, —
დაუძახა ერთ-ერთმა, ყველაზე
წარმოსადგემა ბიჭმა.

— ახლავე, — გასძახა ნატომ
და მახოსკენ მობრუნდა. ბიჭი
შედგა. თვალებით ეუბნებოდა:
„შენ ხომ სახლში მიდიხარ, მე კი
გაცილებ“...

— უკვე სახლთან ახლოს ვართ,
ცოტა ხნით დავრჩები და მერე
ესენი მიმაცილებენ, გინდა, შენც
დარჩი ჩვენთან, — ნატოს არ
უნდოდა შინ წასვლა. ჯერ ხომ
ღამის 12 საათი იყო. დედა კი
უფლებას აძლევდა, გარეთ ღამის
2 საათამდე დარჩენილიყო.

— არა, მე დილით ადრე უნდა
ავდგე. შენ კი ახლა შინ წახვალ!

მე თავისუფალი ადამიანი ვარ
და რასაც მინდა, იმას გავაკეთებ,
გესმის? შენ გარდა ჩემს ცხოვრე-
ბაში არიან ადამიანები, ვისთან
ურთიერთობაც მსიამოვნებს და
მათთან ურთიერთობას არ გა-
ვწყვეტ.

მახო ბრაზობდა...

— ან ახლავე შინ წახვალ, ან
არა და, მთელ პასუხისმგებლობას
ვისსნი და ჩვენი სიყვრული აქ
დასრულდება. ჩვენ დავშორდე-
ბით და აღარასოდეს, გესმის,
აღარასოდეს ვიქნებით ერთად, —
თითოეული სიტყვა მკვეთრად და
გასაგებად წარმოთქვა, თითქოს
ეშინოდა, რომ გოგონას არაფერი
გამორჩენოდა.

გოგონას გული მოეწურა, თუ-
მცა, გარეგნულად სიმშვიდე შეი-
ნარჩუნა. თავი ასწია და თქვა:

— როგორც გინდა, ისე მოიქე-

— მახოს დაუძახეთ...

— ვერ დაუძახებ, — თქვა ქალმა და თვალები აუწყლიანდა.

ნატო ისე იყო გაბრაზებული, რომ ყურადღება არაფრისთვის მიუქცევია.

— არა, უნდა დაუძახოთ, ჩვენ ვიწხუბეთ, ის კი ამის შემდეგ აღარ გამოჩნდა. მინდა, გავარკვიო, რა ხდება... ის...

— ნატო, — გაანწყვტინა ქალმა, — ვერ დაუძახებ, რადგან მახო აღარ მყავს, — ქალს თვალებიდან ცრემლის ნიაღვარი წასკდა.

— რა? — ძლივს ამოიღულულა ნატომ და მეტყველების უნარი დაკარგა.

ქალი დუმდა. ელოდა, როდის მიხვდებოდა გოგონა მისი სიტყვების შინაარსს. ნატო ქალს თვალებში უყურებდა... როგორ ჰგავდა ეს თვალები მახოს თვალებს... მისი მახოს თვალებს, რომელზეც ახლა ეუბნებიან, რომ ცოცხალი აღარაა.

— რაა? რა თქვით? — როგორც იქნა, ხმა ამოიღო. მთელი სხეულით ცახცახებდა, რაც იმის დასტური იყო, რომ მან ქალის ნათქვამი სწორად გაიგო. — არა,

არ მეგერა, — ჩურჩულებდა გოგონა და ფეხქვეშ მიწა ეცლებოდა. ბოლო სიტყვები, რაც მან გაიგო, თავისი სახელი იყო, რომელსაც შემფოთებული ქალი იძახდა.

შემდეგ ყველაფერი ბურუსში ჩაიძირა...

ნატო დღედაღამ ტიროდა და მახოს გახსენებაზე ისტერიკაში ვარდებოდა.

როგორც შემდეგ მახოს მეგობრისგან შეიტყო, როდესაც მათ იკამათეს, იმ ღამით მახოს არ უძინია. მეორე დღით შინიდან გავიდა და 3 დღე აღარ გამოჩენილა. წინათ ასეთი რამ არასოდეს გაუკეთებია. დედამისმა მობილური აუფეთქა რეკვით, მაგრამ ბიჭი არ პასუხობდა. მეოთხე დღეს გაისმა ზარი, რომელმაც 2 ადამიანის — მახოს დედისა და ნატოს ცხოვრება მთლიანად შეცვალა. მახო ავტოავარიაში მოყვა და ადგილზე გარდაიცვალა.

მის ჯიბეში დედამისმა ბარათი იპოვა, სადაც მხოლოდ ერთი წინადადება ეწერა: „მაპატიე, სიყვარულს გაუფრთხილდი“.

ამ ბარათის წაკითხვისას ნატოს ნამდვილი ისტერიკა დაენყო. ვერ

მშვიდდებოდა, ყვიროდა, პატივბას სთხოვდა... თუმცა, ხვდებოდა, რომ ამ სიტყვებს მახოს დაბრუნება არ შეეძლო.

წვიმა მხოლოდ აძლიერებდა სევდას, რომელიც ყოველწლიურად უფრო და უფრო გაუსაძლისი ხდებოდა. ნატო სანოლზე ჩამოჯდა და მახოს სურათს დააკვირდა, რომელიც ბოლო შეხვედრის დროს, ალბომიდან მოიპარა.

დღეს მახო 25 წლის გახდებოდა...

ლოყაზე ცრემლი ჩამოუგორდა. გოგონა ბედს სწყევლიდა, რომელმაც მახოს დააშორა. საკუთარი თავი სძულდა იმის გამო, რომ ასე სულელურად მოიქცა. სძულდა დრო, რომელიც ასე უღმობლად შლიდა საყვარელი ადამიანის სახის ნაკვთებს მეხსიერებიდან. სძულდა სიცოცხლე, რადგან მას ჰქონდა, მახოს კი ასეთი ხანმოკლე დროით ერგო.

გოგონა სარკესთან მივიდა. იქიდან ცისფერთვალება, სევდიანი, „დიდი გოგო“ უყურებდა, რომელსაც მხარზე ტატუ ჰქონდა — „გაუფრთხილდი სიყვარულს“.

ოჯახის შვილობა

თქვენთვის

ქალბატონებო!

სხვისი შვიდი უკეთესი აღმოჩნდა

მარინა ბაბუნაშვილი

ხშირად კამათობენ

იმაზე, ღირს თუ არა იმ ბავშვის შვილად აყვანა, რომლის მშობლებსაც

ნორმალურად არ იცნობ, არაფერი იცი მისი წინაპრების და გენეტიკის შესახებ.

ამ თემაზე არაერთხელ მომიზადებია წერილი. გამიგონა ამბავი, რომელიც ცუდი შედეგით დამთავრებულა, მაგრამ ყოფილა ისეთი შემთხვევებიც, სადაც მადლს მაღლი მოუტანია. როცა ქალბატონმა ქეთევანმა გული გადამიშალა, საბოლოოდ დაფრწუნდი, რომ ვინც ობოლ ან მიტოვებულ ბავშვს გაზრდის, მას ღმერთი არ განიარაღს. ბიოლოგიური დედობა უმთავრესი არ ყოფილა. მნიშვნელოვანი, ბავშვის აღზრდა, მისი მოვლა-პატრონობა და მისთვის თბილი კერის გაჩენა გახლავთ. ვისშიც დედაშვილობის მადლს ჩადებ, ისიც შვილია, თანაც — დიდი იმედი („მის სულში სხვანაირი შუქი დგას“ — „კვირის პალიტრა“, 2005 წლის 13 ივნისი).

აგზავი პირველი

ჩის გაშო მოხდა ძმებს შორის განხეთქილება

ქეთევანი 18 წლის იყო, როცა მისმა უბნელმა ბიჭმა მოიტაცა. ამ ფაქტით გაოცება და მითქმა-მოთქმა ჯერ არც იყო ჩამცხრალი, რომ მას მეორე ამბავი მოჰყვა — ქეთევანი მალევე ნამოვიდა თემურისგანო.

თითქოს დაკომპლექსდა, ერთ დროს ხალისიანი გოგო გულჩათხრობილი და უნდო გახდა. ფიქრობდა, ჩემი წარსული ლაქად დამრჩა და სიკვდილამდე ვერ მოვიშორებო...

30 წლის იყო, როცა ნიაზი გაიცნო და შეუყვარდა. მან ხელი სთხოვა. მიუხედავად კაცისადმი გულწრფელი გრძნობისა, მაინც კარგა ხანს ორჭოფობდა ქეთე-

ვანი. ბოლოს გადაწყვიტა, ჯერ თავისი მოტაცებისა და სამთვინი ქორწინების შესახებ მოეყოლა. დაიწყო კიდეც ლაპარაკი, მაგრამ ნიაზმა შეაწყვტინა: მე ისედაც ყველაფერი ვიცი და წარსულის გახსენება არ არის საჭიროო.

შეუღლდნენ და ბედნიერებიც იყვნენ, მაგრამ შვილი არ უჩნდებოდათ. 5 წლის შემდეგ ახლობლებმა ურჩიეს: წლები გადის, ასაკი გემატებათ, ამიტომ ბავშვი იშვილეთ, იქნებ ამ მადლმა სასწაული მოახდინოს და საკუთარი სისხლი და ხორციც შეგეძინოთო. ისე ყველას აუხდეს კარგი სურვილები, როგორც მათ აუხდათ ეს წინასწარმეტყველება. პატარა გოგი, რომელიც იშვილეს და უსაზღვროდ შეიყვარეს, 4 წლის იყო, როცა ქეთევანი დაორსულდა. გაჩნდა ვაჟი. თორნიკე დაარქვეს.

წლებმა თვალის დახამხამებაში გაიარა. გოგი სანაქებო შვილი დადგა. წარმატებით დაამთავრა სასწავლებელი და კარგი

სამსახურიც იშოვა. თორნიკე კი ორჯერ გარიცხეს უნივერსიტეტიდან, ბოლოს ძლივს დაამთავრებინეს უმაღლესი სასწავლებელი. ერთხანს რაგბიზე დადიოდა, მერე გული აიყარა, ნარკოტიკსაც გაუსინჯა გემო და ამის გამო ბევრი პრობლემა შეუქმნა ოჯახს. კაზინოებში სიარულს შეეჩვია და თამაში სენად ექცა. ბოლოს ხანს ხშირად აგებდა, მაგრამ უკან დახევა არ სჩვეოდა. რამდენჯერმე გოგისაც გამოართვა ფული. ერთ მშვენიერ დღეს კი იმდენი წააგო, რომ მიხვდა, ახლობლებში მოგროვილი ფულით ვალს ვერ გაისტუმრებდა. ამიტომაც გადაწყვიტა, ბინა გაეყიდა. აი, მაშინ კი სერიოზული შელაპარაკება მოუვიდათ ძმებს. თორნიკე გამწარდა, რახან მიხვდა, რომ გოგი და მშობლები მის წინააღმდეგ ერთად იდგნენ და ოჯახის საიდუმლო, რომელსაც დიდი ხანია, გულში ინახავდა, პირში მიახალა ძმას: შენ ვინ გეკითხება ჩემი მშობლების ბინის საკითხს? ვინ ხარ და ვისი შვილი ხარ, ისიც არ ვიცითო! ქეთევანი ამის გაგონებაზე ცუდად გახდა, ნიაზმა თორნიკეს მოსთხოვა, დაუყოვნებლივ დაეტოვებინა ბინა, თუმცა სანამ გაბოროტებული უმცროსი შვილი წავიდოდა, გოგიმ გაიხურა კარი.

აბაზი მორა ყვლა ღელაშ ინაჯიოს შისწავნი შეილი

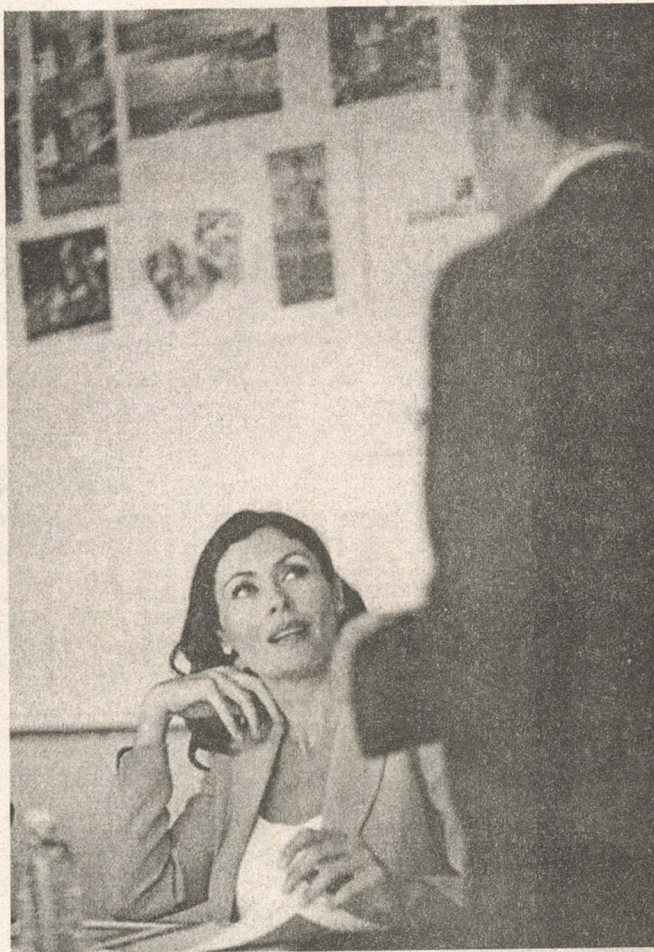
იმ უსიამოვნო ამბის შემდეგ, 9 წელი გავიდა. ჯერ კიდევ პირველი შეხვედრის დროს ქალბატონი ქეთევანი იხსენებდა: „მაშინ მეგონა, რომ ჩემი ცხოვრება დასრულდა. იმ წუთებში თორნიკეს დანახვაც აღარ მინდოდა. გოგი ორი კვირა არ გამოჩენილა. უსაშველოდ მენატრებოდა. რომ წარმოვიდგენდი, შეიძლებოდა, აღარც დაბრუნებულიყო, უარესი მემართებოდა. სიკვდილს ვნატრობდი. ორი კვირის შემდეგ კი მოულოდნელად მოვიდა, ჩაგვაღაგებინა ჩვენი ნივთები და ერთ ბინაში მიგვიყვანა, რომელიც რამდენიმე დღით ადრე დაეგირავებინა“.

გოგი იმ პერიოდში ბინას იშენებდა და სანამ ახალ სახლში გადავიდოდა, მშობლებთან

ერთად ცხოვრობდა. თორნიკე არაერთხელ დაურიგებია, ხელიც გაუმართავს მისთვის, მაგრამ ბოლოს, როცა მშობლების ბინის გაყიდვა მოსთხოვა, კატეგორიული უარი უთხრა. ამან თორნიკეს აღშფოთება გამოიწვია...

— **ქალბატონო ქეთევან, როგორც ვიცი, გოგის შვილად აყვანას ასაიდუმლოებდით. თორნიკემ ვისგან გაიგო სიმართლე?**

— ჩვენდა სამწუხაროდ, მან ერთ-ერთი ნათესავისგან გაიგო სიმართლე. ის კაცი მთვრალი იყო და უაზროდ წამოროშა ის, რაც არ უნდა ეთქვა. შემდეგ აზრი არ ჰქონდა დამალვას, ყვე-

ლაფერი ვუამბეთ, თუმცა ისიც ვთხოვეთ, გოგისთვის ეს არასოდეს გაემხილა. მართლა გულწრფელად დაგვიპირდა, კრინტიც არ დამცდებდა ამის შესახებო.

— **ვიცი, რომ მერე ძალიან ინანა. როგორი იყო ის ერთი წელი, სანამ თქვენ გოგისთან ერთად, თორნიკეს გარეშე ცხოვრობდით?**

— ძალიან რთული. გოგის ჩვენთვის ახსნა-განმარტება არ მოუთხოვია, არც საყვედური წამოსცდენია, მაგრამ დუმილი უარესი იყო, ამიტომ ერთხელაც დავეუჯექი და დანვრილებით ვუამბე ყველაფერი. გოგი არაჩვეულებრივი ადამიანია. სულ ვამბობდი, მის თვალეში სხვანაირი შუქი დგას-მეთქი. გოგიმ

მადლობა გადაგვიხადა მეც და ნიაზსაც, რომ სიყვარულსა და სიბოძოში გავზარდეთ, — თქვენ ჩემთვის არაფერი დაიშურეთ, არც არასოდეს მიგრძნია, რომ ჩემი ბიოლოგიური მშობლები არ იყავითო. ასეთ შემთხვევაში სხვა იმას მაინც უსაყვედურებდა მშობლებს, აქამდე ამას რატომ მიმაღავდითო?! გოგის ესეც არ უსაყვედურია ჩვენთვის.

— **თორნიკემ მაინც გაყიდა ბინა?**

— სხვა გზა არ დარჩენოდა, საკმაოდ დიდი თანხა ჰქონდა წაგებული, ამდენ ფულს კი ვერსად იშოვიდა. პ-ოთახიანი გვექონდა ბახტრიონის ქუჩაზე, გაყიდა და ოროთახიანი დიდუბეში იყიდა, დანარჩენით ვალი გაისტუმრა.

— **ამის მერე თუ შეწყვიტა კაზინოებში სიარული?**

— კი, შეწყვიტა. ჩვენთან დარცხვენილი რომ მოვიდა, ძალიან ვნერვიულობდი, იმ უსიამოვნების მერე როგორ შეხვდებოდნენ ძმები ერთმანეთს.

— **მერე, როგორ შეხვდნენ?**

— ისევ გოგიმ იმარჯვა. დაინახა თუ რა, გაელშია და თქვა, — დაგვიბრუნდა ძე შეცდომილიო? თორნიკე მივიდა მასთან და სთხოვა, — თუ შეგიძლია, მაპატიეო, გოგიც გადაეხვია. ახლაც მეტირება, ის დღე რომ მახსენდება. იმდენი რამ გადავიტანე ცხოვრებაში, სიბერეში კიდევ, ასეთი ტკივილის ღირსი ვიყავი?! როგორც იქნა, თავისუფლად ამოვი-

სუნთქეთ..

— **ახლა კვლავ გოგისთან ცხოვრობთ, არა?**

— დიას, გოგისთან ვცხოვრობთ. თორნიკეც დაოჯახდა და გოგიც, მაგრამ უფროსმა შვილმა ძმას უთხრა: შენ უფრო ვინროდ ცხოვრობ, ვიდრე მე, ამიტომ მოდი, მშობლები ჩემთან იყვნენო. კიდევ კარგი, ბოლოს მაინც მელირსა ტკბილი სიბერე, თორემ იმ უსიამოვნებას — დიდხანს რომ გაგრძელებულიყო — ვერ გავეძლებდი და კარგა ხნის მკვდარი ვიქნებოდი. ვიცი, თორნიკეს არ ეწყინება, კიდევ ერთხელ ხმამაღლა თუ ვიტყვი: ყველა დედამ ინატროს გოგის-ნაირი შვილი!..

დავით ნუნუა სინანუა

„ადრე გავთხოვდი. მეუღლის ოჯახში ბევრი ადამიანი დამხვდა: მისი მშობლები, ბებია, უმცროსი დები. ვინოდ ვცხოვრობდით, გაჭირვებით. ადრე ძალიან თბილი და ყურადღებიანი იყო ჩემი ქმარი. თანდათანობით ოჯახის მთელი სიმძიმე მას დააწვა მხრებზე და ხასიათი შეეცვალა. ორი შვილი შეგვეძინა. მე არ ვმუშაობდი, მისი ხელფასი კი ჩვენს პატარა ოჯახს არ ჰყოფნიდა და ყველაზე როგორღა განაწილდებოდა?! თანდათან მეც გულჩათხრობილი გავხდი. მატერიალურ სიდუხჭირეს როგორმე კიდევ გავუძლებდი, მაგრამ როცა ურთიერთობებშიც ბზარი გაჩნდა, ძალიან გამიჭირდა. ოჯახში რაც უნდა მომხდარიყო, ქმარი ყოველთვის მე მამტყუნებდა, თავისიანს კი ამართლებდა. მწყინდა, ასეთ სუბიექტურობას რომ იჩენდა, განა მე მისთვის გარეშე პირი ვიყავი?!“

სანამ ახალგაზრდა ვიყავი, ბევრ რამეზე დამწყვიტეს გული ქმარმაც და მისი ოჯახის წევრებმაც. ახლა კი... ახლა თბილად მეტყევიან, მეფერებიან და იცით, რატომ? ავთვისებიანი სიმსივნე აღმომაჩნდა და ალბათ, ძალიან მალე დავტოვებ სააქოს. ნებისმიერი დაავადება (მით უფრო — სიმსივნე) ნერვიულობის ფონზე იჩენს თავს. რა მოხდებოდა, 22 წლის მანძილზე იმ სითბოს, ყურადღების და სიყვარულის მეოთხედი გამოჟინათ ჩემი ოჯახის წევრებს და ქმრის ნათესავებს, ახლა რომ იჩენენ? მაინცდამაინც საფლავში უნდა ჰქონდეს ცალი ფეხი ადამიანს, რომ დააფასონ და მოეფერონ?! ნამდვილად არ ვარ გულდრძო, ყველას მიუტუტევე შეცდომა, მიხარია კიდევ, რომ დღეს კარგი ურთიერთობა მაქვს მათთან, მაგრამ... ეს ყველაფერი ხომ ძვირად დამიჯდა?! მუდმივ ნერვიულობას, განცდებს და ცრემლებს ყოველთვის არასასურველი შედეგი მოაქვს. ჩემი მოთმინების გამო უმცროსმა მუღმა მადლობაც გადამიხადა. ისიც მითხრა, სანაქებო რძალი იყავი და ხარო. ეს გაცილებით ადრე რომ ეთქვათ, ხომ ბედნიერი ვიქნებოდი და ჩუმადაც არ დავღვრიდი ამდენ ცრემლს? მინდა, ყველას მივმართო: გაუფრთხილდით ერთმანეთს, სანამ დროა, თორემ მერე სინანული გვიანი იქნება.

პატივისცემით მ.თ.“

„მაშინ ვცხოვრობდით, მაგრამ მაინც ბედნიერები ვიყავით“

„9 აპრილი ახლოვდება. იმ სისხლიანი 9 აპრილიდან 20 წელი გავიდა. მაშინ ცრემლიც ბევრი იყო და წუხილიც, მაგრამ იმედიც გვქონდა — ასეთი ერთიანი ქართველი ხალხი არასოდეს ყოფილა. მიუხედავად გლოვისა და ზარისა, მაინც ბედნიერები ვიყავით... ახლა კი, ახლა ძალიან მეშინია მოახლოებული 9 აპრილის. რაც უნდა იძახონ, საშიშროება მაინც არსებობს... 20 წლის წინ მე და ჩემი მეუღლე შეყვარებულები ვიყავით. ზურა ჩემი ოჯახის წევრებს არ მოსწონდათ, რადგან მე უკვე სტუდენტი ვიყავი, ის კი არსად სწავლობდა. იძულებული ვიყავი, დამეძალა მათთვის, რომ ზურას ყოველდღე ვხვდებოდი. იმ აპრილის დღეებში ზურა უნივერსიტეტთან დამხვდებოდა და კურსელებთან ერთად, მთავრობის სასახლისკენ უნდა წავსულიყავით. მართლაც, ბედისწერა იყო, მაინცდამაინც 8 აპრილის ღამეს ავიჩემე, — მეგობრებთან ერთად, დილაზე იქ უნდა ვიყო-მეთქი. ისეთი სიტუაცია იყო, ისე დამუხტულები ვიყავით ყველანი პატრიოტული გრძნობით, რომ მშობლებმაც ვერ გამიჩინეს წინააღმდეგობა. თუმცა იცოდნენ, ზურაც ჩემ გვერდით იქნებოდა. მთავრობის სასახლესთან ვიდექით, პირველ სკოლასთან ახლოს. როცა დარბევა დაიწყო, ზურამ ხელი ჩამავლო და ზემოთ გავიქეციით.

კიდევ კარგი, ამ გზით წავედით, თორემ ქაშუეთთან უკვე ნიჩბებით უსწორდებოდნენ მომიტინგეებს და სიკვდილს ვერ ავცდებოდით... ორივე ცუდად გავხდით, გული გვერეოდა, თვალები, ყელი გვეწვოდა. არც მე, არც ზურას, დარეკვის თავიც არ გვქონდა, რომ მშობლები დაგვემშვიდებინა. დილით ყველაფერი ცნობილი გახდა — მსხვერპლთა რაოდენობაც და ისიც, რომ რუსებმა მსუთავი გაზი გამოიყენეს. გამოცხადდა მობილიზაცია — მონაწილეებმა საავადმყოფოს მიაშურეთო... ისიც იყო, პალატაში დაგვანვინეს, რომ ჩემებიც გულგახეთქილები მოცივდნენ. საშინელი სიტუაცია იყო, ბევრი გათიშული იწვა და აღარაფერზე ჰქონდა რეაქცია. სალამოს უკეთ ვიგრძენი თავი და დედას ვუთხარი: რომ არა ზურა, ალბათ, მე დალუპულთა შორის ვიქნებოდი-მეთქი. ჩემს მშობლებს ზურაზე გული მოუბრუნდათ. ორი თვის შემდეგ ჯვარი დავიწერეთ და ახლა ბედნიერი ოჯახი გვაქვს. მაშინდელმა 9 აპრილმა ბევრი დააახლოვა. ახლა კი მეშინია, ეს აპრილი ურთიერთდაპირისპირებისა და დიდი განხეთქილების დასაწყისი არ გახდეს. ღმერთმა ქნას, ყველაფერი მშვიდობით და ურთიერთშეთანხმებით დამთავრდეს. მართლაც და, მტრის წისქვილზე ნუ დავასხამთ წყალს!

თქვენი მკითხველი — მერე იკო ნოზაძე, თბილისი“.

„მიზნობრივი“ სიყვარული

ჩემი დღევანდელი სტუმარი 20 წლის ანა (გვარიც მითხრა, მაგრამ ბოლოს მითხრა, შემეცვალა ან საერთოდ არ დამენ-ერა). მიუხედავად ასაკისა, მას უკვე ბევრი რამის გადატანა მოუხდა. ვერ ვიტყვი, რომ დაძლეული აქვს ის პრობლემები, რომლებიც ბოლო 4 წელიწადში შეხვდა, მაგრამ რასაც ჩემთან მოვიდა და სურვილი გაუჩნდა, სხვების ჭკუის სასწავლებლად, თავისი ამბავი მოეთხრო, ეს უკვე იმის ნიშანია, რომ ღრმა დეპრესიიდან გამოვიდა.

— ანა, რამ გადაგანწყვტინა ჩემთან მოსვლა?

— ვიცი, დღეს ბევრი გოგო იხიბება იმ ბიჭებით, რომლებიც სასიყვარულო მესიჯების დიდოსტატები არიან. რა თქმა უნდა, ყველას ვერ დაეწამებ თაღლითობასა და მატყუარობას, მაგრამ ხშირ შემთხვევაში, ქალებს დაფიქრება მართებთ.

— გვიამბე რა გადაგხდა თავს.

— ჩემზე 3 წლით უფროსი ბიჭი მეექვსე კლასიდან მიყვარდა და ეს ყველა ჩემმა მეგობარმა იცოდა. გოჩა ჩემი სკოლელი იყო, ფეხბურთელი გახლდათ და ყველასგან გამოირჩეოდა. დაქალები დამპირდნენ, მალე სიურპრიზს მოგიწყობთ, შენც დაისვენებ და ჩვენცო. ერთხელ გოჩა დაიმარტოხელეს (ორ თვეში ის უკვე სკოლას ამთავრებდა) და უთხრეს: ჩვენს მეგობარს სიგიჟემდე უყვარხარ, უარს ნუ ეტყვი, თორემ თავს რაღაცას აუტყვსო. გოჩაც დაინტერესდა ჩემით და იმ დღესვე გამიცნო. როცა ჩემთან მოვიდა და გამომელაპარაკა, მივხვდი, რა სიურპრიზსაც მპირდებოდნენ დაქალები. იმ დღიდან დავახლოვდით და ეს ყველაფერი იმით „დაგვირგინდა“, რომ 16 წლისა დავორსულდი. ერთი ამბავი ატყდა. დედა ხელითაც შემეხო, მამა ჩ.დგა შუაში, თორემ ალბათ, მომკლავდა. საღამოს სკოლაში გადავედი, ბოლო გამოცდა ჩავაბარე და ორ კვირაში ვიმშობიარე კიდეც. ვაჟი შემეძინა. გიორგი დავარქვი. მას მშობლები მიზრდნენ. გოჩა ჩემი ცხოვრებიდან საპნის ბუშტივით გაქრა. ერთხელაც არ გასჩენია სურვილი, მოსულიყო და საკუთარი შვილი ენახა. ერთ მშვენიერ დღეს, ვიღაცამ დამიმესიჯა: „როგორ ხარ, ჩემო პატარავ, არ მოგენატრე?“ გული შემიქანდა, ჯერ გავფიქრე, გოჩას ხომ არ გავახსენდი-მეთქი? დაუუმესიჯე: შეგეშალათ, სხვაგან ხვდებით-მეთქი. დამირეკა: რომელი ხარო? ვუპასუხე და მალევე გავუთიშე. ამის მერე ნიაღვარივით წამო-

ვიდა გზავნილები: იქნებ, ბედი ჩვენი გაცნობა; ის გოგო, რომელსაც ნატო ჰქვია, არ იმსახურებდა ჩემს სიყვარულს და ღმერთმა ანა გამომიგზავნაო, — და ა.შ. 3 დღეში უკვე გავუშინაურდით ერთმანეთს. დღე არ გავიდოდა, 20-მდე მესიჯი არ გამოგზავნა, თან ყოველ წუთს მახსენებდა, რომ ჩვენს ურთიერთობაში ღმერთის ხელი ერია... გოჩას მერე დაცარიელებული ვიყავი, ცუდად ვგრძნობდი თავს და მეც დავიჯერე, რომ მის დასავინწყებლად, ბედმა გიგას შემახვედრა. ერთ თვეში გამოვუტყდი, რომ მეც ძალიან მიყვარდა. გაგვიცნებათ ალბათ — ჯერ ერთმანეთი ნანახიც არ გვყავდა!..

— როცა შეხვდი, იმედაცრუება ხომ არ განიცადე?

— არა, პირიქით, გიგა ძალიან მომეწონა და აღვფრთოვანდი, მაგრამ იმედაცრუება წინ მქონდა... პირველ შეხვედრას მეორე და მესამე მოჰყვა. გიგამ თავის ნათესავებს, როგორც საცოლედ, ისე გამაცნო.

— შენმა მშობლებმა იცოდნენ გიგას შესახებ?

— არა, ვერ ვუხეხლდი. ვფიქრობდი, როცა დრო მოვიდოდა, მაშინ აუხსნიდი, ვინ იყო გიგა. ერთ დილას, გიგას ტელეფონით მისმა ძმაცმა დამირეკა და მითხრა: გიგა ავარიში მოყვა, ფეხი აქვს მოტეხილი, ტვინის შერყევაც მიიღო, შენი დახმარება გჭირდებაო. მომცა მისამართი და მითხრა: აქ მოდი, ჩემს ბინაში წვესო. კი გამიკვირდა — ძმაცის ბინაში რა უნდა-მეთქი? — მაგრამ ფიქრის დრო არ მქონდა, გაგიჟებული გავარდი მოცემულ მისამართზე. გიგა ლაპარაკს „ვერ ახერხებდა“. ძმაცმა მითხრა: წუხელ ბიჭებმა ჩემთან დავლიეთ, ორმა სახლში გადანყვითა დაბრუნება, გიგამ აიჩემა, უნდა გავაცილოო; ქუჩაში კაცს დაეჯახა, ის მძიმედ არის. მისი პატრონი რომ გავაჩუმოთ, ფულია საჭირო; ისინი თუ გაჩუმდებიან, ნაცნობი გყავს პროკურატურაში და საქმეს ჩავფარცხავთ; გარდა ამისა, გიგას

მკურნალობასაც თანხა სჭირდება. მის მშობლებს კი, ხომ იცი, მცირე ხელფასის გარდა, სხვა შემოსავალი არა აქვთო. მოკლედ, მე — გიგას საცოლეს, სადმე უნდა მეშოვა 5.000 დოლარი, თუ მინდოდა, რომ ჩემი საყვარელი ადამიანი არ დაეჭირათ. კინალამ გავგიჟდი. იმ წუთებში ისე ვიყავი დათრგუნვილი, ისე მინდოდა გიგას შველა, რას არ გავაკეთებდი მისი გულისთვის?! ჩემს მშობლებს ჩემი შვილის სახელზე ანაბარი ჰქონდათ გახსნილი, 2.000 დოლარამდე იყო მოგროვილი, სახლშიც ათასამდე მეგულებოდა. გიგას ძმაცაც შევეტირე, სამი ათასი შემიძლია მოვიტანო, დანარჩენსაც ვიშოვი-მეთქი. გაუხარდა, შენ 3 მოგვიტანე და დანარჩენს ჩვენ შევაგროვებთო. იმ საღამოსვე ჩავუთვალე 3 ათასი დოლარი. ერთი კვირის განმავლობაში ყოველდღე მივდიოდი გიგას სანახავად. ის „სუსტად“ იყო, თუმცა ლაპარაკს უკვე ახერხებდა და ძველებურად სიყვარულს მეფიცებოდა. მეცხრე დღეს, იქ მისულს, აღარც გიგა დამხვდა და აღარც ბინის პატრონი. ვიფიქრე, იქნებ, სახლში წავიდა, მაგრამ მე რატომ არ გამაგებინეს-მეთქი?... გიგას მშობლებმა კი ისეთი რამ მითხრეს, პირი დავაღე: გიგა და მისი ორი მეგობარი კიევში წავიდნენ სამუშაოდო. მივხვდი, რისთვისაც გაითამაშეს ეს სცენა. მათ ფული სჭირდებოდათ და გასამგზავრებლად აგროვებდნენ. გამოიჭირეს სულელი გოგო და თანხა დასცინცლეს. გონს რომ მოვეგე, ჯერ სიცილი ამიტყდა, მერე ტირილი ამივარდა. ჩივილს რა აზრი ჰქონდა?! ვეღარ გადავიტანდი მორიგ დიდ უსიამოვნებას, ამიტომ გაჩუმება ვარჩიე, მაგრამ მის მშობლებს ყველაფერი ვუამბე. სხვათა შორის, შენუხდნენ. დედამისმა ოქროს ძენკვი გამომიტანა, რგოლიც მოიძრო და მომცა: აჰა, შვილო, ვიცი, იმ თანხას ეს ვერ დაფარავს, მაგრამ რაღაცაში წაგადგებაო. ბეჭედი და ძენკვი, ორივე ერთად, 500 დოლარის საფასური იქნებოდა. გამოვართვი და წამოვედი. საკუთარ თავს ვლანძღავდი და ვამათრახებდი. მშობლებისთვის დამალვას აზრი არ ჰქონდა. დედაჩემს ისტერიკა დაემართა, მამასაც უმტყუნა ნერვებმა: ასეთი შტერი როგორ ხარო?! მერე დაინახეს, რომ ძალიან განვიცდიდი. შეეშინდათ, რამე არ აუტყვოს თავსო და ბედს შეეგუვნენ.

— გიგა აღარ გამოჩენილა?

— არა, რისთვისღა უნდა გამოჩენილიყო? მას რაც უნდოდა ჩემგან, ის მიიღო და წავიდა!..

„ქასი, ჩოხაღის ქაღაჩი ხელს ალბაჩთავს, აჩაქასია“

„გზის“ №14-ში დაიბეჭდა უბედური ემიგრანტის მესიჯი, რომელიც გვწერდა, რომ 17 წლის ასაკში მოიტაცეს. როცა ბავშვი ეყოლა, ქმარმა სამუშაოდ რუსეთში წასვლა გადაწყვიტა და მას შემდეგ აღარც შეხმანებია. ცოტა ხანში გოგონამ შვილი მშობლებს დაუტოვა და თავადაც საზღვარგარეთ გაემგზავრა, სადაც გაიცნო ცოლშვილიანი კაცი, რომელიც უმტკიცებდა, ცოლთან მხოლოდ შვილების გამო ვცხოვრობ და მალე ერთმანეთს ოფიციალურად გავეყრებით. თურმე, ახალი თავყვანისმცემელი საშინლად ეჭვიანი იყო და ემიგრანტს ხშირად სცემდა, მერე კი ბოდიშს უხდიდა. „ერთხელ, როცა მე და კახა ერთად ვიყავით, მისი ცოლი მოგვივარდა. კახამ მას ჩემ თვალწინ სცემა. ასე ცხოვრება ძალიან მიჭირს. ის მემუქრება, — უნდა მოგკლას შენ მხოლოდ ჩემი ხარ, არ გაგახარებო... საქმე ის არის, რომ ის ისევ მიყვარს.“

„მალბიანებს დამცირებული, შეურაცხოფილი ქალის ყურება“

ლიპა ქაქაია

EMY LEE:

„ასეთი სადისტი სიყვარულს არ იმსახურებს. რომ ჰყვარებოდი, ასე არ მოგექცეოდა. ჯობია, საერთოდ დაივინყო და იქ იცხოვრო, სადაც ვერ გიპოვის“.

მოსაპართლე ლაზა:

„ძალიან მეცოდები. როგორც ჩანს, კახა გაუწონასწორებელი ადამიანია, არაჯანსაღი ფსიქიკის მქონე და მისგან საფრთხე ყოველთვის მოსალოდნელია. ღმერთმა დაგიფაროს, მაგრამ შესაძლოა, ერთხელაც ხელში შემოაკვდე. უნდა დაშორდე! P.S. ვინც გვიყვარს, იმას არ ვალი-ლავებთ“.

ილაღალი ძალი:

„როცა იმ ნაძირალამ პირველად გცემა, ეს არ უნდა გეპატიებინა. სიყვარული სინაზესა და ალერსში მოდის, ცემა-ტყევაში კი არა. ყველა თავმოყვარე ქალი დაუფიქრებლად „დაახვევინებდა“ მაგ მხეცს. თავს გაუფრთხილდი და ეცადე, ღირსეული, საიმედო პიროვნება იპოვო, ეგ ნაძირალა კი დაივინყო. ის არ გამოსწორდება“.

ასტარი:

„თქვენი შვილი როგორაა, ქალბატონო? ვაი მისი ბრალი, თქვენს ხელში. განა, შენც იგივე არ გაუუეთე, რაც მამამისმა? — მიატოვე და ვნებების დაცხრომას უნდები. საკუთარი თავი თუ არ გიყვარს, სხვას როგორ შეიყვარებ?“

თილო:

„ქმარი გყავს და მას ცოლიან კაცთან ლალატობ? ძალიან ცუდად იქცევი! კარგად დაფიქრდი, პატარა ბავშვი აღარ ხარ. თავმოყვა-

რობა არ დაკარგო, იმ ადამიანს შეეშვი და უფალს მიენდე“.

მოსაპართლე:

„შენს გრძნობას პატივს ვცემ, მაგრამ არ მესმის, როგორ შეიძლება, მხეცი გიყვარდეს? კაცი, რომელიც ქალზე ხელს აღმართავს, არაკაცია. მასთან ურთიერთობა შეწყვიტე, თორემ ეს სანანებელი გაგიხდება“.

აპოზარა:

„კახასნაირი ადამიანი სიყვარულის ღირსი არაა. მერწმუნე, ის შენს ცრემლებს არ იმსახურებს. აბა, მისი ცოლის ადგილას წარმოიდგინე თავი. რა იცი, როდის რა წამოუვლის და რას გიზამს. ჯობია, მას ახლავე დაემშვიდობო. უფალი გფარავდეს“.

მეზარი:

„არ მიკვირს, რომ ქვეყნად ამდენი უბედური ადამიანია, რადგან თავადაც ბევრჯერ ვინწინე გულისტკივილი. ნავიკითხე უბედური ემიგრანტის წერილი და სურვილი გამიჩნდა, მის შვილს უანგაროდ, მატერიალური დახმარება გაეწეო. იმედი მაქვს, რომ ემიგრანტი შემეხმანება“.

ნათია-ქუსუნა:

„პირველი შეცდომა მაშინ დაუშვი, როცა სილის განა აპატიე, მერე ისიც დაინახე, რომ ცოლსაც სასტიკად სცემა, მაგრამ მისგან გაქცევა არც გიცდია. ის ტიპი შენი სიყვარულის ღირსი არაა... გცემა, ნიხლებით შეგდება და მერე გკოცნიდა? ასეთ ადამიანთან როგორ უნდა იცხოვრო? იცოდე, უარესს გიზამს!“

იკუზაბა:

„ვერ ვხვდები, როგორ შეიძლება გიყვარდეს მამაკაცი, რომელიც ხელით ერთხელ მაინც შეგეხება?“

ეს უბრალოდ, თავმოყვარეობის საკითხია... შვილზე არ ფიქრობ? რატომ სწირავ ნერვებს და ენერგიას ვილაც კაცს, როცა საკუთარ შვილს სჭირდება? უკაცრავად, მაგრამ ქალი რომ ასეთ დამცირებას აიტანს, ის ყველაფრის ღირსია. ნუთუ, ამქვეყნად კაცები დაილია, მაგ შემლილს რომ არ შესწირო თავი? შენს გრძნობას სიყვარულთან საერთო არაფერი აქვს. ეს მანიაკური ან სადო-მაზოხისტური ურთიერთობაა და პათოლოგიად იწოდება. გულს მიკლავს და ამავდროულად, მალბიანებს დამცირებული, შეურაცხოფილი ქალის ყურება. ნუთუ, ასე ძნელია, პატივი სცე საკუთარ პიროვნებას?.. იმედი, გონს მოხვალ და ღირსების გრძნობას დაიბრუნებ“.

ლიზა:

„გენაცავლე, მეც დაახლოებით ასეთ სიტუაციაში ვიყავი და ვიცი, თუ როგორ იტანჯები. პირველ რიგში, საკუთარი თავი შეიყვარე, სიამაყე დაიბრუნე და გრძნობებს არ მისცე უფლება, თავმოყვარეობა ფეხქვეშ გაგათელვინოს. როგორც მოძღვარმა თქვა, ადამიანს იმაზე დიდი განსაცდელი არ მოევიწინება, რისი გადატანაც არ შეუძლია. შენც ქალი ხარ და ალბათ, ჩემზე უკეთ იცი, კაცების უმრავლესობა როგორი მესაკუთრე და ეგოისტია. სწორედ ამის შედეგია, რომ გცემა და ასეთ დღეში ჩაგადგო. თუ გინდა, ჩემი ნომერი ლიკას გამოართვი“.

ბრუზინა:

„მეცოდები, 17 წლის ასაკში რამდენი რამ გადაგიტანია, მაგრამ რა ვქნა, შენ მიმართ ლმობიერი ვერ ვიქნები — სულელი ხარ!“

დინახე, რომ ცოლი ლამის ცემით მოკლა და მასთან ურთიერთობა მაინც გააგრძელე, მერე შენც გცემა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, გვწერ, — მიყვარს და მირჩიეთ რამეო. რა გირჩიო? შენ „ასათიან-ზე“ უნდა ნახვიდე და იქნებ, იქ გიშველონ. ბოდიში“.

სვანის ასული:

„თუ პირად ცხოვრებაში ერთ-ხელ არ გაგიმართლებს, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ გაუთავებლად უნდა გარისკო, საკუთარ თავს ექსპერიმენტები ჩაუტარო და ა.შ. გაუგებარია, რატომ უნდა შეგიყვარდეს ასეთი უპასუხისმგებლო და უხეში კაცი? მას საკუთარი შვილების დედა არ უყვარს და

შენ დაგაფასებს? მისი დაპირებები დაივიწყე, ჯანმრთელობას გაუფრთხილდი, ფული შეაგროვე და ცხოვრება კიდევ ერთხელ, თავიდან დაიწყე“.

პანაშუშა:

„ვამის რომ გაეყარე, უის აღარ უნდა შეყროდი. ცოლიან მამაკაცს კი არ უნდა გაჰყიდებოდი, შვილის მომავლისთვის უნდა გეზრუნა. ჰო, გიჟებისთვის ფსიქიატრიული კლინიკა არსებობს და ვიდრე გვიანი არაა, თავს უშველე, ცხოვრებას ნუ დაიმახინჯებ“.

პატარა ძალუპა 20:

„შე მართლა უბედურო, სად იპოვე ეს ორი არაკაცი? ერთმა მოგიტაცა და მალევე მიგატოვა,

მეორე კი გალილავეს. უკაცრავად, მაგრამ შენ მაზოხისტი ხომ არ ხარ?“

ლუნა:

„შენი მესიჯის წაკითხვის მერე გავიფიქრე: სიყვარული რამდენ რამეს გაგაკეთებინებს და აგატანინებს-მეთქი. ხელით გეხება, გირტყამს, გლანძღავს, გემუქრება, შენ კი მაინც გიყვარს. საინტერესოა, რად გინდა ისეთი სიყვარული, რომელიც ტანჯვის გარდა, არაფერს მოგიტანს? შენ იცი, რატომ ექცევა ცოლს ასე ცუდად? იქნებ, ის ქალიც ქმრის ეჭვიანობის მსხვერპლია? გთხოვ, დაფიქრდი“.

ნაოლი:

„ოჰ, ეს სკლეროზი, უფფფ :))) ლიკა, მთელი სულითა და გულით გთხოვ, ეს მესიჯი გამოაქვეყნო. რალაც ვერ ვიხსენებ, რომ შენთან ჩემი პრობლემის გამო რაიმე მომენეროს. მე არც ქმარი მყავს და მით უმეტეს, არც შვილი. როგორც ჩანს, შენ სხვა ნიკოლმა მოგწერა მესიჯი, მაგრამ რატომღაც, ჩემი ნიკი გამოიყენა. იმედი, ვინმე რაიმეს არ მიწყობს და ჩემს გამწარებას არ ცდილობს. ჩუპი მიხვდა, ეს მე რომ არ ვიყავი, გრუზინკა ჯერ კიდევ ეჭვებშია, სხვები ალბათ, უფრო მეტად დაიბნენ... მოკლედ, მე ის ნიკოლი არ ვარ, არააა! ჰო, არც საპირველ-

მარტოდ მიხუმრია და არც — საპირველპრილოდ!“.

ნუნუპა:

„მინდა, ყველას დიდი მადლობა გადაგიხადოთ იმ სიტუაციისთვის, რაც ჩემთვის გამოგზავნილ მესიჯებში გქონდათ ჩაქსოვილი“.

მიკა:

„მინდა, პირველ რიგში, თქვენ გადაგიხადოთ მადლობა იმისათვის, რომ წერილი დამიბეჭდეთ. ასევე, მინდა, ყველა იმ მკითხველის მიმართ, ვინც ჩემი ტკივილი გაიზიარა და რჩევის მოცემა არ დაიზარა, უდიდესი პატივისცემა გამოვხატო. მართალია, რამდენიმე მათგანმა გული მატყინა, მაგრამ რა ექნათ, რასაც ფიქრობდნენ,

ის თქვეს.

მე მხოლოდ

რჩევა მჭირ-

დებოდა, სხვა არაფერი...

ჯერ პატარა ვარ და არანაირი სურვილი არ მაქვს, პარაფსიქოლოგებს მივწოდო. ნამდვილად არ მინდა, ლამეებს თეთრად ვათენებდე. დარწმუნებული ვარ, „ცუდი“ მესიჯების ავტორებს მსგავსი რამ ერთი ლამით მაინც რომ დაემართოთ, სულ სხვანაირად აჭიჭიკდებიან. ვიდრე ადამიანს განსჯით, თავი მის ადგილას უნდა წარმოიდგინოთ. გვირილა, მეც სიამოვნებით გაგიცნობ. დამიკავშირდი. ხალხო, ვიდრე ეს წერილი დაიბეჭდებოდა, მე მორწმუნე გავხდი“.

თინათქარაბი
განუარე

„დაქალიც დავკარგე და შეყვარებულიც...“

ბიბლიკური 16:

„მე და ჩემმა დაქალმა გავიცანით ბიჭი (პირობითად, ლაშა), რომელიც ძალიან მომეწონა. მივხვდი, რომ ჩემ მიმართ სიმპათიები მასაც გაუჩნდა და რა თქმა უნდა, ტელეფონის ნომრები გავცვალეთ. მე და ლაშა ერთმანეთს თითქმის ყოველდღე ვხვდებოდით. ორი თვის მერე გავიგე, რომ „ესემესებს“ ჩემს დაქალსაც სწერდა. ალბათ, ეს ნაწილობრივ, ჩემი დაქალის ბრალიც იყო. რატომ? — აბა, მართალი რომ ყოფილიყო, ჩემთან მოვიდოდა და სიმართლეს მეტყოდა. მან არაფერი მითხრა მანამ, ვიდრე ყველაფერი თავად არ გავარკვეე. შემთხვევით, ლაშამ ჩემთან გამოგზავნა მესიჯი, რომელიც ჩემი

დაქალისთვის იყო განკუთვნილი. ლაშა მას სწერდა: მაგრად მომწონხარ და მგონი, შემიყვარდიო. ეს რომ წავიკითხე, ლამის გავგიჟდი. მივწერე, ეს რას ნიშნავს-მეთქი? მიპასუხა, — რა ვქნა, ეს სიმართლეა, მე შენი დაქალი მომწონსო. რამდენიმე ხნის მერე ისევ შემომეხმინა და შერიგება მთხოვა, მაგრამ უარით გავისტუმრე, აგრესიულად დაველაპარაკე. მაგრად მომწონს და არ ვიცი, რა ვქნა. როცა გარეთ გავდივარ, ყველგან მას დავეძებ. ალბათ, ცოტა ხანში გავგიჟდები. სიამაყე არ მაძლევს უფლებას, რომ შევურიგდე. მოკლედ, დაქალიც დავკარგე და შეყვარებულიც. ახლა არ ვიცი, ერთმანეთთან ურთიერთობა აქვთ თუ არა...“

„მე და ჩემმა ქმარმა ოჯახი სიყვარულით შევქმენით, მაგრამ...“ წიხლებით შემდგა“

გათხოვილი ძალი:

„გამარჯობათ. ძალიან გთხოვთ, დამეხმარეთ. ვარ გათხოვილი და მყავს შვილი. მე და ჩემმა ქმარმა ოჯახი სიყვარულით შევქმენით, მაგრამ რაც დროს გადის, ჩვენ შორის ურთიერთობა იძაბება. ყველაფრის გამო ვჩხუბობთ და ერთმანეთს არაფერს ვუთმოვთ. მეუღლეს ვეღარ ვცნობ. ის კვირაში ერთ დღეს ისვენებს და ამ

დღესაც მეგობრებთან ერთად ყოფნას ამჯობინებს. ასეთი უყურადღებობის ატანა აღარ შემიძლია. სულ ვფიქრობ, რომ უნდა გავშორდე. ძალიან გთხოვთ, რაიმე მირჩიეთ, თქვენი იმედი მაქვს“.

P.S. მაშ ასე, თუ ბიბლიკური 16-ისა და გათხოვილი ძალის წერილების წაკითხვის შემდეგ რომელიმე მათგანთან დაკონტაქტების სურვილი გაგიჩნდებათ, დაგვიმესიჯეთ ტელეფონის ნომრზე: 8.58. 25.60.81. მათ თქვენი დახმარების იმედი აქვთ.

„ათი თაყვანისმცემელი ჩოხა გყავდას, ათივას გააქიდახი?“

„გზის“ №14-ში დაი-
ბეჭდა მარიკუნას მესიჯი.
შეგახსენებთ, ის გვწერ-
და, — მას შემდეგ, რაც
შეყვარებულს დავშორდი,
ჩემს ცხოვრებაში ორი
ადამიანი ერთდროულად
გამოჩნდა და არ ვიცი,
როგორ მოვიქცე, არ
მინდა, რომელიმეს გული
ვატკინო.

„თუ არჩევანს ვერ გააკეთებ, შეიძლება, ორივე დაკარგო“

პატარა ძალუკა 20:

„სიხ, მეც მსგავს სიტუაციაში
ვიყავი — „ლოვეს“ დავშორდი
თუ არა, ჩემს ცხოვრებაშიც
ორი ბიჭი ერთდროულად გა-
მოჩნდა და მაგრად დავიბენი.
მერე ის ავირჩიე, ვინც ეჭვიანი
არ იყო. მოკლედ, ვინც გაგი-
გებს და ვისაც გაუგებს, არჩევანი
მასზე შეაჩერე“.

პანკუშკა:

„ჩემო კარგო, ნამდვილ სიყ-
ვარულს ასე ადვილად ვერ
ივინყებენ და თავს ნუ იტყუებ.
ჯობია, დროებით მარტოობით
დატკე და საკუთარ გრძნობებ-
ში გაერკვე“.

ლუნა:

„ნეტავ, რატომ დაშორდი
შეყვარებულს? თუ გიყვარდა,
ის მუდამ შენს გულში დარჩება,
მაგრამ რადგანაც ამბობ, —
ნარსულს ჩავაბარეო, ე.ი. არც
გყვარებია. ახლა თაყვანისმცემ-
ლებით განებივრებული ხარ და
ამას ზედმეტად ნუ შეიფერებ.
გკოცნი. P.S. ისე, უფრო ვრცელი
მესიჯი რომ მოგენერა, რჩევის
მოცემაც არ გამიჭირდებოდა“.

ბრუზინა:

„დაიკო, ორიდან ერთი აუ-
ცილებლად უნდა ამოარჩიო,
მაგრამ იცოდე, არჩევანში აღარ
შეცდე და გულიც არ გეტკი-
ნება. საკუთარ გრძნობებში
გაერკვიე, დაფიქრდი და ყვე-
ლაფერი კარგად ანონ-დანონე.
წარმატებები!“

იკუშკაიკი:

„თუ გინდა, სწორი გადაწყვე-
ტილება მიიღო და არ შეცდე,
ახლა შენს ცხოვრებაში ყველა

მამაკაცი უნდა „დაბლოკო“. და-
მერწმუნე, ეს საუკეთესო გა-
მოსავალია. ერთდროულად ორ
კაცთან ფლირტის გაბმა არ გი-
ჭირს? ეს უსიამოვნების გარდა,
არაფერს მოგიტანს. შეეცადე,
გრძნობები გააკონტროლო.
წარმატებებს გისურვებ!“

ღირფი 73:

„საყვარელო, ათი თაყვანის-
მცემელი რომ გყავდეს, ათივეს
გაუკიდები? კარგად დაფიქრდი
და თაყვანისმცემლებს შორის
არჩევანი ღირსეულზე შეაჩე-
რე“.

ნათია-ქუსუნა:

„ისეთი შთაბეჭდილება დამ-
რჩა, თითქოს ორივე ბიჭთან
გინდა ურთიერთობა, რასაც
ბოლოს, ცუდი შედეგი მოჰყვება
— ორივე მიგატოვებს და გული
თავადვე გეტკინება“.

ზოკოლადა:

„თუ ისინი მხოლოდ ახლახან
გამოჩნდნენ შენს ცხოვრებაში
და თუ უკვე ღრმად არ შეგი-
ტოპავს, ჯობია, ურთიერთობა
ორივესთან, თანაც — სასწრა-
ფოდ გაწყვიტო.“

ვისტარ:

„ჯობია, ერთთან გქონდეს
კარგი ურთიერთობა, ვიდრე
ორივესთან და გაურკვეველ
სიტუაციაში იყო“.

ილუზილი ძალი:

„იქნებ, შენი სიყვარული წარ-
სულისთვის არც ჩაგებარებია
და ვინ იცის, იქნებ მომავალში
შერიგდეთ კიდეც. თუ ასე არ
მოხდა, ორ თაყვანისმცემელს
შორის ღირსეული აირჩიე,
მაგრამ მხოლოდ გულის კარ-

ნახს ნუ მიენდობი, გონებასაც
მოუხმე და ნაკლებ შეცდომას
დაუშვებ!“

GREEN GIRL:

„ამ ორ ადამიანსაც მალე ჩააბა-
რებ წარსულს და შენს ცხოვრება-
ში კიდეც ბევრი ტიპი გამოჩნდება.
ასე რომ, მათ გამო ნუ იდარდებ,
საკუთარ თავს მიხედე“.

EMY LEE:

„თუ არჩევანს ვერ გააკეთებ,
შეიძლება, ორივე დაკარგო.
შეუძლებელია, ორივე ერთნაი-
რად გაინტერესებდეს. კარგად
დაფიქრდი და გადაწყვეტილება
ისე მიიღე“.

თეატრალი გოგო:

„უკვე 2 თვეა, რაც საქმროს
დავშორდი და ზუსტად 3 დღე
ვიტირე, მერე კი მივხვდი, რომ
კაცების გამო ნერვიულობა არ
ღირს. ახლა ჩემს ცხოვრებაში
უამრავი ბიჭია, თანაც — ყვე-
ლა საუკეთესო და მათ „დაჟე“,
მანქანების სახელებსაც ვეძახი...
სიმართლე გითხრა, სულაც არ
მაინტერესებს, ჩემ გამო რო-
მელიმეს გული ეტკინება თუ
არა, რადგან კაცები ყველაფერს
აიტანენ, მე კი ამით ვერთობი.
ახლა საქმროც დამიბრუნდა და
შერიგებას მთხოვს. ის სიგიჟემდე
მიყვარს, მასთან ყოფნა ნამდვი-
ლად მინდა და ალბათ, ბოლოს
და ბოლოს, მაინც მას გავყვები.
ვინც გინდა, ის აირჩიე. მთავა-
რია, ბედნიერი იყო და რაში
გაინტერესებს, ვინმეს გული
ეტკინება თუ არა (წარმომიდ-
გენია, ახლა ბიჭები ჩემზე რას
იტყვიან)? მიყვარხარ“.

ქალის კარიერა მამაკაცის კარიერისგან განსხვავებულია. ეს საიდუმლოს არც დილექტანტი დამკვირვებლისთვის წარმოადგენს და არც მუშახელის ბაზრის პრობლემების შემსწავლელი პროფესიონალებისთვის. ლაპარაკია საშუალოსტატისტიკურ ქალზე. რა თქმა უნდა, არსებობენ გამონაკლისები, რომლებიც ნებისმიერი სტერეოტიპის დამსწრეებს შეძლებენ. ქალები, მამაკაცებთან შედარებით, სამსახურს, საქმესა და კარიერას სრულიად განსხვავებული კუთხით უდგებიან.

კარიერას რაც შეეხება, უამრავი მიზეზი არსებობს ზემოთ მოყვანილი დასკვნის გასაკეთებლად. შესაძლოა, კარიერის განვითარებას, ქვეყანაში ან მსოფლიოში მიმდინარე გლობალურმა პროცესებმა შეუშალოს ხელი; ან გადამწყვეტი როლი, ოჯახსა ან იმ ფირმაში მიმდინარე ცვლილებებმაც ითამაშოს, სადაც მუშაობ. თუმცა, თუ კარიერა ისე არ ვითარდება, როგორც გსურს, ხშირად ამაში დამნაშავე ყველაზე მეტად შენ ხარ. თუნდაც შესანიშნავი პროფესიონალი იყო, შესაძლებელია, იმ პოზიციაზე დიდი ხნით გაიჭედო, რომელიც არც მატერიალურად და არც სხვა მაჩვენებლებით არ გაკმაყოფილებს.

ქალის 7 ციპური შეცდომა, კარიერისკენ მიმავალ გზაზე

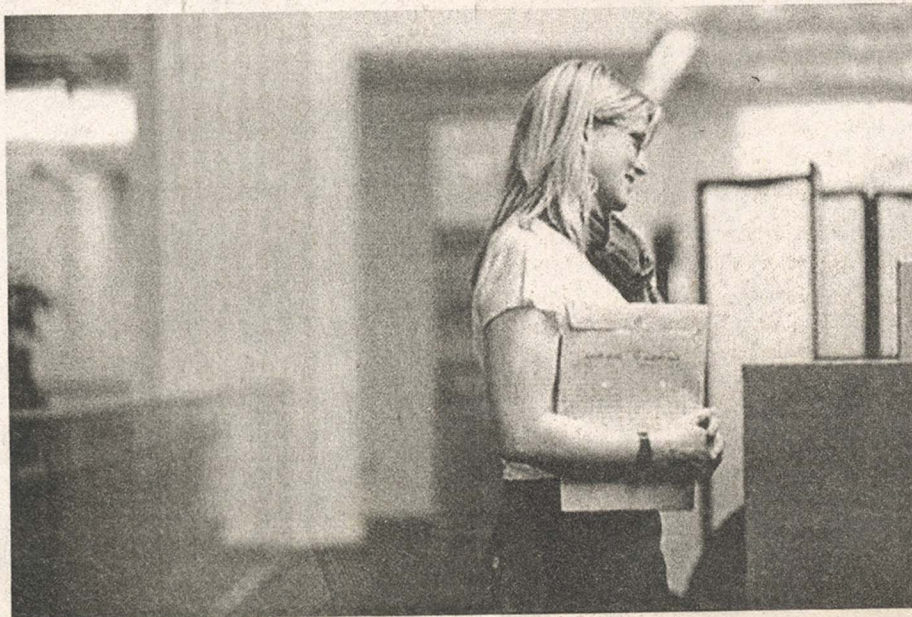
პრაქტიკა

მაშ, რაში მდგომარეობს საიდუმლო? შესაძლოა, ნაწილობრივ იმაში, რომ შრომის ბაზარზე საკუთარი თავის წარმატებულად წარდგენა არ შეგიძლია. რას აკეთებ არასწორად? სწორედ ამას ეძღვნება დღევანდელი წერილი.

1-ელი შეცდომა

პასიური პოზიცია

როდესაც საქმე კარიერას ეხება, ბევრი ქალი არასაკმარის ინიციატივას იჩენს. იმედი აქვს, რომ ხელმძღვანელობა თავად შენიშნავს მის პროფესიონალიზმსა და საქმის ცოდნას და ბოლომდე არ აფასებს საკუთარი თავის რეკლამირების ხელოვნებას. შეფი, შესაძლოა, ისეთი დაკავებული იყოს, რომ მშვენიერი თანამშრომელი ვერც კი შენიშნოს. ასეთ შემთხვევაში, უმჯობესი იქნება, ისევე დავანდოლო ლოზუნგით: „საკუთარ თავზე თავად უნდა იზრუნო, ვინაიდან ეს პირველ რიგში შენ გჭირდება“.

მე-2 შეცდომა

დაბალი თვითშეფასება

ბევრი მკვლევარი, რომელიც ამ საკითხს შეისწავლის, აღნიშნავს, რომ ქალები საკუთარ ცოდნასა და შესაძლებლობებს სათანადოდ ვერ აფასებენ. თითქოს რცხვენიათ ცოდნის გამოვლენის. ნუ ჩაუღრმავდები იმ საკითხის შესწავლას, რატომ ხდება ასე. შეიძლება ითქვას, რომ დაბალი თვითშეფასება სერიოზული ბარიერია, როცა საქმე ხელფასის მომატებას ან მაღალ თანამდებობაზე დანიშვნას ეხება.

მე-3 შეცდომა

სრულყოფილებისაკენ სწრაფვა

ქალის თვისებაა, რომ ნებისმიერი დავალება უზადოდ შეასრულოს, თავად იყოს იდეალური პროფესიულ საქმიანობაში. ასეთი ტაქტიკა ნაწილობრივ დამლუპველია. სრულყოფილება ილუზიაა, რომელსაც ხელით ვერ შეეხები, მის დევნაში კი ძვირფას დროსა და ენერგიას დაკარგავ. მთავარია, დროზე შეჩერება შეძლო და სრულყოფილების ძებნაში სიტუაციაზე კონტროლი არ დაკარგო.

მე-4 შეცდომა

ზედმეტი ემოციურობა

ეს შენი სისუსტე და სიძლიერეა. ძნელია, იყო ქალი და სამსახურში შენი ბუნება არ გამოავლინო, როცა ცხოვრების რიტმი ასეთი დაძაბულია. ძნელია, მაგრამ არა — შეუძლებელი. ისტერიკა პრობლემების გადაჭრაში ვერ დაგეხმარება. პირიქით, საქმეს გაართულებს და თანამშრომლებთან სიტუაციის დაძაბვას გამოიწვევს. მამაკაცები თანასწორ პარტნიორად არ მიგიჩნევენ, ეს კი შენს კარიერას არ ნაადგება.

დასაწყისი — „გზა“, №38-14

მარი ჯაფარიძე

ნიცა უხმოდ, თვალედახუჭული იწვა. თავი ჩემს მკლავზე ედო, ტუჩები უთრთოდა. მივხვდი, ვიდრე რამეს არ ვეტყოდი, ხმას არ ამოიღებდა. კარგა ხანს ვაცადე, დავყურებდი და ვფიქრობდი, რომ ძალიან ლამაზი იყო...

ძალიან ვნანობდი, მელანოსთან დაუფიქრებელი ნაბიჯი რომ გადავდგი. უზომოდ ვნანობდი, მაგრამ უკვე გვიანი იყო.

ნიცას დავხედე. მივხვდი, რომ თვალები სულ ოდნავ გაეღო და წამწამებს ქვემოდან მითვალთვალებდა. ალბათ ჩემი აზრების ნაკითხვას ცდილობდა.

— არ ელოდი, — ჩუმად, ჩურჩულით ვუთხარი.

— რას არ ელოდი? — იმანაც ჩუმად გაიმეორა.

— მეგონა, ჩემამდე სხვა მამაკაცი გეყოლებოდა.

— რატომ, რატომ მეგონა, რომ სხვა მეყოლებოდა?

— ნუ მიწყენ, რასაც ახლა გეტყვი, მაგრამ რუსეთში 18 წლის ქალწულის მოძებნა ალბათ შეუძლებელია...

თანაც, შენაირი ლამაზი გოგოსი... თავი ყოველთვის ისე გეჭირა, როგორც გამოცდილ ქალს — თითქოს მიწვევდი, მახელებდი და მსაყვედურობდი კიდეც იმის გამო, რომ შენთან ფიზიკური ურთიერთობისგან თავს ვიკავებდი.

მხოლოდ გამიღიმა, ჩემკენ გადმოხრუნდა და გულში ჩამეკრა.

— იცი, შენი გულისთვის სიკვდილისთვისაც მზად ვარ... მიყვარხარ, ძალიან მიყვარხარ, ისე მიყვარხარ, რომ როცა შენზე ვფიქრობ, აი, აქ მტკივა, — თითი მკერდზე მიიღო.

— ვიცი, ვგრძნობ, — ვუთხარი და ისე

მივიკარი მკერდზე, თითქოს მინდოდა, ჩემს სხეულში შემოჭრილიყო.

— შენ არ გიყვარვარ?! მეგონა, როცა ამ სიტყვებს გეტყოდი, ისეთ პასუხს დამიბრუნებდი, ბედნიერებისგან მეცხრე ცაზე ვიქნებოდი...

— ჩურჩული ხარ...

ცოტა ხანში ნიცას ჩემს მკლავებში ჩაეძინა. მინდოდა, ავმდგარიყავი და წიგნებში ქექვა გამეგრძელებინა, მაგრამ ჯერ ერთი, შემეცოდა, არ გაღვიძებოდა. მეორეც — მის თბილ სხეულთან განშორება არ შემეძლო. რამდენიმე წუთში მეც ჩამეძინა.

დილით ხმაურმა გამომადგოდა. საშინელი მსხვრევის ხმა გავიგონე. წამოვხტი და სამზარეულოსკენ გავქანდი.

დილით ხმაურმა გამომადგოდა.

საშინელი მსხვრევის ხმა

გავიგონე. წამოვხტი და

სამზარეულოსკენ გავქანდი

ნიცა დარცხვენილი იდგა და ჭიქის წამსხვრევებს დაჰყურებდა.

— როგორ შემაშინე, რა მოხდა?

— ვ ფინჯანი გამიტყდა, — დამნაშავესავით ჩაიბუტბუტა.

— არა უშავს, შენ ხომ არაფერი დაგიშავდა?

— არა, — თავი გააქნია.

ყავის მოდულებაში მივეხმარე და საწოლამდეც მივატანიე.

— მინდოდა, შენთვის საწოლში მომეტანა ყავა და ისეთი ამბავი ავტყე, გული გაგიხეთქე, არა? — გულიანად იცინოდა ნიცა.

— კარგმა დიასახლისებმა იცინა, ასე...

კარგა ხანს ვიკოტრიალეთ ლოგინში და როგორც იქნა, წამოვდექით. მაშინვე წიგნების ქექვა დავიწყე. როდესაც ნიცას ახალი ამბავი მოვუყვები, მაშინვე დახმარება შემომთავაზა. ხან ჩემთან ერთად, წიგნებში იქექებოდა, ხან სადილს ამზადებდა და თავისი ხელით მაჭმევდა. ამასობაში დაღამდა კიდეც. თაროდან კიდეც ერთი წიგნი გადმოვიღე. იქიდან ქალაღი გადმოვარდა. გულმა მიგრძნო, რომ რაღაც საინტერესოს წავაწყდი.

უჯრედებიანი რვეულის 2 შუა ფურცელი იყო. გავშალე და ხელნაწერს თვალი გავაყოლე.

„უტა“, — ასე იწყებოდა წერილი. გული ლამის საგულიდან ამომივარდა. სავარძელში ჩავჯექი და კითხვა განვაგრძე.

„არ ვიცი, მოაღწევს თუ არა შენამდე ეს წერილი. იმედს ვიტოვებ, რომ ოდესღაც მაინც წაიკითხავ. შენი მშობლების კეთილსინდისიერების იმედი მაქვს, მხოლოდ... ახლა, როცა მე მათი სახლის კარს გავიხურავ, წერილს და შენთან ერთად ჩემს სულსა და გულს აქ დავტოვებ. მათ შეუძლიათ, ეს ფურცელი უკვალოდ გააქრონ... თუ შენ ამ წერილს კითხულობ, იცოდე, რომ საუკეთესო ადამიანების ხელში მოხვდი. არ ვიცი, რამდენი

კარგი ადამიანები მომეძებნა და მათთვის მიმეცა შენი თავი გასაზრდელად. თინიკომ ძალზე განიცადა, როდესაც ეს ამბავი შევატყობინე. ის ბავშვის გაჩენაზე მხოლოდ იმიტომ დამთანხმდა, რომ თვითონაც ხშირად შეძლებდა შვილის მონახულებას. ახლა კი აღმოჩნდა, რომ უნდა გაეშვილებინე. შევპირდი, რომ როდესაც ციხიდან გამოვიდოდი, აუცილებლად დაგიბრუნებდი. ამ საქმეში ჩემი კარის მეზობელი დამეხმარა და როდესაც დაიბადე, სამშობიაროდან პირდაპირ შენმა გამზრდელმა მშობლებმა წაგიყვანეს. შენ თბილისში არ დაბადებულხარ, თინიკომ ბათუმში იმშობიარა. ახლა, როცა ამ წერილს ვწერ, შენ უკვე 5 წლის ხარ, მე რამდენიმე დღეა, რაც ციხიდან გამოვედი და შენს სანახავად მოვედი. ვერც კი წარმომედგინა, თუ ასეთი საყვარელი ბავშვი იქნებოდი — ბუთხუზა, ცელქი და მოუსვენარი. ისეთი თვალებით მიყურებ, თითქოს გრძნობ, როგორ მიჭირს შენი აქ დატოვება. ბევრი ხვეწნის მიუხედავად, შენმა გამზრდელმა მშობლებმა შენი თავი არ დამითმეს და ალბათ არც მორალური უფლება მაქვს, მოვთხოვო. მანანა გარდაიცვალა, ამ სახლის კარს გავიხურავ და ცარიელ სახლში დავბრუნდები. რამდენიმე დღის შემდეგ კი მე და თინიკო რუსეთში წავალთ. ერთად ვიდარდებთ

იმის გამო, რაც შეგვემთხვა. არ ვიცი, კიდე გვეყოლება შვილი თუ არა, მაგრამ ყველაფრის მიუხედავად, შენ ჩვენთვის ყველაზე საყვარელი ძე იქნები. და კიდეც ერთი: იცოდე, რომ ჩემი თვალსაწიერიდან არასოდეს გაქრები... მუდამ გადევნებ თვალყურს და არც დახმარებას მოვაკლებ შენს შეძენილ მშობლებს. ეს იყო ის, რაც უნდა მეთქვა. ამ წერილით

ამ წეხილით თითქოს თავს
კიმახთლებ... ყკან დასახეც გზას
კიტოვებს, შენთან შესახვედრად...

წლის ხარ ახლა... მაგრამ რამხელაც უნდა იყო, ვფიქრობ, სწორად გაიგებ, ჩემს ნათქვამს და იმასაც, რაც გავაკეთე.

ჩემი ცოლი, მანანა, უშვილო აღმოჩნდა. წლების შემდეგ, როცა შვილის ყოლის იმედი გადაგვეწურა, გადავწყვიტეთ, ბავშვი აგვეყვანა. მაშინ ერთი ლამაზი, პატიოსანი, კეთილშობილი ქალი მიყვარდა და მას ვთხოვე, ჩემთვის შვილი გაეჩინა. მინდოდა, ჩემი სისხლი და ხორცი გამეზარდა. რა თქმა უნდა, მანანას არ ეცოდინებოდა, რომ ბავშვი ჩემი იქნებოდა. თინიკო გასათხოვარი იყო, მთლად უბინო, როდესაც ჩემთან ურთიერთობას დათანხმდა. მისი თავგანწირვა უნდა დამეფასებინა, მაგრამ მანანა აჟად იყო და ვერ მივატოვებდი. მიუხედავად დიდი რისკისა, თინიკო დამთანხმდა, ჩემთვის ოცნება აესრულებინა. დაფეხმძიმდა. პირველ ხანებში თავის ოჯახში ცხოვრობდა. როცა მუცელი წამოეზარდა, ოჯახში გამოაცხადა, რომ მოსკოვში მიდიოდა რამდენიმე თვით. სინამდვილეში, ჩემს დაქირავებულ ბინაში გადავიყვანე საცხოვრებლად. შინიდან თითქმის არ გამოდიოდა, ნაცნობებს რომ არ გადაჰყოფდა. შენს დაბადებამდე 2 თვე იყო დარჩენილი, როცა მე დამიჭირეს. საშინელ სიტუაციაში აღმოვჩნდი. აბა, წარმოიდგინე, შვილის აყვანაზე ლაპარაკი ზედმეტი იყო, მანანას ამას ვეღარ ვეტყვოდი. თინიკო კი 7 თვის ფეხმძიმე იყო და მშობიარობის შემდეგ რას უზამდა პატარას? სხვა გამოსავალი არ იყო და გადავწყვიტე, რომ

თითქოს თავს ვიმართლებ... უკან დასახეც გზას ვიტოვებ, შენთან შესახვედრად... მინდა, ყველაფერი შეხვედრამდე მაპატიო... რომ იცოდე, როგორ ველი ამ დღეს... შენი სურათი და ქალაღზე მოხაზული შენი ხელის ანაბეჭდი მიმაქვს, გულიდან გიგლეჯ და გტოვებ. მარად შენი მოყვარული, ღმერთისა და შენ წინაშე ცოდვილი მამა. ნუგზარ ქურასბედიანი“.

ცრემლი ღვარად მდიოდა, როცა წერილს ვკითხულობდი. ნიკაპთან ერთდებოდა და გულისპირზე მეცემოდა. რამდენჯერმე გადავიკითხე წერილი, როგორც იქნა, თვალი მოვწყვიტე და თავი ავწიე. ნიცა ჩემ წინ იდგა და ცრემლით სავსე თვალებით შემომყურებდა. ახალა გამახსენდა მისი არსებობა. ხმას არ იღებდა, მაგრამ თვალებით თანამიგრძნობდა. ანგარიშიუცემლად გავუწოდე ფურცელი. არ გამახსენდა, რომ მან ქართულად კითხვა არ იცოდა. მაინც გამომართვა და კარგა ხანს უყურა, შემდეგ ქალაღს დაყნოსა.

— რა წერია? — მკითხა და ფურცელი დამიბრუნა.

სიტყვასიტყვით ვუთარგმნე.

— მერე, აბა, სადაა ახლა? ხომ შეგპირდა, არასოდეს დაგკარგავო?

— არ ვიცი, — მხრები ავიჩეჩე და უეცრად ჩემს ცხოვრებაში მომხდარი უცნაურობები გამახსენდა.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში.

უჩუაულო ფაქტები

1. თუ ადამიანის 4 თვის ჩანასახს გარედან მკვეთრ შუქს მივანათებთ, ის შეკრთება და თავს მიაბრუნებს.

2. დიონისეს ყური სირაკუზას კლდეში არსებული გამოქვაბულია, რომელიც გარეგნულად მართლაც ადამიანის ყურს ჰგავს და ექოთია ცნობილი. შესასვლელში თუ უბრალოდ, ქალაქს გახევ, ექო სიღრმიდან ქვემეხის გასროლის ხმად დაგიბრუნდება.

3. ანტარქტიდაზე აღმოაჩინეს ტბა, რომლის წყალიც ზღვის წყალზე 11-ჯერ უფრო მარილიანია. ის მხოლოდ -50 გრადუსზე გაიყინება.

4. XVII საუკუნეში თერმომეტრში ვერცხლისწყლის ნაცვლად კონიაკს ასხამდნენ.

5. 1938 წელს ჟურნალმა „თაიმმა“ ადოლფ ჰიტლერი წლის ადამიანად დაასახელა.

6. ყველაზე მაღალი IQ, რომელიც ოდესმე კაცობრიობას დაუფიქსირებია, ქალებს ეკუთვნოდათ.

7. სრულიად ბრმა ქამელონს შეუძლია, გარემოს შესაფერისი ფერი მიიღოს.

8. მწერალს, რედიატ კიპლინგს მხოლოდ შავი მელნით წერა შეეძლო.

9. სტატისტიკის თანახმად, დედამინის მოსახლეობის 75%, მთვრალ მდგომარეობაში ყოფილ სექსუალურ პარტნიორს ან მესიჯს სწერს ან ურეკავს.

10. კოალებს და ადამიანებს ერთნაირი თითის ანაბეჭდები აქვთ. ისინი წყლის წვეთებივით ჰგავს ერთმანეთს.

11. „ფაუსტის“ ავტორმა, გოეთემ სიკვდილის წინ, ბოდვის დროს წარმოთქვა: „შეხედეთ ამ ქალს, შავი კულულებით, შავ ფონზე“.

12. ლორდ ბაირონს 4 ბატი ჰყავდა, რომელიც პატრონს სულ თან დაჰყვებოდა, საზოგადოებრივ შეკრებებზეც კი.

13. თუ ადამიანის ტვინის მარჯვენა ნახევარსფერო არ მუშაობს, ის ვერ მიხვდება, რომელი მხარიდან დაუძახეს, თუ დამძახებელს არ უყურებს.

14. სკიფები ბრძოლაში უპირატესობას ფაშატს ანიჭებდნენ, ვინაიდან მათ სირბილის დროსვე შეუძლიათ მოშარდვა.

15. პირველი სავიზიტო ბარათი ჩინეთში, 2500 წლის წინ დამზადეს.

16. პოლ ტომასი, რომელმაც პეტრე მოციქულის როლი შეასრულა ფილმში „იესო — სუპერვარსკვლავი“, 500-მდე პორნოფილმშია გადაღებული.

17. პირველად, 1995 წელს, იაპონელებმა გაცილებით მეტი ხორცი შეჭამეს, ვიდრე ბრინჯი.

18. გალების მეომრები ღმერ-

თებს მსხვერპლს სწირავდნენ. განგაშის დროს, რომელი მეომარიც შეკრების ადგილზე ბოლოს მივიდოდა, წვაგდნენ.

19. საინტერესო ჩვევა აქვთ ვირთხებს. მათ შეუძლიათ ქათმის კვერცხის სოროში წაღება. ერთი ვირთხა ზურგზე წვება, მეორე მის მუცელზე კვერცხს აგორებს და შემდეგ კუდით მიათრევს, სოროსკენ. ზურგზე მწოლიარე ვირთხას ამ დროს თათები მჭიდროდ აქვს კვერცხზე შემოხვეული, რომ არ გაუტყდეს.

20. ერთხელ შოპენს ჟორჟ სანდი ძალთან ერთად ეწვია. საუბრისას სტუმარმა მუსიკოსს ჰკითხა: „შეგიძლია, რომ ჩემი ძაღლის ქცევები მუსიკით გადმოსცე?“ ასე დაიბადა „ძაღლების ვალსი“.

21. ყველაზე დიდი კალია სიგრძით 25,4 სანტიმეტრია და მას შეუძლია, 4,6 მეტრზე გადახტეს.

რა არის მილაბული და რა - მიულაბანი

1. XIX საუკუნის სალონებში თუ მამაკაცი ქალს საცეკვაოდ სამჯერ (ან უფრო მეტჯერ) გაიწვევდა, ეს მიუღებელი საქციელი გახლდათ. ასეთ შემთხვევაში მეორე ცეკვის შემდეგ მას ხელი უნდა ეთხოვა.

2. ამერიკის შეერთებულ შტატებში ქალები სახალხოდ თავის მოწესრიგებას ერიდებიან. სხვის დასანახავად სარკეში ჩახედვაც კი არაა მიღებული.

3. ოდესღაც ხელთათმანი საშინაო აქსესუარად მიიჩნეოდა. მიუხედავად იმისა, რომ არსებობდა სპორტული, სანადირო, ლაქიებისთვის და მეჯლისისთვის განკუთვნილი ხელთათმანები, მათი ქუჩაში ტარება ცუდ ტონად მიიჩნეოდა.

4. XX საუკუნის 20-იან წლებში რუსეთის სკოლებში გამართულად წერა ცუდ ტონად მიიჩნეოდა, რადგან ეს „პროლეტარული საქციელი“ არ გახლდათ.

5. დიდ ბრიტანეთში მიუღებელია სხვების თანდასწრებით ქსოვა. სხვათა შორის, ბოლო დროს ქსოვამ ბრიტანელი მამაკაცები უფრო გაიტაცა, ვიდრე ქალები. მამაკაცებისთვის განსჯის საგანი ფეხბურთისა და პოლიტიკის შემდეგ, ქსოვა გახდა.

6. ბულგარეთში დიდი ხნის განმავლობაში მიიჩნევდნენ, რომ თუ დღის განმავლობაში მამაკაცი ნახევარ ლიტრზე ნაკლებ ღვინოს შესვამდა, ეს ცუდი ტონი იყო. ბულგარეთში ღვინო „კაპიკები“

ღირს. ასე რომ, მისი ზომიერად გამოყენება დიდი ხნის განმავლობაში არასტუმართმოყვარეობად მიიჩნეოდა.

7. იაპონიაში, ჩაის სმის ცერემონიალის დროს ფეხებგადაჯვარედინებულად ჯდომა უზრდელობაა; ფეხების განწევა გვერდით მჯდომისკენ კი — მეზობლის შეურაცხყოფაა. ამის გამო, ცერემონიალის ყველა მონაწილე თავის ქუსლებზე ზის.

8. ტაილანდში უწესობად მიიჩნევა საუბრის დროს მოსაუბრისთვის მხარზე ხელის მოთათუნება. ეს სინაზის გამოვლინებად მიიჩნევა. ტაილანდში კი სინაზის სახალხოდ გამოხატვა მიუღებელია.

პროფასია კოსმონავტი

– ზაღის ზაორა ზსარა

1. იური გაგარინი, ადამიანი, რომელიც პირველი გაფრინდა კოსმოსში, „მიგ-15“-ის ჩამოვარდნის შედეგად დაიღუპა, ვარჯიშის დროს. ის არ გააფრთხილეს, რომ ღრუბლიანი ამინდი იქნებოდა.

2. დაახლოებით 200 ადამიანი დაიღუპა ბაიკონურზე, რაკეტის — „რ-16“-ის აფეთქების დროს. რაკეტა 1960 წლის ოქტომბერში აფეთქდა. თუმცა, მომხდარის შესახებ ყველა დეტალი გასაიდუმლოებული გახლდათ და მხოლოდ საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ გაცხადდა.

3. სასაცილო სიტუაციაში აღმოჩნდა კოსმონავტი, გრიგორი ნილუბოვი. ის ნასამ მდგომარეობაში, სამხედრო პატრულთან ხელჩართულ ბრძოლაში ჩაერთო. მოგვიანებით კი ბოდიშის მოხდაზე უარი განაცხადა. შედეგად, კოსმონავტების კოლექტიური ფოტოდან მისი გამოსახულება წაშალეს.

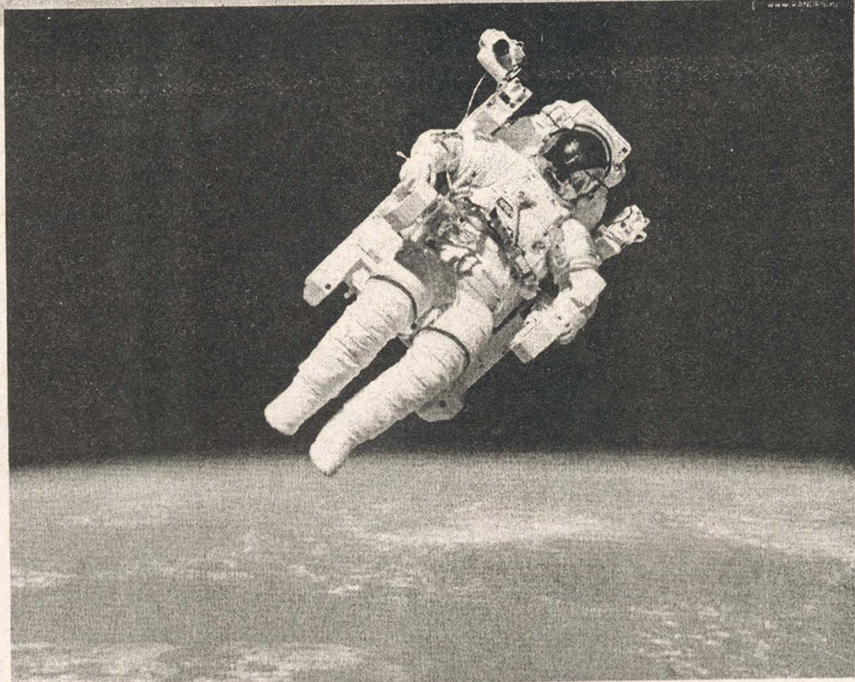
4. ზემოთ ხსენებული ინციდენტიდან 5 წლის შემდეგ ნილუბოვმა სიცოცხლე თვითმკვლელობით დაასრულა.

5. ვლადიმირ კომაროვი პირველი კოსმონავტი იყო, რომელიც 1967 წელს, კოსმონავტის მისიის შესრულების დროს დაიღუპა. მისი კოსმოსური ხომალდის პარაშუტი დაშვების დროს არ გაიხსნა.

6. ხომალდ „სოიუზ-11“-ის ეკიპაჟის 3 წევრი საჰაერო სარქველის გაუმართაობის გამო გაიგუდა. ეს შემთხვევა 1971 წლის 30 ივნისს მოხდა. ეს ერთადერთი შემთხვევაა, როდესაც კოსმონავტები ღია კოსმოსში დაიღუპნენ.

7. „სოიუზ-11“-ის ეკიპაჟის დაღუპვის შემდეგ „ნასამ“

ბავშვობაში კოსმონავტობაზე ალბათ ყველას გიოცნებით და გსურდათ, ახალი გალაქტიკა აღმოგჩინათ. თუმცა, მაშინ არავინ ფიქრობდა, რა სირთულეებთანაა დაკავშირებული ეს პროფესია.

უბედური შემთხვევის გამო 14 კოსმონავტი დაკარგა.

8. ამერიკელი კოსმონავტი, ნას გრისომი დახრჩობას გადაურჩა, როდესაც მისი კოსმოსური ხომალდი წყნარ ოკეანეში ჩავარდა.

9. 1967 წელს ნას გრისომი და მისი 2 კოლეგა „აპოლო-1“-ის კაბინაში დაიწვეს, როდესაც ხომალდის გამოცდის დროს სასტარტო მოედანზე ხანძარი გაჩნდა. ცეცხლმა უცებ შთანთქა კაბინა, ვინაიდან მასში დიდი რაოდენობით სუფთა ჟანგბადი იყო.

10. კოსმოსურმა ხომალდმა, Mars Climate Orbiter, რომლის ლირებულებაც 125 მილიონი დოლარი იყო, წითელ პლანეტაზე მარცხი განიცადა და აფეთქდა მხოლოდ იმის გამო, რომ Jet Propulsion Laboratory -ს მეცნიერე-

ბი თავის გამოთვლებში მეტრულ სისტემას იყენებდნენ, ხოლო Lockheed Martin-ის ინჟინრები — გირვანქა სტერლინგს.

11. ხომალდ „კოლუმბიას“ ეკიპაჟის შვიდივე წევრი დაიღუპა ხომალდის ჩამოვარდნის შედეგად. თუმცა, კატასტროფის შემდეგ გადარჩნენ მსხვილი ჭიები. მათზე კოსმოსში, უწონობის მდგომარეობაში ცდების ჩატარებას აპირებდნენ.

12. გავრცელებული ხმების თანახმად, 1996 წელს, კოსმოსში გაფრენილი წვეილი ცდილობდა, 10 სექსუალური პოზის გამოყენებას. თუმცა, 6 მათგანის გამოყენება შეუძლებელი გახდა, უწონობის მდგომარეობაში ყოფნის გამო.

13. იტალიელმა ექიმებმა დაადგინეს, რომ უწონობის მდგომარეობაში მამაკაცის სისხლში ტესტოსტერონის რაოდენობა იკლებს და ამასთან ერთად — სექსუალური სურვილებიც.

14. დღესდღეობით, საერთაშორისო კოსმოსური სადგურის გარშემო რამდენიმე ტონა კოსმოსური ნაგავი დაგროვდა, რომელიც სადგურთან ერთად, 25 კმ/წმ სიჩქარით მოძრაობს.

თავი — უჩანადის
დაცვის საშუალებაც.

მე-5 შეცდომა

„ზუსტად არ ვიცი, რა მინდა“

ეს წინა თემის გაგრძელებაა. ქალი „მრავალნახნა-გოვანი“ არსებაა და რაც მოესურვება, იმის ასრულებას მომენტალურად ცდილობს. ავინწყდება, რომ ცხოვრებისგან ყველაფრის ერთდროულად მიღება შეუძლებელია. მთავარია, ცხოვრების თითოეულ ეტაპზე ზუსტად იცოდეს, რას ელი კარიერისგან. ასე იმედგაცრუებასაც თავს აარიდებ და ნებისმიერი სიტუაციიდან სარგებლობის მიღებასაც შეძლებს.

მე-6 შეცდომა

ზედმეტი გულახდილობა

წარმოიდგინე, რომ გასაუბრებაზე მიხვედი და გკითხებიან: „თუ შეგისრულებიათ ესა და ეს სამუშაო?“ პასუხობ: „არა, არასოდეს“. ეს არასწორი სვლაა. როდესაც შენ მიერ მიზანში ამოღებულ სამსახურზე კიდევ რამდენიმე ადამიანს აქვს პრეტენზია, შენი „არა“ ნეგატიურად ჟღერს. მაგრამ თუ არ შეგისრულებია, ხომ ვერ მოატყუებ? თუმცა, არავინ გიშლის, თქვა: „შემიძლია, იოლად ავითვისო“, ან — „ამას 2 კვირაში შევისწავლი“. ამით მომავალ შეფს გაახარებ იმით, რომ სწავლაზე უარს არ ამბობ და მზად ხარ, შენი ცოდნა გააღრმავო; თანაც, პროდუქტიული დიალოგის ცოდნას გამოამჟღავნებ.

მე-7 შეცდომა

ნუ იმსჯელებ ჯამაგირის შესახებ

ხელფასზე ლაპარაკის წამოწყება რაღაც უხერხულობასთანაა დაკავშირებული, ხომ ასეა? მუდამ უნდა გახსოვდეს, რომ შეფი კეთილი ჯადოქარი არაა და როდესაც სამსახურში მიგიღო, მოწყალება არ გაუღია. ზან შენი შრომა, ნიჭი, შესაძლებლობა, ცოდნა, დრო და ენერგია იყიდა, სამაგიეროდ კი ფულს გთავაზობს. ასე რომ, ყველაფერი წესრიგშია. შენ ხელფასის მომატება კი არ უნდა გამოსთხოვო, არამედ მოლაპარაკება ანარმოდ და სხვათა შორის, ვიდრე მოლაპარაკებას შეუდგები, კარგი იქნებოდა, წინასწარ შეგეტყო, როგორია შენი „ღირებულება“ შრომის ბაზარზე.

ახლა კი თქვენს შეკითხვებს გავცემ პასუხს.

— გამარჯობა, გრაფო. უკვე

5 წელია, ცოლი მყავს. მე მისთვის მეორე ქმარი ვარ. პირველ ქმართან ჰყავს 10 წლის ბიჭი. ბავშვი ძალიან მიყვარს და საკუთარ შვილად მივიჩნევ. მამამისი წლების განმავლობაში უცხოეთში ცხოვრობდა, ცოტა ხნის წინ კი დაბრუნდა და ახლა შვილს ხშირად ნახულობს. ამ შესვენებებზე ჩემი მეუღლეც ხშირად დადის. ამბობს, რომ სურვილი აქვს, დასაწყისში მათ ურთიერთობას ხელი შეუწყოს. მე ასეთ დროს ძალიან ვეჭვიანობ და ყოველი მათი პაემანი მძიმედ გადამაქვს. შიში მიპყრობს, პირველ ქმართან დაბრუნება არ მოისურვოს.

— ეჭვიანობა ხანდახან დადებითად მოქმედებს ოჯახურ ურთიერთობაზე, მაგრამ უფრო ხშირად ძაბავს მას და გაღიზიანებას იწვევს. თუ თქვენი ცოლი მართლაც ცდილობს, რომ მამა-შვილს შორის ურთიერთობა აღადგინოს, მაშინ რამდენიმე ხნის შემდეგ ის შესვენებებზე აღარ ივლის. თუ აქამდე

ცოლს ენდობოდი, მაშინ მოთმინებით აღიჭურვე. ეჭვმა შესაძლოა, ურთიერთობა გააფუჭოს.

— გამარჯობა. მყავს ცოლი და 8 წლის ბიჭი. არც ისე ცუდად ვცხოვრობთ, გვაქვს ბინა, ვმუშაობ, ცოლთან კონფლიქტი თითქმის არასოდეს მქონია. ახლა იკითხავთ, მაშ, რა გინდაო, არა? არასოდეს მყვარებია თავდავინწყებით. რამდენიმე თვის წინ ერთი ქალი გავიცანი. მეგონა, ჩვენი ურთიერთობა 1-2 შესვენებითა და სექსით დასრულდებოდა, მაგრამ შემიყვარდა. ცოლი ალბათ ყველაფერს ხვდება, მაგრამ ხმას არ იღებს. ოჯახიდან წასვლას ვაპირებ, მაგრამ მინდა ისე მოვახერხო, რომ ცოლს ტკივილი არ მივაყენო.

— ახლობელ ადამიანთან განშორება ყოველთვის ძნელი გადასატანია. ამიტომ თქვენი ცოლისთვისაც ეს აუცილებლად მტკივნეული იქნება. გარდა ამისა, მას მოუწევს, ცხოვრებას უკვე თქვენ გარეშე მოერგოს. რით შეძლებთ მის დახმარებას, როდესაც ოჯახიდან წახვალთ? ბავშვის გაზრდაში დაეხმარებით და ალიმენტს გადაუხდით? დადგება საკითხი — სად უნდა იცხოვრონ მათ. აუხსენით ცოლს, რომ მისი და თქვენი შვილის ცხოვრებიდან ამოშლას არ აპირებთ და შეუძლია, თქვენი იმედი ყოველთვის შექონდეს (თუ ეს ნამდვილად ასეა).

— გრაფო, არ მომწონს ჩემი შეფის ქცევა. ის უხეში და ბილწოტყუაა. თანამშრომლებისგან მაქსიმუმს მოითხოვს. ჩვენ ჩვენი უფლებების დაცვა გვინევს, მე კი ამას ვერ ვახერხებ. ის ახალ-ახალ დავალებებს მაძლევს. ყველა რომ შევასრულო, ლამის შუალამემდე ფრჩები სამსახურში. როგორ მოვიქცე? უარს ხომ ვერ ვაბყვით?

— ვინაიდან სიტუაცია შენთვის არახელსაყრელია, გარკვეული ზომების მიღება მოგიწევს. უფროსს უნდა დაელაპარაკო და აუხსნა, რას ფიქრობ. გაარკვიე, რა შედის შენს მოვალეობაში. დააზუსტე, ზედმეტი სამუშაო დროისთვის უნდა გადაგიხადოს თუ არა ზედმეტი ხელფასი. ან გააფრთხილე, რომ საღამოობით, გვიანობამდე მუშაობა არ შეგიძლია. გახსოვდეს, რომ წარმატებული საუბარი დამოკიდებულია იმაზე, როგორ ლაპარაკობ და არა იმაზე, რას ლაპარაკობ.

ფოტო, როგორც წარწერა დეკორაცია

„ქალი: ვაიმე, ქმარი მოსულა, ქმარი.“

კაცი: მერე რას იბღვირება, რამე დაგუშავეთ?“

„შეხედუ, ამ ლოგინით სადამდე ამოვძვერით, უკვე პანდებიც დაგვასხდნენ თავზე. გზა ხომ არ გაგვეგრძელებინა?“

„ქმარი: აიხედუ ზევით, ქალო, და ნახე, რა დათვები გაიჩითნენ?!“

ცოლი: კიდეც მოსწიე პლანი, შე სასიკვდილევ?“ ლი პარვი ოსვალდი.

„ოჰ, ეს ფარული კამერების რას დაგაცდის უშიშროება!“ ცუგო.

„ჰმ, ჩემს ქმარსაც დაეტყო კრიზისი და რა მსრივ, მაგას გავარკვევ“. ცუგო.

„და მაინც, რას ვფიქრობთ?“ ნიკი.

„მაშ, შენსა და იმ ბიჭს მურმანას ეკალივით ხომ არ „ამოგემესიჯებით“, ვა!“

„კაცი: შემძლება კიდეც, მაგრამ ამაზე მაგარი უნდა ვიპოვო, ეს ლოგინში არ ვარგა.“

ქალი: რა მაგარია ლოგინში კიდეც კარგი, ჭამა უყვარს, თორემ ამ „ბრილიანტს“ ვერ შევინარჩუნებდი“. გრუზინკა.

„ქალი: მე კი მასიამოვნა, მაგრამ საკუთარ თავში დარწმუნებული არ არის.“

კაცი: უფრო უკეთესადაც შემეძლო“. გრუზინკა.

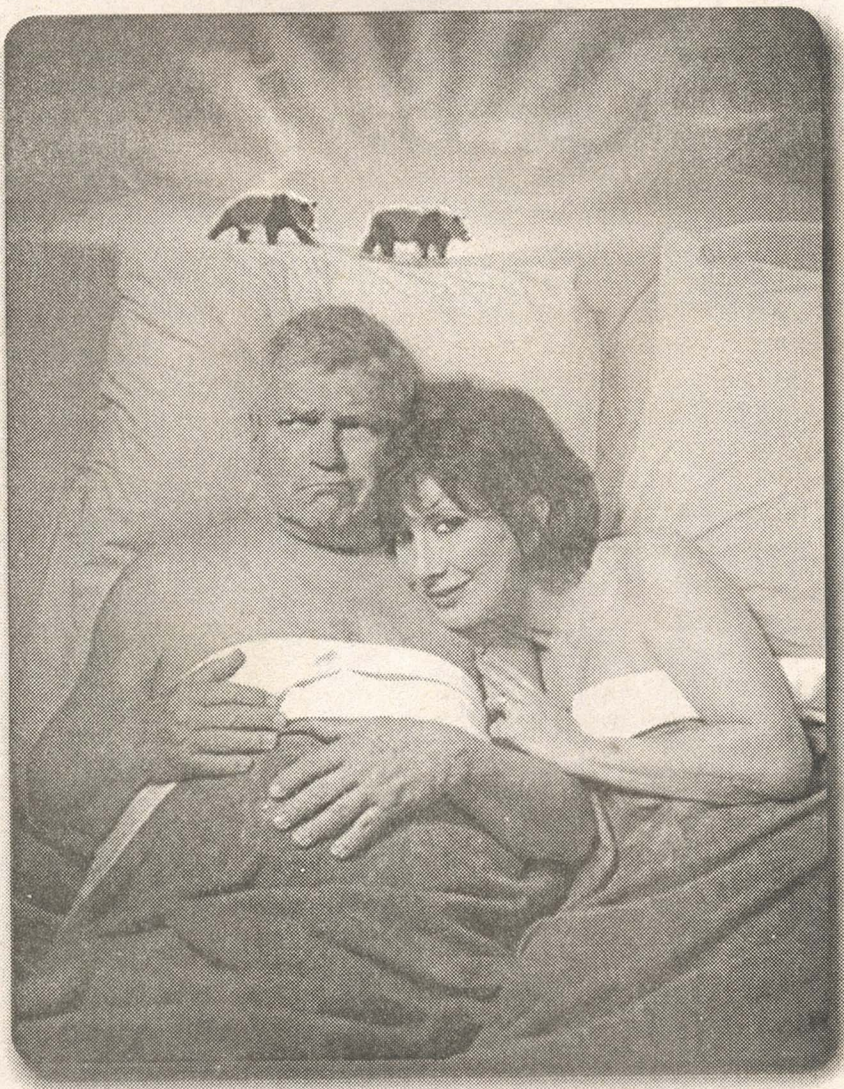
„რეკლამაში იღებენ“. GREEN GIRL.

„ცოლს ქმარი უყვარს, ქმარს — პანდები... „ზნაჩიტ“, ზოოფილია“... EMY LEE.

„ნეტავ, რა უნდა ამ ქალს?“ დამპალი.

„საწოლშიც არ მასვენებენ“ დამპალი.

„მარადიული სიყვარული“. ლა-ლოლა.

„პრველი ლამის შემდეგ: კაცი უკმაყოფილოა, ნეტავ, რატომ, ჰა?“ ლუნა.

„ქალი: საყვარელო, გაიტიმე, ბავშვები სურათს გვიღებენ!“

კაცი: მოიცა რა, რა დროს ეგაა, შენ ის მითხარი, დედაშენი დღეს მართლა მოდის?“ ლუნა.

„ცოლი სერიალს უყურებს, ქმარს ფეხბურთის ყურება უნდა, შედეგი კი სახეზეა“. ლუნა.

ოჰ სიამაყე ყვირის,
სიყვარული დღეს.

9.04. - 15.04.2009

მზის ენერგიები

მარი ჯაფარიძე

საპირფარეო

სუპეროვა

მოცუფებული ბანი და „გზის“ ასანი თანაფაროვანი ანუ ღილაკა პაბრუცს!

გამარჯობა ყველას, ვისაც გაზაფხული ახარებს, „გზავნილები“ უყვარს და სიტბოსა და სიკეთის ფასი იცის. როგორ ხართ? თქვენს მესიჯებს ეტყობა, რომ გუნება-განწყობილებას, ცოტა არ იყოს, უჩივით. ჰოდა, რა მინდა გითხრათ: ამ ბოლო დროს ხშირად მიძღვნიტ სხვადასხვა რადიოში ამა თუ იმ სიმღერას. ძალიან სასიამოვნოა, როდესაც დიჯეი აცხადებს, რომ სიმღერა ეძღვნება საყვარელ ჟურნალისტს, მარი ჯაფარიძეს... დიდი მადლობა ასეთი სიყვარულისა და ყურადღებისთვის. ასლა, რაც შეეხება „გზავნილებს“... მგონი, ცოტა მოდუნდით, არა? თუ მეჩვენება? გამოცოცხლდით... ცხოვრება ხომ მშვენიერია... რატომ ჩამოგტირით ცხვირ-პირი? ვიცი, რომ

ამ „გაგანია“ გაზაფხულზე თქვენს სევდას საპირისპირო სქესი იწვევს, მაგრამ ცრემლი, სევდა და კაეშანი არ გამაგონოთ, თორემ მეც თუ ჩამაგდებთ დეპრესიაში, მერე ნახეთ, როგორ „ღრუბლიან“ „გზავნილებს“ დავწერ და „სევდაფართის“ მოვანყობ... დასხედით მერე და იტირეთ თქვენს უიღბლობაზე, იტირეთ მგზავნილების მესიჯებზე და იტირეთ საერთოდ, იმის გამო, რომ ღმერთმა ჯერ სამყარო შექმნა, მერე მამაკაცი და ქალი და იმაზე, რომ მათი „ვალი“ ერთმანეთისთვის ნერვების მოშლა... ჰოდა, შეიშრეთ ცრემლი, ცხოვრება მშვენიერია, თქვენ მიერ გამოგზავნილი მესიჯები — ძალზე საინტერესო (ნუ, მეტ-ნაკლებად) და დატკბით ცხოვრებითა და „გზავნილებით“.

მოიტაცეს ირმა „მასნი“

„ჩემს საამაყო სკოლაში, რომელშიც სრული 11 წელი ვისწავლე, ერთი მაგარი ჯიგარი, მოქეფე, თანამედროვე, მეგობრული და ხუმარა მასწავლებელი გვყავდა, ირმა.

მაღალი, მხარბეჭიანი და მოკლედ რომ ვთქვა, მთასავით ქალი იყო. რაც მთავარია, 30 წელს კარგა ხანია, გადასცილებოდა, გაუთხოვარი იყო და შესაბამისად, არც ქმარ-შვილი ანუხებდა. პოდა, ერთ დღესაც, 1-ელ აპრილად წოდებული დღია გათენდა და მოხდა სასწაული. ჩვენი პუნქტუალური ირმა „მასნი“ 9 საათზე არ გამოცხადდა სკოლაში. პირველი გაცდენილი გაკვეთილის შემდეგ, სკოლის დირექცია შეშოთდა. თუმცა, შუა გაკვეთილის დროს სკოლის კარი ერთმა მოსწავლემ შეაღო და შეშოთებული სახით განაცხადა: —

„გარდაიცვალა ბებია ელპიტე“ — კი არა და — ირმა „მასნი“ მოიტაცესო. ეს იყო შოკის მომგვრელი ამბავი. ზოგს წერვიული ისტერიკა დაემართა და ზოგს სიცილისგან ცხარე ცრემლები სდიოდა. მალე სკოლის საპატიო დელეგაცია შეიკრიბა და პოლიციისკენ დაიძრა. განაცხადეს ირმა „მასნის“ მოტაცების ამბავი. სურათიც აჩვენეს მორიგე პოლიციელს. ამ უკანასკნელმა ჯერ დახედა სურათს, მერე ძალიან ყურადღებით დააკვირდა, მერე კიდევ უფრო მეტი ყურადღებით დააკვირდა და თვალეები შუბლზე რომ აუვიდა, იკადრა და გაიცინა: — „მიჩალიჩებთ,

არა?“ გაკვირვებულმა ხალხმა ერთმანეთს გადახედა. — უკაცრავად, მაგრამ ასეთი გაბარბიების ქალის მანქანით მოტაცება პრაქტიკულადაც და თეორიულადაც შეუძლებელია; ჩვენს ქალაქში კი დღეს ტანკის საეჭვო მიმოსვლა არავის შეუნიშნავს. ასე რომ, თქვენი მოტაცებული ქალბატონი მთლად მოტაცებული არ უნდა იყოსო. დირექციის წევრებმა ჩაფიქრებული და დარდიანი თვალეები მიამყრეს პოლიციელს. — აბა, ამხელა ქალი ასე უკვალოდ ხომ არ გაქრებოდაო? — თქვენ მოგზავნილები ხომ არ ხართ? ააა, მივხვდი, „ფარული კამერაა“ და ჩემი გასულელება გინდათ, თან დღეს ხომ პირველი აპრილიაო, — წამოხტა სკამიდან მორიგე პოლიციელი. — თქვენ არა, მაგრამ ჩვენ კი გაგვიჩალიჩესო, — წამოდგა ფეხზე დირექტორის მოადგილე, დარბაისელი ქალი. პოლიციის განყოფილება მალე დატოვეს გაშაყირებულებმა და ასე შერცხვენილები გაუყვნენ გზას. აღმოჩნდა, რომ ირმა „მასნი“ თავად გაუფრცვლებია მოტაცების ამბავი. იმის შემდეგ კი ირმა „მასნი“ ყოველ პირველ აპრილს საზეიმო ვითარებაში გადასცემენ საჩუქრად ტორტს, ზედ დანთებული 1 სანთლით, პატარა სათამაშო ტანკს და ქორწილის მოსაწვევს. თუმცა, ირმა ჯერ ისევ მაგრად „ზის“ და გათხოვებას სულაც არ ჩქარობს. ირმა „მასნი“, იმედა, არ გამიბრაზდებით, როცა წაიკითხავთ... ჟურნალს. ვუერთდები სკოლის ტრადიციას და ესეც ჩემი საპირველპილო საჩუქარი. იკუსკები“.

მოტყუებული ბანი

„1-ელ აპრილს დილით, დამირეკეს, სასწრაფოდ მოდი, საკონცერტოდ გამოწყობილი, თბილისიდან ბათუმის კონსერვატორიას პაატა ბურჭულაძე სტუმრობს და მასტერკლასს ატარებს, აუცილებლად მოდი, უნდა იმღეროო. რა თქმა უნდა, გამიხარდა, ჭკუაზე არ ვიყავი. მეც ბანი ვარ და ბატონ პაატაზე შთაბეჭდილებას მოვახდენ-მეთქი. თან მასწავლებელმა დამირეკა და არც არაფერი მიეჭვია. გამოვეწყვე დიდი ამბით და პირზე ლიმილაკრულმა შევალე კონსერვატორიის კარი, სირბილით ავიარე მე-2 სართული. დარბაზში უნდა ავსულიყავი. ავედი, ვექაჩები კარს და უეცრად გავიგონე სიცილ-ხარხარი. ძმაკაცები იდგნენ და იცინოდნენ. მასწავლებელიც იქვე იყო. მეუბნებოდნენ, მიდი, ბიჭო, ბურჭულაძე შენ გელოდება, შენ გარეშე არ იწყებს მასტერკლასსო. ასე გავხდი ტყუილის მსხვერპლი. ისე, კარგად კი გამოუვიდათ. სუპერსტარი“.

ჩალიჩა დედა

„1-ელ აპრილს ჩემი პირველი მსხვერპლი მეგობარი გახდა, რომელსაც ლამის 1-ელ საათზე მივწერე, შენს სახლთან ვარ, რაღაც სერიოზული პრობლემა მაქვს და ჩქარა გამოდი-მეთქი და პიჟამათი გამოვარდა გარეთ. მირევავს, — ვერ გხედავ, სად ხარო? მაგრად დავცინე და გამეხუტა. მერე დედაჩემი გადავრიე, სამზარეულოში ვისხედით და გარეთ, ფანჯარასთან ვილაცამ გაიარა. დედაჩემმა ფარდა გადასწია. იქ ვილაც ბიჭი იდგა კედელთან და გაზის მრიცხველს ეჩალიჩებოდა. ამ დროს თავი გავყავი და

მოუწადიშეული დავიჯის ცყავის
გაყოფა ივრეა, მაც შიზნესევეს.

ცხესიძე

„მერაბი და რომანი კარის მეზობლები და ბავშვობიდან განუყრელი მეგობრები იყვნენ. მათ გვერდით კი ნოდარა ცხოვრობდა, რომელიც ისეთი ძუნწი იყო, „კაპკა“ ვერ გააგდებინებდით. ერთხელაც მერაბი დაენახლევა რომანს, რომ ნოდარას ისეთ პურმარილს აკისრებინებდა, მთელ სამეზობლოს დააპატიჟებინებდა. ნოდარას ჰყავდა 35-ს მიტანებული, შინაბერა ქალიშვილი ნატო, რომელსაც თითქოს ჯადო გაუკეთესო, ვერ თხოვდებოდა — მიუხედავად იმისა, რომ საკმაოდ ლამაზი ქალი იყო. მერაბმაც გათვლა სწორედ ამაზე გააკეთა და თავის ძმისშვილს, ბერბიჭა გიოს სთხოვა დახმარება. თავის მხრივ, გიოც დახმარებას შეჰპირდა. გათენდა ნანატრი პირველი აპრილი, მერაბი და გიო ნოდარას მიადგნენ, ქალიშვილის „ხელის სათხოვნელად“. აქაოდა, გოგოს ბედი კარს მოადგაო და დაფაცურდა ნოდარა, სანაქებო სუფრა გაშალა, მეზობლებიც დაპატიჟა და ქალიშვილის დალოცვა სთხოვა. სუფრა გახურდა, სტუმრებს ღვინო მოეკიდათ. ამ დროს კი სადღეგრძელო „სიძემ“ ითხოვა: — დიდი მადლობა მასპინძლობისთვის, პატივისცემისთვის, ყველაფერი კარგია, მაგრამ დღეს პირველი აპრილია და ეს ყველაფერი ხუმრობა იყო. ხუმრობაო?! იქ ამბავი დატრიალდაა — მტრისას, ვინ ვის ურტყამდა და ვინ რას აკეთებდა, ვერ გაიგებდი. ბევრი მოხდა „სიძეს“, მფრინავი თევზების გემოც გამოცადა საკუთარ თავზე და 42 ზომა ფეხისაც — იმ დღიდან მეზობლები ერთმანეთს მტრად მოეკიდნენ, მაგრამ ხომ გაგიგონიათ, კაცი ბჭობდა და ღმერთი იცინოდაო? თურმე ბერბიჭა გიოს თვალში მოსვლოდა ნოდარას ქალიშვილი. ჰოდა, ორიოდ თვეში მიადგა ნოდარას და ნატაც დანიშნა. მართალია, თოფის კონდახი მიიღო ყბაში, რადგან ეგონათ, ისევ ტყუისო, მაგრამ მთავარი ხომ შედეგია, არა?! თან, როცა ეს თვალხატულა ბიჭით დასრულდება. :) აპოლონი“.

აღფრთოვანებული ხმით დავიძახე — „ვაა, რა მაგარი ტიპიაა?!“ მე გამოვინიე, იმ ბიჭმა კი მოიხედა და დედა შერჩა ხელში. — არა, შვილო, მე არ ვიყავიო, დედაჩემმა. მე კი გავიხედე და სერიოზული სახით ვუთხარი: — კაი, რა, დე, არ გრცხვენია, ასეთ პატარა ბიჭებს ეჩალიჩები ამხელა ქალი-მეთქი?! ქალი დაიბნა, ველარაფერი თქვა და ბოლოს ეუბნება: გატყუებს, შვილო, დღეს პირველი აპრილიაო. მეტი რაღა ეთქვა? იმ ტიპსაც არეული ჰქონდა დრო და ჟამი. — არა, ქალბატონო, დღეს 2 აპრილიაო და თან ტელეფონი ამოიღო, დასაზუსტებლად. გავაგიჟეთ კაცი. ნიბუ“.

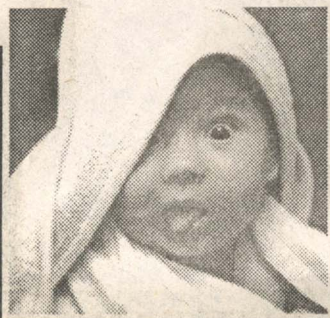
„გზის“ ახალი თანამშრომელი

„დიასახლისი ვარ, ჩემი დიპლომიც სერვანტში მიდევს და „პრავაც“. კარიერა კი მხოლოდ ოჯახურ საქმეებში მაქვს წარმატებული. მეუღლემ იცის, „გზაში“ რომ ვამესიჯებ და პირველ აპრილს ისეთი ტყუილი „გამოვაცხვე“, ჩვენი ჰარმონიული ყოფა კინალამ შეინირა. დილით ვუთხარი, მარიმ უურნალში მუშაობა შემომთავაზა და არ ვიცი, რა ვქნა-მეთქი. ამრეზილად შემომხედა და — ნუ მებლაყუნებო, მითხრა. მე სერიოზული და თანაც დაფიქრებული სახით ტელეფონი ავიღე და ვუთხარი: დავურეკავ მარის და ვეტყვი, ჯერ ქმარს შევეკითხები-მეთქი. აღარაფერი უთქვამს, წავიდა სამსახურში. საღამოს საუბარი განვაახლე და ვუთხარი, ასე მითხრა მარიმ, თუ თბილისში ვერ ჩამოხვალ, ბათუმში მოამზადე მასალა და გადმომიგზავნე, მაგრამ მანამდე, ერთი კვირით ჩამოდი, რომ თანამშრომლობა გავაფორმოთო. ალბათ ძალზე სერიოზული ვიყავი, რადგან დაიჯერა და დაიწყო: ეგ მაკლია, ქუჩა-ქუჩა ირბინო (რა წარმოდგენა აქვს) და სტატიები აკეთო, შენ გდიო თუ ბავშვებსო (რა „აზიატია“). ბევრი ვიკამათეთ. არადა, საკამათო რა იყო? ბოლოს კი ვივინე, დღეს პირველი აპრილია, მაგრამ იცოდე, თუ მართლა მეტყვის მარი, „გზაში“ იმუშავეო, დავთანხმდები, იცოდე-მეთქი. P.S. მარი, გენაცვალე, შენც არ დაიჯერო ყველაფერი, ხომ თქვი, ყოველთვის პირველი აპრილიაო? აბლახანუმი“.

ფოკუსი

„ლადო ერთ-ერთ ოფისში მუშაობს. ერთხელ გაიგონა, როგორ უთხრა ერთმა თანამშრომელმა მეორეს, საპირფარეშოში ქალაღი გამოიღიაო. ლადოს არ ესიამოვნა ეს ამბავი, რადგან საპირფარეშოში მიერქარებოდა. ადგა და მშვენიერი ხერხი მოიფიქრა.

თანამშრომლებს უთხრა, ძალიან მაგარ ფოკუსებს ვაკეთებ, აი, დაკუჭეთ ეს ქალაღი და მე გავატყვინებ ისევო. თანამშრომლებმაც დაიჯერეს მისი ფოკუსნიკობა. ერთი ქალაღი 10-მა კაცმა დაჭმუნა, მიანოდეს ლადოს და ელოდებიან გაბადრული სახეებით ფოკუსს. ლადომ გაშალა ეს ქალაღი, მადლობა

მას გაჩუქებულია,
კლავიატურის გადასაცემად

გადაუხადა და გაუყვა საპირფარეშოსკენ მიმავალ გზას. ესეც ლადიკოს ფოკუსი. ნიკოლი“.

ალგებრა-გეომეტრია

„აბა, ცხელ-ცხელი ამბები გზავნილეთში... მე-5 კლასში ვიყავით და კლასმა მოვიფიქრეთ, ალგებრა-გეომეტრიის მასწავლებელს გავხუმრებოდით. რატომ მაინცდამაინც ალგებრა-გეომეტრიის მასწავლებელს? უი, ეგ ისეთი იყო... ეს უკვე ცალკე თემაა. სკამზე რამდენიმე ცალი ჭიკარტი დავუდეთ. ვიცოდით, არც დახედავდა, ისე დაჯდებოდა (ჩვევა ჰქონდა ასეთი). მოკლედ, ჩვენი „ალგებრა-გეომეტრია“ შემონარნარდა და სკამზე დაჯდა. რეაქცია? განითლდა, გამწვანდა და... ძნელი წარმოსადგენი არაა, ხომ? ჰოოდა, ერთხმად წამოვიძახეთ, დღეს პირველი აპრილია-თქო (რალა ხუმრობა იყო, ლამის მოვკალით ქალი). ჩაგვათრიეს დირექტორთან და ხელები სულ სახაზავით დაგვინითლეს. დირექტორმა ერთი კი მოგვაძახა, — ესეც საპირველპრილო ხუმრობააო და გამოვედით, სიმწრის ცრემლებით. ლა-ლოლა“.

ანგარებიანი შვილიშვილები

„დათო ერთ ხუთშაბათს არ ტოვებს, „გზავნილები“ რომ არ წაიკითხოს. ამ ხუთშაბათს, ჯერ გზავნილები არც მქონდა წაკითხული, რომ დამირეკა. თან ისე გემრიელად იცინოდა, მეც ავკისკისდი. ცოტა ხანში მკითხა, რა გაცინებსო? — შენ რომ იცინი, მეც მეცილება-მეთქი. ამაზე ისე გადაიხარხარა, ვიფიქრე, ალბათ ნასვამია-მეთქი. როგორც იქნა, გული იჯერა სიცილით და ფხუკუნ-ფხუკუნით მითხრა: — იცი, მარის რა თემა აქვს „გზაში“? საპირველპრილო ხუმრობაო. ეგ კარგი, მაგრამ შენ რატომ იცინი-მეთქი? აუუ, შენ რომ იცოდე, ბაიას რა გავუჩალიჩე საპირველპრილოდ, გააფრენდიო. ააჰა, უკვე მივხვდი, რომ გზავნილი გაშანშალებული ჰქონდა თქვენთვის და დათოს ყურადღებით მოვუსმინე. მოკლედ, დათოს მოხუცი ბებია ჰყავს (91 წლისაა), კარგა გვარიანად წაუყრუებს თურმე და მხედველობითაც ვერ დაიკვებნის. შვილიშვილები თავს ევლებიან, მაგრამ ნანუჩი თურმე ველარავის ცნობს და ყველამ ხელი აიღო მის მოვლა-პატრონობაზე, მაინც არ გვიფასდებო. ყველაზე ჭკვიანი დათო აღმოჩნდა, ბებიას თავს ევლება და ისიც ყოველ პენსიას დიდი სიხარულით გადასცემს ხოლმე სათაყვანებელ შვილიშვილს. დათო ბაიას საპირველპრილოდ გახუმრებია და უთქვამს: ხვალ ნანუჩი პენსიას იღებს და დილაუთენია თავზე უნდა დავადგო. მეორე დღეს ნასვლა გადაუფიქრებია, რალაც საქმე გამომიჩნდაო და მეგობართან წასულა. ჰა, ჰა ჰაა... იცით, ბაიას რა უქნია? ამდგარა და თავად წასულა ბებიასთან. სახლში არ დახვედრია. ნანუჩი რომ მოსულა, სიხარულით

მშეიხი ექიმი

„ექიმმა პაციენტებს თავი ვერ დააღწია და უსადილოდ დარჩა. ოთხი საათია.“

— ქეთინო, შვილო, — გასძახა მედდას, — თუ არ გეზარება, აგერ ფული, ძეხვი და პური იქნებ მომიტანო მალაზიიდან.

ამ დროს ექიმთან შემოვიდა ერთი ავადმყოფის პატრონი.

— ბატონო ოთარ, კეცში გამომცხვარი მჭადი, ჭყინტი სულუგუნი...

— ქეთინო, მოიცა, მოიცა, არ ნახვიდე, — გასძახა ექიმმა მედდას.

— კეცზე შემწვარი წინილა, — განაგრძო ავადმყოფის პატრონმა.

ექიმმა ნერწყვი გადაყლაპა.

— იმერული საჭაპური...

— მერე? — ველარ მოითმინა ოთარმა.

— თუ ეჭმება ჩემს ავად-მყოფს? ოლეგარიო“.

შეგებებია შვილიშვილს და სულ ხუმრობა-ხუმრობაში, სახლში თუ რამე იყო გასაკეთებელი, ბაიას გააკეთებინა. ისიც მხიარულად ტრიალებდა იმის იმედად, რომ ბებო ფულს მისცემდა. ცოტა ხანში ნანუჩის ეშმაკურად გაღიმებია და ბაიასთვის უთქვამს, დღეს პირველი აპრილია, აბა, ისე არ კადრულობ მოხუც ბებოსო და მხოლოდ მგზავრობის საფასური მიუცია მისთვის. ლუნა“.

„პაჩტი“ ღრანჭმოქცეულები

„ჰოოოდა, ისა, მოვიდა გაზაფხული, აჭიკჭიკდნენ ჩიტები... მაგრამ „პრიჩომ“ ჩიტები? ვაიმე, რა უნდა მეთქვა? უი, გამახსენდა! გახსოვთ, ჩემს მეზობლებზე რომ გიყვებოდით? — სომხებზე... ჰოოდა, გუშინ, სოლოლაკის აღმართზე რომ „მიფვორთხამდი“, სუსანა შემხვდა. ვხედავ, ზემოდან მოგორავს! სად მიხვალო? — მკითხა (ვითომ არ იცოდეს, აი!) სახლში-მეთქი. წამო, „სტაფილოში“ (სტაფილოს საყიდლად მიდიოდა) მივდივარ და გამომყევით... „სტაფილოში“ რა გინდა,

მოყვები ჯანსაღი ცხოვრების
წესს, ღირსიდან ამჯანსაღისთვის
ოყოლი ამ მოქონის.

„ჭარხალი“ აქვეა და იქ წავიდეთ-მეთქი, ვიუარე, მაგრამ მაინც გავეყვი. „სტაფილოდან“ „ისი-პარიში“ მოუნდა შეხედვა და მეც კუბოს სახურავივით ავეყუდე კართან. ალერგია მაქვს სუნებზე და... ჰოოოოდა, ჰამაც, უნდა ჩამომეძინოს და ვხედავ, გოგო მოდიის, ფეხები კისრიდან ეწყება! აი, ისეთ კატეგორიას მიეკუთვნება, დაკოჭლების შიშით გლანდებს რომ არ აჭრიან! :) ვაააჰ, ვუყურებ და მეცნობა! ტვინს, რაც ძალა და ღონე მაქვს, ვაწვები, არიქა, ლენაჯან, გაიხსენე, საიდან იცნობ-მეთქი და... რომ გავეჩანე... „პაჩტი“ 4 კაცს გადავაფრინდი თავზე! იქით ბიჭებმა იხუვლეს, ჩემი „პრიუოკით“ ღრანჭმოქცეულებმა, აქეთ მე ვიბლავლე, თავო, შენ ხარ-მეთქი? კიო, შემომხედა და... ვუუუი, ყაბალახიანო დილეთანტოო, ახლა იმან იკივლა (ჩიხტიკოპი ვერ გაიხსენა, ამ ჩემი ცოდვით სავსემ). დავდექით და წავიდა ჭორობააა... კარგი გოგოა! ერთი ეგაა, ჩემისთანებმა მასთან შესახვედრად თან „რაკეტა“ კიბეები უნდა ატარონ (აბა, ზედ ხომ არ ააფოფხდები საკოცნელად?). ასეთ ვნახე ჩვენი პენსიაში გასული პენსიონერი! არა, რა, კარგი გოგოა, იფ, იფ, იფ, მაგრამ ქუჩაში რომ გამოდის, შიშით გული მისკდება, თავი განათების „მავთულებს“ არ წამოსდოს და დენმა არა რეძგვოს. თამროოო! მიიიყვარხარ, გოოო! ჩიხტიკოპიანი დილეთანტი“.

დიდება პატრულს!

„გუშინ გავემართე ახალციხისკენ და გზაში საბურავი დაეშვა. ჰოდა, ვდგავარ ეს „ლეგენდასავით“ ქალი ყაჩაღების ლელესთან, ჩემი წითელი მანქანითა და ქერა თმით, მაგრამ არც ერთ მანქანის მძღოლს არ მოსვლია აზრად, გაეჩერებინა და ის მაინც ეკითხა, — რამე ხომ არ გიჭირთო? ჰოდა, დავრეკე პატრულში, კოლეგებთან და გამამხნევეს, ახლავე მოვლენო. მართლაც მალე მოვიდნენ და დამეხმარნენ. ჰოდა, გოჩამ რომ გააკეთა საბურავი, გაიხარე-მეთქი, ვუთხარი. არა, ეგრე კი არ უნდა მითხრა, უნდა მითხრა, — დიდი მადლობა, პატრულსო! დღეს კი ქუჩებს თხრიან, გაზი გაჰყავთ, შენდება და „კეთილენყოფა“ ქალაქი (მაინც, არაფერი კეთდებაო, ამბობენ უმადურნი და...). ჰოდა, ვდგავარ შუა ქუჩაში და მუნჯურად, ხელებით ვარეგულირებ მოძრაობას. წელიწად-ნახევარია, აქ აღარ ვყოფილვარ და ისეთი სიტუაციაა, რომ ნახევარი ქალაქი ნაცნობები ხომ ვნახე

და დარჩენილ ნახევარს ალბათ სალამომდე ვნახავ. ესაა ჩემი დეკრეტიდან სამსახურში დაბრუნების პირველი დღე. ელისო“.

აი, როგორი
სავარცხლით კეთდება
ნიკა გილაურის
„პრიუოკა“

„კლასიკური“ ხუმრობა

„საპირველაპრილო ხუმრობა? შენი არ იყოს, მარ, მეც ვფიქრობდი, რა გამეჩალიჩებინა ახლობლებისთვის. ბევრი ვიფიქრე თუ ცოტა, რალაცები მოვიფიქრე. სკოლაში, რა თქმა უნდა, ტრადიციულად — „ტალახი გცხია“, „შარვალი გაქვს გახეული“, „წიგნი დაგივარდა“ და ეგეთები იყო. მასწავლებლებსაც ვესუმრებოდი, — „კაბა გაქვთ დასვრილი“, „ცუდად ვარ, გარეთ გამიშვით“ და ა.შ. სალამოს, რომ მოვიცალე, დავეჯექი და დავიწყე მესიჯობა. ორი დეიდაშვილი მყავს და ორივეს ცალ-ცალკე მივახალე თითოეულზე, დაოჯახდა-მეთქი. ჩემს მეგობარს შეყვარებულზე მივწერე, ავარიში მოყვა-მეთქი. მერე გადავწყვიტე, მგზავნელებსაც გავსუმრებოდი ბოროტად და რამდენიმეს მივწერე, — მარი ჯაფარიძე „გზიდან“ მიდის-მეთქი, მაგრამ არ დამიჯერეს და დავანებე თავი. ისე კი, იმ დღეს მე პირადად ვერავინ მომატყუა. მარ, ეს მაინც დამიბეჭდეს, რა, შენი ლამაზი თვალების ჭირიმე“. აბუზარა“.

ხუმრობით გათხოვილი

„რადგან ამ პირველ აპრილს უხასიათოდ ვიყავი, არავინ მომიტყუებია, პატარ-პატარა ხუმრობებს თუ არ ჩავთვლით. სამაგიეროდ, წინა წლის საპირველაპრილო ხუმრობას გიამბობთ. ჩემს ოჯახს გათხოვება რომ ვუხსენო, შეიძლება გადამასახლონ ან უარესი — მომკლან. განსაკუთრებით, ბებიია

ყველაზე უსაყრდენო ცხმაელი
დღეაღმის ზოგზებ — მაძაყცია,
სქისს შქმდე 5 წოთის განმავლობაში.

„აპრილი“ ჩემს გათხოვებაზე. ამიტომ ამ საკითხთან დაკავშირებით ჩემს ოჯახში არ ლაპარაკობენ. წინა წელს საპირველადრილო ხუმრობაზე ბევრი ვიფიქრე და გადაწყვიტე: გავაშანშაღე მესიჯი და ჩემს მამიდაშვილს გავუგზავნე: „ავთო, როგორ ხარ? ძალიან მენატრებით, არ იჯავროთ. მე ბორჯომში გავთხოვდი. ლევანი (მამაა ჩემი) ძალიან გაბრაზდა, ამიტომ არ ვეუბნები, სადაც ვარ. ახლა მივხვდი, როგორ მყვარებისხარ, იქნებ მოახერხოთ და ჩემთან ჩამოხვიდეთ“. აი, აქ დავასრულე ჩემი ტყუილი და შედეგს დაველოდე. პასუხი რადგან არ მომწერეს, ვიფიქრე, ალბათ, მიმიხვდნენ ეშმაკობას-მეთქი. სულ გადამავიწყდა ჩემი ხუმრობა და მეგობართან ერთად ეკლესიაში წავედი. მოსალამოვდა (ლოცვა გვიანობამდე გრძელდება ხოლმე). მე მშვიდად ვარ, მამიდაჩემი კი გიჟადაა თურმე. აქეთ დედაჩემს დაურეკეს და დედაჩემს რომ გაჰყვირებია, უარესად შეწუხებულია მამიდაჩემი, ალბათ შენც დაგიმალაო. ახლა დედაჩემი აკივლებულა, მამაჩემი სულ გადარეულა, ჩემი და კი მშვიდად შეხვედრია ამ ამბავს (მან იცოდა, ჩემი ხუმრობის შესახებ) და სახეზე ღიმილგადაფენილს უთქვამს: რა, აღარ იყო დროო? თან სწრაფი ნაბიჯებით გარეთ გასულა. ჩემთან დაურეკავთ და რომ ვერ დამიკავშირდნენ, უფიქრიათ, მართლა გაიპარაო (ეკლესიაში მობილურს ვთიშავ ხოლმე). არის ერთი ამბავი და ამ დროს კარს ვაღებ და როგორც ყოველთვის, ვყვირი: — დეედააა, მშიააა... — დამიჯერეთ, ისე არასოდეს გახარებიათ ჩემი დანახვა, როგორც მაშინ... რამდენიმე ხნის შემდეგ მამიდა ვნახე და თქვენ წარმოიდგინეთ, ჩემს დანახვაზე იტირა. რომ მიაბო, რა დღეში ჩავარდა ჩემი ტყუილის გამო, მართლა შემეცოდა და დავპირდი, რომ ასე ცუდად აღარასოდეს ვიხუმრებდი. ლუნა“.

„ვენოკები“

„შარშანდელ საპირველადრილო ხუმრობას მოგიყვებით. ახლა კი მეცინება, მაგრამ მაშინ, ოოო... 1-ელ აპრილს, ჩემმა ერთ-ერთმა კლასელმა სკოლა გააცდინა. მეც ვიხელთე დრო და მივახარე ბავშვებს: — თიკოს მამა დაედუბა, ჩქარა, „ვენოკები“, და წავედით სამძიმარზე-მეთქი. 1 საათში უკვე კლასელის სახლისაკენ მიმავალ გზას დავადექით. ბედი არ გინდა? სახლამდე არც ვიყავით მისული, ეს „მკვდარი კაცი“ რომ გამოჩნდა. ჩემმა კლასელმა ნამტირალევი ხმით ამოილულულა: — აკი, მოკვდაო? სანამ ბავშვები გონზე მოვიდოდნენ, მე უკვე დიდი მანძილი მამორებდა მათგან. :) წელს კი ასე მწარედ აღარ მიხუმრია, მხოლოდ პატარ-პატარა ტყუილებით შემოვიფარგლე. ერთი მეგრელი ბიჭი შეხვედრაზე დავიბარე და მერე ვუთხარი, 1-ელი აპრილია-მეთქი. აპოლონმა მგონი, დაიჯერა ჩემი გაიღოველება. აი, 9717-ს კი ვერაფრით დავაჯერე, რომ „გზასა“ და მგზავნელებს ვერ ვიტან. :) ნიკოლი“.

„ქორწილი“

„შარშან, 1-ელ აპრილს დაქალებმა შეყვარებულებს ოინი მოუნწყეს. იდეა დაიბადა მაშინ, როდესაც რეკლამა გავიდა: კინოთეატრი „ახმეტელი“ ეპატიუებოდა ინდური ფილმის მოყვარულთ, „ქორწილში“ (ფილმს ერქვა ასე). ჰოდა, გოგონებმა ბიჭებს უთხრეს, ჯგუფელის ქორწილია და თქვენთან ერთად დაგეგმატიყეს, „ახმეტელის მეტროსთან“ ცხოვრობს და ბარემ პირდაპირ იქ შევხვდეთ ერთმანეთსო. გაუჩნდათ თავსატეხი ბიჭებს, თავს ხომ არ შეირცხვენდნენ? ერთმა უდიდესი თაიგული იყიდა, მეორემ მშაკაცს მაგარი მანქანა გამოართვა და — „შარვალ-კოსტიუმებითა“ და სარკესავით გაპრიალებული ფეხსაცმელებით დათქმულ დროზე ადრე დაეყუდნენ „ახმეტელზე“. მათ გასაკვირად, გოგონებს არც კი დაუგვიანიათ, ოღონდ ეგ იყო, ჯინსები და „ქეტები“ ეცვათ და ქორწილისთვის შეუფერებლად გამოიყურებოდნენ, თან სიცილისგან ერთმანეთს ასკდებოდნენ. მესიჯი შორიდანვე მისწერეს ბიჭებს — „ქორწილი“ კინოთეატრშია, შედით და ჩვენც ახლავე მოვალთო. მიხვდნენ ბიჭები, რაც მოხდა. ჯერ იცინეს, მერე ცოფები ყარეს, მერე ისევ იცინეს და გოგონებს ნამდვილი ქორწილით დაემუქრნენ. კიდევაც აასრულეს, ოღონდ მაგ ამბავს ოდნავ მოგვიანებით მოგწერთ... თუნთულა“.

ახდენილი ხუმრობა

„ანას და ლადოს სიგიჟემდე უყვარდათ ერთმანეთი. 3 წელი იყვნენ ერთად და უერთმანეთოდ 1 დღეც საუკუნედ ეჩვენებოდათ, მაგრამ ანას მოსწონდა, როცა ლადო ეჭვიანობდა. პირველ აპრილს ლადომ მესიჯი მიიღო. გოგო სწერდა, რომ მოტაცებას უპირებდნენ. ლადო მიუხვდა ხუმრობას და არ დაიჯერა, მაგრამ როცა შეხვდა და ატირებული ანა დაინახა, ლამის გაგიჟდა. ანაც როლში შევიდა და ლადოსთვის სიმართლის თქმა დაავიწყდა. ბიჭს შეეშინდა სიყვარულის დაკარგვის, მეორე დღესვე სტაცა გოგოს ხელი და მოიტაცა. გზაში კი უსსნიდა ანა, — მოგატყუე გუშინო, მაგრამ ლადომ დაწყებული საქმე აღარ ჩააფლავა და ულამაზესი ოჯახიც შექმნეს. Emy Lee“.

აჟი ცოლოები ჭმრებს
ყოპს ანჯაძენ, ჭყვიანი
ცოლოები — შჩრებს.

მჭადი

„ეს ამბავი თურმე გაზაფხულზე მოხდა. თამუნასა და გიორგის სიყვარულის ამბავი მთელ ქალაქში ყოფილა ცნობილი. თამუნა პროფესორის შვილი იყო, გიორგი — სოფლელი ბიჭი. ისინი ერთმანეთს ძალიან უზდებოდნენ, მაგრამ ერთ დღეს ასეთი რამ მოხდა: გიორგი სოფელში წავიდა. დედამისმა სოფლიდან უამრავი რამ გამოატანა, მათ შორის — მჭადებიც. ერთ მჭადზე დედამისმა ხელისგული აღზეჭდა: ამ მჭადს რომ შეჭამ, მე გაგახსენდებიო. გიორგი პირდაპირ შეყვარებულის მშობლების სახლში წასულა და ნობათი მიუტანია. გიორგი რაღაც საქმეზე გავიდა. დაბრუნებულმა დაინახა, ძალიან რაღაცას შეექცეოდა... ეს დედამისის გამოცხადებული მჭადი იყო. დაინახა ეს თუ არა, სამუდამოდ წავიდა. მერე, ხალხი მთელი წელი ამბობდა, ისინი ერთმანეთს გაზაფხულზე დაშორდნენ და ამ საქმეში დედის ხელი ურევიაო. P.S. კამელიას ნომერი მინდა, რა ყველანი ძალიან მიყვარხართ. გაკოცეთ ბევრი ალილია“.

„სერიოზნი“ სიფათი

„მარ, როგორ ხარ, ზოგიერთი გიჟისა და გადარეულის გადაძვირებ? ჰოდა, თემასთან დაკავშირებით სულ ცინცხალ ამბავს მოგიყვებით: გუშინ მამაჩემი სახლში ცოტა ნასვამი მოვიდა. ნუ, დიდად კი არ მესიამოვნა, მაგრამ გადავწყვიტე, რაიმე ისეთი მომეტყუებინა, მომენტალური სიფხიზლე რომ „დამართოდა“. ჰოდა, მივიღე „სერიოზნი“ სიფათი და ვუბნებ:

— მამა, ელენე (ჩემი და) გათხოვდა!

— ჰა? რა? სად? — წამოვიდა კითხვები.

— რა ვიცი, თბილისში, და ტელეფონი გათიშული აქვს!

— ვის გაჰყვა? ნორმალურია მაინც? უყვარდა?

— თუ არ უყვარდა, როგორ გაჰყვებოდა?

— ვუპასუხე მე.

— დროზე, მანქანა, მივდივართ! — წამოხტა და წამებში მზად იყო (არადა, მანქანა არ გვყავს).

— მოდი, დავურეკოთ, იქნებ ჩართო? — უკან დავიხიე მე.

დავრეკე და მამა ეუბნება:

— აბა, სად ხართ, ის მაინც მითხარით, მოვდივარ.

— რა სად ვარ? ირაკლისთან, სად უნდა ვიყო? — ირაკლი ნათესავია ჩვენი...

ნუ, როგორც იყო, ორივე მიხვდა, რომ მოვატყუე და... აღარ გავაგრძელებ.

მიყვარხართ, თქვენი სოფი18“.

შემთხვევა

„გაზაფხული საერთოდ არ აღძრავს ჩემში სასიამოვნო შეგრძნებას, რადგან გაზაფხული ჩემთვის არის გაურკვეველი წელიწადის დრო — წვიმიანი, ქარიანი, ხან მზიანი, ხან ღრუბლიანი... გაზაფხულმა მაგრძნობინა თავი მარტოსულად 3 წლის წინ და ფსიქოტროპული წამლების სმა დავიწყე. ეს დიდხანს გრძელდებოდა და საერთოდ გათიშული, დღეებს ძილში ვატარებდი, ღამით კი თავის ტკივილი არ მაძინებდა. ერთი სიტყვით, ადამიანის სახეს ვკარგავდი. გაზაფხულის გრილი საღამო იყო, უკვე „ლომკა“ მენყებოდა და დაბლა ჩავედი, ჩემი მომმარაგებელი რომ მენახა, მაგრამ ვერ ვნახე. სკამზე ჩამოვჯექი და ამ ხნის მანძილზე, პირველად დავფიქრდი. უკვე საკუთარი თავი მიშლდა. უეცრად, ვიღაც გვერდით მომიჯდა და ყველანაირი შესავლის გარეშე მკითხა: რა წამალს სვამო? დაუფიქრებლად ვუპასუხე. მაგ „დამაძინებლების“ სმას, წესიერად რომ იცხოვრო, არ გირჩევნია? ასეთი ლამაზი გოგო ხარ და მალე შენგან მოსიარულე გვამი დარჩებაო. ადგა და წავიდა. მეორე დღეს, როცა ტაბლეტებით „ხელდამშვენებული“, ბალთან მივედი, ის ისევ ჩემ გვერდით გაჩნდა, ხელი ხელში მაგრად ჩამჭიდა და ჩვენს უბანში, ეკლესიასთან სირბილით მიმიყვანა. დამაჩოქა და მითხრა, — ღმერთს პატიება სთხოვე, შეუჭიცე, რომ საერთოდ დაივიწყებ წამალსო. მართლაც, დავიფიცე, თან ცრემლები მდიოდა... მერე წამომაცუნა და გულში ჩამიკრა... ის, ვინც გონს მომიყვანა, თვითონ ნარკომანი აღმოჩნდა და მივატოვე მაშინ, როცა ვჭირდებოდი... მე ოფიციალური შეყვარებულიც მყავს, მაგრამ დღემდე მიყვარს მიშა. ჩემს თავს ვერ ვაპატიებ მის მიტოვებას. ახლაც გაზაფხულია, ფანჯრის რაფაზე ვზივარ და ცრემლები მახრჩობს. მაკედონელი“.

თემაზე და თემის გარეშე მოსული მოკლე მესიჯები

„1-ელ აპრილს მე და დედაჩემი ოთახში ვისხედით. დედა ტელეფონით ვილაცას მესიჯს სწერდა, მე კი თხილს ვჭამდი და მასაც ვაჭმევდი. გადავწყვიტე, გავლადავებოდი და მანამდე თუ გარჩეულ თხილს ვაძლევდი, ახლა გაუტეხავი ჩავუდე პირში. უნდა გენახათ მისი სახე, სიბრაზე და სიცილი ერთმანეთში ირეოდა. კოზანოსტრა“.

„ჯერ 17 წლისაც არ ვარ და უკვე ყველაფერი მაქვს გამოცდილი. ყველა ისეთ დროს მღალატობს და მტოვებს, როცა

გამოცდილმა გასოქონ
ქმონდა მოსონ.

მათი თანადგომა ყველაზე მეტად მჭირდება. ყველა ამბობს, რომ ბედნიერი ვარ, არაფერი მაკლია, მაგრამ არავინ იხედება ჩემს გულში და ჩემზე არავინ ფიქრობს. მინდა, უანგაროდ ვუყვარდე მშობლებს და ძმას, ყველანაირი დამადლების გარეშე. აღარ მინდა, მცემდნენ მაშინ, როცა ჩემს კლასელებს უკვე შვილები ჰყავთ. ალბათ ერთი შეხედვით ყველაფერი მაქვს, რაც სოფელ გოგონას შეეფერება. ვარ აბიტურიენტი, მაგრამ არ მაქვს ყველაზე მნიშვნელოვანი: ოჯახური სიტბო და მშობლების სიყვარული. და — არა მარტო მშობლებისა.

„პირველი აპრილი მხიარულად გავატარე, ჩემი კლასელის დაბადების დღე იყო და ყუთით საჩუქარი მივუტანე. შიგ რა თქმა უნდა, არაფერი იდო, რადგან 1-ელი აპრილი გახლდათ. მერე დედაჩემი დავაჯერე, რომ სტუმრები უნდა მოსულიყვნენ. ვაყიდვინე რაღაცები და მარტო მე ვჭამე. ბოლოს, ძმაცაი გავაგიჟე, „ლოვე“ გლალატობს-მეთქი და ფოტოშოპიც დავიხმარე სურათისთვის. ნუ, ის გოგო ცოცხალია, ახლა... კარგი იყო... ცუთუგა, მიყვარხაააარ. სესი“.

„გამარჯობა, გენაცვალე. საპირველაპრილო ხუმრობაო? ვერავინ მომატყუა. „გამარჯობას“ რომ მეტყოდა ვინმე, ვუბნებოდი, აბა, დაიგინე, რომ არ მატყუებ-მეთქი. გამარჯობაც არ მჯეროდა და ვინ მომატყუებდა? მე კი ბევრი მოვატყუე. მოკითხვა ყველა ჯიგარს. 9717“.

„ხუმრობა ის იყო, მე რომ გავუჩალიჩე ჩემს ძმას და მის ძმაცაცებს. მითხრეს, თუ

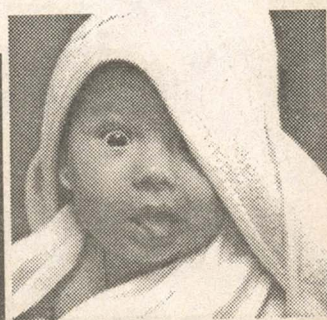
პირველში 7 ადამიანს მოატყუებ, მთელი წელი შეყვარებული იქნებიო. მე მთელი დღის განმავლობაში მარტო 2 ადამიანი მოვატყუე და ჩავთვალე, წელს არაფერიც არ იქნება-მეთქი. სალამოს ბიჭებმა მოაკითხეს ჩემს ძმას და კარტის თამაში დაიწყეს. ერთი ჩხუბისთავი მეზობელი მყავს, დღე არ გავა, არ სცემონ. მეც მივვარდი ბიჭებს და ვუბნები, — გარეთ მაგარი ჩხუბია, ის ბიჭი ჩხუბობს-მეთქი. მაგრამ მოტყუვდნენ, მაგრამ ეს რად დამიჯდა, არ იცით... შავი დღე მაყარეს. ლედი“.

„პირველი აპრილი? პირველ აპრილს ღამე მთელი „ოდნოკლასნიკები“ მოვატყუე, კოპიტნარი დაბომბეს და ომი იწყება-მეთქი და ძლივს გადავრჩი, ყველა მოკვლით მემუქრებოდა. დილით კი გავიღვიძე თუ არა, მარორიტა, შენ სცადე ჩემი მოტყუება, არ გამამხილო, მარი არ ვარ, მისი „ოდნოთი“ ერთ-ერთი მგზავნელი ვარო. ჯერ აღვშოთოდი, მაგრამ მალევე გამახსენდა, რომ პირველი აპრილი იყო, მარორიტას კი ხუმრობა ძალიან უყვარს. მარ, მიყვარხარ შენც და მგზავნელებიც. ეშმაკუნა“.

„პირველ აპრილს შეყვარებულმა მესიჯი მომწერა, აღარ მიყვარხარო. მივხვდი, მეხუმრებოდა და მეც მივწერე — მამამ გაიგო ჩვენი ამბავი, დამიშალა შენთან ურთიერთობა და დამივიწყე-მეთქი. მან კი დაიჯერა და შეშინებულმა დამირეკა. მას მერე 3 წელი გავიდა და ამისრულდა საპირველაპრილო ხუმრობა. ჩემი სიყვარული მართლა დავკარგე. გველი“.

„გზავნილების“ მომდევნო თემად გთავაზობთ — „ჩემი სიდედრი შენსას სჯობია“. გამოგზავნეთ მესიჯები ტელეფონის ნომერზე: 8.77.45.68.61 ან მომწერეთ ელფოსტაზე: marorita77@yahoo.com რაც შეეხება „მოკლე ჩართვას“, ამჯერად კითხვა ასეთია — „გამართლებულია თუ არა გოგოს მოტაცება“.

ძამყაყი ჭაღს მანამ
დასდევს, ვიდრე ჭაღი
ამ დაიჭმს.

ფოტო, **რეაქციაზე** **წაწერა** **დაპირფარება**

ამ ფოტოსტვის შესაბამისი
 წაწერა უნდა გამოგზავნოთ
 ტელეფონის ნომერზე:
8.77.45.68.61
 ჩამართვი ვარსიან 50 ასათიან:

„**ქალის ბედნიერება**“

მომიუმი-მედიუმი

იმისათვის, რომ თქვენი მესიჯი „მობილი-ზაციაში“ მოხვდეს, მობილური ტელეფონის SMS-ფუნქციაში უნდა აკრიბოთ სიტყვა GZA გამოტოვოთ ერთი სიმბოლოს ადგილი და აკრიბოთ სასურველი ტექსტი. შემდეგ მესიჯი გამოგზავნოთ ნომერზე: 8884. ჩემს მობილურზე მოსული მესიჯები ამ რუბრიკაში არ გამოქვეყნდება (გამონაკლისი მხოლოდ უცხოეთიდან გამოგზავნილი მესიჯებია) და კიდევ: ერთი მესიჯი მხოლოდ 160 სიმბოლოს იტევს. თუ გრცელი მესიჯის გამოგზავნა გსურთ, ის რამდენიმე მესიჯად უნდა გადმოგზავნოთ.

კ
ა
დ
ა
ბ
ი

1. ვარ 21 წლის, ლამაზი, სერიოზული გოგო. ოჯახის შექმნის მიზნით გავიცნობ დასავლეთში მცხოვრებ, 23-30 წლის, სერიოზულ ბიჭს.
2. ვარ 22 წლის. ოჯახის შექმნის მიზნით გავიცნობ 22-33 წლამდე მამაკაცს.
3. ვარ 33/173/67, სასიამოვნო გარეგნობის, სუფთა წარსულის მქონე მანდილოსანი. გავიცნობ 33-40 წლის, უცოლო, სერიოზულ, დასაქმებულ მამაკაცს. გასართობად ნუ შეწუხდებით.
4. ვარ 33 წლის, წესიერი, პატიოსანი ოჯახის შვილი. ოჯახის შექმნის მიზნით გავიცნობ 34-39 წლამდე ერთგულ და მოსიყვარულე ადამიანს.

ნომერში. ლამაზმანი.

7. ვარ 40 წლის, გასათხოვარი. მხოლოდ ოჯახის შექმნის მიზნით გამოემხმეაუროს 48 წლამდე ასაკის, მხოლოდ იმერელი მამაკაცი, ბინითა და სამსახურით. ცოლს გაცილებული და ბავშვიანი ნუ გამოემხმეაურება.

8. თუ ამქვეყნად კიდევ არსებობენ ისეთი მამაკაცები, ვისაც ნამდვილი მეგობრობა შეუძლიათ, დამიმესიჯეთ და ვიმეგობროთ.

მ
ა
მ
ა
კ
ა
ც
ი

9. გავიცნობ 20-23 წლის, ლამაზ გოგოს, თბილისელს, ოჯახის შექმნის მიზნით.

სოსო, 26 წლის.

10. ვარ 26 წლის, თბილი და ყურადღებიანი, სერიოზული მამაკაცი. გავიცნობ 22-32 წლამდე ასაკის, თბილ და ყურადღებიან, სერიოზულ, მომხიბვლელ ქალბატონს. მატყუარებმა და ცანცარებმა თავი შეიკავეთ. ვისაც სურვილი გაქვთ, დამიმესიჯეთ. გია.

11. „გზა“ №3 ვებმაურები მე-10 მესიჯის ავტორს. გთხოვთ, დამაკავშიროთ.

12. გავიცნობ 27 წლამდე ასაკის მანდილოსანს. ქუთაისელს ან ქუთაისთან დაახლოებულს.

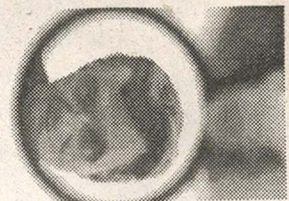
13. ვარ თბილისელი, 45 წლის, ოჯახის შექმნის მიზნით გამოემხმეაუროს 34 წლის ქალიშვილი, თბილისიდან.

14. ოჯახის შექმნის მიზნით გავიცნობ ქალბატონს. ვარ 39 წლის. დამიმესიჯეთ.

15. ვარ 27 წლის, სიმპათიური, დასაქმებული ახალგაზრდა. ოჯახის შექმნის მიზნით გავიცნობ 30 წლამდე გოგონას. ჯინო, ბათუმი.

16. გავიცნობდი 35 წლამდე ქალბატონს. ვცხოვრობ თბილისში. თუ დაინტერესდებით, მოხარული ვიქნები.

ვ
ა
კ
ა
ბ

17. ვეძებ მეგობარს, დინარა სორდიას. გუდაუთის რაიონიდან, ახალი სოფლიდანაა. გათხოვილია თელავში, ვარდისუბანში. თუ კითხულობს ჟურნალ „გზას“, შემეხმანოს. ეკა.

18. ვეძებ ლუიზა შალვას ასულ ლურწკაია-ქვარაიას, დევნილს აფხაზეთიდან. ვიცი, ცხოვრობს გურიაში, მაგრამ მისამართი არ ვიცი... გთხოვთ, გამოემხმეაუროთ.

5. ვარ 22 წლის, განათხოვარი. ოჯახის შექმნის მიზნით გავიცნობდი ქუთაისელ ბიჭს. ვცხოვრობ რუსთავეში. რა ვქნა, თუ არ გამიმართლა? იმედი მაქვს, ქუთაისელ დედამთილს შევეწყობი.
6. ვებმაურები „გზა“ №14, მე-7 მესიჯის ავტორს. 43/184/90, ვარ 33 წლის. დატოვეთ მესიჯი შემდეგ

ნათყ შებენველითა,
მომ თავისუფლების ჯანდაყებს
საქონლში მგელი ამ ყყითა?

• ჰოდა, რავა ხართ, „გზაში“ მყოფო ადამიანებო? მარ, მესიჯებს რად ბლოკავ, ქალო? ოლეგარიოს მოკითხვა და ულრმესი მადლობა, თანადგომისთვის. გაკოცეთ. კამ-კამა.

• გამომეხმაროს პრინცი: მე სულ სხვა ზღაპრის პერსონაჟი ვარ, შემთხვევით მოვხვდი ამ სამყაროში. / თქვენი სასახლის კიბეზე დამრჩა / ორმოცი ზომის, ცალი კალოში / კონკია.

• რა ახლოს ხარ, მუხთალო, / საწყისო დასასრულისა, / რატომ ვერ შეგწევს გარჩევა, / ტიალო, მტერ-მოყვარისა? / რატომ აბნელებ საწუთროვ, / სინათლის საწყის წიაღსა! ერთი პატარა სიცოცხლე / არაფრად გიღირს ტიალსა! მაგრამ არ გითმობთ, ვინ გკითხავს, / რიჟრაჟთან გაყრას ძმობათა? / მზეო! ამოდი! ამოდი! ნუ ეფარები გორასა! ბუხრიკუკლა.

• მარ, იცი, კამი როგორ მენატრება? არ მინდა, რომ დამტოვოს, დიდი მადლობა შენ, ყველაფრისთვის, ამდენი კარგი ადამიანი რომ შემძინე. მარ, მე გრუზინკას ვთხოვე, მარიამულს სხვა სურათი გაუგზავნე-მეთქი, მაინც მეხატებოდა, იმ სურათის დაბეჭდვა, მეგონა, ცუდ კომენტარებს გამოიკეთებდნენ, მაგრამ მგზავნელები ხომ ანგელოზები არიან... მენატრები, ნეტავ, ერთხელ მაინც შეგავლო თვალი. მიყვარხარ, გკოცნი, შენი ლუნა.

• მარიამულ, როგორა ხარ, როგორაო? ეჰ, რა ხდება

ეს, „გზავნილებში“? კაცო, გავგიჟდი, პირდაპირ თუ ირიბად. მესმის, რაღაც არ მოგწონდეს (თუნდაც ვიღაც), მაგრამ „აფიშის“ გაკეთება და სხვების შეურაცხყოფა გსიამოვნებს? ბოდიში მოიხადოს ყველამ, სანამ „გზას“, მგზავნელებსა და თვით მარის ცუდად ხსენებას განიზრახავს. შურისა და ბოლმის ნთხევას არ სჯობია სიყვარული? ეჰ, რა ვიცი, რა ვიცი... მარ, გკოცნი, ჩემი დასიცხული თავპირით. სოფი18.

• მე ყველა მიყვარს, ვისაც ვიცნობ, მაგრამ ყველაზე, ყველაზე, ყველაზე ძალიან ელე და ეთო მიყვარს. იმედია, არავის ეწყინება. ელე ხანდახან მარიზე ძალიანაც კი მიყვარს. კაჭკაჭი.

• ჩემო ნიჭიერო ანგელოზო, არავის უსმინო. მე პირადად ცხოვრებას მიხალისებს „გზავნილები“. გულთან ნურაფერს მიიტან. რომ იცოდე, რა ძლიერ მიყვარხარ! ლუნა.

• ახლა მოიტანეს „გზა“. ვმუშაობ, გენაცვალე და ახლა ნორმალურად გავიგე, თურმე რა ყოფილა. მე არავისთვის მიმიწერია მესიჯი, თან ასეთი სიტყვებით. დაუნი არ უნდა მომეწერა... ნახვამდის.

• მარი, მინდა გითხრა, რომ ძალიან მომენატრე, შენი მგზავნელებიანად. კიდევ? ჰო, ყოველ ხუთშაბათს ვყიდულობ „გზას“ და თქვენთან ვარ. თუმცა, არ ვამესიჯებ. ახალი ჩემკენ არაფერია, თუ არ ჩავთვლით, რომ ავად ვარ და კიდევ, დაახლოებით ერთი თვეა, მაიაკოვსკის (ძეგლს) ყვითელი ფესხაცმელი „გახადეს“. კიდევ? კიდევ, ძველებურად მიყვარხართ და გკოცნით, თქვენი ფინტიკოზა. P.S. ტყუილი არ გეგონოს, მერე რა, რომ დღეს პირველი აპრილია?

• ახლა მესიჯს ვწერ და ვნატრობ, პირველ რიგში

მოგივიდეთ და მერე დამიბეჭოთ. მე ახალი ვარ, შორეული ზიმბამბვედან გწერთ. ჰა, რავა ხართ, ქართველებო? თქვენ შემოგვევლეთ, ბევრი ქვეყანა ვნახე და ჩვენზე საოცარი ერი არ არსებობს. მინდა, ამ მესიჯით ყველას მოგეფეროთ. მარუს, დამიბეჭდე რა, გთხოვ. თქვენი მონატრებული შვილი, ზიგმუნდა.

• რაო, პატარავ? არ მოგენატრე ისევ და ისევ? ლამაზ თვლებში ჩაგხედავ ისევ, ლამაზად გეტყვი, მიყვარხარ ისევ, შორიდან გიყურებ ისევ და ისევ. მიყვარხარ. ლიცა-ლიცლიცა.

• არ მინდა, სხვის მხარზე დაყრდნობილი შენზე ვოცნებობდე. სამწუხაროდ, ამგვარი სინანულის გრძნობა ბევრს აწუხებს ამ ასაკშიც და საერთოდაც! სვანის ასული.

• მარი, ნინა ნომერში რომ იმ მკითხველის ტელეფონის ნომერი გამოაქვეყნე, შარშან მაგ ადამიანის ადგილზე მე ვიყავი, ზუსტად ამ დროს, თუ გახსოვს. ჰოდა... ძალიან მიყვარხარ და შენ გამო დღეს სულ ნაბიჭვარი ვეძახე, მაგრამ მაინც არ მომწონს ეს, არა!

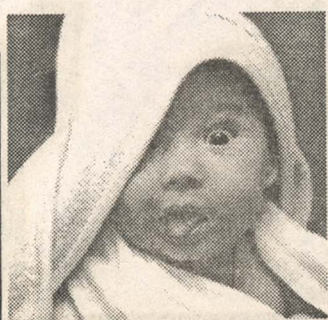
• ფიქრში არეული ძლიერ დავიღალე, ყველაფერს შენთან ყოფნა მირჩევნია, შენ ვერ შეითვისე ჩემი სიყვარული, მაგრამ არა უშავს, მიპატიებია, დგას გულში ნალველი, როგორც შავი მღვიმე და გულიც ამ ლოდინში შემომცივებია, ახლოს აღარ მოდიხარ, გულში რომ ჩაგიკრა, მაგრამ არა უშავს, მიპატიებია... ცრემლი.

• სალამი მარი, შენ და მგზავნელებს. მე ახალი მგზავნელი ვარ. მიყვარხართ ძან. ამ გაზაფხულს მარტო დავრჩი, ქმარს დავშორდი და თქვენი მესიჯებით სიცარიელეს ცოტათი ვივსებ. გენაცვალეთ, მაგრები ხართ. ლიკა21.

• მგზავნელებო, რავა ხართ? ხომ არ დაგავინწყდით? აქა ვარ, აქაა, CRAIZI GIRL, გეხუტუნე, შენა, რა მაგარი სიცოცხლე ვარ... ლუნამ მართლა რა მაგარი ტანი მიცა?! კამ-კამა.

• ვა, ათენი23 დაგვეჩიოთ. სიმპო ხარ მაგარი, ძმაო. კამელისას მოკითხვა (არ ვიცნობ, მაგრამ მაინც). გაკოცე, შენა. მარ, მიყვარხარ. კამ-კამა.

• დიდი სიყვარულით

სხვა ჯერებშია მჯავლით
საქართველოსგან უნდა აიღოს. აბა,
ასეღმე სხვა საქართველო და...

მეცნიერები

მოვიკითხავ 9717-ს, კაჭკაჭს, აბეზარას, გიუ გოგოს (ვთარგმნე, რა), ოლეგარიოს (ლმერთო, ვინმე არ გამომრჩეს), ჰო, ნიკოლს და ჩემს მუზას, კამელიას. კისს. კამ-კამა.

• მეც შემაწუხა ამ ამბავმა, რა. სიკვდილა, სიკვდილა რატომ გქვია? სიცოცხლე დაგერქვა, ანგელოზი ბავშვი ხარ. ა, ფრთები გაკლია დაა ეგაა, თორემ. კამ-კამა.

• დიდი სიყვარულით მოვიკითხავ ნათის, მეგის, სალოს და მარის. სიცოცხლეები

რა, ერთგული თუ დარჩა კიდეც, ამ დროში.

• ენძელით და იებით ავსებული მდელი, დაგიკრეფ და მოგიტან, ჩემო საყვდრელო. მოვალ შენთან და გეტყვი, ერთად ვიყოთ მარად, ერთმანეთი თუ გვიყვარს, მარტოობა კმარა. ლია.

• მგზავნელებო, თქვენი მშურს, ოღონდ — თეთრი შურით. მინდა თქვენს სიყვარულით სავსე თვალებში ჩავიხედო.

• ლა-ლოლა, შემეხმიანე

ჭიკჭიკით ვტკბები, ღამით ვარსკვლავთა ციმციმი მათრობს, შენ, ჩემო ბერბიჭ, როცა გინდოდეს, სახლში მესტუმრე, კეთილი გულით. შინაბერა2.

• ლიმონ, შენი ნიჭის თაყვანისმცემელი ვარ. გაიხარე, მეც რომ ჩამაქსოვე. გაკოცე. სესი, დაგვიანებით გილოცავ იუბილეს. ბერბიჭ, რავი, იდილია? რამდენად? სოფი. სოფი18.

• მარიამულ, გთხოვ, იქნებ რამე თანამდებობა შემახვედრო „გზაში“. ვინვი იმ გოგო-ბიჭების ცოდვით, რომლებსაც ერთმანეთის ნომრების პოვნა არ შეუძლიათ. მიყვარხარ. გრუზინკა.

• გზაბნეულ ქალს: მეც გავიცანი ინტერნეტით ბიჭი. იმედია, შენ გაგიმართლებს და დანერ შენს ღამაზ ისტორიას. არ მინდა, გული ამიცრუვდეს და მას არ შევხვდე. გრუზინკა.

• ათენი23, ისეთი თბილი გამოხედვა გაქვს, უეჭველი ოქროს გული გექნება. ამ ხალხს კი ცუდის დანერა უფრო ეხერხება, ვიდრე კარგის. არ სჯობია, ერთმანეთს მოვეფეროთ? გრუზინკა.

• ვექებ პაატას (ხაჭაპურას). მგონი, საბურთალოს სვეტია. მემალემა, მაგრამ მაინც ვიპოვი და მაგრად გაიტყუებ. გახსოვს? შენი სიტყვებია და ნუ გელიმება. იღუმალი-ქალი.

• ჩემს ბიძაშვილს მოვკლავ. არ ვიცოდი, ჩემი ფოტო თუ ჰქონდა გამოგზავნილი. რომ მითხრეს და ვნახე... სესის მოგვიანებით ვულოცავ იუბილეს. ლუნა, შემეხმიანე, რა. აბეზარა.

• პრივეტები ყველას, ახლა მე და სევდიანი ქალი ჩვენს საერთო მეგობრებთან ერთად ვქეიფობთ და იცით, რომელ სადღეგრძელოს

ხართ, ჩემი, რაა... ამ ოთხ გოგოს გაუმარჯოს. კამ-კამა.

• გაუ, ჩემო ღამაზებო და კარგებო, რამდენი ხანია, არ მომიწერია და მაგრად მომენატრეთ, ყველანი საყვარლები ხართ და რა მინდოდა მეთქვა: ათენი23, შემეხმიანე, მეც ათენში ვარ, ლალუ.

• მარი, დიდი მადლობა, რომ მესიჯი დამიბეჭდე. ბერბიჭავ, გაიხარე, რომ გამახარე, კარგი ადამიანი ხარ. ყველა მგზავნელს მოვიკითხავ, დიდი სიყვარულით. გოცნით, კუსკუსელა.

• გამარჯობა. როგორ ხართ, ჩემო კარგებო? ღვთის გლახავ, გაიხარე! :) არა მარტო შენ, ყველამ გაიხარეთ. :) გენაცვალეეთ. უპ, წინა ნომერი გამომრჩა, „გზის“. ეჰ... მოხევე.

• შენი თვალები, ჩემი თვალები და ჩვენი გულის ხშირი ფანცხალი, შენი ფიქრები, ჩემი ფიქრები და სიყვარულის დიდი ზღაპარი. უცნობი მეგრელი.

• აუ, ვინმე გამეცანით

და გავარკვიოთ, ერთმანეთს თუ ვიცნობთ. ნი-თი, დიდი მადლობა, კომპლიმენტისთვის. კამი, მალე დაბრუნდი, რა, არ დაგვტოვო, მიყვარხარ. ლუნა

• ქეთუსია და სიკვდილა, თქვენც იმ ზღაპრის ფერიები ხართ. ედელვაის, მიყვარხარ. პარიჟანკავ, იცი, მინდა, რომ შენი გულის პრინცესაც ვიყო, საოცარო გოგო. მიყვარხარ. ლუნა.

• „გზავნილებში“ რა ხდებაო? რატომააო არეულობაო? ვილაცის ბოლმითა და შურით აღსავსე მესიჯებს საერთოდ არ უნდა გავცეთ პასუხი, მაგათაც ეგ უნდათ, მერე. სოფი18.

• დღისით ჩიტების

„ვინაა ღამაზაჟი?“ „შა ვინაა?“
„ვინ დაიჭიმია?“ — ჯამილო
ხელოსანობის მოღმიჯი ყიბიჯები.

ვსვამთ? „ვინც ჩვენ გვიყვარს და ვისაც ჩვენ ვუყვარვართ, ყველა იმ ხალხს გაუმარჯოს“. მგზავნელებო, გეპატიუებით მეგრელების სასტავში, მეგრულ პურმარილზე. ყველანი მიყვარხართ იდუმალი-ქალი.

• მარი, როგორ ხარ? მოვიკითხავ ყველა მგზავნელს. ხომ მიმიღებთ, თქვენთან? ცუდად ვარ და თქვენ მიკეთებთ გუნებას. მიყვარხართ ყველა. ლიკა21.

• ეკა შალამბერიძე, სად ხარ, სად დაიქარგე? გამომეხმარე. ცუნცულ.

• ლამით, როდესაც ადამის მოდგმა ძილს მიეცემა... გთხოვთ, დამაბრუნეთ, მარტო ვარ, მცირე... მანჩო, მენატრები! იცოდეთ, მე სულ მახსოვხარ! გელოდები იმდენად! მანაველი.

• როგორც ჩანს, სიხარულებო, ჩემმა ზღაპარმა რომანტიკულ განწყობილებაზე დაგაყენათ და ეს ძალიან მახარებს. გრუზინკა და კამი, მიყვარხართ! კამი, მალე მოდი. ლუნა.

• გიო, ძალიან მენატრები, მაგრამ მაინც ვბრაზობ შენზე. იმედი მაქვს, რომ ჭკუით იქნები სხვა დროს. ნუ გეშინია, სიკვდილს გარდა ყველაფერს ეშველება. ოფიორუმი.

• მინდა, ყველა იმ მგზავნელს მივმართო, ვინც მიცნობს: ვერ გწერთ, მაგრამ არ მავენიყდებით, ყველა მიყვარხართ. იმედი, კიდევ შევიკრიბებით. გკოცნით, მიყვარხართ! მანაველი.

• 9 აპრილმშვიდობისა, საქართველოვ!!! GREEN, გაიხარე! სესი, გილოცააავ (სჯობს გვიან...)! ენამწარე, ფშავლებს არ ჰგავხარ. სოფი18-ს ვეებერთელა სალამიი! ღვთის გლახა.

• ვფიქრობდი, მივწერ თქვენობით, მაგრამ ყოფილვართ ტოლები, ბერბიჭ, ამ გზაზე მსვლელობით, ბერნ კარში გაგაქვს გოლები!

მოხვევს ვახლავააარ! ბალლი ხარ? ღვთის გლახა.

• ენიგმა, მე შენში ლამაზ სულს ვხედავ, მონათლული რომ არ ვიყო, გთხოვდი, ჩემი ნათლია ყოფილიყავი. იმედი, მეც იმ გიჟებს არ მიმათვლი, მაგნიტივით რომ იზიდავ. ნიბუ.

• მადლობა ღმერთს, ასეთ კარგ მგზავნელებთან ხსენებისთვის. გზავნილთა ქალაქში ლტოლვილის მიიღებთ? ბევრს არ ვითხოვ, მხოლოდ პატარა ადგილს, თქვენს თბილ გულში. ნიბუ.

• ნიკოლო, მართლა კარგია, ვიყო ბანკების მფლობელი, აფსუს, რომ არ ხარ მთავრობის, ბერკეტის საჭეთმპყრობელი. მაგ იდეაში გეკუთვნის, ვფიცავ, პრემია ნობელის. ბერბიჭა.

• მე ს : შენს არგუმენტებს ვაფასებ, გაქვს სუპერმოტივაცია, თუმცა, ბერდედაც ნიკისთვის ასწორებს, დასავასია. P.S. ქალო ცდუნებავ, ბუა არ ვარ, კარგ ხალხს რამე ვაკადრო. ბერბიჭა.

• რა გითხრათ, რით გაგახაროთ? მეტიჩარა ვარ, მეტი ჩარა არცაა. რა მრჯიდა? ცოტა ნაკლები რომ მევლო, ახლაც ვივლიდი და არ ვიპლაკუნებდი, ჰაუსივიით. ეჰ, მეჰ, მე! ღვთის გლახა.

• ბავშვებო, პროგრამა წამეშალა ტელეფონში. ბევრი მგზავნელის მესიჯი აღარ მიწერია და გეხვეწებით, თითო მესიჯი გაიმეტეთ და მომწერეთ რა, პირადზე. ნიკოლი.

• აგნეს, მენატრები. სად ხარ? უშენოდ აღარაფერი მინდა. შენთან მინდა, შენი ხმა მენატრება, შენი სიცილი. შენი თამო.

• რაო, რაო? კამელია მიდიხარ? არა, რა, კამი, არ წახვიდე. შენ გარეშე „გზავნილები“ წარმოუდგენელია.

რატომ მიდიხარ? მაგრად მიყვარხარ. გკოცნე. ალილია.

• კამი, შემთხვევით ეს საპირველაპრილო ხუმრობა ხომ არაა? შენ გარეშე წარმოუდგენელია. აბეზარავ, ძალიან ლამაზი ხარ, გენაცვალე. გკოცნით. ალილია.

• ჩემი ბანდურა როგორ არის? ვიცი, მანდ კარგად ვერ იქნები, მაგრამ უნდა მოთმინებით აღიჭურვო და დრო მალე გავა. მიყვარხარ, პატარა ბაკაკუნავ. შენ ჩემი სიკალულები ხარ.

• როგორ ხართ, ძვირფასებო? იცით, როგორ მომენატრეთ და მიყვარხართ ყველა? GREEN GIRL, ჩუპი, ნონ სტოპ, აპოლონ, ღმერთა, სიკვდილა, მის რეალ, ყველა მაგრად მენატრებით. დუჩი.

• ახლა აპოლონს ველაპარაკე. მისი ხმა რომ გავიგე, უზომოდ გამიხარდა. ძამიკო, მალე გამოჯანმრთელებას გისურვებ, ძალიან მიყვარხარ... ათენი23, რა სიმპო ხარ, ძამიკო? დუჩი.

• მარი, მგზავნელებო, როგორ ხართ? ყველა, განურჩევლად მომენატრეთ. პო, მართლა, მოხუცო, დიდი სურვილი მაქვს, გაგიცნო... ბავშვებო, ბალი მაქვს ჩართული და შემეხმიანეთ. დუჩი.

• ათენი23, თამაზაშვილს იცნობ ვინმეს? ყველა ჯიგარ მგზავნელს — მპუა! ნიბუ.

მეგობრებო

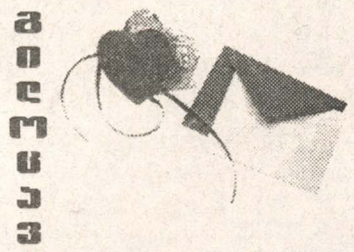

ძალიან მომეწონა
დაწერა, აღმოჩენა უყვარსელი
მეგობრებს დაყრდნობა.

მეცნიერები

მიყვარხარ, სიცოცხლეს
დაგიტომობ დაუფიქრებლად.
მჭირდები. შენი პატარა.

• მიშო ბრეგვაძეს:
დაგლოცოს სალოცავებმა,
მთისა და ბარისამაო,
მცხეთაში სვეტიცხოველმა,
თბილისში სამებაშაო, კახეთში
ნინოწმინდამა, მლეთაში
ლომისამაო, რუსთავეში წმინდა
გიორგიმ, ზეცაში მარიამმაო.

• უშანგი ზიბაძეს
ვულოცავ დაბადების
დღეს, 16 აპრილს. მრავალ
დაბადების დღეს დაესწარი,
ჯანმრთელად და ყოველივე
სიკეთით. მენატრებით ძალიან.
გამაგრდით, ვეცდები, მალე
ვიყო თქვენ გვერდით და
თქვენი სიკეთე გადაგიხადოთ.
თქვენი რძალი, მაია.

• ჩემო პატარა
სიხარულო, ალექო
ავალიშვილო, გილოცავ
დაბადების დღეს, სითბოთი და
სიხარულით სავსე ცხოვრება
გქონოდეს. გეფერები და
გიგზავნი უამრავ კოცნას, შენი
ლია ბებო.

• პატარა მიხეილ
ბრეგვაძე, დაბადების დღეს,
15 აპრილს გილოცავთ,
სიხარულო. მრავალს დაესწარი,
ჩვენო ლამაზო მერცხალო,
შენი მშობლებით. სიყვარულის
დღეს დაბადებულს,
სიყვარული დაგბედებოდეს,
მთელი ცხოვრება. ჩვენ კი
შენით გვეამაყოს. უფლის
წყალობა და წმინდა მიხეილი
გფარავდეს. შენი ბებო და ბაბუ,
მზია და მიშა ბრეგვაძეები,
ინგა და კახა.

• მარი ელიზბარაშვილს
ვულოცავთ 11 აპრილს, დაბ-
ადების დღეს. მუდამ ასეთი
ლამაზი და საყვარელი ყოფი-
ლიყავი, ჩვენო ანგელოზო.
იტალიის, ტოსკანის ქართველი
ემიგრანტები.

• საუკეთესო სურვი-
ლებით ვულოცავ დაბადების
დღეს, დარეჯან მიქაძეს და
მზისადარ ცხვედიანს, 9 და
13 აპრილს. ვუსურვებ ჯა-
ნმრთელობას. გისურვებთ
მანამ სიცოცხლეს, სანამ
დიოდეს რიონი, სანამ არ

დაინგრეოდეს დიდი მთა,
კავკასიონი. გფარავდეთ უფალი
ყველგან და ყოველთვის. დიდი
სიყვარულით, მზია.

• ჩემს მონატრებულ შვი-
ლიშვილს, ანუკა მსხვილიძეს
ვულოცავ დაბადების დღეს.
ვუსურვებ ყოველივე კარგს.
ლმერთი იყოს შენი მფარველი.
ეთერი ბებო.

• კიდევე ერთი
ულამაზესი, ქართული ოჯახი
შეიქმნა ელადის უძველეს
მინაზე — მაგდა მსხვილიძის
და ერეკლე ხურციძის.
ჯანმრთელობა, დღეგრძელობა,
მზეგრძელობა, ხვალი და ბარაქა,
შვილთა სიმრავლე გვინდა,
ვუსურვოთ ამ ლამაზ წყვილს.
იხარეთ, იდღეგრძელებთ,
მრავალჟამიერ. მზია და ძაკო
მამასახლისები.

• საუკეთესო
სურვილებით ვულოცავთ
დაბადების დღეს, 1 აპრილს,
ნესტან ნიკოლაიშვილს.
გეცოცხლოთ, გველოთ სულ
ნათელ გზაზე, გფარავდეთ
უფალი, საყვარელ, ლამაზ
ოჯახთან ერთად. მზია და
ძაკო მამასახლისები.

• ბაღდათში,
მონატრებულ მეუღლეს,
ოლეგ მამასახლისს, საყვარელ
შვილებს, კახას და ხათუნას,
უცნობ სიძეს, ლაშა ჭუმბურიძეს
მინდა ვუთხრა, რომ ძალიან
მიყვარან და მენატრებიან.
მიყვარს ის პატარა, ახალი
სიცოცხლე, რომელსაც დიდი
სიხარულით ველოდებით.
გკოცნით და გეფერებით,
თქვენი მზია.

• კუხალაშვილ ზამერას
ვულოცავ დაბადების დღეს,
11 აპრილს და ვუსურვებ
ჯანმრთელ, ლამაზ წლებს.
ნესტანი.

• დიდი სიყვარულითა
და მონატრებით ვულოცავ
დაბადების დღეს, 6 აპრილს
მირანდა ჭინჭარაულს. ჯან-
მრთელი, ბედნიერი და გა-
ხარებული ყოფილიყავი
ყოველთვის. ღმერთმა გიკუ-

რთოს სავალი გზები. შენი
მონატრებული დედა. ათენი.

• მირანდა პატარაიას
დაბადების დღეს, 6 აპრილს
ვულოცავ. გისურვებ
თავისუფალ, ბედნიერ, ნათელ
მომავალს. ღვთის წყალობა და
მფარველობა არ მოგაკლოს
უფალმა. გკოცნი, დალი.

• ჩემს მეგობარს, ინესა
იაშვილს ვულოცავ დაბადების
დღეს. სულ გახარებული და
ბედნიერი ყოფილიყოს თავის
ოჯახთან ერთად. ინგა.

• ქუთაისში ანა ტულუშს
ულოცავს დედა, ნუნუ ტულუში
დაბადების დღეს და ლამაზ
გაზაფხულს, 11 აპრილს. ჩემო
ერთადერთო სიხარულო,
გილოცავ დაბადების დღეს,
დაესწარი მრავალს, შენი ქმარ-
შვილით. იყავი ბედნიერი,
დაესწარი მრავალ გაზაფხულს
და დაბადების დღეს.

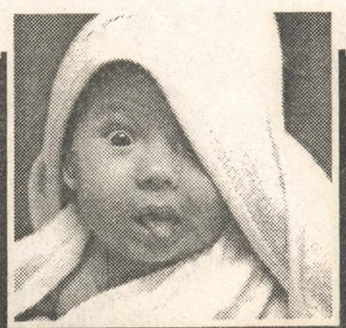
• 8 აპრილს დაბადების
დღეს ვულოცავ ჩემს
მონატრებულ შვილს, მაკუნას.
ვუსურვებ ჯანმრთელობას,
სიხარულს, უღევ სიყვარულს.
მრავალი ბედნიერი დღე
გაგიტენოს ღმერთმა ძვირფას
მეუღლესთან და ხალხთან
ერთად. გაგეხარებინოს
მონატრებული დედის გული.
მიყვარხარ და უზომოდ მენა-
ტრები. გფარავდეს უფალი.
დალი ათენი.

• თბილისში, მაკა
სიხარულიძეს ვულოცავ,
დაბადების დღეს და
გაბედნიერებას. მაკუნა,
გისურვებ უღევ სიყვარულს,
ბედნიერებას შენს ზურასთან
ერთად. გფარავდეთ უფალი.
მარინა დეიდა.

• მანანა ფარჯანაძეს
ვულოცავ დაბადების დღეს.
ვუსურვებ ბედნიერებას,
წინსვლას და უამრავ
სიხარულს. გკოცნი უამრავს,
დარეჯანი.

• 5 აპრილს დაბადების
დღეს ვულოცავ ჩემს საყვარელ
ნათლიას, მანანა ფარჯანაძეს.
უფლის წყალობა არ მოაკლდეს

სიყვარულსა და სიყვარულსა
გაიმსჯელებს ზომიერებაზე.
დაახლოებს და მხეცორობს მოყვარულს.

თქვენს ტკბილ ოჯახს. ლიკა მამრიკიშვილი.

• ჩემს ძვირფას მეუღლეს 13 აპრილს დაბადების დღეს ვულოცავ. ბედნიერება და სიხარული არ მოგკლებოდეს შენს უსაყვარლეს შვილებთან და საყვარელ ბასტიასთან ერთად. უფალს ვთხოვ, მალე თქვენ გვერდით ვყოფილიყავი და თქვენი გაბრწყინებული თვალებისთვის მაყურებინა. დარეჯანი.

• ჩემს ძვირფას მეზობლებს — ინეზა ლალიაშვილსა და ნატო თორაძეს, გილოცავთ დაბადების დღეს. გისურვებთ ჯანმრთელობას და უღევ სიხარულს. დიდი სიყვარულით, ზაირა.

• ჩემს მეგობარს, ინეზა იაშვილს ვულოცავ დაბადების დღეს. ვუსურვებ უფლის წყალობას და ყოველივე კარგს. ნანა.

• 4 აპრილს დაბადების დღეს ვულოცავ ნათლულს, თეონა ლომთაძეს. ვუსურვებ ბედნიერებას და უღევ სიყვარულს. ლანა და დარეჯან დეიდა.

• ჩემს უსაყვარელ შვილს, ჩემს სიხარულს და თვალისჩინს, ეროსის ვულოცავ დაბადების დღეს. გამეზარდე სასახელო ვაჟკაცი და უფალი გფარავდეს მუდამ. მენატრებით ძალიან. გკოცნით ბევრს. ზოია.

• ჩემს საყვარელ ქმარ-შვილს, ზაზა და თამარ ჩიტოშვილებს ვულოცავ დაბადების დღეს. გისურვებთ სიხარულს, სიყვარული და ღმერთის მფარველობა არ მოგაკლოთ უფალმა. თქვენი ლამაზი ჩანაფიქრები აგსრულებოდეთ და გაგებარებინოთ დედის გული. გკოცნით და გეფერებით შორიდან. მალე დადგება ის დღეც, როცა ყველა ერთად ვიქნებით და გავუხალისებთ ერთმანეთს ცხოვრებას. ზოია

ჩოხელი.

• ზამერა დეიდა ცისარტყელა აკისკისდა, მიეზღინა კლდეს, თოლიები ზღვის ნაპირზე ჩუმად კრავენ წრეს. გეფერები და გილოცავ, დაბადების დღეს და გისურვებ უამრავ ლამაზ, ჯანმრთელ წლებს. ათენიდან, ნესტანი.

• ჩემს საყვარელ და მონატრებულ შვილს, ბაქარ მახარაძეს 1-ელ აპრილს ვულოცავ დაბადების დღეს. ღმერთი იყოს შენი მფარველი, ჩემო მონატრებულო ანგელოზო. შენზე მზრუნველი დედა, ციციწო მახარაძე.

• 13 აპრილს ვულოცავთ ჩვენს უსაყვარლეს მეგობარს, ინგა ჯანიას. ვუსურვებთ უღევ სიხარულს და წინსვლას ცხოვრებაში, თავის პატარა თამუნასთან ერთად. ინგა, გვახსოვხარ.

• ქუთაისში ჩემს გიჟუნია ინგას ვულოცავ სიყვარულის დღეს. თამოსთან და ჩემთან ერთად მრავალს დაესწარი. მიყვარხარ უზომოდ, ტკივილამდე. ჩემთვის ყველაფერი ხარ. გკოცნი, მეუღლე.

• 14 აპრილს დაბადების დღეს ვულოცავ ჩემს უსაყვარლეს შვილს, ქეთი ჩოხელს. ვუსურვებ ჯანმრთელობას, ყოველივე კარგს და ბედნიერ მომავალს. ღმერთი გფარავდეს. დედუცი.

• ჩემს უსაყვარლეს ადამიანს, ზურა ბუსურაშვილის ვულოცავ დაბადების დღეს, 12 აპრილს. ბედნიერებას გისურვებ, ჩემო ლამაზო ბიჭო. იქნებ გამომეხმარო. გკოცნი, მაიკო.

• ვნებიან და სიმბათიურ მამაკაცს, საბურთალოს სიამაყეს, პაატა ელბაქიძეს ვულოცავთ გაბედნიერებას, ვუსურვებთ სიყვარულით ტკბობას და ლამაზ, ვნებიან ღამეს. მეგობრები.

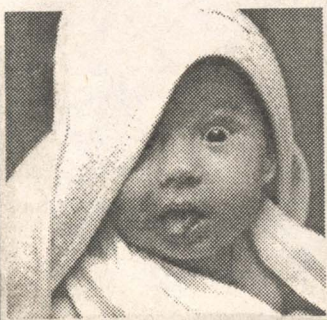
ყურადღება!

„მობილიზა-ციაში“ ნომრის გაგების შესაძლებლობა დღისა და ღამის ნებისმიერ დროს გაქვთ. საამისოდ, მობილური

ტელეფონის sms-ფუნქციაში უნდა აკრიბოთ სიტყვა guli გამოტოვოთ ერთი სიმბოლოს ადგილი, შემდეგ აკრიბოთ „გზის“ ნომერი, ტირფ, მესიჯის ნომერი და გაგზავნოთ ნომერზე 8884.

თქვენს ტელეფონზე ავტომატურად მიიღებთ სასურველ ტელეფონის ნომერს. მაგალითად, თუ გსურთ, „გზა“ №18-დან გაიგოთ მე-10 მესიჯის ავტორის ნომერი, მობილური

ტელეფონის sms-ფუნქციაში აკრიბეთ: guli 18-10 და გაგზავნეთ 8884-ზე. 1 მესიჯით შეგიძლიათ მხოლოდ 1 ნომრის გაგება. ჟურნალში არც ერთი ტელეფონის ნომერი აღარ გამოქვეყნდება. 1 მესიჯის ფასია: 50 თეთრი.

ხშირად სიყვარული გონებას
აწიძებს მას, ღისაც ის აქვს
და აძლევს მას, ღისაც ამ აქვს.

სიგარეტის უსახსრებ

დედამიწაზე ყოველდღიურად, ყველაზე მეტი რაოდენობით სიგარეტი იყიდება. სიგარეტის მსხვილი მწარმოებლების წლიური მოგება, საშუალოდ, 400 მილიარდ დოლარს აღწევს, რის გამოც ამ ინდუსტრიას ერთ-ერთ ყველაზე შემოსავლიანად მიიჩნევენ.

მსოფლიოს ყველაზე ცნობილი ბრენდის სიგარეტებში ნიკოტინის შემცველობა თანდათან იმატებს, მიუხედავად იმისა, რომ „მსუბუქი“ და „ნატურალური“ სიგარეტები ბლომად გამოდის. ჰარვარდის უნივერსიტეტის მეცნიერების მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით, 1997-დან 2005 წლამდე გამოშვებულ „ქემელის“ მარკის სიგარეტში ნიკოტინის შემცველობა 11%-ით გაიზარდა. არ არსებობს იმის საფუძველი, რომ ვიფიქროთ, თითქოს სხვა მარკის სიგარეტებში ეს ტენდენცია არ შეინიშნება. კაცობრიობა ნიკოტინს „ეჩვევა“ და მისი ნარკოტიკული მოქმედების ეფექტისთვის ნიკოტინის შემცველობის გაზრდა აუცილებელია.

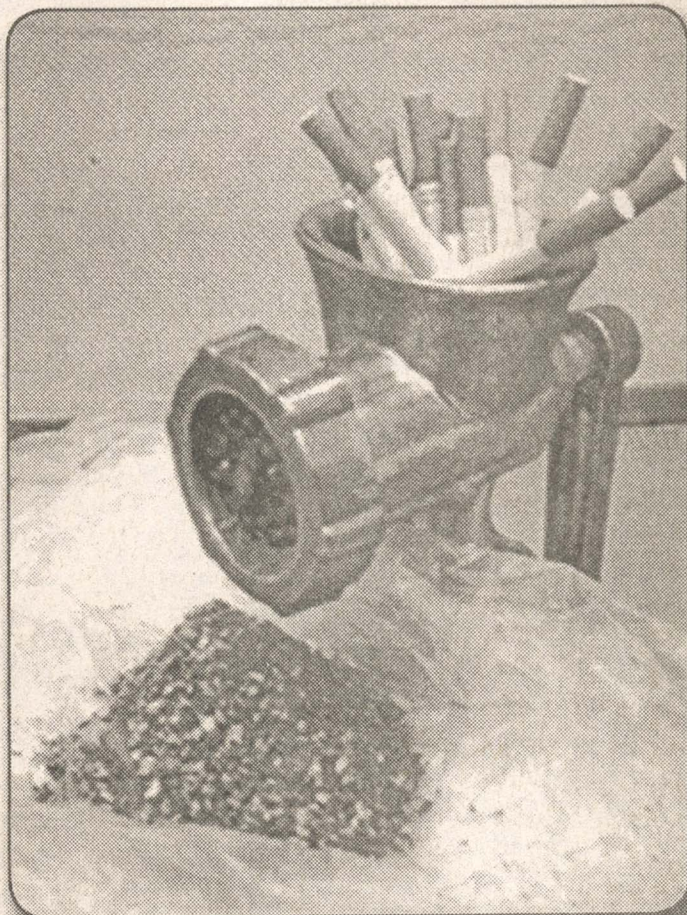
1970 წელს პრეზიდენტმა ნიქსონმა ხელი მოაწერა კანონს, რომლის თანახმადაც სიგარეტის რეკლამირება ტელევიზიებში აკრძალა, ხოლო მწარმოებელი ვალდებული გახდა, კოლოფზე მოწვევის მავნებლობის შესახებ გაფრთხილება განეთავსებინა. სიგარეტის ბოლო სარეკლამო რგოლი 1970 წლის 31 დეკემბრის ღამეს, ახალი წლის დადგომამდე რამდენიმე წამით ადრე გაუშვეს. ამით ტელევიზიებს საშუალება მისცეს, რეკლამიდან ფულის კიდევ ერთი, მოზრდილი ლუკმა მიეღოთ.

ამერიკული თამბაქოს კორპორაციები გაცილებით მეტ მოგებას იღებენ პროდუქციის სხვა ქვეყანაში გაყიდვით, ვიდრე შიდა ბაზარზე ვაჭრობით.

ამერიკული ბრენდები, Marlboro, Kool, Camel და Kent მსოფლიო ბაზრის 70%-ს შეადგენს. სიგარეტისა და მისი წვის შედეგად გამოყოფილი პროდუქტის შემადგენლობაში დარიშხანი, ფორმალდეჰიდი, თუთია, სინილინის მჟავა, აზოტის ოქსიდი, ამიაკი და კიდევ მრავალი მომწამლავი ნივთიერება შედის.

გასული საუკუნის 50-იან წლებში „კენტის“ მარკის სიგარეტის ფილტრში აზბესტის განსაკუთრებული სახეობა შედიოდა, რომელიც ფილტვებისთვის საკმაოდ მავნებელი გახლდათ.

„საცობურფილტრიანი“ სიგარეტი 1892 წელს, უნგრელმა გამომგონებელმა, ბორის აივაზმა გამოიგონა, რომელმაც გოფრირებული ქაღალდით ფილტრის დამზადების ტექნოლოგია შეიმუშავა. იმის შემდეგ ბევრი მწარმოებელი ირწმუნება, რომ სიგარეტის ფილტრის წარმოებაში ახალ ტექნოლოგიასა და მასალას იყენებს, მაგრამ რეალურად მათი უმეტესობა უნგრულ გამოგონებას იყენებს.

უმეტეს ქვეყნებში სიგარეტის გაყიდვა 16-18 წლის ახალგაზრდებზე აკრძალულია. იაპონიაში ეს შეზღუდვა 20 წლის ახალგაზრდებზეც ვრცელდება.

ამ კანონის დამრღვევი ისჯება, მაგრამ სიგარეტის მოწვევა ნებისმიერ ასაკშია შესაძლებელი. მწველი კანონით არ ისჯება. ეს მთლიანად მოზარდის გარემოცვით კონტროლდება და რეგულირდება.

მსოფლიოში სულ უფრო პოპულარული ხდება ე.წ. SMOKING BANS, რაც საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში სიგარეტის მოწვევის აკრძალვას ნიშნავს.

მეცნიერებმა გამოთვალეს, რომ მწველი ადამიანი საშუალოდ 14 წლით ნაკლებს ცოცხლობს. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მწველები ახალგაზრდა ასაკში კვდებიან. ბევრი საკმაოდ ღრმა მოხუცებულობამდეც აღწევს...

ნიკოტინი თავის ტვინს პირველი ნაფასიდან 10 წუთის შემდეგ აღწევს და მთელ სხეულს მოივლის. შაქრის სხვადასხვა შენაერთი 1 ლერის 20%-ს შეადგენს, რის შესახებაც ბევრმა დიაბეტით დაავადებულმა იცის. შაქრის წვის შედეგად გამოყოფილი ნივთიერებების ზემოქმედება ორგანიზმზე გამოკვლეული არ გახლავთ.

„მსუბუქი“ სიგარეტი თამბაქოს ნახშირორჟანგით გაჟღენთვით მიიღება. ამასთან, თამბაქოს „აქაფება“ ხდება. შემდეგ ამ მასით ავსებენ ღერებს. გამოდის, რომ მსუბუქ სიგარეტში ნაკლები თამბაქოა, მაგრამ განსხვავება არც ისე მნიშვნელოვანია. თანაც, არ არის გამოკვლეული, მავნებელია თუ არა ორგანიზმისთვის ეს „ქაფი“.

აღსანიშნავია, რომ „მსუბუქი“ და მენტოლიანი სიგარეტი გაცილებით სწრაფად იწვევს შერყევას.

მოგზაურობა ომგამოვლილ ზონაში

წერილი მესამე

„ყველაზე მწარე – უძლურების განცდა იყო“...

ტყვიანიდან კარაღით მივმგზავრებით. გზის პირას მდგარი სახლების დიდი ნაწილი გადამწვარი. სოფელი ყვითელი ღობეებით იწყება. ხელისუფლებამ რატომღაც, ასე ისურვა: კარაღით ყვითლად შეღება, ტყვიანი — ვარდისფრად. ცხადია, სოფლის იერზე ზრუნვის ეს გამოხატულება ომამდელ პერიოდზე მოდის. სოფლის შუაგულში მდგარი, დამწვარი, ოთხსართულიანი სახლის ფასადიც შეღებეს...

კორპუსთან მდგომი ქალები უკმაყოფილებას ვერ ფარავენ, მაგრამ მთხოვენ, მათი სურათები არ გამოვაქვეყნო. ჩემთვის გაუგებარია — ომგამოვლილ ადამიანებს სიმართლის თქმის მაინც რატომ ეშინიათ?...

კარაღით ეს ერთი ოთხსართულიანი კორპუსია, უბრალოდ, „ბინა ნომერი 5“ დაარქვეს

დასაწყისი იხ. „გზა“ №13-14

ლელა ჭანჭიჭაძე

ბარინა:

— ადრე ეს ქუჩა სტალინის სახელს ატარებდა. მერე სახელები გაუქმდა და რადგან კარაღით ეს ერთი ოთხსართულიანი კორპუსია, უბრალოდ, „ბინა ნომერი 5“ დაარქვეს. ეს ის კორპუსია, სადაც 5 სამხედრო ცხოვრობს. „ბინა“ სწორედ მათ გამო გადაწვეს. საბედნიეროდ, ყველანი ცოცხლები დაგვიბრუნდნენ.

ბარი:

— ლამით, რომ დაწვები, მხოლოდ იმაზე ვფიქრობ, რატომ მოხდა ეს ყვე-

ლაფერი?! რა საჭირო იყო, რომ აქაურებს ბალებში თავგებოდა გვეძრომილა და ცარიელი ბალები გვეჭამა?! მიცვალებულები სარდაფებში გვყავდა გადაშლილი და საკუთარ სოფელში ქურდებით ვიმალებოდით. რა შედეგი მოიტანა დაღვრილმა სისხლმა? ტერიტორიები დაეკარგეთ და სიკვდილს თვალებში ჩახედეთ! მაგრამ ყველაზე მწარე — უძლურების განცდა იყო, ის, რომ ვერაფრით ვენიშალმდეგებოდით... სანამ ცოცხალი ვარ, სულ მემასსოვრება, როგორ დამარხეს ჩვენი თანასოფელი ვაჟაკი ეზოში. მეზობლებს მისვლისა და სამძიმრის თქმისაც კი გვეშინოდა. სოფელი მაინც არ მივატოვეთ. თითქმის ყველა ოჯახში იყო დარჩენილი თითო-ორი ადამიანი... მადლობის ნიშნად, იცით, რა მივიღეთ? დახმარების ფუჭი იმედი...

ნანა:

— ორი კვირის სამყოფი შეშა მოიტანეს. გაზის მილებიც დაზიანებული იყო და აღგვიდგინეს. ტანსაცმე-

ლი და საჭმელი დაგვირიგეს. შეგვაბონეს — სოციალურად დაუცველები ხომ არ ვიყავით. მე არც ნაკვეთი მაქვს, არც მანქანა და არანაირი შემოსავლის წყარო არ გამაჩნია. მაინც 15000 ქულით შემეფასეს. იმ ოჯახებს ეს მარებიან, რომლებმაც 46000 ქულაზე მეტი მიიღეს. შემოდით ჩემს სახლში, ყველაფერი დამეტვრა და დამიზინა. ორ ოთახში ვცხოვრობ, რა გასაკვირია, რომ კედლებზე შპალერი მქონდეს გაკრული?! სოციალურმა აგენტმა მითხრა: რომ დაგესხაროთ, ტელევიზორიც კი არ უნდა გქონდესო. არც მქონდა, მაგრამ პიანინოს გამო სოციალურად დაუცველად არ მიმიჩნიეს. ეს პიანინო კი 1986 წელს დედაჩემმა უყიდა ჩემს შვილს. მას შემდეგ ოჯახს ფასიანი აღარაფერი შეგვიძენია...

ჩვენს ყურადღებას იქვე მდგარი საბარგო მანქანა იქცევს. სოფელში დახმარება რიგდება. აქაურებმა არ იციან, თუ კონკრეტულად რომელი ორგანიზაცია ეწევა ქველმოქმედებას. არც ანტერესებთ, რადგან მათ პრეტენზიები მხოლოდ ხელისუფლებასთან აქვთ.

ნანა:

— არ დაწყოთ ომი, თუ ბრძოლის თავი არ ჰქონდათ. ვცხოვრობდით ჩვენი ხეილისა და ბალების იმედზე. ახლო-

ყველაზე მწარე — უძლურების განცდა იყო, ის, რომ ვერაფრით ვენიშნადმდეგებოდით...

მახლო მიწები სულ ჩვენი ოფლით არის დანაშული. ახლა ოფლს ცრემლიც დაემატა. უძვირფასესი ნარგავები გაგვინადგურდა. შემოსავლის გარეშე დავრჩით. სხვისი ხელის შემყურეები რატომ გავხდით?! მე ჩემი სახლ-კარი არ მიმიტოვებია. სად უნდა წავსულიყავი? ისე ვცხოვრობდით, ჩიტის რძეც არ მოგვკლებია. ხალხი მეორად ავეჯს ყიდულობს, ჩვენ კი „რენესანსი“ და „ლუდოვიკო“ პირველ სართულზე გვედგა. ასეთი ცხოვრება დამეტოვებინა და სადღაც სკოლაში მერხებზე მეხოხილა?! ერთ ღამეს ოსები შემოვიდნენ. ენაჩავარდნილები დადიოდნენ სახლში და ოთახებს ათვალიერებდნენ, ალბათ ასეთი ქონება ნანახი არც ჰქონდათ. მე და ჩემი ქმარი „კრიშაში“ ვიყავით შეყუჟულები. იქ იმითმ ავძვერით, რომ თუ სახლს დანავადნენ, ჩვენც შიგ ჩავმწვარიყავით (საუბრისას ცისფერი ფუთაც გახსნა, რომელიც თან, სხვენზე ჰქონდა ატანილი, შიგ რამდენიმე მაისური, პირსახოცი,

მეთქვა — დავდგებოდი და თავს მოვჭრიდი ჩვენს ქვეყანას?! იმას ვეტყოდი, რომ სულზე ერთ ჭიქა ზეთს გვაძლევდნენ და ეს დახმარებაც უკვე ორი თვეა, არ მიგვიღია-მეთქი?! გული იცით, რაზე მწყდებოდა?.. სოფელში ქართული ჟურნალები ხშირად მოაქვთ, ამ ჟურნალებში ყველაფერზე წერენ, ხალხის გაჭირვების გარდა... აგვისტოს შემდეგ, სოფელში რამე დაგხვდათ შეცვლილი?.. სახლები ისევ გადამწვარია და იქიდან ჯერ ნაგავიც არ გაუტანიათ.

ნაზი:

— ჩვენ მიწის მუშები ვართ და აქაურობა ძალიან გვეძვირფასება. ვინმეს შეიძლება გავცინოს, მაგრამ

ნაირა გოგიაშვილი:

— ჩემი რძალი და შეილიშვილები სოფლიდან გაიხიზნნენ. მე მარტო დავრჩი. წარმოიდგინეთ, ისეთ შოკში ვიყავი ჩავარდნილი, რომ ჭამა არც კი მახსენდებოდა, შიმშილის გრძნობა დავკარგე. სოფელი ახალგაზრდებისგან თანდათან დაიცალა. ჩემს სამეზობლოში არავინ დარჩა. ინათებდა თუ არა, ბალისკენ გავრბოდი. იქ დაღამებამდე ვიმალებოდი. ღამით კი ისევ სახლში ვბრუნდებოდი. სწორედ ამ დროს შემოვიდნენ ჩემს სახლში ოსები. მკითხეს, რითი იკვებებით? — ყველით-მეთქი, — ვუპასუხე. საჭმელი სხვა არაფერი მქონდა. მაშინვე ძროხა გამოიყვანეს სადგომიდან და ავტომატი მიუშვირეს. ისე შემეშინდა, ვეღარ გავიხსენე რუსულად, „არ ესროლოთ“, როგორ უნდა მეთქვა. მუხლებზე დავყარდი, ყელი გამოვუწიე და ბავშვივით შევეხვენი: არ მოკლათ-მეთქი.

გურამ ზაზულაშვილი:

— სოფელში დარჩენილებს ძალიან გვიჭირდა. ფქვილი ყველას გამოეღია. მარაგი მხოლოდ მე მქონდა. ორი კაცი ვახერხებდით პურის გამოცხოვას — მე და საშა ხელაია. პურს ხან თონეში ვაკრავდით, ხან — ღუმელში. ასე გაგვექონდა თავი. სახლები ყოველდღე იძარცვებოდა. რუსის ჯარი რომ ჩადგა, სოფელი შედარებით დაწყნარდა. ზარალის მეტი რა ვნახეთ, მაგრამ კაცი არ მოსულა და არ უკითხავს, რაიმით ხომ ვერ დაგეხმარებით?! ჩემი სახლიდან ყველაფერი წაიღეს, ტრაქტორიც გაიყვანეს. ამის სანაცვლოდ, 2 კვირის სამყოფი შემა მივიღე...

დიტო სპედილიძე:

— კარალეთიდან ფეხით წამოვედი მე და ერთი მეზობლის კაცი. სოფელ გარეჯვრამდე ვიარეთ. უეცრად დავინახეთ, რომ „ვილისით“ ოსები მოდიოდნენ. შეშინებულები გამოვიქცით. ისინი მანქანით იყვნენ, სად გავუქცევოდით?! იქვე კარი დავინახე და შიგ შევვარდი. სარდაფი ყოფილა. ისეთი დაბალი იყო,

გუშინ ინგლისელ ჟურნალისტს მივეცი ინტერვიუ. მისთვის რა უნდა მეთქვა — დავდგებოდი და თავს მოვჭრიდი ჩვენს ქვეყანას?!

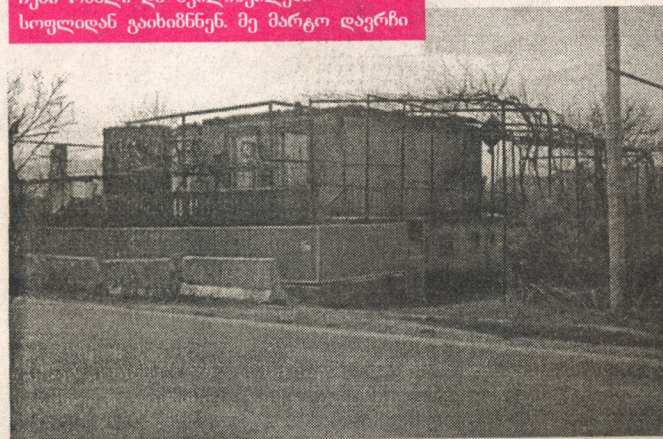
ორი შარვალი და სამი წყვილი წინდა იდო. — ავტ.)

სოფელში ფეხით დავდივართ. ყველა შემხვედრი გვაჩერებს, რადგან გაიგეს, რომ ქართველი ჟურნალისტები ჩამოვიდნენ, ცდილობენ, ეს შანსი არ დაკარგონ. უცხოელი ჟურნალისტები სოფელს ხშირად სტუმრობენ, ქართველები კი რატომღაც, იშვიათად.

ნელი:

— გუშინ ინგლისელ ჟურნალისტს მივეცი ინტერვიუ. მისთვის რა უნდა

ჩემი რძალი და შეილიშვილები სოფლიდან გაიხიზნნენ. მე მარტო დავრჩი

რომ ვერც კი გავიმართე. შიგ უკუნეთი სიბნელე იდგა. შემომყვა ოსის კაცი და ავტომატის ჯვრით სულ დაცხრილა იქაურობა. არ ვიცი, როგორ გადავრჩი, ლანალუნის ხმამ ყურთასმენა წაიღო. ღვინო თუ კომპოტი სულ ტანზე მესხმებოდა. კარგა ხანს ხმას ვერ ვიღებდი და ვერც ვინძრეოდი. შემდეგ, მოხუცი ქალის ხმა მომესმა: შვილო, ვაი, შენს დედას, სადა ხარ? ცოცხალი ხარო?! გამოვეპასუხე. იმ ქალმა ამომიყვანა და დამშალა. ჩემი მეზობელი დაიჭირეს. დაანვინეს და ზედ ავტომატი დაადეს. ჰკითხეს: რა გვარი ხარ? ვის ვკლავთ, ხომ უნდა ვიცოდეთო!.. — ბიბილაშვილიო, — უპასუხა. წინათ ბიბილურები იყვნენ, მერე გადაიკეთეს გვარი. ალბათ, ამან უშველა — არ დახვრიტეს.

წინამძღვარი — მამა ღვთისო. ის ომის დროს ყოველდღე თავისი მანქანით სოფელში პურს ეზიდებოდა. საოცარი გამძლეობისა და სიმტკიცის მაგალითს უჩვენებდა ადამიანებს. აგვისტოს ომს მისი ძმის სიცოცხლეც ემსხვერპლა — ის გორის დაბომბვის დროს დაიღუპა.

მამი, მედავითნე:

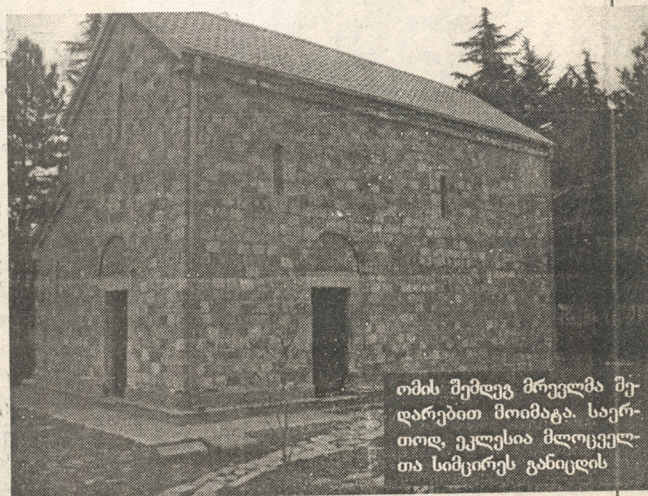
— ხედავთ, როგორი სიმშვიდეა?! დილის ხუთის ნახევარზე ისმის ხოლმე თვითმფრინავის ხმა. ვიცით, რომ ეს ჩვე-

ნი თვითმფრინავია, მაგრამ წუხელ ვერტმფრენის ხმაც გაისმა. აივანზე გამოვედი და სოფელს გადავხედე, უმეტესობას ამ ხმის გამო, გაღვიძებოდა. ხალხი საცვლების ამარა ეზოებში იდგა და ცას მისჩერებოდა. ხომ წარმოგიდგენიათ, როგორ სტრესში ვართ?!

— **როგორი იყო ეკლესიის როლი აგვისტოს შიმშილდეშ?**

— ომსა და ქარცეცხლში ეკლესია არ მიგვიტოვებია. მხოლოდ 12-ში დავეკეტეთ, როცა ინტენსიური დაბომბვა იყო. წირვა-ლოცვაც არ შეწყვეტილა. პირველი დაბომბვა რომ დაიწყო, ხალხი ეკლესიას მოაწვდა... ომის შემდეგ მრევლმა შედარებით მოიმატა. საერთოდ, ეკლესია მლოცველთა სიმცირეს განიცდის. ისევე, როგორც შიდა ქართლის სხვა სოფლები, აქაც სექტანტები არიან მომძლავრე-

ბულები. სოფელში ძალიან ბევრი ადამიანი ისეთი, ვინც სარწმუნოება უარყო. იქნებ, ხალხს არც გაემტყუნება: კომუნისტებმა ხომ ყველაფერი გააკეთეს რწმენის ამოსაძირკვად. ბავშვობიდან მახსოვს, რომ ამ ეკლესიის შენობაში კომუნისტების დროს ხორბალი ეყარა. კედლებზე ფრესკები იყო გამოსახული... რესტავრაცია რომ დაიწყეს, ძველი ფრესკების აღდგენა უნდოდათ, მაგრამ ისე დაზიანდა, რომ მათი კვალიც ვეღარ აღმოაჩინეს... ომმა ხალხი ძალიან შეცვალა. ახლა სოფელში ვერავინ გაიხსენებს შემთხვევას, როცა ადამიანი უზიარებლად გარდაიცვალა...

ომის შემდეგ მრევლმა შედარებით მოიმატა. საერთოდ, ეკლესია მლოცველთა სიმცირეს განიცდის

ძნელია, ამ ადამიანების გასაჭირის ამბავი უემოციოდ მოისმინო

ხალხი ძალიან გაღიზიანებულია. ჩვენთან გასაუბრებას ყველა თანხმდება. ყველა დახმარებასა და შევლას ითხოვს, მაგრამ სოფელი მაინც ჩვეულ რიტმს უბრუნდება. გლეხები ბაღებში ისევ დადიან. საგაზაფხულო ხენათესვა უხალისოდ, მაგრამ მაინც დაიწყო. სკოლაში სწავლაც განახლდა.

ზოგაბ ზაფხულაშვილი:

— ბაღების უმეტესობა გაფუჭდა, ნარგავები მიწასთან გასწორდა, ხეები შუაზე გაიხლიჩა. ზოგ ბაღში ტანკები იდგა, ზოგან კი ბომბები ჩამოცვივდა. სოფელი რომ მოიაროთ, ვაშლს ვერ ნახავთ. ახლა საგაზაფხულო სამუშაოები დაიწყო, მაგრამ არ ვიცით, რა იქნება — დაგვაცდიან მოსავლის აღებას?..

ძნელია, ამ ადამიანების გასაჭირის ამბავი უემოციოდ მოისმინო. გულ-დამძიმებულები ეკლესიაში შევდივართ. საოცარი სიმშვიდეა. ეკლესიის

— **აქაურები ხელისუფლებას ემდურებიან. წუთუ დახმარებას არ იღებ?**

— ვისაც სახლები დაენვა, მატერიალურად მხოლოდ იმით დაეხმარნენ. ჩემი სახლი არ დანგრეულა, მაგრამ დაიზარა. ახლა ეს ბზარები ქარისა და წვიმის დროს უფრო ფართოვდება. ცხადია, არც დახმარებაა საკმარისი. ფქვილი სამჯერ დარიგდა, სულზე 9 კილოგრამი მოგვცეს. ხუთ-სულთან იოჯახი ვართ და 45 კგ ფქვილი შეგვცვდა. 3 შეფუთვა („პაჩკა“) მაკარონიც დაარიგეს. ბრინჯი იმდენი იყო, რომ ახლაც გვაქვს. მაგრამ 9 თვის განმავლობაში სამჯერ დარიგებული დახმარება სოფელს რას უშველის?! ხალხიც შიმშილობს და პირუტყვიც. უკიდურესი გაჭირვებაა. თივა ბაღში დამრჩა, არც ამიღია. მეშინია — ჩემს ბაღში, ისევე, როგორც უმეტესობის ბაღებში, გამწვანებულები არ ყოფილან. ბაღებში როგორ უნდა შევიდეთ სამუშაოდ?!

ბაღების უმეტესობა გაფუჭდა, ნარგავები მიწასთან გასწორდა, ხეები შუაზე გაიხლიჩა

დასასრული მეტეგ ნომერში

დუმილის მეთქმეულება

დასაწყისი
იხ. „გზა“ № 6 - 14

ანა ჯორჯიძე

ნაწარმოებზე თქვენი შთაბეჭდილება
შეგიძლიათ გაგიზიაროთ ელფოსტით

gza.fantazia@gmail.com

იატაკზე დამაგრებული სანთლის გარდა, პირველი, რაც შევამჩნიე, ხის „ნარი“ იყო, რომელზეც ვილაცას საძილე ტომარა გაეშალა. იქვე, ახლოს, ამოტრიალებული ხის ყუთი იდგა, მუშამბაგადაფარებული, ზედ კი — ნიკელის პატარა ჩაიდანი, თეთრი ფინჯანი და ემალის მინიატიურული ქვაბი. ოთახი შემოვიარე. შემოსასვლელის მოპირდაპირე მხარეს მეორე კარიც შევნიშნე, რომელიც დაკეტილი აღმოჩნდა. საკმაოდ დიდ ოთახს მხოლოდ ერთი სარკმელი ჰქონდა, სწორედ აქედან გამოსჭვიოდა სანთლის შუქი.

მივხვდი, რომ ცუდ დროს მოვედი, აქაურობის ბატონ-პატრონი სადღაც გასულიყო. მოულოდნელად კუთხეში მიგდებული ზურგჩანთა შევნიშნე. დავათვალიერე. შიგთურისტული კონსერვები, ხსნადი ყავის ნახევრად საცხე კოლოფი და შაქრის რამდენიმე პაკეტი იყო. ნაკრები ზედგამოჭრილი იყო ასკეტური ცხოვრებისთვის. „ნარზე“ ჩამოვჯექი და საძილე ტომარა ხელით მოვსინჯე. ცივი იყო. როგორც ჩანს, კარგა ხანია, აქ არავინ წოლილა.

სანთელს ხელი წამოვავლე და მტვრით დაფარული იატაკის დათვალიერებას შეუდექი... ჩემი ვარაუდი გამართლდა... სპორტული ფეხსაცმლის უკვე ნაცნობი ნაფხურების გარჩევა სულაც არ იყო ძნელი. ფეხის ზომა აშკარად მოზარდის უნდა

ყოფილიყო, ან ქალის. ანუ ეს ის ადამიანი იყო, ვინც ლუდის ბართან მითვალთვალვდა. ფაქტია, რომ ის ვილაც აქ ბინადრობს. სხვა ვინ უნდა იყოს, თუ არა მამუკა ნოზაძე? მაგრამ... ნუთუ ასეთი პატარა ზომის ფეხი აქვს? მერე რა, გასაკვირი არაფერია. კიდევ ერთხელ დავიარე ოთახი. ფინჯანს ჩაზეხედე, მასპინძელს ნალექიანი ყავა დაელია. უცებ თვალებს არ დაუფჯერე. იქვე, სკამზე, პატარა მრგვალი სარკე იდო, ისეთი, ქალები ჩანთით რომ ატარებენ. ოჰო! როგორც ჩანს, ნოზაძეს ქალებიც აკითხავენ საიმედო საშაღვეში. აი, კიდევ რაღაც... ეს სალაროს ჩეკია, რომელზეც გარკვევით მოჩანს წარწერა: შპს „მარგალიტი“. თითქმის უცხო ამაში არაფერი იყო, გარდა გამონერული თანხისა — რვა ათას სამასი ლარი... ნუთუ ეს ჩეკი მამუკას ეკუთვნის? რა იშოვა მასწავლებლობით იმდენი, რომ ასეთი ძვირად ღირებული ნივთის შეძენა შეძლო? საინტერესოა, რა შეიძინა ამ ფასად და საიდან აქვს ამდენი ფული?

ამ ყოფაში ვიყავი, მოულოდნელად მობილურმა რომ დარეკა. ლამის ადგილზე შევხტი. ეკრანს დახედე, სერგი იყო.

— გისმენ, უფროსო! — შევეცადე, ომანადა გამომსვლოდა.

— ერთი სიტყვით, — ჩემი კოლეგა ისე წვლავს ლაპარაკობდა, აშკარად რაღაცას ღეჭავდა, — რაც შეეხება ჯიპში აღმოჩენილ ორ დამწვარ გვამს, საქმე შემდეგში მდგომარეობს. გახსოვს, ამას წინათ რომ გიყვებოდი, ნოზაძე ბარში დაიჭირეს ნარკოტიკების გამსაღებლებთან ერთად. მეთქი? ესენი სწორედ ის ტიპები არიან. მათ და იმ შენს ნოზაძეს ჯიბეში აღმოაჩნდათ კუსტარულად დამზადებული ამპულა-

ბი, რომელსაც „ნოვოკაინი“ ეწერა, მაგრამ არ იყო ნოვოკაინი. სითხის ლაბორატორიულად შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ ამპულაში ესხა ორგანული ნაერთი, რომელიც ნარკოტიკს შეიცავდა. მიუხედავად ამისა, ისინი მაინც გაათავისუფლეს. ნოზაძის დასაკავებლად სამხილი არ იყო, იმ ორმა კი, ჩემი აზრით, პოლიციის მოსყიდვა მოახერხა. თუმცა, ბოლომდე მაინც არ გაუმართლათ.

— ვინ დანვა ისინი, გაარკვიეს?

— ვერა, ვერ გაარკვიეს და ალბათ, ვერც გაარკვევენ. არანაირი კვალი. უნდა ვივარაუდოთ, რომ ნარკობაზარზე ადგილის დასამკვიდრებლად ორმა დაჯგუფებამ ერთმანეთს საქმე გაურჩია.

— ის მაინც თუ იცინა, რა უნდოდათ ახალუბანში?

— აი, ეს კი იმ შენს ნოზაძეს ჰქონდა. იპოვე, ბოლოს და ბოლოს?

— ჯერჯერობით მემალება, მაგრამ არ არის პრობლემა, თითქმის ხელში მყავს ჩაჭერილი. სერგი, კიდევ ერთი თხოვნა და მორჩა, აღარ შეგანუხებ.

მეგონა, ახლა გაბრაზდება და ერთს გემრიელად შემიკურთხებს-მეთქი, მაგრამ შევცდი. მობილურში მისი გულიანი სიცილი გაისმა.

— შენ გამაგოებ, როგორც ვხედავ, — გამხიარულდა სერგი, — კარგი, კარგი, მითხარი, რა გინდა.

სალაროს ჩეკი სანთლის შუქზე მოხერხებულად დაეჭირე და მაღაზიის მისამართი და სახელწოდება ვუკარნახე.

— გამირკვიე, რით ვაჭრობს ეს მაღაზია და ვინ შეიძინა ათი დღის წინ ძვირად ღირებული ნივთი. სამწუხაროდ, არ ვიცი, რა ნივთია, მაგრამ გამყიდველებს აუცილებლად დაამასსოვრდებოდათ ადამიანი, რომელმაც ამდენი ფული გადაიხადა. კლიენტის ზუსტი აღწერილობა მჭირდება. სულ ეგ არის.

სერგიმ ამჯერად მშვიდად მოისმინა ჩემი თხოვნა და დახმარებას შემიპირდა.

კიდევ ხუთი წელი დაეყავი ოთახში. მოცდას აზრი არ ჰქონდა. როგორც ჩანს, ნოზაძემ ადრევე შეამჩნია და საიმედოდ დაიმალა, ახლა კი ელოდება, როდის წავალ. დილამდე რომ ვიცადო, სულერთია, არ მოვა. ჯობს, ნიკას მივხედო. მან ბევრი რამ იცის. როცა ყველაფერს დაფაქვევინებ და იზოლატორში ჩავსვამ, ნოზაძე თავისი ფეხით გამოცხადდება, თანაც აღიარებითი ჩვენებით.

თათასთან დაბრუნება არც მიცდია. იქ ჯერ კიდევ დაბორილებდა თამაზის სული, რის გამოც თავს შებოჭილად ვგრძნობდი. მაცდურმა ქალბატონმა დაე, თავის მოსწავლეებს დაახატოს თავბრუ. მე მასთან არაფერი მესაქმება, ბოლოს და ბოლოს, საცოლე მელოდება თბილისში.

ლამის ორი საათი ხდებოდა, სკოლის შენობას რომ მივუახლოვდი. ერთი სული ჰქონდა, როდის შევიდოდი „ჩემს“ ოთახში და სკამლოგინზე მივდებოდი თავს, ძალიან მეძინებოდა. როცა კარს მივუახლოვდი და კლიტზე გასაღების მორგება ვცადე, არაფერი გამომივიდა. როგორც ჩანს, ვი-

ლაცას შიგნიდან ჩაეკეტა კარი. შენობას შემოვუარე, მაგრამ ერთი ფანჯარაც ვერ შევნიშნე, რომელშიც შუქი იქნებოდა ანთებული. საინტერესო ამბავია, პირდაპირ! ვილაცას შიგნიდან კარი ჩაუკეტავს და საშალუბას არ მამლეც, ამ დამპალ სოფელში ღამე ადამიანურად გაძნელო. გათორმოს მანქანაში მომიწევს დაძინება. არცთუ სასიამოვნო პერსპექტივაა...

უცებ ერთი ღია ფანჯარა შევნიშნე. ქვემოთ, კედელთან ვილაცას ხის ყუთი მიედგა, ალბათ იმისთვის, რომ მოხერხებულად გადაძვრალიყო საკლასო ოთახში. ბევრი არ მიფიქრია, ყუთზე შევდექი და რამდენიმე წუთის შემდეგ შენობაში ამოვყავი თავი.

გეზი პირდაპირ შემოსასვლელისკენ ავიღე, რომ გამეგო, ვის მოაფიქრდა „უწინაღობის“ გარეთ დატოვება. ჩემი ვარაუდი გამართლდა. გასაღები შიგნიდან იყო კლიტზე მორგებული. გაბრუნებულმა თავი გავაქნიე. გასაღები გამოვაძვრე, ჯიბეში ჩავიდე და იდუმალი სტუმრის მოსაძებნად გავმართე.

პირველ სართულზე არავინ აღმოჩნდა. ჩუმად ავუყვიე მეორე სართულის საფეხურებს. რამდენიმე საკლასო ოთახი გავიარე, არსაიდან ჩამიჩუმე არ ისმოდა. მოულოდნელად დერეფნის შუაგულში მკრთალი სინათლე შევნიშნე, რომელიც ოთახის კარი გამოღებული იყო. ფეხის წვერებზე მივუახლოვდი კარს, ქიმიის კაბინეტი აღმოჩნდა. ფანჯარაზე სქელი ფარდები ჩამოფარებულიანთ, გარედან ამიტომაც არ ჩანდა შუქი.

ერთხანს შევდექი, რომ მომიფიქრებინა, როგორ მოვეცულებოყავი, მაგრამ მალევე ჩავექნიე ხელი. რაზმ ვიძვრიო თავი იმაზე ფიქრით, ვინ დამხვდება შიგნით, როცა შეიძლება შევედრე და მკითხაობის გარეშე დავადგე თავზე იმ ვილაცას? შეღებულ კარში გვერდულად შევდი, რომ შეზებისას ჭრიალი არ დაეწყო. შესაქიმიკატების მძაფრი სუნი მეცა. მიმოვიხედე. კაბინეტში გრძელი მაგიდა იდგა, კედელზე მენდელევის ტაბულა იყო გავრული. მის გვერდით კიდევ ერთი კარი დავლანდე, როგორც დავასკვენი — ლაბორატორიის. ის იყო, ნაბიჯი უნდა გადამედგა, რომ მოულოდნელად იქიდან თეთრხალათიანი ადამიანის სილუეტი გამოჩნდა. თვალებს არ დავუჯერე! ნიკა შემრჩა ხელთ, გოგოლაძე! ჩემს დანახვზე ყმანვილს სახე შეეშალა, ფერი ეცვალა.

— ნიკას გაუმარჯოს! — მხიარულად დაუქცნიე ხელი ბიჭს.

შემინებულმა უკან დახევა დაიწყო და

ლაბორატორიაში სცადა მიმალვა. ვიცოდი, თუ ვერ დავიჭერდი, აუცილებლად გამეცქეოდა და უკან დავედევნე. მეორე ოთახში შესულმა რაღაც ყუთში დაიწყო ხელების ფათური. ამასობაში სწრაფად მივეჭერი და მხრებში ხელი ჩავავლე. ყმანვილი მოტრიალდა და რაღაც საგანი თვალეში დამიმიზნა. მოვასწარი და დავიხარე. კოლბიდან გადმოვღვრილი სითხის შხეფები კედელს შეესხა. სანამ წელში გავიმართებოდი, ნიკამ მოასწრო და მოხრილი ფეხი პირდაპირ ცხვირში ამოკრა. ვიგრძენი, როგორ წამსკდა ნესტოებიდან სისხლი. სხვა გზა არ დამრჩენოდა, სანამ იგი მეორედ დამარტყამდა, ცრუმოდრობა გავაკეთე და წარჩინებულ მოსწავლეს ჩემი ძლიერი მუშტი ყბაში ვუთავაზე. ბიჭი იატაკზე გაიშლარათა.

აქოშინებულმა ქერში ნავავლე ხელი, ლაბორატორიიდან ოთახში გამოვიყვანე და სკამზე დავსვი. მერე მაგიდაზე მდგარ წყლიან გრაფინს ხელი დავავლე და ცივი წყალი სახეზე შევისხი, რომ სისხლი მომეწმინდა.

— აბა, მომიყვიე ახლა, ვინ გასწავლა ასეთი ჩინებული ილეთი, ფიზკულტურის მასწავლებელმა? — მრისხანედ შევხედე.

ბიჭმა თავი დახარა და ხმა არ ამოუღია. ლაბორატორიიდან შიშინის ხმა გამოდიოდა. მძაფრმა სუნმა ცხვირი ამიწვა. კვლავ შიგნით შევბრუნდი და მიმოვიხედე. ანთებულ გაშქურაზე კოლბა იდგა, რომელშიც მუქი ფერის სითხე ესხა. ბუშტუკები მკვირცხლად დახტოდნენ სითხის ზედაპირზე. კოლბიდან გადმოსული ქაფი ცეცხლს ესხმებოდა, სწორედ ამიტომ ისმოდა შიშინის ხმა. გაშქურა გადავკეტე და ფანჯარას ვეცი, ჟალუზები გადავნიე, რომ ფანჯარა გამომეღო და ოთახში სუფთა ჰაერი შემომეშვა. უცებ ადგილზე გავშემდი. მაგიდაზე, სანმედიცინო ხელსაწყოებთან ერთად, რამდენიმე ამპულა შევნიშნე, რომელზეც გარკვევით იკითხებოდა წარწერა: „ნოვოკაინი“. ჩემი ყურადღება, პირე-

ელ რიგში, ამპულების უჩვეულო ფორმამ მიიქცია, უფრო მოკლე თავი ჰქონდა, ვიდრე ქარხნულად დამზადებულს. ერთი მათგანი ავიღე, იგი ჯერ კიდევ თბილი იყო.

— არ გეჩვენებოთ, რომ თქვენი საქციელი დასაშვებ ზღვარს სცილდება? — მომესმა მოულოდნელად ზურგს უკან.

მოვტრიალდი... კარის ზღურბლთან თათა ჭელიძე იდგა.

— გეთანხმები, ეს უკვე ყოველგვარ ზღვარს სცილდება, — დავეთანხმე მასწავლებელს, — მაპატიე, გოგოლაძე ლაბორატორიაში ცოტა ვინროდ იყო, ამიტომაც მისი კაბინეტში გაყვანა მომიხდა, — ირონიულად შევნიშნე.

— თქვენ ჩემი მოსწავლე სცემეთ, — ზიზლი ალებეჭდა ქალს სახეზე, — შემოიჭრით ჩემს ლაბორატორიაში... ახლა ავდგები და პოლიციას გამოვიძახებ!

თათა გატრიალდა და ოთახიდან ამაყი გამომეტყველებით გავიდა.

— ქალბატონო თათა, რა საჭიროა იქით გასვლა? ჩემს მობილურს გათხოვებთ და აქედან დარეკეთ! — ორპროვანდ ვთქვი, ჯიბიდან მობილური დავაძვრე და გავუნოდე.

„ქიმი“ შემობრუნდა და ცივი თვალებით შემომხედა. ძნელი დასაჯერებელი იყო, რომ ქალი, რომელიც ახლა ჩემ წინ იდგა, რამდენიმე საათის წინ ცხელ აბაზანაში ტანსაცმლიანად ცდილობდა ჩემს ჩათრევას და ვნებიანად მკოცნიდა ტუჩებში...

— ვფიქრობ, დიდი უსიამოვნებები გელით, — მშვიდად და თავდაჯერებულად წარმოთქვა ჭელიძემ, მერე მოახლოებულ გოგოლაძეს ნიკაძევე ამოსდო საჩვენებელი თითი, — ბავშვს ტუჩი აქვს გახეთქილი... — ნიშნის მოგებით თქვა, სკამზე ჩამოჯდა და ფეხი ფეხზე გადაიდო.

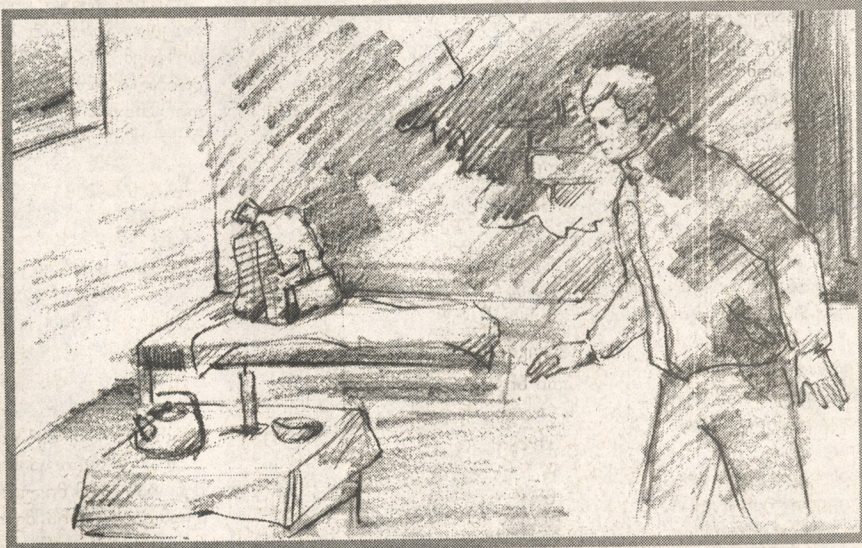
— აბა, — გამჭოლი მზერა მესროლა, — გისმენთ, ახსნა-განმარტებებს ველოდები!

— უმჯობესი იქნება, ჯერ თქვენმა მოსწავლემ გამარკვიოს, აქ რა ხდება და ჩემზე მერე ვილაპარაკოთ, — წარბები ავზიდე და ამპულა ორი თითით ჰაერში ავნიე, — ეს რა არის?

ნიკამ ერთი დაიქსუტუნა, მაგრამ არაფერი უთქვამს.

— მაშინ იქნებ თქვენ მითხრათ, ამპულაში რა ასხია? — ახლა მისკენ გავიხედე.

— დანმოდგენა არ მაქვს, — თათამ მსუბუქი მოძრაობით თავი უკან გადააქნია, — ერთი ეს მითხარით, რა უფლებით გვინცობთ დაკ-

ითხვას?

ამოვიხეწე. დრო დადგა, კარტები გაშეს-
სნა.

— იმ უფლებით, ქალბატონო თათა,
რომ მე კერძო დეტექტივი ვარ და ჩვენი
პოლიციის დაკვეთით, დავალების შესას-
რულებლად ვარ ჩამოსული.

— რას მელაპარაკებით! — თვალები
მოჭუტა ქალმა. — ცოტა ხნის წინ ვილა-
ცურნალისტობას იბრალედა, თუ არ ვცდ-
ები...

გოგოლაძეს გადახედე. ბიჭი ერთიანად
მოკუნთულიყო და ისე მიყურებდა, თითქოს
მის წინ ასაფეთქებლად გამზადებული ბომბი
დებოდა.

— მე გიმეორებთ შეკითხვას! — გა-
ოცვრი კბილებში.

ნიკამ ჯერ ამჟღავნა გახედა, მერე მას-
წავლელს მიაპყრო სანყალობელი მზერა,
თითქოს შველას მისგან ელოდა. თათამ
თბილად გაუღიმა მოსწავლეს.

— ნიკა... უთხარი ამ... კერძო დეტექ-
ტივს, რა არის ამჟღავნა მოთავსებული?
— „ქიმიამ“ რაც შეიძლება, ნაზად მიმა-
რთა გოგოლაძეს. — ნუ გეშინია, სიმარ-
თლე თქვი!

— ნოვოკაინი, — წარმოთქვა ნიკამ და
თვალები დააფხუშა.

— თქვენ როგორ ფიქრობთ? — თათას
გადახედე.

— ხომ გითხარით, წარმოდგენა არ მაქვს-
მეთქი, — დამბნეული ღიმილი მწეროდა
ჭელიძემ, — ამ ამჟღავნა პირველად ვხედავ.

— და არ იცით, რას აკეთებს თქვენი
საუკეთესო მოსწავლე ლამის ორ საათზე
ქიმიის ლაბორატორიაში?

— როგორ არა, რა თქმა უნდა, ვიცო!
თავად ვთხოვე, რაღაც ცდები ჩაეტარებინა
და შედეგები ჩაენერა. იცით, რა არის? მე
საკანდიდატო დისერტაციაზე ვმუშაობ და
ნიკა თავისი სურვილით მხმარება. პარალე-
ლურად, ცოდნასაც გაიღრმავებს. ასე არ
არის, ნიკა?

გოგოლაძემ თავი უხმოდ დაუქნია თავის
მფარველ ანგელოზს.

— თქვენი აზრით, ნორმალურია, როცა
მოსწავლე შუალაშით მუშაობს? — გამო-
ცდილად მიკაჩრდა „ქიმიას“.

— ვაღიარებ, რომ ნამდვილად არ არის
ნორმალური! — დამეთანხმა თათა. — მა-
გრამ რას ვიზამთ, დაუღალავე შრომის
გარეშე, თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, რომ
უშაღლეს სასწავლებელში მოხვედრა ძალიან
ძნელია.

— როგორც მიხვდით, ერთმანეთთან
გარიგება დადეთ — ის დისერტაციის წერა-
ში გეხმარებათ, თქვენ — კარგი ატესტა-
ტის გატანაში, არა?

— უხეზად რომ ვთქვათ, დაახლოებით
ასეა. მერე რა, ეს კრიმინალური დანა-
შაულია? — ნიშნის მოგებით ამოხედა
ჭელიძემ.

— ჩემი აზრით, კრიმინალი ამ ამჟღავ-
ნა და არა თქვენს გარიგებაში, — ვუპა-
სუხე, — ხშირ შემთხვევაში, სწორედ ასეთ
ამჟღავნებში აღმოუჩენიათ ნარკოტიკული
ნივთიერება.

— რა-ა? ნარკოტიკი? — ცუდი მსახ-

იობიგით ხელოვნურად ამოიოხრა თათამ,
— რა სისულელეა, სკოლის მოსწავლემ რა
იცის, რა არის ნარკოტიკი? ნიკა, შემოხედე!
ხომ არ ვცდები?

დირექტორის მოადგილე აშკარად დამ-
ცინოდა. ნიკამაც ჯიუტად გადააქნია თავი.

— ხედავთ? მას არ შეეძლო ამის გა-
კეთება. ის მხოლოდ ფორმულებით ხე-
ლმძღვანელობდა და ნარკოტიკის დამზა-
დებას ვერანაირად შეძლებდა.

— რა საშუალებებს და ფორმულებს
იყენებდა გოგოლაძე, ამას ექსპერტიზა
დაადგენს, გაბრძნობთ, — სარკასტულად
გავუღიმე ორივეს.

— ექსპერტიზა? რატომ უნდა ველო-
დოთ ექსპერტიზის პასუხს? — მხრები
აიჩნა მასწავლებელმა. — ახლაც შემოიღია
ყველა ის ორგანული ნივთიერება ჩამოგ-
ითვალოთ, რომელიც ჩვენს ლაბორატო-
რიაში მოგვეპოვება. ესენია: ეტონიტაზენი,
მეტადონი, დიფენილაცეტონი და მეთილ-
ფენტანილი. სულ ეს არის. ნიკას რამ-
დენიმე ექსპერიმენტი უნდა ჩაეტარებინა.
პირველ რიგში, დაეშაბდებინა დიფენილაც-
ეტონიტრილის კიდე — ამინომჟავის კონ-
ცენტრაციის კრისტალიზაციისთვის ლაქ-
ტოზის დოზა გაეზარდა. ამ და კიდე
რამდენიმე ოპერაციის მეშვეობით მას უნდა
მიეღო ორი პრეპარატი — მეტადონი და
ფენადოქსონი. კიდე გაქვთ შეკითხვები?

— სამწუხაროდ, თქვენი ქიმიური ტერ-
მინოლოგია ჩემთვის ჩინურია, რადგან ამ
საგნის არაფერი მესმის, — ვაღიარე, —
სამაგიეროდ, სისხლის სამართლის კოდე-
ქსი დაზემპირებული მაქვს. მაგალითად,
დარწმუნებული ვარ, რომ ჰალიან მოკლე
ხანში, თქვენი საუკეთესო მოსწავლე
ბრალდებულის სკამზე აღმოჩნდება,
როგორც მკვლელობის თანამონაწილე.

წინადადება დავამთავრე თუ არა, ნიკას
ღიმილი ტუჩებზე შეაშრა, შიშისგან თვლე-
ბი დაუმრგვალდა და დაფეთებული მო-
მასტერდა.

— რა თქვით? რომელი მკვლელობის
თანამონაწილე? — ამოიხრიალა ბიჭმა.

— ჩვეულებრივის! — ცივად მოუჭერი.
— გუშინწინ, ჩემი კოლეგა, რომელიც თქვენს
სოფელში იმყოფებოდა სპეცდავლებით,
უღელტეხილზე ავარიში მოყვა. ქალბატონო
თათა, ხომ გახსოვთ თამაზი? იცით, რა
დაადგინა ექსპერტიზამ? მისი მანქანის
ძრავაში რომელიღაც შხამქიმიკატი იყო
ჩასხმული, რომ ძრავა მწყობრიდან გამო-
სულიყო და ავარიული სიტუაცია გამოენთა.
ეს კარგად დაგეგმილი მკვლელობაა, ბიჭუ-
ნა, გასაგებია? შენ კი, მოგიწევს კანონის
წინაშე პასუხი აგო!

— კი, მაგრამ გოგოლაძე რა შუაშია?
— ტუჩები გაუთეთრდა „ქიმიას“.

— იმ შუაშია, რომ გოგოლაძემ სწორედ
ამ წუთში, ისეთი რეაქცია გამოიწვია თავისი
ექსპერიმენტით, როგორც ძრავაში
ჩასხმულმა ქიმიურმა ნივთიერებამ. ჩასვდით
საქმის არსს, ქალბატონო თათა?

— თქვენ ქიმიის არაფერი გაგეგებათ!
— იყვირა ჭელიძემ. — როგორ შეგიძლი-
ათ განსაზღვროთ, რა ექსპერიმენტი ჩაატ-
არა გოგოლაძემ?

— რა თქმა უნდა, მე მხოლოდ ვვარაუ-
დობ, მაგრამ საბოლოო პასუხს ისევ და
ისევ, ექსპერტიზა დაადგენს. შეამოწმებენ
ამ ამჟღავნა და ყველაფერს გაარკვევენ, ამის
გარანტიას გაძლევენ. ასე რომ, პოლიციის
მოსვლამდე ლაბორატორიაში ფეხს ვერ-
ავინ შემოადგამს!

ნიკა ცხცახმა აიტანა და გაფითრებული
ფეხზე წამოიჭრა.

— რატომ იტყუებით? მე არავინ მო-
მიკლავს, დედას გეფიცებით!

— ამას მე ნუ მეუბნები, ბიჭუნა, მოვა
გამომძიებელი და პასუხს მას გასცემ! —
ხმას ავუწიე და მეტი სიმკაცრისთვის მაგ-
იდას მუშტი დავარტყი.

გოგოლაძე გაჩუმდა და ნიკაპაკანკალე-
ბულმა სანყალობლად გახედა თავის
მფარველს.

თათა ერთხანს შესაშური გულგრილო-
ბით იჯდა, მერე თავი ჩემკენ მოაბრიალა
და მშვიდად წარმოთქვა.

— მე არაფერი ვიცი.

ამის გაგონებზე გოგოლაძეს სახე უარე-
სად მოუბრია, გამწვანო ტუჩები მოიღო და
მასწავლებლისკენ დაიძრა.

— მე... მე არავინ მომიკლავს... მე მხო-
ლოდ გავაფრთხილე იგი...

— რის შესახებ? — გონს მოსვლა არ
ვაცალე ყმანვილს. — რის შესახებ გააფრთხ-
ილე? — მივეჭერი და მხრებში ჩავაფრინ-
დი.

— უთხარი, რომ ძრავას ცილინდრში
დიოქსიდი ჩავასხი.

— იტყუები, ყმანვილო, იტყუები! —
წონასწორობიდან გამოსულმა მთელი ხმით
ვიყვირე. — შენ გინდა, რომ პასუხისმგე-
ბლობა თავიდან აიცილო, მაგრამ ეგ ნო-
მერი არ გაგიცა, იცოდლე!

— მე მართალს ვამბობ... — დაიჭურჭუ-
ლა ნიკამ და ამოისლუკუნა.

— თუ მართალს ამბობ, მაშინ მითხარი,
ვინ გაიძულა ამის გაკეთება?

გოგოლაძემ ისევ თათას მიაპყრო სანყ-
ალობელი მზერა, მაგრამ ქალი კვლავ მშ-
ვიდად იჯდა, ნაკვითი არ შერხევია სახეზე.

— ასე რატომ მიყურებ, გოგოლაძე? —
ნახი ხმით წარმოთქვა ბოლოს და თბი-
ლად გაუღიმა მოსწავლეს. — ეს შენი საქმეა.
როცა გეკითხებიან, პასუხი უნდა გასცე,
თან ისე, როგორც შენ მიგაჩნია საჭიროდ.

ეს უკვე ფარული მინიშნება იყო. მას-
წავლებელმა თავისი პასუხისმგებლობა
მთლიანად მოსწავლეს გადააბარა. ბიჭმა
ჩემკენ მოაბრუნა თავი, თავზარდაცემულს
ტუჩები დაჰბრცოდა.

— მაშუკა ნოზაძემ მაიძულა, — ძლივს
გასაგონი ხმით თქვა.

„ქიმიამ“ კვლავინდებურად ინარჩუნებდა
სიმშვიდეს, მტკიცედ უძლებდა გამოცდას.

— მერე? არ ჰკითხე, რატომ სურდა
ჟურნალისტის მოკვლა?

— იმიტომ, რომ... — გოგოლაძეს პერი
არ ჰყოფნიდა. — იმიტომ, რომ მან გაიგო
მეტანოფენტილის შესახებ.

— ანუ ამის შესახებ? — ხაზგასმით
წარმოვთქვი და ამჟღავნა მალა ავნი.

ბიჭმა თავი დააქნია.

— ღმერთო ჩემო, რა საშინელებაა! —

თათა ჭელიძემ ამოიხსრა და ხელები ლოყებზე შემოიწყო. — ნიკა, გამოდის, რომ ამჟღელბში მართლა მეტანოფენტალინი ჩაასხი? და ამის გაკეთება მამუკამ გაიძულა? რატომ დროზე არ მითხარი? რატომ დამიძალე, რატომ?

„ქიმიისკენ“ მივტრიალდი.

— ქალბატონო თათა, ძალიან გთხოვთ, თავი შეიკავოთ. შევითხვეს აქ მე ესვამ და არა თქვენ. კარგად ვხედავ, როგორ კარნახობთ გოგოლაძეს საჭირო პასუხებს. ნუ შეეცდებით, ჩემი გაცურება არც ისე ადვილია.

— რას ლაპარაკობთ! მსგავსი რამ გულშიც არ გამივლია! გოგოლაძე უკვე დიდი ბიჭია და ჩემი კარნახი არაფერში სჭირდება. სულაც არ მსიაშოვნებს ახლა აქ ყოფნა, მაგრამ პასუხისმგებლობა არ მაძლევს მისი მართლ დატოვების უფლებას. მე მივეცი მას სკოლის და ლაბორატორიის გასაღები, მე ვთხოვე რამდენიმე ცდის ჩატარება, მაგრამ რა ვიცოდი, ნოზაძის გავლენის ქვეშ თუ მოექცეოდა და მეტანოფენტალინის სინთეზირებით დაკავდებოდა? ეს რომ ადრე მცოდნოდა, მერწმუნეთ, არავითარ შემთხვევაში არ დაფუძნებდი სკოლის ლაბორატორიაში ნარკოტიკების დამზადებას.

— ესე იგი, ადასტურებთ, რომ ამ ამჟღელბში ნარკოტიკია?

— გასაკვირო იქნებოდა, ქიმიის სპეციალისტმა არ ვიცოდე, რა არის მეტანოფენტალინი. რა თქმა უნდა, ვიცი, რომ ეს პრეპარატი სანარმოებლად აკრძალულ მედიკამენტთა სიაშია შეტანილი, მაგრამ... — თათა შეირხა და უფრო მოხერხებულად დაჯდა სკამზე.

— გოგოლაძე, შენ თუ იცოდი, ნარკოტიკს რომ ამზადებდი? — მივუბრუნდი ნიკას.

— არა, არ ვიცოდი, გეფიცებით. მამუკა მასწავლებელმა მხოლოდ ფორმულა მომცა და მეთოდისა ამიხსნა, როგორ უნდა დამეზადებინა! — იყვირა გოგოლაძემ.

— კარგი, გასაგებია, — თავი დავაქნიე, — ქიმიის მასწავლებელი კარგ ატესტატს შეგპირდა და იმიტომ ეხმარებოდი... მაგრამ ნოზაძე რას შეგპირდა, იმას რატომ დაეხმარე?

— მან ფული გადამიხადა.

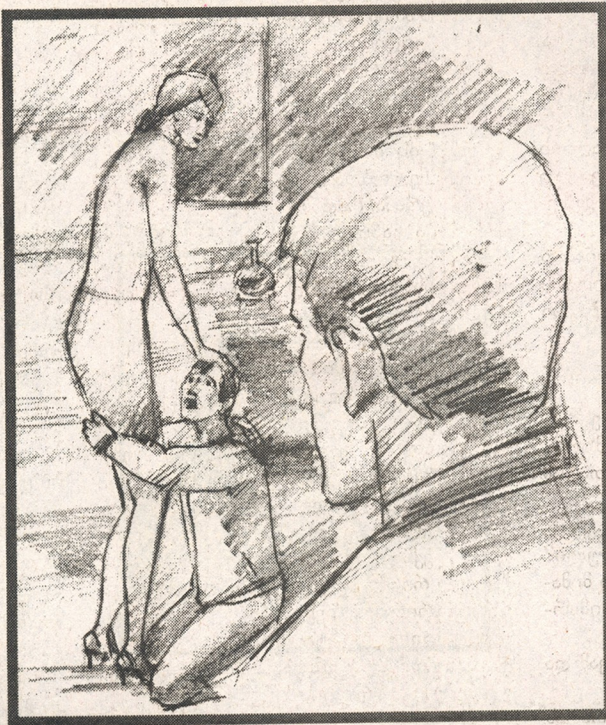
— რამდენი? ბევრი?

ნიკა შეყოყმანდა, დროის მოსაგებად ცხვირი ხმაურით მოიხოცა და თქვა.

— თითო ამჟღელბში 50 ლარს მაძლევდა.

თათამ ისევ ამოიხსრა.

— ახლა გასაგებია, ამ ობოლ ბავშვს საიდან გაუჩნდა კომპიუტერის და მუსიკალური ცენტრის საყიდელი ფული. მაგრამ მამუკა? განა რამდენს გამოიმუშავებდა იგი? რა ნაძირალა ყოფილა! მე კი სულელივით მივიკვირე, რაში აინტერესებს მისნაირ კაცს საიუველირო მალაზიები-მეთქი, — ტუჩი აიბზუა ჭელიძემ.

მის რეპლიკას ყურადღება არ მივაქციე, კვლავ ნიკას მივუბრუნდი, რომ მისთვის მოდუნების საშუალება არ მიმეცა.

— როგორც ვხედავ, აუცილებელი ქიმიკატები ინსტიტუტის სანყოფიდან მოგქონდა. ასეა? — გავაგრძელე დაკითხვა.

— ნაწილი ინსტიტუტიდან, ნაწილს კი თვითონ მამუკა მასწავლებელი მაძლევდა.

— რატომ მაშინვე არ მითხარი ეს ამბავი, ნიკუშა, ჩემო ბიჭო? — აღერსიანად მიმართა თათამ გოგოლაძეს. — კიდევ კარგი, ახლა მაინც აღიარე სიმართლე. ნამდვილად სწორად მოიქციე, ეს ღირსეული საქციელია შენი მხრიდან.

ენას ბილი დავაჭირე, რომ ჭელიძე არ გამომელანძლა. ნერვებს მიშლიდა მისი სიტყვები. არ მომწონდა, ასე რომ ახსენებდა მოსწავლეს, რადგან ყოველი მისი სიტყვის მიღმა რაღაც მინიშნება იმალებოდა.

— სად მიჰქონდა ნოზაძეს ამჟღელბები?

— ვილაცები აკითხავდნენ ჯიბით, რამდენჯერმე თვითონ ნაილო ქუთაისში თუ თბილისში, არ ვიცი.

ნიკას ნათქვამი სიმართლეს ჰგავდა, მანქანის დანვის ფაქტსაც ემთხვეოდა, თუმცა ერთი რამ არ მაძლევდა მოსვენებას. ვერაფრით დავიჯერებდი, რომ თათა ჭელიძემ ნარკოტიკის დამზადების თაობაზე არაფერი იცოდა. აბა, რატომ გამაჩერა რამდენიმე საათის წინ, როცა გოგოლაძეს დასაწყრად მივდედი? ბიჭს ალბათ საჭირო ქიმიკატები გამოჰქონდა ინსტიტუტიდან და ქალს არ უნდოდა, ეს მე გამეგო. მაგრამ... რატომ არ ჩაერია „ქიმიის“ ნოზაძის და გოგოლაძის ბინაში საქმეებში? თვითონ რა ხეირს ნახულობდა? ამ კითხვაზე პასუხი ჯერჯერობით არ მქონდა. გარდა

ამისა, გონებიდან წამითაც არ მშორდებოდა ქალის სახე, დამწვარი ჯიბი რომ დანიხა.

— სად არის ნოზაძე? — ისევ ნიკას მივუბრუნდი.

— არ ვიცი, ორი დღეა, არ გამოჩენილა.

— ვერც ხვდები, სად შეიძლება იყოს?

— ვერა.

ჯიბიდან სპორტული მედალი ამოვიღე და ცხვირწინ აუფერი-ალე ბიჭს.

— იქნებ არც ეს იცი, რა არის?

ნიკამ დაკვირვებით დახედა მედალს და თავი გააქნია.

— არა, არ ვიცი.

— ნუ მატყუებ, ყმანვილო! ეს ის მედალია, რომელიც თამაზის მანქანის უსაფრთხოების ღვედების შესაკრავში ჩატენე, დაგავიწყდა? რატომ გააკეთე ეს, რომ ეჭვი ნოზაძეზე მიგვეჭანა?

— რა-ა?! — იყვირა გამწარებული. — მე არსად არაფერი ჩამიტენია! ნუ მაბრალებთ!

— არც ნოზაძის ბრტყელტუჩა ჩაგიგდია მანქანაში? არც ამის შესახებ იცი, არა?

— არ ვიცი, არა! — უარესად აყვირდა ნიკა. — თათა მასწ! რა უნდა ჩემგან, უთხარით, რომ ეს მე არ გამიკეთებია! — ბიჭმა თავი ხელებში ჩამალა და აქვითინდა.

— მორჩა! გეყოფათ ბავშვის წვლებს! — ცივად წარმოთქვა თათამ. — არ არის საკმარისი, რაც აღიარა? გინდათ, რომ სხვისი დანაშაული საკუთარ თავზე აიღოს?

ქალი წამოდგა და გოგოლაძეს მიუახლოვდა... და მოხდა ის, რასაც ველოდი. ბიჭი მის წინ დაემხო და მასწავლებელს მუხლებზე შემოხვია ხელები.

— თათა მასწ... თათა მასწ... — გულამოსკვნით ტირიოდა. — რომ იცოდეთ, რა უბედური ვარ, თათა მასწ... რა დავაშავე ასეთი...

ნაცნობი სცენის მეორედ ნახვის ძალა აღარ შემწევდა. ზიზლით გადავხედე ორივეს და ლაბორატორიისკენ გავუშურე. კარი საგულდაგულოდ ჩავკეტე და გასაღები ჯიბეში ჩავიდე.

— არავის ვურჩევ, ამ კარის გაღებას შეეცადოს, — მუქარის ტონით წარმოვთქვი, — წინააღმდეგ შემთხვევაში, თქვენი მცდელობა ისე შეფასდება, როგორც სერიოზული საშიშროება. შენ კი, ყმანვილო, მოეზადე ჩვენების მისაცემად.

— მე არ მომიკლავს ჟურნალისტი! — ისტერიკულად გაჟყვიროდა ნიკა. — მე ჩავასხი დიოქსიდი ძრავაში და ამის შესახებ ვუთხარი კიდევ იმ კაცს. არანაირი მედალი არ გამომიყენებია! ეს ჩემთვის არავის დაუფალებია! რატომ უნდა გამეკეთებინა? მისმა სიტყვებმა უეცრად გონება გამინათა და მივხვდი, რომ ჩიხში მოვექციე.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში

მოწვევა სსსრკ-ში

**„გზის“ ერთგული
მართხვალისათვის**

(პითხვაბი)

ქვემოთ მოცემული კითხვები ჟურნალ „გზაში“ სხვადასხვა დროს გამოქვეყნებული მასალების მიხედვით არის შედგენილი. შეეცადეთ პასუხი გასცეთ ამ კითხვებზე ისე, რომ

**„პასუხების“ სვამისაჲს
არ გაგაქცეთ თვალი**

1. რა არის კრახუნა?
2. ვინ გამოიგონა ორთქლის ძრავა?
3. ვინ მოხატა ურბნისის ტაძარი?
4. რას ადარებდა პასკალი ადამიანს?
5. დაასახელეთ ნიგერიის დედაქალაქი.
6. რას ეძახიან მეორენაირად კუნძულ გალაპავოსს?
7. რომელ ფრინველს ეძახიან რომის გადამრჩენელს?
8. ვინ დაუბეჭდა სტალინს პირველი ლექსი — „ვარდს გაეფურჩქნა კოკორი“?
9. გორკის აზრით, როგორი მოსწავლე უნდა იყოს პატიოსანი მასწავლებელი?
10. ერნესტ ჰემინგუეი ამბობდა: „არ იმსჯელოთ ადამიანზე მისი მეგობრების მიხედვით. გახსოვდეთ...“
11. რას ეძახდნენ გაქრისტიანებულ ებრაელებს შუა საუკუნეების ესპანეთსა და პორტუგალიაში?
12. ისრაელის რომელ ექსპრეზიდენტს ედება ბრაღი ქალების გაუპატიურებასა და სექსუალურ ძალადობაში?
13. მონარქიის დამხობის შემდეგ, საფრანგეთის მეფის, ლუდოვიკო XVI-ის მეუღლეს თავი გილიოტინაზე მოჰკვეთეს. რა ერქვა ამ დედოფალს?
14. ვინაა რეჟისორი ფილმებისა: „ნიურნბერგის პროცესი“, „ქარიშხალს მოიშვი“, „ქედ-მოუხრელი“, „შეშლილი, შეშლილი, შეშლილი მსოფლიო“?
15. რას ეძახდნენ საქორწინო ჩვეულებას, რომლის მიხედვითაც, ქვრივი ქალი ვალდებული იყო ან უფლება ჰქონოდა, ცოლად გაჰყოლოდა მავლს (ეს ჩვეულება გავრცელებული იყო კავკასიაში, შუა აზიაში, ებრაელებში და ა.შ.)?

ანექდოტები

***

სვანი არჩევნებზე ფარგალს

ნაილებს, — ამით უკეთესად შემოვხაზავო.

***

მეგრელი ქალს „აბამს“.
— ქალბატონო, თქვენთვის ვინმეს თუ უთქვამს, რომ ულამაზესი ხართ?
— არა, — დაიმორცხვა ქალმა.
— ხოხ, რა გულახდილები შეგხედრიან!..

***

მიხოს ეკითხებიან:
— აბა, მითხარი, რას ნიშნავს სიტყვა „ასოციატია“?
— „ასო“ კი ვიცი, რაც არის, მაგრამ „ციატია“, ალბათ, კვერცხებია.

***

სვანი ავტობუსის მძღოლს ეკითხება:
— ეს ავტობუსი ვაგზლამდე მიიყვანს?
— ჯრა! — მოუჭრა მძღოლმა.
— არც მე მიიყვანს? — იკითხა მეორე სვანმა.

***

თბილისში მცხოვრები მოხუცი ებრაელი ცოლს ეუბნება:
— ჩემს საყვარელ ქალს დავნაცვლე, თუ ოდესმე რომელიმე მოკვდებით, მე აუცილებლად წავალ ისრაელში.

***

მეგრელი მიდის ტყეში და ხედავს: იმერელი მოჭრილ ხეს ააყ-

ენებს და ზომავს. ხე წაიქცევა. ისევ ააყენებს და დაიწყებს გაზომვას, ხე ისევ წაიქცევა. მეგრელი ეტყვის:
— შე კაცო, დაწვინე ეგ ხე და ისე გაზომე.

— ეეე... შენ რა იცი. ეს ხე სიგანეში კი არა, სიგრძეში უნდა გაგზომო.

***

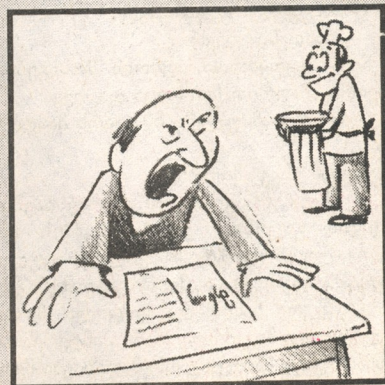
ცოლი ქმარს ეუბნება:
— მე რომ მოვეკდე, ცოლს მოიყვან?
— არა.
— ე.ი. არ მოგწონს, ცოლიანი კაცის სახელი რომ გაქვს, არა? — გაბრაზდა ცოლი.
— ჰო, კაი, ჯანდაბას შენი თავი, მოვიყვან მეორე ცოლს.
— მერე, ამ სახლში მოიყვან?
— ჰო.
— და ჩვენს საწოლში ჩაანვენ?
— ჰო.
— ჩემს მანქანას მისცემ?
— არა.
— რატომ?
— მანქანის ტარება ვერაფრით ისწავლა!

***

მასწავლებელი ბავშვებს ეკითხება:
— აბა, რას ნიშნავს აშშ?
— ალუბლიანი შოკოლადი შაქრით,
— პასუხობს ერთ-ერთი მოსწავლე.

***

ლოდინით დაღლილი და გაბრაზებული კლიენტი ყვირის:
— ოფიციაანტ!!!
— რა?
— დედიშენისა!
— მომაქვს, მომაქვს!

***

შეილი მამას ეკითხება:

— მამი, ბებო ეზოში რვიანების ხაზვით რატომ დარბის?

— ვისთვის ბებოა და ვისთვის — სიდედრი... მიდი, კიდეც ერთი ტყვია მომანოდე!

***

მოხუცი ქალი მაღაზიაში შედის და გამყიდველს ეუბნება:

— გუშინ თქვენთან ყველი შევიძინე.

— მერე რა?

— თქვენ მითხარით, რომ შვეიცარიულია.

— კი, ასე გითხარით. მერე?

— მაინტერესებს, ეს ყველი შვეიცარიიდან იმპორტირებულია თუ დეპორტირებული?..

***

ჭიჭიკია ბიჭიკიასთან მივა და ნახავს, რომ მის ოთახში 25-სანტიმეტრიანი „ტენისის“ მაგიდა დგას, რომელსაც პატარა კაცუნები თამაშობენ.

— ვა, რა მაგარია! საიდან დაითრიე?

— გუშინ ოქროს თევზი დავიჭირე. მან მთხოვა: ოღონდ ნუ მომკლავ და სურვილს აგისრულებო. ჰოდა, ახლა ეს „ტენისის“ მაგიდა მაქვს.

— აუფ... თუ ძმა ხარ, მასწავლე, როგორ დავიჭირო ეგ თევზი?

— ეგერ, გუბეში აგდია. მიდი, ხელი ჩაყავი და ეგრევე დაიჭერ. ოღონდ, იცოდე, ის საცოდავი ყრუა და ხმამაღლა უნდა ელაპარაკო.

ჭიჭიკია გუბესთან მივიდა და ოქროს თევზი ამოიყვანა. თევზმა უთხრა:

— თუ გამიშვებ, ერთ სურვილს შეგისრულებ.

— კარგი. მინდა, ციდან მილიონი „ბაქსი“ ჩამოცვივდეს.

უცებ, ციდან უამრავი ფაქსის აპარატი დაეშვა და ატყდა საშინელი რახარუხი. ჭიჭიკიამ თევზი გუბეში ჩააგდო და ბიჭიკიას გასძახა:

— მგონი, ეს თევზი მართლა ყრუა, მილიონი „ბაქსი“ ვთხოვე და მილიონი ფაქსით დამასაჩუქრა.

— ხომ გითხარი, ყრუა-მეთქი. აბა, შენ რა გეგონა, მართლა 25-სანტიმეტრიანი „ტენისი“ ვთხოვე?..

***

მეგრელი მეზობელს ეუბნება:

— ბიჭო, გაიგე, პიანინო 5 ლარი რომ ღირს?..

— უფ, ტყუილი იქნება მაგ ამბავი!

— კი, ტყუილია, მარა ხომ იაფია?

***

ოჯახში ტელეფონის ზარი გაისმა. ყურმილი სამი ქალიშვილის მამამ აიღო და ისე, რომ ვერაფრის თქმა ვერ მოასწრო, ალერსიანი ხმა მოესმა:

— ეს შენა ხარ, ჩემო ბაყაყუნა?

— არა, გუბურის პატრონი გელაპარაკებთ.

***

კაცი რიონში იხრჩობა, დაინახავს ჭიჭიკია, გადახტება წყალში, ამო-

გონებას სავსეა

„გზის“ ერთგული
მართხვალისათვის

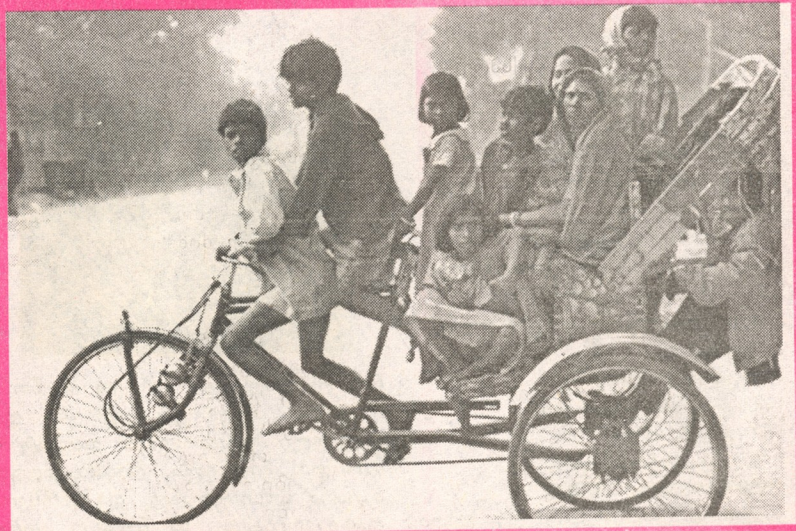
(პასუხები)

1. ქართული თეთრყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიში.
2. უატმა.
3. დამიანემ.
4. მოაზროვნე ლერნამს.
5. აბუჯა.
6. კუების კუნძულს.
7. ბატს.
8. ილია ჭავჭავაძემ (გაზეთ „ივერიაში“).
9. დაკვირვებული.
10. „იუდასაც უზადო მეგობრები ჰყავდა“.
11. მარანებს.
12. მოშე კაცავს.
13. მარია ანტუანეტი.
14. სტენლი კრამერი.
15. ლევირატს.

ათრევს და გულის მასაჟს უკეთებს. ეს კაციც ასხამს და ასხამს პირიდან წყალს. გამოიარა ბიჭიკიამ და უყვირის:

— ე ბიჭო, ამოაყოფინე უკანალი წყლიდან, თვარა ამოქაჩა ამ შობელძალმა მთელი რიონი.

გზის ერთგული

შეგახსენებთ, რომ ნამუშევრები შეგიძლიათ გამოგიგზავნოთ ელფოსტით: gza.fantazia@gmail.com, „კვირის პალიტრის“ („სიტყვა და სიქმის“) საჯარო ყოფილების (კონკრეტულ მიანერეთ „გზისთვის“) მეშვეობით ან მოგვანოდით რედაქციაში მის: თბილისი, იოსებების ქ. №49.

როდესაც ადამიანი გვესაუბრება, პირველ რიგში მისი ხმის ტემბრს, ინტონაციას აღვიქვამთ და ამის შემდეგ, ვისმენთ მისი საუბრის შინაარსს. სრულიად განსხვავებული ინტონაციითა და ტემბრით წარმოთქმული ერთი და იგივე ინფორმაცია სხვადასხვანაირად აღიქმება. მშვიდად და განონასწორებული ტონით წარმოთქმული უსიამოვნო ამბავიც კი გაცილებით იოლი მოსასმენია. საერთოდ, სასიამოვნო ხმის ტემბრის მქონე ადამიანს უკეთ ხელენიფება კარიერის შექმნა. ეს მხოლოდ მსახიობებს, ტელე და რადიომოუწე-ბლობის თანამშრომლებს, ფსიქოლოგებს, სარეკლამო აგენტებსა და მომღერლებს როდი ესება. ხმა — ეს ის იარაღია, რომლის რაციონალურად გამოყენება ნებისმიერი პროფესიის ადამიანისთვის მხოლოდ სიკეთის მომტანია.

ხმის ტემბრი - თქვენი წარმატების იარაღი

ილაპარაკე იმისთვის, რომ თავი წარმოაჩინო

ხმის ტემბრს, საუბრის მანერას და ინტონაციას ბევრი რამ შეუძლია თქვას პიროვნების ხასიათის შესახებ. ამიტომაცაა, რომ ხშირად საკუთარი გრძნობების დაფარვას ვერ ვახერხებთ.

ალბათ შეგიძნევიან, რომ ხმამაღლა და მკვეთრი ინტონაციით მოლაპარაკენი, გარშემო მყოფებს, ხშირ შემთხვევაში, ნევროზულ განწყობილებას უქმნიან. უმეტესწილად, ამ კატეგორიის ადამიანები არ არიან საკუთარ თავსა და შესაძლებლობებში დარწმუნებულნი. აქედან გამომდინარეა მათი აგრესიაც, რაც მათ ირგვლივ მყოფთ დაძაბულ და უსიამოვნო გარემოს უქმნის. ტირანები

და დესპოტებიც კი გულის სიღრმეში (ხშირად გაუცნობიერებლად!) ძალზე განიცდიან თავიანთი ხასიათის ამგვარ სირთულეს.

სასიამოვნო, დაბალი ხმის ტემბრის მქონე ადამიანებმა კარგად იციან საკუთარი თავის ფასი. წვრილი, ბავშვური ხმა კი უმეტესწილად, მშიშრებსა და სხვაზე დამოკიდებულებს აქვთ. ყველა ადამიანი ინდივიდუალურად ლაპარაკობს — საკუთარი ჩვევების, ემოციებისა და ხმის ტემბრის მიხედვით. სწორედ ამიტომ, ზოგჯერ ჩვენი ხმა ჩვენივე მტერია. მაგალითად, თუ გინდათ, რომ ინტელიგენტი, ერუდირებული ადამიანის იმიჯი გქონდეთ, ხმამაღლა, რიხით ლაპარაკს უნდა გადაეჩვიოთ.

ხმა არც ზომავზე მეტად ნაზი და ჩუმი უნდა იყოს და არც — ძალზე ბოხი და მოხიანი. ყოველთვის გახსოვდეთ: თუ ზედმეტად ჩუმი, დაღლილი ხმით ილაპარაკებთ, თქვენთან ურთიერთობისა და საუბრის სურვილი ყველას გაუქრება. ასევე, ძალზე რთულია ურთიერთობა ისეთ ადამიანებთან, რომლებსაც სიტყვებს ძლივს „ამოჰგლეჯ“. კარგია, თუ თანამოსაუბრის ინტონაცია მკაფიო და არამონოტონური იქნება.

სპეციალისტი ფეფტეშს გამოასწორებს

რა თქმა უნდა, შესანიშნავია, თუ ადამიანს თანდაყოლილი, სასიამოვნო ტემბრისა და ფართო დიაპაზონის ხმა აქვს. მაგრამ როგორ უნდა მოვიქცეთ, თუ ჩვენი ხმა თანამოსაუბრეს ყურს სჭრის? ამ პრობლემის გადასაჭრელად, აუცილებელია, დასახმარებლად სპეციალისტს მივმართოთ. ზოგადად კი ამის მიზეზი, შეიძლება ყურის, ყელის ან ცხვირის პათოლოგიებიც იყოს.

ხმის გაუარესება შეიძლება ზედმეტმა ნერვიულობამ, გადაღლილობამ ან გამოუძინებლობის მუდმივმა შეგრძნებამ გამოიწვიოს. თუმცა მისი ყველაზე ეფრადი მტერი მაინც ნიკოტინია.

დაბოლოს, რჩევა ყველას: თუ თქვენს ხმას მელოდურობა აკლია, ამაში საგანგაშო ნამდვილად არაფერია, რადგან თქვენვე შეგიძლიათ, საკუთარი ხმა ბევრად უფრო სასიამოვნო გახადოთ — სანამ საუბარში ჩაერთვებით (ან თავად დაინწყვით ლაპარაკს), დადებითად განწყევით თანამოსაუბრის მიმართ. ამგვარი დამოკიდებულება და პოზიტიური განწყობილება თავისთავად შეარბილებს ტემბრს, „დაათბობს“ და სასიამოვნოს გახდის ხმას.

გუფთა ზოსცნეულით

მასალად საჭიროა:

- 500 გ კომბოსტო;
- 1 თავი ხახვი;
- 400 გ კარტოფილი;
- 500 გ ჭარხალი;
- 1 ლ ხორცის ბულიონი;
- მარილი, პილპილი გემოვნებით;
- 300 გ ხორცის ფარში;
- 3-4 ს/კ დაფუთული ორცხობილა;
- 1 კვერცხი;
- 1 შეკვრა ოხრახუში;
- 1-2 დაფნის ფოთოლი;
- 150 გ არაუანი;
- 1 ს/კ ლიმონის წვენი.

მომზადების წესი:

დაჭერით კომბოსტო და ხახვი წვრილად, კარტოფილი და ჭარხალი კი — კუბურებად.

ზოსცნეული ჩაანყვით ბულიონში, დაუმატეთ მარილი, პილპილი, დაფ-

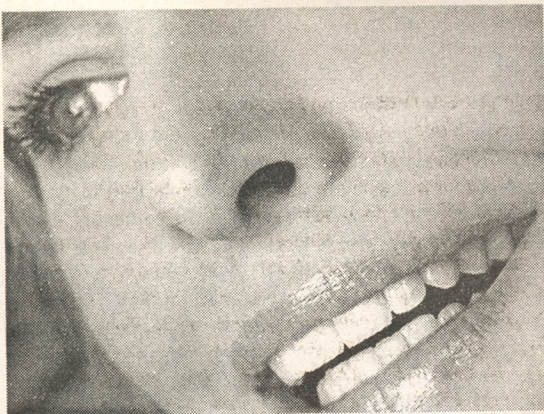

ნის ფოთოლი და ხარშეთ 45 წთ.

ფარშს შეურიეთ კვერცხი და დაფუთული ორცხობილა. დაუმატეთ მარილი, პილპილი, მოამრგვალეთ პატარა ბურთულებად და ხარშვის დამთავრებამდე 10 წუთით ადრე ჩაუშვით ბულიონში.

არაუანში შეურიეთ ლიმონის წვენი და კერძს მოასხით. გაალამაზეთ ოხრახუშის ფოთლებით.

ადამიანის შეგრძნება და განწყობილება ბევრადაა დამოკიდებული მისი კბილების მდგომარეობაზე. მოხუციც კი, თუ მას მაგარი, ჯანსაღი და თეთრი კბილები აქვს, თავს მხნედ და ახალგაზრდულად გრძნობს. დღეს უამრავი კბილის პასტა არსებობს, მაგრამ საინტერესოა, როგორ ისუფთავებდნენ მათ გარეშე კბილებს ჩვენი წინაპრები?

კბილების გასათეთრებლად კარგია...

ნაჭრის ან ხის ქერქის კოლოფებით ინახავდნენ;

კბილების გასაწმენდად წინვოვანი ხის ტოტიც გამოდგება.

ტოტს კანს აცლიან, შემდეგ ერთი მხრიდან რაიმე მძიმე საგნით კარგად ჩეჩქავენ და ფუნჯს ამსგავსებენ (მისი დაღეჭვაც შეიძლება). ასეთმა „ფუნჯმა“ თავისუფლად შეიძლება შეცვალოს ჯაგრისიც და პასტაც.

კბილების გასათეთრებლად კიდევ სხვა მრავალი ხერხი არსებობდა. ბევრ

ეთნოგრაფს აოცებდა აფრიკელი ტომის — ბერგდამების — კბილების თვალისმომჩრელი სიქათქათე. როგორც აღმოჩნდა, ისინი გამოუდმებით ღეჭავდნენ ტყავის პატარა ნაჭერს.

კბილებს ჩაიცვ ძალიან უხდება. ბოლოდროინდელმა გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ ეს სასმელი კბილის მინაქარს სხვადასხვა დაზიანებისგან იცავს. მსგავსი ქმედების უნარი აქვს ყურძნისა და ალუბლის წვესს, რძეს, ყავასა და სხვადასხვა სახის ყველს.

მოუხრით და გაუფრთხილდით ფეხებს

ლამაზი ფეხები ერთი ქალის ფასიაო, — უთქვამთ, ამიტომ მათი ჯანმრთელობისა და სილამაზისთვის განსაკუთრებულად უნდა იზრუნოთ. აი, რას გვირჩევენ სპეციალისტები:

შეეცადეთ, უარი თქვათ ლრფტითა და ესკალატორით სარგებლობაზე, რადგან კიბუზე ასვლა შესანიშნავი ვარჯიშია ფეხებისთვის.

ბუნებრივი ტრენინგი ფეხის განმავლობაში

რამდენჯერმე აიწიეთ და დადექით თითის წვერებზე, რადგან ამ დროს მთელი სხეულის სიმძიმე სწორედ ფეხის თითებსა და ქუსლებზე გადადის. შეეცადეთ, ათჯერ მაინც გაიმეოროთ ეს ვარჯიში.

დადექით სწორად, შეეცადეთ, რომ ფეხის თითები რამდენჯერმე ზემოთ ასწიოთ. ამ ვარჯიშის დროს იჭიმება წვევის კუნთები. შემდეგ კი შეეცადეთ, 20 ნაბიჯი მაინც გაიაროთ ფეხის ქუსლებზე.

სალამოს პროგრამა — მასტიმულირებელი აბაზანა

აიღეთ 3 ჩ/კ მდოგვის ფხვნილი და აურიეთ ცოტა ცივ წყალში. მიღებული მასა ჩაასხით თბილწელიან აბაზანაში. ქუსლები მასში 10 წუთით მაინც გააჩერეთ, შემდეგ კი ცივი წყლით დაიბანეთ. ამგვარი აბაზანა არა მარტო დაღლილობას მოგისხნით, არამედ მთლიანად სიმსუბუქის შეგრძნებას შეგიქმნით.

ფეხის ენერგიული ვარჯიში

ჩამოჯექით სანოლის კიდეზე, მარჯვენა ფეხისგული მიიტანეთ მარცხენა ფეხისგულთან და 5 წუთის განმავლობაში იზილეთ. შემდეგ იგივე გაიმეორეთ მარცხენა ფეხით. ენერგიის მოზღვავენას აშკარად და თანაც მაშინვე იგრძნობთ.

დილით სასურველია, მიიღოთ ფეხის კონტრასტული აბაზანა. ის აუმჯობესებს კანის ელასტიურობას და ასტიმულირებს სისხლის მიმოქცევას.

სასურველია, თუ ყოველ დღით 15 წუთით მაინც, გაისეირნებთ სუფთა ჰაერზე. დილით სეირნობა ამაგრებს ვენებს, ფეხის კუნთებს, აძლიერებს ამტანობას.

აირჩიე და შეიძინე სასლიდან გაუსვლელად

წიგნები და ჟურნალ-გაზეთები

www.elva.ge

არასის და წიგნების

გამომცემის

საბანკო

„ელვა.ჯი“

გამომცემის დასახელება	1 ლგ. ფასი	3 თვე
1. ИТОГИ	3.00	39.00
2. НЕЗАВИСИМАЯ ГАЗЕТА	2.00	117.00
3. ЛИЧНОСТЬ. КУЛЬТУРА.	32.00	32.00
4. КАРАВАН ИСТОРИЙ	8.00	24.00
5. НОВАЯ ГАЗЕТА	1.50	39.00
6. ВОКРУГ СВЕТА	9.00	27.00

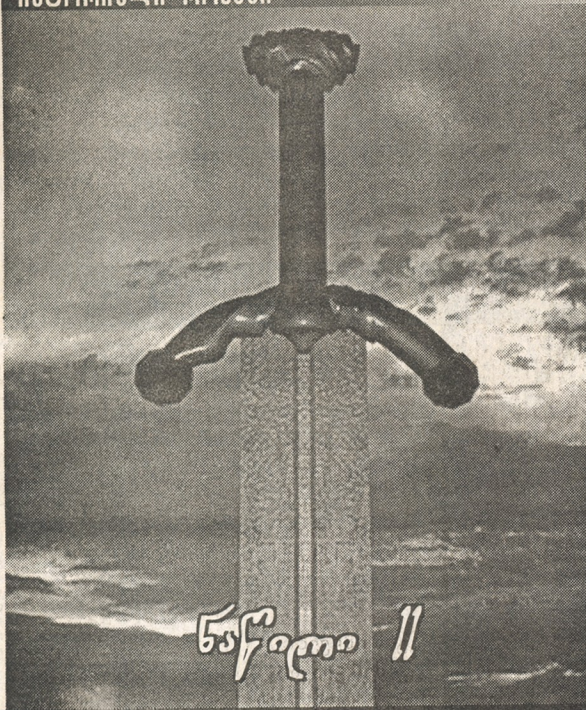
ქ. თბილისი

თბილისის ქ. №48

ტელ: 38-26-73; 38-26-74

ფაქსი: 38-26-74

ნაწილი II

დიდმოჩის საჯარო ფიქსა ის Xვაჩი

გოჩა მანველიძე

ნაწარმოებზე თქვენი შეხედულება
შეგიძლიათ გაგვიზაროთ ელფოსტით

gza.fantazia@gmail.com

დასაწყისი იხ.
„გზა“ № 3-14

მზე ახალი ამოსული იყო, როდესაც სიმაგრეში მალემსროლი მოიჭრა და ვან კუს ცინის ლაშქრის მოახლოება აუწყა. სიმაგრეში უმაღლესი გამოცხადდა. ტიბეტელი მეომრები სწრაფად მიმორბოდნენ აქეთ-იქით, იარაღს ისხამდნენ და ცხენებს კაზმავდნენ. მალე ხმაურმა მუროჩის სამყოფელშიც შეაღწია. მოგვიანებით კი კარი მეიმ შემოაღო. იმ დროისთვის მუროჩის უკვე აესხა აბჯარი და ახლა ქამარზე მახვილსა და სატყვარს ირგებდა.

მეიმ ჩამქრალი მზერა ესროლა, მერე მიუახლოვდა, მკლავები კისერზე მოხვია და მთელი ძალით მიეკრა მკერდზე. ცივმა აბჯარმა უფრო გაუცხოველა შიში, რომელიც საბრძოლო განგაშის გამოცხადებისას განიცადა.

— რატომ კანკალებ? — დასამშვიდებლად მოუფერა მუროჩი.

— ქალთა ხვედრია შიში და კანკალი... — დაიხურჩულა მეიმ. — შენ ისევ საომრად მიდიხარ და მე მეშინია, რომ ამდენი ლოდინის შემდეგ,

სამუდამოდ არ დაგვარგო...

— ეს ომი ერთი ან ორი შეტაკებით არ დამთავრდება. ეს ორივე ლაშქარმა იცის. ვან კუს არსად აქვს წასასვლელი. ის თავის ხალხსა და სამთავროს იცავს. არც იმპერატორი დაიხვეს უკან. მისთვის შეურაცხყოფელია შენი სი სიაში ყოფნა. შის კი ბრძოლისთვის სხვა მიზეზიც აქვს... ომში თუ ვერ გაიმარჯვა, იმპერატორი მას მიაწერს შენს გაქცევას და შესაძლოა, სიკვდილითაც დასაჯოს.

— ჯობდა, საერთოდ გადავხვენილიყავით. რისთვის შევფხიზნეთ სი სიას?... ცინის სიახლოვეს თავს ვერასოდეს ვიგრძნობთ მშვიდად, — ამოიოხრა მეიმ.

— ჩვენ არსად გვაქვს წასასვლელი.

— წასასვლელი არ გვაქვს?! — გაიკვირვა მეიმ. — რატომ?... განა ვან კუ წასვლის საშუალებას არ მოგვცემს?!

— ვან კუ არაფერ შუაშია. ვიდრე თოვლი არ დადნება, უღელტეხილს ვერ გადავლახავთ...

— ეს იგი... — შიშით შეხედა მეიმ.

— ამ ომს ვერ გავერიდებით და ჩვენს ცხოვრებასაც ვეღარ ვმართავთ. მდინარეში ჩაცვივნილ ფოთლებს დავემსგავსეთ, მეი. არ ვიცით, საით გაგვაქანებს მღვრიე ნაკადი და რომელ ნაპირზე გავგრიყავს!

— ამას მეუბნები ომში მიმავალი? — უღონოდ ჩაილაპარაკა გოგონამ.

— არა, სხვაც მაქვს სათქმელი.

— არა? — სწრაფად ჰკითხა მეიმ.

— ეს სიმაგრე ტიბეტელთა პირველი ზღუდეა. ვან კუ არ აპირებს და ვერც შეძლებს ცინის ლაშქრის აქ შეჩერებას. ის მთაში შეიტყუებს შის მხედრობას და ბრძოლას მერე გაუმართავს...

— რისთვის მეუბნები ამას? — შეაწყვეტინა მეიმ.

— ბრძოლის დაწყებამდე, მთავარი თავის ოჯახს მთაში გახიზნავს. შენც მის დედასა და დებთან ერთად მოგიწევს წასვლა, — უპასუხა მურო-

ჩიმ.

— არა... არა... — სწრაფად თქვა მეიმ. — მე ვერ გავძლებ მთაში!

— ვიცი, რომ შენთვის იოლი არ იქნება, მაგრამ აქ ვერ დარჩები. ორი-ოთხ დღეში სიმაგრეს შის მეომრები შემოეწყობიან და აქაურობა ბრძოლის ველად გადაიქცევა!

— რამდენ ხანს მომიწევს მთაში დარჩენა?

— ვიდრე ომი არ დამთავრდება.

— და როდის იქნება ეს?

— არ ვიცი. მართო ის შემძლია ვთქვა, რომ ეს ომი ერთი ან ორი შეტაკებით არ დამთავრდება, — ჩაილაპარაკა მუროჩიმ, — პირისპირ ბრძოლაში ტიბეტელთა დამარცხება შეუძლებელია. მათ მოულოდნელი იერიშით თუ გაუმკლავდები, მაგრამ შიმ დაიგვიანა. ტიბეტელები ომისთვის მზად არიან. შის მხედრობის შემოტევას თუ ვერ გაუძლეს, მთაში გაიხიზნებიან და ისე განაგრძნობენ ბრძოლას.

— ამასობაში შეიძლება, თოვლიც გადნეს და...

— არა!.. — მუროჩი უმაღლესი მიხვდა, რისი თქმაც სურდა მეის. — ბრძოლას არასოდეს გავრიდებივარ, მაშინაც კი, როცა არავისგან ვიყავი დავალებული. ცხოვრებაში პირველად მოვინდომე ომისა და სისხლის ღვრის თავიდან აცილება. ამიტომაც არ წავედი მანჯუში ან ლიაოში. ერთსა და მეორეშიც ჩვენი გამოჩენა ომს გამოიწვევდა, მაგრამ მაინც არაფერი გამოივიდა. მოჯადოებულ წრეში ვტრიალებთ, სადაც უნდა წავსულიყავით, ომი ფხვდაფხვამოგვევებოდა. ახლაც ვგრძნობ მის მყრალ სუნთქვას, მაგრამ ეს ომი ჩვენი მიზეზით არ მომხდარა. ამ მიზეზზე ფხვით რომ არ დავგვედგა, ში მაინც შემოესეოდა ტიბეტს. უბრალოდ, ეს მოგვიანებით მოხდებოდა და იმ დროს ჩვენ სხვაგან, სხვა ომში ვიქნებოდით...

— რატომ... რატომ... რატომ?! — ამოიკენესა მეიმ. — რატომ არ შეგიძლია, ჩვეულებრივი ადამიანებით ცხოვრება?! ჩვენ ხომ განსაკუთრებულს არაფერს ვითხოვთ. მხოლოდ ერთად ყოფნა გვინდა და მეტი არაფერი!

— ეს ხარკია, რომელიც ერთად ყოფნისთვის დაგვავსირა ცხოვრებამ. ჩვენ ვერ ვიცხოვრებთ ჩვეულებრივი ადამიანებით იმიტომ, რომ არც შენ და არც მე ცინისთვის ჩვეულებრივი ადამიანები არ ვართ. შენ პრინცესა ხარ. მე კი — გადამთიელი, რომელმაც ამ პრინცესის შეყვარება გაბედა!

— მე მაშინებს ეს ომი. შენ ადრეც

იბრძოდი, მაგრამ მაშინ არ მეშინოდა. დარწმუნებული ვიყავი, რომ ვერავინ მოგერეოდა. ახლა კი... — მეიმ ძალა მოიკრიბა და გაუბედავად დაამატა: — ახლა კი შენთან განშორება მაშინებს. ცუდი წინათგრძნობა მოსვენებას არ მაძლევს. მგონია, რომ ახლა თუ დაგშორდი, ვეღარასოდეს გიხილავ.

— ეს შიშია და მეტი არაფერი, — გაუღიმა მუროჩიმ.

მეი გამომცდელად ჩააცქერდა სახეში. ცდილობდა ამოეცნო, მართლაც ასე ფიქრობდა თუ მის დასამშვიდებლად ამბობდა ამ სიტყვებს.

— შიშია და მეტი არაფერი, — განაგრძო მუროჩიმ, — მე უცხო მიწაზე სიკვდილი არ მიწერია. ეს ომიც ისევე ჩაივლის, როგორც სხვა ომებს ჩაუვლია. მერე კი ჩვენ აქაურობას მოვშორდებით და წავალთ იქ, სადაც შენი ძმა და ში ვერასოდეს მოგვძებნიან, მაგრამ ამაში შენც უნდა დამეხმარო.

— მე?.. რა შემიძლია, მე? — სწრაფადვე ჰკითხა მეიმ.

— უნდა ვიცოდე, რომ შენ ბრძოლის ველიდან შორს იქნები. შენ ვან კუს ოჯახთან ერთად უნდა გაიხიზნო.

— კეთილი. ისე მოვიტყევი, როგორც შენ გინდა, მაგრამ ვიდრე გამშორდები, კიდევ ერთხელ უნდა მიხსრა, რომ გიყვარვარ და რაც უნდა მოხდეს, არასოდეს დამივიწყებ, — ჩაილაპარაკა მეიმ.

— მიყვარხარ, მეი... მიყვარხარ და სიცოცხლის ბოლომდე მეყვარები, — ყურში ჩასჩურჩულა მუროჩიმ და ფრთხილად მიიკრა აბჯრით დაფარულ მკერდზე.

ვან კუს სარდლები შის მხედრობას ხეობის თავზე აღმართული მთიდან ადევნებდნენ თვალყურს. ლაშქარი ისე მიიწევდა წინ, თითქოს ალღუმზე ყოფილიყოს. მწყობრად განწყობილ მეომრებს წინ მედაფდაფები და მედროშები მოუძლოდნენ. ხეობის ყელთან მოახლოებისას ლაშქარი შედგა. მოძრაობა მხოლოდ მეწინავე რაზმმა განაგრძო.

— ლიაოელები არიან, — ჩაილაპარაკა მინმა, როგორც კი მხედრების თავს ზემოთ მოფრიალე ლურჯ-თეთრ ბაირაღებს თვალი მოჰკრა.

მუროჩის შის ცივმა გათვლამ ზიზღი მოჰგვარა, რომლითაც მან ბრძოლაში ლიაოელი მხედრები პირველები გაგზავნა. ეს პირადად მისი გამონკვეა იყო. მსუბუქად შეჭურვილი მხედრები სწრაფი და მოულოდნელი იერიშისას შეუტყველები იყვნენ, მაგრამ ვინრო ხეობაში მათ არანაირი უპირატესობა

არ გააჩნდათ. ხეობის კალთებზე გამაგრებული ტიბეტელები ისრებითა და საგორავებით გაანადგურებდნენ მოიერიშე მხედრებს. ეს შისაც კარგად ესმოდა, მაგრამ მას წინასწარ ჰყავდა განწირული ლიაოელი მხედრები. ამ სამი ათასი მეომრის დაღუპვით დანარჩენი ლაშქრისთვის იმის ჩვენება სურდა, თუ როგორ ებრძოდა მოღალატე სარდალი საკუთარ თანამებრძოლებს. ცოტაც და, ლიაოელები ხეობის სიღრმეში შევიდოდნენ. ამის შემდეგ კი მათ ველ-არაფერი გადაარჩენდა.

— მთავარი! — მუროჩი სწრაფად მიუბრუნდა ვან კუს. — შეაჩერე შენი მეომრები!

— მეომრები შევაჩერო?! — გაცხებით შემოხედა ტიბეტელთა მთავარმა. — მეწინავეებმა ხეობა თუ ამოიარეს, გაიშლებიან და ზურგიდან შეუტევენ ჩვენს მეომრებს!

— ეს ლიაოელი მხედრები არიან!

— ვიცი, სარდალო, მაგრამ ისინი გვიტყვენ და მათ შეწყალებას არ ვაპირებ.

— მე მათ შეჩერებას ვცდი, — შესთავაზა მუროჩიმ.

— რისთვის?! — მოიღრუბლა მთავარი. — შენ შენი ყოფილი თანამებრძოლები გებრალევა და მათი სისხლის დაღვრას გაურბიხარ, მაგრამ ჩვენთვის ისინი დაუძინებელი მტრები

არიან!

— ცოტა ხნის წინ ერთმანეთს ჩვენც მტრებად მივიჩნევდით! — შენიშნა მუროჩიმ.

— შენ ერთი კაცი ხარ. ისინი კი რამდენიმე ათასი და თანაც ლიაოელები სარდლის ბრძანებას ვერ გადავლენ. უკან რომ გაბრუნდნენ, მოღალატეებად გამოაცხადებენ და სიკვდილით დასჯიან!

— ვიცი, მაგრამ შეიძლება, ისინი დამეყვნენ და ჩვენ შემოგვიერთდნენ!

— სამი ათას ცინ მხედარს სამთავროში არასოდეს შემოვუშვებ! — ცივად მოუჭრა ვან კუმ. — მე არ ვიცი, რა გზას დაადგებიან ისინი ხვალ. ისევე შის რომ მიემხრონ და ზურგიდან დაგვკრან?!

— ეგ მე არ მეხება. ისინი ან გამომყვებიან, ან — არა. და თუ გამომყვნენ, ჩვენს წინააღმდეგ იარაღს აღარ აღმართავენ!

— ცუდი ჩანაფიქრია, სარდალო. შესაძლოა, ლიაოელებიც მოღალატეად მიგიჩნევენ. იქნებ, არც მოგისმინონ და იქვე მოგკლან ან დაგატყვევონ!

— ამით შენ არაფერს კარგავ, მთავარო. ლიაოელებმა თუ მომკლეს, ისე მოიქცევი, როგორც ჩაფიქრებული გქონდა, — მშვიდად უპასუხა მუროჩიმ.

ვან კუ მცირე ხნით ჩაფიქრდა. მერე კი მალემსრობოს უბრძანა: მშვილდოსნების მეთაურს გადაეცი, რომ ჩემი ბრძანების გარეშე არაფერი მოიმოქმედონ!

როგორც კი მუროჩიმ მთავრის დასტური მიიღო, ცხენი შეაბრუნა და მინთან და მის მეომრებთან ერთად ხეობისკენ დაეშვა.

მოახლოებული მხედრების შემჩნევისას, ლიაოელი მეომრები ბრძოლისთვის მოემზადნენ, მაგრამ მალევე იცნეს წინ მომავალი ყოფილი სარდალი და იარაღი დაუშვეს. მუროჩიმ მათ პირისპირ შეაჩერა ცხენი და ყურადღებით შეათვალიერა მხედრები. მათ შორის არ მოჩანდა სარდალი მუ გუი. ეს უცნაურად ეჩვენა. მუ გუის არ სჩვეოდა ჯარის უკან ყოფნა. ჭარმაგი სარდალი თავის მხედრებს ყოველ ბრძოლაში წინ მიუძღვოდა. ამ დროს ლიაოელ მხედრებს ორი მეომარი გამოეყო. ერთერთი მათგანი მისი მარჯვენა ხელი და ერთგული მეთაური ლი ჩუჟნი იყო, მეორე კი ჩანგ ბო კო.

ბო კო დაწინაურდა. ცხენი მუროჩისთან მიაგდო და ღიმილით თქვა.

— მოგესალმები, სარდალო. ბოლო ხანებში იმდენი რამ მოვისმენე შენზე, რომ შენი ნახვის იმედიც აღარ

მქონდა. სწორად მოგვცეულვარ, როცა ის სიტყვები არ ვირწმუნე!

— რომელი სიტყვები, სწავლულო?

— შენ იმპერატორის მოლატადედ გამოგაცხადეს.

— კიდევ რა გითხრეს ჩემზე?

— კიდევ მითხრეს, რომ შენ და მინმა პრინცესა გაიტაცეთ და მძევლად მიეცით სი სიას მთავარ ვან კუს! — უპასუხა ბო კომ.

— და ეს ლაშქარი პრინცესის დასახსნელად მიემართება სი სიას? — ჰკითხა მუროჩი.

— პრინცესის დასახსნელად და გადგომილთა დასახსნელად!

— რატომ ვერ ვხედავ მეომართა შორის სარდალ მუ გუის?

— მუ გუი მოკვდა. ახლა ლიოს მხედრობას მე ვსარდლობ, — უპასუხა ლი ჩუენმა.

— მუ გუი მოკვდა?! — დაიბნა მუროჩი. — როგორ?

— მაგას რა მნიშვნელობა აქვს? ჯობს, ის მითხრა, რისთვის გვეახელ! — ცივად თქვა ლი. — ტყვედ დანებება ხომ არ გადაგიწყვეტია?

— თავად როგორ გგონია? — ჰკითხა მუროჩი.

— შენ არ გჩვევია დანებება და მეც არ გირჩევ ამის გაკეთებას. ტყვეობაში წამებით სიკვდილი გელის. ისე კი ბრძოლის ველზე მოკვდები, როგორც მეომართა ხედრისა! — უპასუხა ლი.

— მაშ, ბრძოლაში სიკვდილს მირჩევ? — ჩაილაპარაკა მუროჩი. — მე კი მისთვის მოვედი, რომ შენ და შენი მხედრები არ დაიღუპოთ!

— სტყუი! — რისხვით შესძახა ლი. — რაღაც მზაკვრობა გაქვს ჩაფიქრებული. ისევე გინდა მოგვაშთო, როგორც მონღოლებსა და ტიბეტელებს ამარცხებდი!

— ვამარცხებდით! — შეუსწორა მუროჩი.

— ჰო, ვამარცხებდით, მაგრამ ახლა შენ ჩვენი მტრების მხარდამხარ იბრძვი! — ბრაზით განაგრძო ლი.

— მშვიდად, სარდალო! — უმაღ ჩაურთო ბო კომ. — ჩვენი სისხლის დაღვრის მსურველი აქ არ მოვიდოდა!

— მუ გუისთან ველოდი შეხვედრას. ის მომისმენდა და მერე გადაწყვეტდა, დაეჯერებინა ჩემი სიტყვა თუ არა!

— თქვი, თუ რამე გაქვს სათქმე-

ლი, — ყრუდ ჩაილაპარაკა ლი.

— ვიტყვი, მაგრამ მანამდე მითხარით, როგორ დაიღუპა მუ გუი?

— მაგას მე გეტყვი, — ლაპარაკი განაგრძო ბო კომ, — მუ გუი ორი დღის წინ მოკვდა. არავინ იცის, რა შეემთხვა სარდალს. დამით ჩვეულებრივად დაიძინა. დილით კი მსახურებმა გვედარი აღმოაჩინეს.

— ეგ ყველაფერი არ არის. შენ არ შეეცდებოდი სიკვდილის მიზეზის ამოცნობას. მე არ გეკითხები, რა უთხრა შიმ ამაზე ლიოელ მხედრებს.

— მუ გუი მოწამლეს! — უყოყმანოდ უპასუხა ბო კომ.

— და ვის უნდა მოენამლა ის? — ჩაეძია მუროჩი.

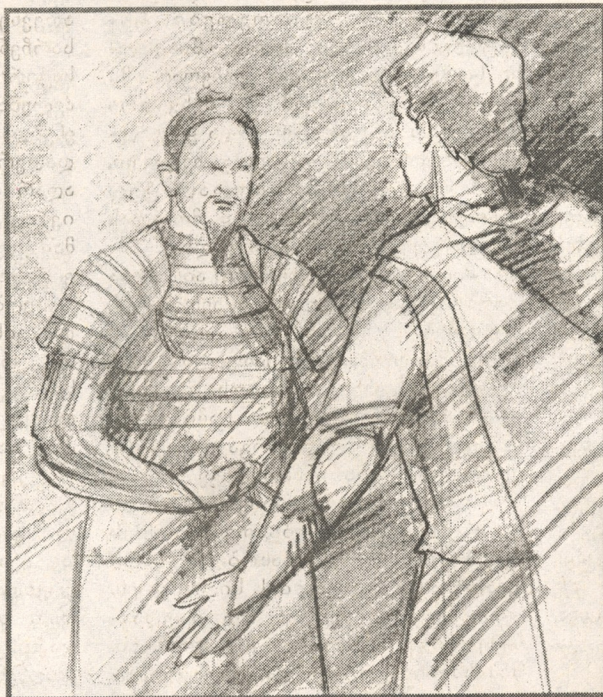
— მაგას თავადაც მიხვდები, სარდალო! მუ გუის არაფერი უთქვამს ჩემთვის. მაგრამ მე ვიცი, რომ ის ლაშქრის შეჩერებას ურჩევდა შის და შენთან პირადად შეხვედრის ნებართვასაც სთხოვდა.

— და სარდალის ვერაგულად მონამვლის შემდეგ, შენ საომრად გამოუძეხი ლიოს ლაშქარს? — ლის გახედა მუროჩი. — გააკეთე ის, რისი თავიდან აცილებაც სურდა მუ გუის?

— მე იმპერატორის მსახური ვარ და არა — მუ გუის! — მოკლედ წამოისროლა ლი.

— მეორეებთან მალაპარაკე! — მოულოდნელად მოითხოვა მუროჩი.

— რისთვის? — სწრაფად ჰკითხა ლი.

— მაგას თავად მოისმენ, — უპასუხა მუროჩი. მერე კი ცხენი ადგილიდან დაძრა, ლიოელ მხედრებს მიუახლოვდა და მჭეპარე ხმით შესძახა: — მეომრებო, რომელიმე თქვენგანს სჯერა, რომ თქვენი სარდალი ლალატის გზას დაადგა და თქვენი სისხლის დასაღვრელად მოსულა აქ? ვინც ასე ფიქრობს, წინ გამოვიდეს და საკუთარი ხელით მომიღოს ბოლო!

ლიოელთაგან არავინ განძრეულა.

— მაშინ ისმინეთ სიმართლე. მე არასოდეს მიღალატია იმპერატორისთვის და ჩემი თანამებრძოლებისთვის. აქ, ტიბეტელთა შორის შის ვერაგობის გამო აღმოვეჩნდი. მან ჩამიტყუა ჩინჩანში, დილეგში გამომკეტა და სასიკვდილო განაჩენი გამომიტანა!

— რისთვის, სარდალო?! — ლიოელთა მწკრივებს აღშფოთების ტალღამ გადაურბინა. — შენ არასოდეს დაგიზოგავს თავი. შემართებით იბრძოდი ჩვენ გვერდით და მრავალი გამარჯვებაც მოგვაპოვებინე!

— მაგაზე ლაპარაკის დრო არ გვაქვს. გეტყვით იმას, რისთვისაც მოვედი აქ. ჩემთან ერთად ში ტან ძუნმა თქვენც გაგწირათ. ჩვენ არაერთხელ შევბრძოლებით ტიბეტელებს და კარგად ვიცით მათი ომის წესი. რისი მომტანია სი სიას პირდაპირი იერიში?! თქვენ ხომ ამ

ხეობასაც ვერ გასცდებოთ. შეხედეთ ამ ფერდობებს, — მუროჩი ხრამებით დაფარული ხეობის ნაპირებისკენ გაიშვირა ხელი, — ახლა იქ არავინ მოჩანს, მაგრამ თქვენ მრავალი მეომარი გადევნებთ თვალყურს. ყოველი ლოდის უკან ტიბეტელი მშვილდოსანია ჩასაფრებული. მშვილდები, რომლითაც ისრებს დაგაყრიან, უკვე მოზიდულია. თქვენ ხეობის შუაში შეგიშვებენ და ერთიანად ამოგხოცავენ. და ეს შიმ შეგნებულად გააკეთა. მე არ მინდა, თქვენი სიკვდილი, მაგრამ გზას თუ განაგრძობთ, ყველანი დაიღუპებით!..

— შენ რას გვთავაზობ? — ჰკითხა ბო კომ.

— არჩევანი თავად უნდა გააკეთოთ, — განაგრძო მუროჩი, — ხეობაში სიკვდილი გელით. უკან გაბრუნებასაც ვეღარ შეძლებთ. ამას სარდალის ურ-

ჩობად და ლალატად ჩაგითვლიან

და სიკვდილით დაგსჯიან!

— მოლაღატის სახელს, ბრძოლის ველზე სიკვდილი გვირჩევენია! — დაუბრუნა ლიაოელთა მწკრივებს.

— მართალი ხართ. ეგ მეომართა წესია, მაგრამ რას შემატებს თქვენი სიკვდილი იმპერატორსა და მის ოჯახს?!

ლიაოელებმა ერთმანეთს გაოცებით გადახედეს. ვერავინ მიხვდა, თუ რას გულისხმობდა ყოფილი სარდალი.

— თქვენ პირველები იყავით, ვინც ომი გამოუცხადა თვითმარქვია სიუანს. არც ერთ სამთავროს არ დაუღვრია იმდენი სისხლი, რამდენიც გაუ ტან ძუნის საიმპერატორო ტახტზე ასაყვანად ლიაომ და მანჯუმი გაიღო. თქვენ ფიცი დადეთ, რომ ყველგან და ყოველთვის დარიცავდით იმპერატორსა და მისი ოჯახის წევრებს. თუ ისევ იმ ფიცის ერთგულნი ხართ, სიცოცხლეს უნდა შეინარჩუნოთ, რათა ისევ ემსახუროთ ცინსა და მის იმპერატორს!

— განა იმპერატორის ბრძანებით არ ვართ აქ? — გაიკვირვეს ლიაოელებმა.

— ცინის იმპერატორი გაუ ტან ძუნია და არა — ში! — შესძახა მუროჩიმი. — ახლა იმპერატორი დაბნეულია. შის ვერაგობამ მასაც დაუწილა მზერა, მაგრამ გავა დრო და თავად მიხვდება, ვინ იყო მართალი და ვინ — არა. მანამდე კი სამსახურს ცინის პრინცესა, მეი ტან ძუნი გათხოვთ!

— ჩვენ ვიცით, რომ პრინცესა მძევალია და აქ მის დასახსნელად მოვედით! — უპასუხეს ლიაოელებმა.

— პრინცესა მძევალი არ არის. ის თავშესაფრის ძიებისას მოხვდა სი სიაში!

— ცინის პრინცესა სხვა სამთავროში ეძებდა თავშესაფარს?! — გაოცებულები ახმაურდნენ ლიაოელები.

— ეს სიმაართეა და ვინც ფიცის ერთგულია და პრინცესისთვის თავს არ დაზოგავს, შეუძლია, მე გამომყვეს!.. თავად გადანყვიტეთ, რომელ გზას დაადგებით!

ლიაოელები შეყოყმანდნენ. ისინი ყოველთვის ენდობოდნენ ყოფილ სარდალს, მაგრამ მაინც ვერ ბედავდნენ იმპერატორის ბიძისთვისა და ცინის მთავარსადლისთვის ზურგის შექცევას. საბოლოოდ ყველაფერი ლის საქციელმა გადანყვიტა. მან ლიაოს სარდალის ნიშანი მკერდიდან მოიხსნა, მუროჩის დაუბრუნა და მხედრობის გასაგონად შესძახა:

— დიდება ცინის პრინცესას!.. დიდება სარდალ იუ ჩის!..

— დიდება!.. დიდება!.. დიდება!..

— ერთხმად დაიგუგუნეს ლიაოელებმა და მისი ერთგულების ნიშნად მახვილები ააელვარეს.

ლიაოელი მხედრები სწრაფად დარწმუნდნენ მუროჩის სიტყვების სიმართლეში. როგორც კი ხეობას გასცდნენ და ზემოთ ავიდნენ, საკუთარი თვალით იხილეს ფერდობებზე ჩასაფრებული და საომრად გამზადებული ტიბეტელები. მოგვიანებით კი ისიც იხილეს, თუ რა ელოდათ, მუროჩის რომ არ დაჰყოლოდნენ...

ში მალალი ბექობიდან ადევნებდა თვალს საიერიშოდ დაძრულ ლიაოელებს. ის მოუთმენლად ელოდა ტიბეტელთა გამოჩენას. წინასწარი იცოდა, რომ სი სიას დამცველები პირისპირ არ შეებრძოლებოდნენ ცინთა მრავალრიცხოვან ლაშქარს. მოიქცეოდნენ ისე, როგორც ყოველთვის იქცეოდნენ — მთის კალთებზე ჩასაფრდებოდნენ და მომხდურს ისრებსა და საგორავებს შეაგებებდნენ, მაგრამ მის და გასაოცრად, წინააღმდეგობის გარეშე შეაღწია ხეობის შუაგულში ლიაოს მხედრობამ. შემდეგ კი მოხდა ის, რისი წარმოდგენა მას არც შეეძლო...

მზევრავებმა უცნაური რამ მოახსენეს: ლიაოს მხედრობას რამდენიმე მოწინააღმდეგე გადაუღობა გზა, მაგრამ შეტევის მაგივრად ლიაოელები შედგნენ და ტიბეტელებთან მოლაპარაკება გამართეს! მოგვიანებით კი მზევრავებმა ახალი ცნობა მოიტანეს: ლიაოელები ტიბეტელებმა კი არა, მათმა უწინდელმა სარდალმა, იუ ჩიმ შეაჩერაო. ში უმალ მიხვდა, რომ ეს შეხვედრა მისთვის სასიკეთო არ უნდა ყოფილიყო. ბექობიდან თავადაც ხედავდა, რომ ლიაოელები მოლაღატად გამოცხადებული სარდალის მოკვლას ან დატყვევებას არ აპირებდნენ. ამიტომაც თავისი მეომრები აიყოლია და სასწრაფოდ გაქუსლა ხეობისკენ, მაგრამ უკვე გვიან იყო. ვიდრე ის ხეობას მიაღწევდა, ლიაოელები უკან მიჰყვნენ ყოფილ სარდალს. ში მიხვდა, რომ ცოტაც და სამი ათასი რჩეულ მეომარს დაკარგავდა, რომლებიც მის მოწინააღმდეგე ბანაკს შეემატებოდნენ და თავის მშვილდოსნებს ლიაოელებისთვის ისრის დაშენა უბრძანა. ათასობით ისარი უმალ გაფრინდა ხეობის სიღრმისკენ. ლიაოელები შედგნენ და თავდამსხმელისკენ შემობრუნება დაიწყეს. შის სწორედ ეს სურდა. ახლა ლიაოელები ხეობიდან რომ გამოსულიყვნენ და მისი მეომრებისთვის შეეტიათ, ერთსაც აღარ დატოვებდა ცოცხალს,

მაგრამ მუროჩი სწრაფად ჩასწვდა მის ჩანაფიქრს და ლიაოელებს გზის გაგრძელება უბრძანა. მხედრები უსიტყვოდ დაემორჩილნენ. ისრებით დაჭრილი თანამებრძოლები წამოკრიფეს და გზა განაგრძეს.

ში გამოცდილი და ფრთხილი სარდალი იყო. სწორედ ამან გაამარჯვებინა სიუანთან ომში. მაგრამ ლიაოელთა საქციელმა მაინც დააკარგვინა წონასწორობა. მან თავის მეომრებს დადევნება უბრძანა, რათა დაუყოვნებლად დაესაჯა მოლაღატენი. ეს მცდარი გადანყვიტულება იყო.

მშვიდი ხეობა თვალის დახამხამებში გამოცოცხლდა. ხეობის ფერდობებზე ტიბეტელები გამოჩნდნენ, რომლებიც აქამდე ოსტატურად ინილებოდნენ. ათასობით ისარი ცინ მეომრებს სეტყვასავით დაატყდა. ისინი აქეთ-იქით მიმოიფანტნენ, თავის დასაცავად ხეობის ნაპირებში ლოდებს ამოფარდნენ და ტიბეტელებს თავდაც ისრებით უპასუხეს. არც ეს აღმოჩნდა სწორი გადაწყვეტილება. ყველა მეომარი ვერ გამოწახავდა თავშესაფარს. ლია ადგილებზე დარჩენილებს ტიბეტელი მშვილდოსნები ისარს ისარზე აყრიდნენ. ხეობის ნაპირებში მიმალულთათვის კი სხვა იარაღი ჰქონდათ მომზადებული. ციცაბო ფერდობებიდან დაშვებული საგორავები ყურისნამღები გრიალით დაასკდა ლოდების უკან მიმალულ ცინ მეომრებს და მრავალი მათგანი შეინირა.

ში შეტაკებას დაზაფრული ადევნებდა თვალყურს. მათ გადასარჩენად ლაშქრის უკუქცევა იყო საჭირო. თანაც ახლა იერიშის გაგრძელება მის გეგმებს თავდაყირა აყენებდა, მაგრამ პირველი სისხლი უკვე აღარ აპირებდა და უკუქცევის მაგივრად, ხეობაში ჩარჩენილ მეომრებს მშველი ჯარი გაუგზავნა და შეტევის გაგრძელება ბრძანა.

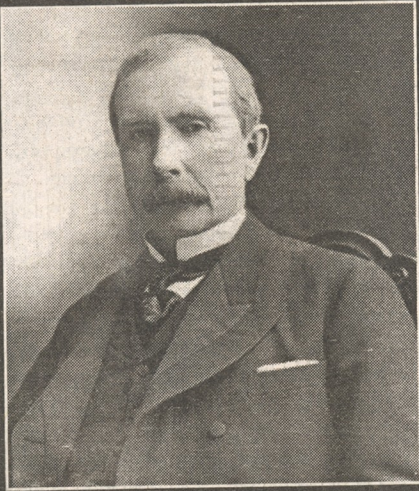
ხეობაში სისხლის კალო ტრიალებდა. ცინმა მეთაურებმა კარგად იცოდნენ, რაც მოელოდათ, თუ სი სიას სამთავროს პირველ ზღუდეს იმ დღესვე არ შელენავდნენ. შიმ პირდაპირ გამოუცხადა, რომ ყველას, ვინც უკუქცევას გაბედავდა, სასტიკად გაუსწორდებოდა. ხოლო ვინც პირველი გააღწევდა ხეობიდან და ზეგანზე ავიდოდა, იმას უხვად დაასაჩუქრებდა. ამიტომაც ისინი არც საკუთარ თავს ინდობდნენ და არც — ჯარისკაცებს. მეომრებს წინ მიერეკებოდნენ და სისხლისა და სიკვდილის ფასად აგრძელებდნენ გზას.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში

ასწლოვანი დაურღვეველი რეკორდი

მას ბრილიანტების ბრწყინვალეობა და სიმდიდრით ტკბობა არ სჩვეოდა და ყოველთვის დისციპლინისა და წესრიგის, ეკონომიისა და ანგარიშის წყურვილი ჰქონდა. სწორედ ამ ოთხ „ვეშაპზე“ აღმოცენდა მისი იმპერია და ამ პოსტულატებმა აქცია იგი მსოფლიოს უმდიდრეს ადამიანად. მისი სახელი სიმდიდრისა და წარმატების ქვეყნარტ სიმბოლოდ იქცა. მისი ქონება ამერიკის შეერთებული შტატების ბიუჯეტს აჭარბებდა, საქველმოქმედო შემოწირულობები კი თანამედროვეობის უდიდეს აღმოჩენებს უწყობდა ხელს.

„ნავთობის მეფისგოვარი“ ჯონ დევიდსონ როკფელარი

ჯონ დევიდსონ როკფელერი 1839 წლის 8 ივლისს, პარტფორდ-მალსის პატარა ფერმაში, ღვთისმოსაობით, შრომისმოყვარეობით, მომჭირნეობითა და ქველმოქმედებით გამორჩეულ ოჯახში დაიბადა. თუმცაღა, ყველა ამ ქრისტიანული პოსტულატის დაცვა, ძირითადად, დედამის ელაიზას — მტკიცე ბაპტისტსა და მკაცრ მშობელს აწვა მხრებზე. ჯონის მამა კი განსაკუთრებული საინოებით ნამდილად არ გამოირჩეოდა. უილიამ როკფელერს, მეტსახელად დიდ ბილს, ამქვეყნად ყველაზე მეტად ქალები და ფული უყვარდა, რომლის შოვნაც კარგად ეხერხებოდა. დიდმა ბილმა საკუთარი საქმე „სასწაულთმოქმედ“ შინაური ნამლების გაყიდვით დაიწყო და თანდათანობით, უფრო სერიოზულ ბიზნესზე გადავიდა. ყიდულობდა მიწებს, ვაჭრობდა ტყით და არც დროს ტარებას იკლებდა. საბოლოოდ, უფროსმა როკფელერმა ოჯახი 25 წლის ცოდვილი ლამაზმანის გამო მიატოვა, თუმცა მანამდე, ჯონმა მამისგან მწწარმის, საქმოსნის ფხისა და ფინანსური ყნოსვის შეთვისება და გათავისება მაინც მოასწრო.

თავისი პირველი ფული ჯონმა ინდაურებით იშოვა. 8 წლის ბიჭმა ინდაურის ბუდე იშოვა, ჭუკები შინ წამოიყვანა, თვითონ გაზარდა და გასაყიდად გააზადა. ინდაურების „ბიზნესმა“ ყმაწვილს იმედი გაუმაართა და პირველი 50 დოლარიც აშოვნინა. ეს ფული ჯონმა წვრილმანებში კი არ დახარჯა, მეზობელს გვარიანი პროცენტი ასესხა. მამამ ჯონს საკუთარი შემოსავალ-გასავლის მკაცრი აღრიცხვა ასწავლა. ამ წესისთვის მას არასდროს უღალატია და ამიტომაც ყოველთვის ზუსტად იცოდა, თუ სად მიდიოდა მისი მრავალმილიარდიანი ქონებიდან ალბულები თი-

თოეული ცენტი... თუმცა მრავალწლიან შემოსავლებამდე ჯერ კიდევ შორი გზა ჰქონდა გასავლელი, როცა მომავალი მაგნატი იძულებული გახდა, მიეტოვებინა სკოლა, სადაც, სხვათა შორის, საშუალო მოსწავლედ ძლივს ითვლებოდა და სამუშაოს ძებნა დაეწყო. მამის წასვლის შემდეგ ხომ ოჯახი ჯონის იმედადღა დარჩა და მასაც სხვა არჩევანი აღარ ჰქონდა. თუმცა სწავლა-განათლების შუა გზაში მიტოვების გამო ჯონი დიდადაც არ წუხდა, რადგან მიაჩნდა, რომ მთავარს ანუ მათემატიკის არსს უკვე კარგად ჩასწავდა, დანარჩენ გაკვეთილებს კი ცხოვრება თავად ჩაუტარებდა.

ჯონმა ბულატრის სამთიანი კურსები გაიარა და მაშინვე სამუშაოს ძებნას შეუდგა. თუმცა კლივლენდი, სადაც იმუშადა

მისი ოჯახი ცხოვრობდა, გაცხოველებული საქმიანობით ნამდილად ვერ დაიკვებოდა. ამიტომაც ჯონი კვირიდან კვირამდე კანტორებსა და ფირმებში პრაქტიკულად უშედეგოდ დაიარებოდა. თუმცა ბოლოს მაინც გაუმაართა და კომპანია Hewitt and Tuttle-ში ბულატრის ასისტენტად აიყვანეს. ეს 1855 წლის 26 სექტემბერს მოხდა და ამ დღეს ის ყოველთვის თავისი ცხოვრების ყველაზე ბედნიერ დღედ მიიჩნევდა. „ძრწოლით ვფიქრობ, რა მოხდებოდა, ეს სამუშაო რომ არ მეშოვა“, — ხშირად იხსენებდა ხანდაზმული როკფელერი.

ამ დღიდან სამუშაო ჯონის ცხოვრების მთავარ სისარულად იქცა. მიუხედავად იმისა, რომ კუთვნილ 17 დოლარს ოთხ თვეზე მეტხანს არ უხდიდნენ, ის მაინც მუხლწაუხრელად შრომობდა, ოფისში დილის შვიდის ნახევარზე ცხადდებოდა და იქაურობას მხოლოდ საღამოს ათი საათისთვის ტოვებდა. ჯონი ყველაფერს საბუღალტრო ისრუტავდა და ბიზნესის ანაბანასაც გულმოდგინედ ეუფლებოდა. ბევრი რომ აღარ გავაგრძელოთ, ეს მოკრძალებული თანამდებობა ჯონისთვის ნამდილ უნივერსიტეტად იქცა.

შრომისმოყვარე ყმაწვილის თავგამოდება მალევე შეამჩნიეს და მისი შემოსავალი თვეში 25 დოლარამდე გაიზარდა, რამაც გამოუცდელ ჯონს სინდისის ქენჯნაც კი მოჰგვარა, — ამხელა გასამრჯელოს დაუმსახურებლად მაძლევნო, მაგრამ ფულსაც მალე მიეჩვია. ცოტა ხანში ფირმიდან მისი ერთ-ერთი კომპანიონი, გვარად ტატლი ნაუი და ჯონს მისი ადგილის დაკავება შესთავაზეს, მაგრამ ეს უკანასკნელი იმდენად აღშფოთდა, რომ მარტო შეთავაზებაზე კი არ თქვა უარი, ფირმიდან საერთოდაც წაიოვიდა. მიზეზი კი ის იყო, რომ ტატლი თვეში 2.000 დოლარს იღებდა, ჯონისთვის კი იმავე საქმის კეთებაში მხოლოდ 600 დოლარი გაიმეტეს.

შეიძლება, გამდიდრებისადმი ჯონის აულაგმავ სწრაფვაში გარკვეულწილად მისი სატრფო — ლაურა სელესტია სპელმენიც იყო „დამნაშავე“. მათ ერთმანეთი ჯერ კიდევ სკოლაში გაიცნეს და ჭაბუკმა როკფელერმა ლაურას ცოლად მოყვანა მაშინვე მტკიცედ გადაწყვიტა. მაგრამ ლაურამ, რომელიც მდიდარი და პატივსაცემი ოჯახიდან იყო, ვაჟს ასეთი პირობა წაუყენა: როცა ცხოვრებაში რაღაცას მიაღწევ, შეძლებული გახდები, მაშინ ვილაპარაკოთ. და ჯონიც მონდომებით ცდილობდა „რალაცის მიღწევას“.

ფირმაში მუშაობით დაგროვილ 800 დოლარს ჯონმა მამისგან ნასესხები ათასი დაუმატა და, ფხიან ემიგრანტ მორის კლარკთან ერთად, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებით მოვაჭრე საკუთარი ფირმა Clark and Rockefeller-ი დააარსა. ამ კომპანიას ფეხზე დადგომასა და შედგომ აღმავლობაში ამერიკაში გაჩაღებული სამოქალაქო ომიც დიდად დაეხმარა, რადგან ომს ჯარისკაცები სჭირდებოდა, ჯარისკაცებს კი — ჭამა...

ომის მიწურულს პენსილვანიაში ნავ-

თობი აღმოაჩინეს და მალე ნავთობის არნახული ბუმიც დაიწყო, რასაც ომის შემდეგ ქვეყანაში დანებებულმა საერთო აღმავლობამაც დიდად შეუწყო ხელი. საბურღი კომპიუტრები ათას დოლარზე ოდნავ მეტი თუ ღირდა და გადამამუშავებელი ქარხნებიც წვიმის შემდეგ ამოსული სოკოებივით მრავლდებოდა, რამაც მალე საქმე ჭარბწარმოებით გამოწვეულ კრიზისამდეც კი მიიყვანა: ავტომობილების გამოჩენამდე ხომ ნავთობს, ძირითადად, სახლების გასანათებელი ნავთის საწარმოებლად თუ იყენებდნენ... რადგან როკფელერის პედანტური ტვინი უნესრიგობას ვერაფრით ეგუებოდა, ამ უკანასკნელმა ნავთობის ინდუსტრიაში არსებული ქაოსის დასრულებაც საკუთარ თავზე აიღო. როკფელერმა ჰენრი ფლეჯერთან ერთად ნავთობკომპანია Standard Oil დააარსა. თავიდან მან საქმე სულ რამდენიმე გადამამუშავებელი ქარხნით დაიწყო და ძალიან მალე, რკინიგზებთან ძალზე სარგისი კონტრაქტების გაფორმების შემდეგ, ბიზნესის ნამდვილ „ზვიგენად“ იქცა. კონკურენტების დაუნდობელი შთანთქმისა და საკუთარი ინტერესების აგრესიული დაცვის გამო, როკფელერმა ნავთობის მეფისტოფელის მტკსახელიც მალევე დაიმსახურა, რომლის პოზიციები ელექტრობის გაჩენამ და 70-იანი წლების კრიზისამაც კი ვერ შეარყია.

1880 წლისთვის როკფელერი უკვე მთელი ნავთობის ბაზრის 80%-ზე მეტს აკონტროლებდა, მაგრამ სწორედ ამ დროს აუშხედრდა პრესაც. წარმატებულმა ჟურნალისტმა და როკფელერის მიერ გაკონტრებული ბიზნესმენის ქაღალდზე აიბა ტარებულმა Standard Oil-ისა და მისი მეპატრონის განმაქიქებელი სტატიების გამოქვეყნება დაიწყო. მაგრამ მაგნატმა, რომელსაც იმდენად პირქუში პოპულარობა ჰქონდა, რომ დედები თავიანთ პატარებს მისით აშინებდნენ, „მგლბანელებს“ გამოხდომებზე რეაგირება საჭიროდ არ ჩათვალა.

ისე, ალბათ, პირველ რიგში, სწორედ

მამა-შვილი როკფელერი

ეს დედიკოები გაცდებოდნენ, როკფელერი ოჯახურ წრეში რომ ენახათ. მიუხედავად იმისა, რომ მაგნატი საკუთარ შვილებს საკმაოდ მკაცრად ზრდიდა და მომჭირნობასაც თავიდანვე აჩვენებდა (მაგალითისთვის, უმცროსები ვალდებული იყვნენ, უფროსების გამოცხადებული ტანსაცმელი ბოლომდე გუცვიტათ), ის მათ პირდაპირ აღმერთებდა და საქმარისი იყო, რომელიმე ღამით უბრალოდ წამოეტირა, მზრუნველი მამიკო უმალ მის სანოლთან ჩნდებოდა.

როკფელერი ძალზე მზრუნველი და მოსიყვარულე ქმარიც იყო. ლაურას სიცოცხლის ბოლომდე სწამდა, რომ ამ ქვეყნად ყველაზე კეთილშობილ ადამიანს გაჰყვა ცოლად და ოდესმე არც იმის გამო დაუწუნებია, რომ მისი ნიშნობის ბეჭედი სულ რაღაც 118 დოლარი თუ ღირდა...

1906 წელს ანტიროკფელერულ კამპანიას პრეზიდენტმა რუზველტმაც დაუჭირა მხარი და, სოციალური სამართლიანობის ძიებაში, Standard Oil-ის წინააღმდეგ პროცესიც კი წამოიწყო. 1909 წელს სასამართლომ როკფელერის კომპანიის დაშლის გადაწყვეტილება მიიღო.

1911 წელს 38 დამოუკიდებელ კომპანიად დაშლილმა Standard Oil-მა არსებობა შეწყვიტა. მიუხედავად იმისა, რომ 38-ე კომპანიაში როკფელერს საკუთარი წილი დარჩა და ამ დაყოფამ ფინანსურად კიდევ უფრო გაამდიდრა, ფსიქოლოგიურად ეს დანაკარგი მაინც მძიმედ გადაიტანა და პრაქტიკულად ბიზნესისადმი ინტერესი დაკარგა.

როკფელერის ქონება ზვავივით მატულობდა და უკვე მილიონებს კი არა, მილარდებს ითვლიდა, მაგრამ ფული მისთვის თვითმიზანი არასოდეს ყოფილა,

სიმდიდრეს არ გაუყოფოწებია და არც ბავშვობიდანვე შესისხლბორცვულ ქრისტიანულ ტრადიციებზე აუღებინებია ხელი. როკფელერს არასდროს ჰყოლია საყვარლები, არ ჰქონია მეგნე ჩვევები, არ იზიდავდა მაღალი საზოგადოების ცხოვრების წესი და არასდროს გახვეწულა იქაურ ინტრიგებში. გაზეთები მას მხოლოდ როგორც ბიზნესმენს, ისე თუ ეს-ხმოდა თავს, თორემ მის ცხოვრებაში არანაირ სკანდალსა და ბინძურ ისტორიას ადგილი არასდროს ჰქონია.

რაოდენ უჩვეულოც უნდა იყოს, რიგით ამერიკელებს, რომლებიც მილიარდერის მუდმივ (და სრულიად დაუმსახურებელ!) ლანძღვა-გინებაში იყვნენ, მისი საქველმოქმედო საქმიანობის მასშტაბებზე იოტისოდენა წარმოდგენაც კი არ ჰქონდათ. როკფელერი საკუთარ შეწირულობებს აფიშირებას არასდროს უკეთებდა, მეტიც, — ყველანაირად მალავდა თავისი ცხოვრების ამ მხარეს. არადა, სწორედაც რომ მისი ფულით მოხერხდა ანტიბოტიკების შემუშავება, დაარსდა ჩიკაგოს უნივერსიტეტი, ნიუ-იორკის სამედიცინო კვლევების ინსტი-

როკფელერის შვილები

ტუტი, საყოველთაო განათლების საბჭო, როკფელერის ფონდი. მაგნატმა შეწირულობების სახით, მთლიანობაში, 500 მილიონ დოლარზე მეტი გაიღო. ფილანთროპიის ტრადიციებს არც მისმა შთამომავლებმა უღალატეს და ამჟამად როკფელერების ოჯახი ორმოცდაათზე მეტ ნამგებთან ორგანიზაციას ინახავს.

1914 წელს ჯონ დევიდსონ როკფელერმა ბიზნესი მიატოვა და დარჩენილი ცხოვრება მთლიანად ქველმოქმედებას მიუძღვნა. ის ამ ქვეყნიდან მშვიდად და უხმაუროდ წავიდა და შთამომავლობას სამეწარმეო საქმიანობისა და ქონების ნულიდან შექმნის დღემდე დაურღვეველი რეკორდი დაუტოვა.

ჯონ დევიდსონ როკფელერ-მეორე

მოამზადა
რუსულან ლეპანიძე

„მადონა – ბავშვთა გამტაცებელი“

მადონას სულ უფრო ხშირად ადანაშაულებენ იმაში, რომ იგი მიზნის მისაღწევად არაფერს ერიდება! ორი წლის წინ მომღერალი სკანდალსაც კი არ მოერიდა და ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ მალავიელი ბიჭუნა შვილად აეყვანა. მადონა ახლაც მალავიშია და სასამართლოს გზით ოთხი წლის მერსი ჯეიმსის შვილად აყვანისთვის იბრძვის.

მომღერალი მალავიში კერძო თვითმფრინავით ჩაფრინდა. საქმის მოსმენაზე მკაცრ, შავ კაბაში გამოწყობილი გამოცხადდა, რათა მოსამართლეებზე მოკრძალებული, მზრუნველი დედიკოს შთაბეჭდილება მოეხდინა. ამჯერად მადონას მორიგი ბავშვის მოპოვება ცოტა არ იყოს გაუჭირდება, რადგან ქრისტიანობის აღმსარებელ ადგილობრივ მოსახლეობას

ქმარგაშორებული, კაბალისტური სწავლების მიმდევარი მადონა გულზე არ ესატიება. ვარსკვლავის მორალურ სახეს არც 33 წლის ბრაზილიელ მანეკენ ისუს ლუსთან კავშირი ამშვენებს, მაგრამ ამჯერად მადონამ სიბრძნე გამოიჩინა და აფრიკაში გამგზავრებამდე ცოტა ხნით ადრე, საყვარელს დაშორდა. როგორც ჩანს, მას ოჯახის შევსების იმდენად ძლიერი სურვილი ამოძრავებს, რომ ველარაფერი შეაჩერებს...

„მადონა თავხედურად იცევა. იგი საკუთარ სტატუსს, ფულსა და სახელს იყენებს, რათა მოსამართლეებზე ზეგავლენის მოხდენა შეძლოს“, — ამბობს ადამიანის უფლებათა დამცველი ადგილობრივი კომიტეტის კოორდინატორი უნდულე მვაკასუნგულა, ხოლო ამ ორგანიზაციის ხელმძღვანელი მამბუტო ბამუსი კიდევ უფრო შორს წავიდა და მადონას „ბავშვთა გამტაცებელი“ უწოდა! ჩინოვნიკთა აღშფოთებას ის ფაქტი იწვევს, რომ პატარა მერსი, რომლის დედა ბავშვის დაბადებიდან რამდენიმე დღეში გარდაიცვალა, უპატრონო არ არის. გოგონას ბებია და ბიძა ჰყავს, რომლებიც ობლად დარჩენილი მერსის მიტოვებას არ აპირებდნენ.

„მერსის წაყვანის ნებას არავის მიცემდით, იგი ჩვენი ოჯახის ნაწილია, მაგრამ გვარწმუნებენ, რომ ამ მდიდარ თეთრ ლედისთან უკეთესად იქნება. არ ვიცით, როგორ მოვიქცეთ და ვინმეს რჩევა გვჭირდება, მაგრამ გვაჩქარებენ და გვეუბნებიან, რომ ქაღალდებს რამდენიმე დღეში უნდა მოვანეროთ ხელი: თანაც, ხელშეკრულებაში იმ პუნქტის შეტანა გვსურს, რომლის თანახმადაც გაზრდილი ჯოგონა ჩვენთან დაბრუნდება“, — უკვე მერამდენედ უსხნის ჟურნალისტებს მერსის ბიძა პიტერ ბანეტი. სანაყალ მებადურს წარმოდგენაც არ

მადონა და ლურდესი

აქვს იმის შესახებ, თუ ვინ არის მადონა. მას ქოხში არც ტელევიზორი აქვს და არც — რადიო. მალავის დედაქალაქ ლილონგვეშიც პირველად ახლა ჩავიდა, რათა სასამართლო სხდომას დასწრებოდა. გულუბრყვილო ადამიანის მოტყუება ძალზე იოლია, მით უმეტეს, რომ

მერსი ბიძასთან

მადონამ მსგავსი ტრიუკი ერთხელ უკვე ჩაატარა, როდესაც შვილობილ დევიდ ბანდის ბიოლოგიურ მამას პირობა მისცა, რომ ბიჭი ოჯახის წევრებს რეგულარულად შეხვდებოდა და ფესვებს არ მოსწყდებოდა. მადონას დადებული პირობის მიუხედავად, ორწლიანხვერის განმავლობაში მამა-შვილი ერთმანეთს მხოლოდ ერთხელ შეხვდა. ამჯერად მალავიში ჩასულმა ბავშვმა მამა საერთოდ ვეღარ იცნო, რადგან როდესაც იგი ოჯახს დაშორდა, ერთი წლის იყო, ახლა კი უკვე ოთხი წლისაა. მათ შორის უფსკრულის გაჩენას ენობრივი ბარიერიც განაპირობებს, რადგან დევიდი მხოლოდ ინგლისურად ლაპარაკობს, მამამისმა კი

როკო

რიზ უიზერსპუნი ქმართან გატარებულ ღამეებს ვერ ივიწყებს

„ჩვენი განქორწინება ჩემთვის ძალზე დამამცირებელი იყო“, — აღიარებს 32 წლის მსახიობი, რომელიც განქორწინებიდან 3 წლის შემდეგაც მიიმდგანიცდის, რომ მისი და 34 წლის რაიან ფილიპის („შეჯახება“) ოჯახი დაინგრა.

ქმართან განშორების შემდეგ რიზი ორ ბავშვთან ერთად მარტო დიდხანს არ დარჩენილა — მან ახალი სიყვარული იპოვა. რიზ უიზერსპუნის ბედნიერი რჩეული 28 წლის მსახიობი ჯეიკ გილენშაილი („კუზინი მთა“), მაგრამ რაიან ფილიპთან გატარებული 7 ბედნიერი წელიწადისა და საშინელი განქორწინების დავიწყებას მაინც ვერ ახერხებს. „ძალზე დამცირებელი და მარტოსული ვიყავი, რაიანთან განქორწინება მეტისმეტად მტანჯველი აღმოჩნდა. ქორწინების ნგრევისგან გამონეულმა სიმწარემ ჩემს სულს მიიმე კვალი დააჩნია და ბევრი რამ ამოშალა, მაგრამ რაიანთან ერთად გატარებული დღეებისა და ღამეების დავიწყება დღემდე ვერ შევძელი“, — იხსენებს მსახიობი.

თავის მხრივ, განქორწინება რაიან ფილიპსაც მწარედ ახსენდება, იმ დღეებს მისი ცხოვრების ყველაზე ნალვლიან მომენტს უწოდებს და შვებას 26 წლის ავსტრალიელ მსახიობ ები კორნიშის („ოქროს საუკუნე“) მკლავებში ეძებს.

რაიანთან ერთად

ჯეიკთან ერთად

ბრიუს უილისი კვლავ ცოლიანი მამაკაცია

ვინ იფიქრებდა, რომ ჰოლივუდის ცნობილი „კერკეტი კაკალი“ ბრიუს უილისი ქორწინების უღელს კვლავ დაიდგამდა?! იგი ჯერ კიდევ ცოტა ხნის წინ აცხადებდა: ამჟამად ყველაზე საინტერესო თემაში — სასიყვარულო თემაშია, მაგრამ იმისთვის, რომ თემაში ყელში არ ამოგვივადეს, მოთამაშენი სშირად უნდა ცვალო. უილისი მუდამ ამტკიცებდა, რომ ერთადერთი ქალი უყვარდა და აღიარებდა, რომ მრავალი წლის წინ განქორწინების მიუხედავად, მის გულში დემი მურისადმი გრძნობა კვლავ ცოცხლობდა.

დღეს „კერკეტი კაკალი“ კვლავ დაოჯახებული მამაკაცია. 21 მარტს კარიბის ერთ-ერთ კუნძულზე 54 წლის ბრიუს უილისისა და 32 წლის ემა ჰემინგის მდიდრული საქორწინო ცერემონია ჩატარდა. საპატიო სტუმრებს შორის ბრიუსის ექსმეუღლე დემი მური, მათი სამი ქალიშვილი და დემის ამჟამინდელი მეუღლე ეშტონ კატჩერი იყვნენ მიწვეულნი და როგორც ამბობენ, ჰემინგთან მეტად უშუალო და თბილი ურთიერთობა დაამყარეს. მიუხედავად ამისა, ქორიკანებმა მაინც შეძლეს ბოროტი ქორის გავრცელება იმის თაობაზე, თითქოს პატარძალი გარეგნულად ძალზე წააგავს ბრიუსის პირველ მეუღლეს და სწორედ ამ მსგავსებამ უზიძგა მას დაქორწინებისკენ... აღსანიშნავია, რომ ბრიუს უილისი ერთ ქორწინილს არ დასჯერდა და 27 მარტს ჰოლივუდში ერთ-ერთი მეგობრის სახლში მეორე ოფიციალური ცერემონია ჩატარდა, მაგრამ ახალდაქორწინებულ სიძეს თაფლობის თვე მალე ჩაშხამდა. 30 მარტს ბრიუს უილისის ქალაქარეთ მდებარე სახლს, სადაც მსახიობი სათხილამურო სეზონის დროს სშირად ჩადიოდა, ცეცხლი გაუჩნდა და სრულიად განადგურდა. საბედნიეროდ, ხანძრის დროს სახლში არავინ იმყოფებოდა, რადგან სათხილამურო სეზონი ორი დღის დასრულებული იყო. სახლის დაკარგვამ ბრიუს უილისი ძალზე გაანანყენა. იგი უკვე ახალი სახლის აშენებას აპირებს.

სასამართლოსთან

ადგილობრივი ჩიჩევას დიალექტის გარდა არც ერთი ენა არ იცის. პოპვარსკვლავს კი ყველაფერი ფეხებზე ჰკიდია. მან ხომ ადრეც მოახერხა, რომ მალაიის კანონისთვის გვერდი აეგლო, რომელიც ბავშვის უცხოელებზე გაშვილების ნებართვას მხოლოდ იმ შემთხვევაში იძლევა, თუ ისინი ქვეყანაში არანაკლებ 18 თვის განმავლობაში ცხოვრობენ. ალბათ ახლაც ასე მოხდება: რაც უფრო მეტ წინააღმდეგობას უწევნენ მერსის ნათესავები, მით უფრო დაჟინებით მოქმედებს მადონა. აღსანიშნავია, რომ მალაიში მილიონზე მეტი ობოლი ბავშვი ცხოვრობს. ასე რომ, რომელიმე მათგანის გაბედნიერება გაცილებით კეთილშობილური საქციელი იქნებოდა, მაგრამ ეპატაჟური ქმედების მოყვარული ქალბატონი უკვე ორი წელია, გოგონას ნათესავებზე ზეწოლას ახორციელებს, მხოლოდ იმიტომ, რომ მას სწორედ მერსის წყვანა სურს! თითქოს იგი სათამაშოა და არა ცოცხალი არსება...

დევიდი

სელმა ჰაიეკის ქმარი მძევლად აიყვანეს

მსახიობ სელმა ჰაიეკის მეუღლე, ფრანგი მილიარდერი ფრანსუა პინო მისმა თანამშრომლებმა მძევლად აიყვანეს. ინციდენტის მიზეზი პინოს სანარმოებში სამუშაო ადგილების შემცირების შესახებ გავრცელებული ინფორმაცია იყო.

მუშებმა პარისის ერთ-ერთ კვარტალში გაფიცვა მოაწყვეს და როდესაც შორიასლოს ფრანსუა პინოს ავტომობილმა ჩაიარა, გაფიცულებმა მას ალყა შემოარტყეს და ნახევარი საათის განმავლობაში მძევლად აიყვანეს. მილიარდერის გათავისუფლება მხოლოდ ინციდენტის ადგილზე გამოძახებულმა სპეცრაზმმა შეძლო.

ფრანგი მილიარდერი ფუფუნების საგნების, ტანსაცმლისა და კოსმეტიკის მწარმოებელი რამდენიმე კომპანიის მფლობელია, მასვე ეკუთვნის ნიგნების, ელექტრონული და მუსიკალური ტექნიკის მაღაზიათა უმსხვილესი ქსელი.

პოლ მაკარტნის ყოფილი ცოლი ძალად გარდა ვერავის ეფერება

სულ რაღაც სამი წლის წინ, ჰიზერ მილსის საზოგადოებაში გამოჩენა ჟურნალისტების აჟიოტაჟს იწვევდა, რადგან უძვირფასეს აბრეშუმის კაბებსა და ბუმბულებში გამოწყობილი ქერა ლამაზმანი მუდამ სახელოვან ქმარს უმშვენებდა გვერდს. განქორწინების შემდეგ სიტუაცია მკვეთრად შეიცვალა. ახლა ჰიზერს პრესის ყურადღების მისაპყრობად საკმაო ძალისხმევა სჭირდება. ბოლო ღონისძიება, სადაც ყოფილმა მოდელმა თავის გამოჩენა შეძლო, Genesis Awards-ის დაჯილდოების ცერემონია იყო. როგორც ცნობილია, ამერიკის ცხოველთა დამცველი ორგანიზაცია ამ ჯილდოს შესაბამისი თემატიკის მქონე ფილმებს, ტელეგადაცემებსა და სტატიებს ანიჭებს. ზღვისფერი ატლასის კაბა მილსს ძალზე უხდებოდა და მის ფიგურას განსაკუთრებით გამოკვეთდა. ფოტოგრაფების წინაშე კიდეც უფრო მიმზიდველი რაკურსი გადაიშალა, როდესაც ჰიზერი ნომინანტი ფილმის — „მარლი და მე“ ერთ-ერთ მსახიობ ძალს მიეფერა და ჩაოცდა. პოლ მაკარტნის ყოფილი მეუღლის საქციელს ჟურნალისტების ორაზროვანი ხუმრობები მოჰყვა... პრესას მხედველობიდან არც ის გამოჩენია, რომ ბოლო ხანებში ჰიზერი ყველგან მარტო დადის. მისი ბოიფრენდი ჯეიმი უოკერი კი სადღაც გაუჩინარდა.

ნიკოლ კიდმანს ქმარი დღემდე სერენადებს უმღერის

ნიკოლ კიდმანის მეუღლე კეიტ ურბანი საყვარელ მეუღლეს სერენადებს დღემდე უმღერის. ქმრის საქციელი მსახიობზე იმდენად შთამბეჭდავად მოქმედებს, რომ ნიკოლი ბედნიერების ცრემლს ძლივს იკავებს. ამას წინათ, ურბანმა საყვარელ მეუღლეს სიმღერა Thank You მიუძღვნა. მასში ავტორი ღმერთს მადლობას სწირავს, რომ ნიკოლი მისი ცოლია. „ეს სიმღერა სწრაფად ჩაენერეთ. იმავე საღამოს მივიტანე სახლში და ნიკოლს ვუმღერე. მგონი, ძალიან ადლეკებული ჩანდა“, — განაცხადა მომღერალმა. კომპოზიცია, რომლის ტექსტი კეიტის კოლეგასა და მეგობარ რიკ ნოულსს ეკუთვნის, ურბანის ახალ ალბომში შევა. მკითხველს შევასვენებთ, რომ ნიკოლ კიდმანი და მუსიკოსი ნანატრი და უსაყვარლესი ქალიშვილი — 8 თვის სანდი როუზი იზრდება.

კოსი კეიტ ურბანი 2006 წელს შეუღლდნენ. ახლა მათ ოჯახში დიდი ხნის ნანატრი და უსაყვარლესი ქალიშვილი — 8 თვის სანდი როუზი იზრდება.

კეიტ მოსის კოცნის საფასური

კეიტ მოსმა საქველმოქმედო მიზნით საკუთარი კოცნის გაყიდვა გადაწყვიტა. დედის დღისადმი მიძღვნილი აქცია ლონდონში გრეით-ორმონდ-სტრიტზე ჩატარდა. მასში ბევრი ცნობილი ადამიანი მონაწილეობდა. მათ შორის იყვნენ: ორლანდო ბლუმი, კეიტ მოსის ყოფილი ბოიფრენდი ჯეიმი პინსი, სედი ფროსტი და სხვები. ცნობილი გახდა, რომ კეიტ მოსის კოცნა 5.000 ევროდ გაიყიდა. ლოტის მყიდველის ვინაობა არ სახელდება. მკითხველს შევასვენებთ, რომ საქველმოქმედო აუქციონებზე ვარსკვლავებს საკუთარი თავი ლოტად ხშირად გამოაქვთ. ზოგიერთი მათგანი პაემანს ყიდის, ზოგი კი კოცნას...

კიდევ ერთი ლამაზმანი, რომელიც ბავშვის შვილად აყვანაზე ოცნებობს

კიდევ ერთი ცნობილი ადამიანი გამოჩნდა, რომელიც ბავშვის შვილად აყვანაზე ოცნებობს. ობოლი ბავშვისთვის დედობის განევა ამჯერად ბრაზილიელმა სუპერმოდელმა ჟიზელ ბიუნდჰენმა გადაწყვიტა, რომელიც 2009 წლის თებერვლიდან ცნობილი სპორტსმენის, ტომ ბრეიდის მეუღლეა. 28 წლის სუპერმოდელს ობოლი ბავშვის მოძებნა მშობლიურ ბრაზილიაში სურს. „ბრაზილიელი ბავშვი ძალიან მეყვარება“, — განაცხადა მან პრესისთვის მიცემულ ინტერვიუში და დასძინა, რომ სამყაროს უკეთესობისკენ შეცვლა სურს, რათა ქალაქის ქუჩებში მანანალა ბავშვები აღარ ცხოვრობდნენ. როგორც ცნობილია, ჟიზელს საკუთარი შვილები არ ჰყავს, მის მეუღლეს კი ქორწინების გარეშე კავშირით შეძენილი ვაჟიშვილი ეზრდება.

ჭიბონი – ტყვილისა და სიხარულის საყვარი

სტენაზე მისი გამოჩენა განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს, მაგრამ არა იმიტომ, რომ ქართული ტყვიის ლაზათიანად შემსრულებლებს შორის ამაყად გადი-გამოდის, აკვნებს ჭიბონს და სიხარულად გარდასახული ტყვილით სულს შეგიძრავს, არამედ იმიტომ, რომ ის ერთადერთი ქალია, რომელიც ჭიბონზე უკრავს. წარმოშობით შუაბეჭდოლი, ბათუმში მცხოვრები და განათლებით მუსიკოსი ეთერ დარჩიძე უკვე 25 წელია, ჭიბონზეა შეყვარებული.

„როცა ჭიბონი მიჭირავს ხელში, უცხოელ მელომანებსაც პაპირება“

ჯაბა ანანიძე

— ჩემს ოჯახში სიმღერებსა და მუსიკალურ ინსტრუმენტებს განსაკუთრებულ პატივს სცემდნენ. 6 და-ძმა ვიყავით და მათ შორის ყველაზე უმცროსი მე გახლდით. ყოველდღე იმას ვუცქერდი, თუ როგორ ეთაყვანებოდნენ ჩემი და-ძმები და მშობლები ქართულ სიმღერას, სხვადასხვა მუსიკალურ საკრავს. ჩვენს ოჯახში ფანდურს, ჩონგურსა და სალამურს ამზადებდნენ, მაგრამ ჭიბონი არავის ახსოვდა. საკმაოდ პატარა ვიყავი, როცა ერთ-ერთ კონცერტზე ჭიბონით შესრულებული მუსიკა მოვისმინე და აღვფრთოვანდი, თითქმის ის ხმა ვიპოვე, რომელსაც ყოველთვის ვეძებდი, მაგრამ ვერსად მოვისმინე. მამამ მეზობელ სოფელში ჭიბონის დამკვრელ მოხუცთან მიმიყვანა. სამწუხაროდ, იმ მოხუცის სახელი აღარ მახსოვს, მაგრამ თვალწინ მიდგას, თუ როგორ აუღერა მან სიყვარულით შემონახული ჭიბონი და აჭარული „განდაგანა“. ადრე „განდაგანა“ სწორედ ჭიბონზე სრულდებოდა. მოხუცმა საკრავს სევდიანი მზერა გააყოლა და მითხრა: ქალი ხარ, მაგრამ გატყობ, ჩემს ჭიბონს არ მოასვენებო. მართლაც, ასე მოხდა: დღემდე ჭიბონი მიჭირავს ხელში და უცხოელ მელომანებსაც ვაკვირებ.

— საზღვარგარეთ რომელ ანსამბლთან ერთად მიდიხართ ხოლმე?

— სხვადასხვა პოპულარულ ანსამბლში ვუკრავ, როგორც ჭიბონზე, ისე სხვა მუსიკალურ საკრავზე. ვინაიდან ჭიბონზე

დამკვრელთა რიცხვი საგრძნობლად შემცირდა, 5 წლის წინ საკუთარი ვოკალურ-ინსტრუმენტული ანსამბლი — „თოლია“ ჩამოვაყალიბე, სადაც 6-დან 15 წლამდე ასაკის ბავშვები სიმღერასა და ინსტრუმენტებზე დაკრავს სწავლობენ. მოზარდები დიდი ინტერესით ცდილობენ ჭიბონის აუღერებასაც, რაც ძალიან მახარებს.

— დღეს ჭიბონის დამზადებას სადმე ასწავლიან?

— არა, მაგრამ მუსიკასა და ბუნებაზე შეყვარებული კაცი ჭიბონს უსწავლელადაც დაამზადებს. არსებობს ასეთი გადმოცემა: იალაღებზე მყოფმა მეჯოგეებმა უსაქმურობისგან მოინწყინეს, თხა დაკლეს, გამოშიგნეს, შიგ ლერწმის ტოტები ჩააწყვეს და თავი ჭიბონით გაიმხიარულეს. ეს საკრავი ისე უნდა ააწყო, რომ არც წებო გამოიყენო და არც — ლურსმანი. რთულია მისი დამზადება, მაგრამ მე ეს ჩემით, სხვების დაუხმარებლად შევძელი: უღერადობას ვაკვირდებოდი, სასულეში ვიჭვრიტებოდი და ერთხელაც, დამოუკიდებლად შევქმენი ის, რასაც ჩვენი წინაპრები დიდი სიხარულით, მარტივად აკეთებდნენ, ჩვენ კი პროგრესი ათასწიარად გვიბნევს გზას. დღეს ჭიბონზე დაკვეთებს 17 წლის ჯაბა მაღაყმაძე იღებს. მან შესანიშნავად აულო ალლო ამ რთულ საქმეს.

მაგრამ მუსიკასა და ბუნებაზე შეყვარებული კაცი ჭიბონს უსწავლელადაც დაამზადებს

— რა განცდა გეუფლებათ, როცა ჭიბონზე უკრავთ?

— ჭიბონი აუცილებლად აგაფორიანებს. მას დაბალი და მაღალი რეგისტრი არ გააჩნია, ანუ ხმადაბლა ვერ დაუკრავ. ჩემი აზრით, ეს თვისება ჭიბონს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს. მისი ხმა ჩემი ისტორიის ხმაა.

ვოკალურ-ინსტრუმენტულ ანსამბლი — „თოლია“

ის თითქმის, ტყვილისა და სიხარულის საყვარია. ჭიბონი ალბათ, ერის საყვარია — ის არ მოგვცემს უფლებას, საჭირო დროს სიფხიზლეს ძილი ვარჩიოთ და იმდენ ძალასაც აღმოგვიჩინოს, რომ სიმღერასთან შეზრდილი ტყვილიანი ცხოვრება გავგრძელოთ.

„ახალი დროით“

გაბათ-პირის
გარდა

13:30

ირინა

თავდორობვილი

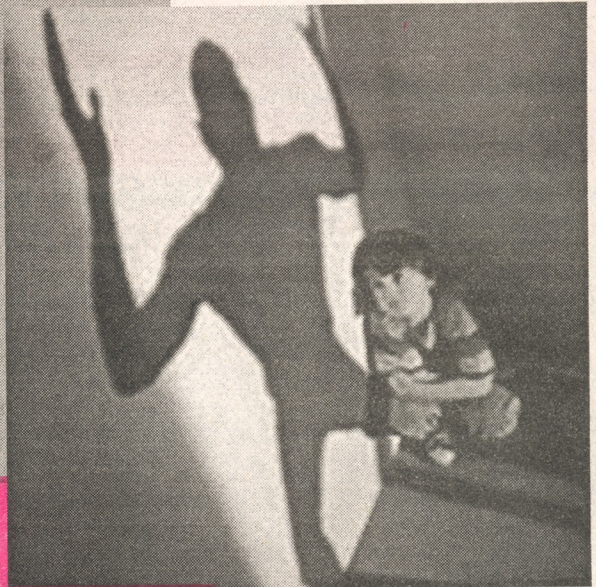
მთავარი პოლიტიკური მოვლენები • აიტხვები და პასუხები

RADIO PALITRA
FM 103.9
რადიო პალიტრა

ოჯახური ძალადობა და სერიოზი შვილი, ჰომოსექსუალიზმი და სიყვარული

ოჯახური ძალადობის ფაქტი სწორად შექმნილია როგორც პრესის, ისე ტელევიზიის მიერ, მაგრამ თუ გსმენიათ ისეთი ფაქტის შესახებ, რომ მშობლების ჩხუბი და ჭურჭლის მსხვერვის ხმა შვილს ახარებდეს? ჩემმა ერთ-ერთმა რესპონდენტმა მიაბო, თუ როგორ ნეტარებას განიცდიდა, როცა დედა მამას სცემდა და სწორად, მათი ჩხუბის მიზეზი თავად იყო. „ისეთ რაღაცებს ვამბობდი, რომ მშობლებს ერთმანეთი შევაძულე, მაგრამ ახლა, როცა სულ მარტო დავრჩი, ამას ძალიან განვიცდი“, — მომწერა ადამიანმა, რომელმაც საკუთარ თავს ურჩხული-34 უწოდა. მისმა მესიჯმა დამაინტრიგა. ვთხოვე — იქნებ, ინტერვიუზე დამთანხმდეთ. ბოლოს, როცა მასთან მიმოწერა დავასრულე, ჩემი რესპონდენტის შემეშინდა კიდევ თუ რატომ, ამას თავადვე მიხვდებით.

„3 წლის გახდათ, როცა მდულარე გადავსხი და დავამახინჯე“

ლიპა ქაჩია

— მე კახეთის ერთ-ერთი მიყრუებული სოფლიდან გახლავართ. ჩემს ოჯახს ძალიან უჭირდა, წლიდან წლამდე ძლივს გაგვექონდა თავი. 5 წლის ვიყავი, როცა დედა დაფეხმძიმდა. მისი

მუცლის სიდიდით გაცივებულს ამის-სნეს, რომ მალე პატარა ძაბიკო ან დაიკო მეყოლებოდა. ბებიჩემი საშინელი ქალი გახლდათ, დედას ვერ იტანდა, მაგრამ დღემდე არ ვიცი, ამ სიძულვილის მიზეზი რა იყო. ის რძალს მთელი ცხოვრება აწამებდა და ფეხმძიმე რამდენჯერმე დააგორა კიბეზე. ერთხელ, ეს საკუთარი თვალითაც დავინახე და მამისთვის არაფერი რომ არ მეთქვა, „დამამუშავა“. მითხრა: დედაშენს არ უყვარხარ. მუცელში ბავშვი რომ უზის, მარტო ის უყვარს. დამიჯერე, თუ დაიბადა, ყველაფერს წაგართმევს და უბედური იქნები. ასე რომ არ მოხდეს, რომ არ დამეჩაგრო, ამიტომაც დავაგორე დედაშენი. მოკლედ, მართლა მაგრად „დამამუშავა“. ჰოდა, როცა დედამ ყანიდან შინ დაბრუნებულ ქმარს სიმართლე უამბო და უთხრა, ეს ბავშვმაც დაინახაო, ვიყვირე: რას ამბობ, დედიკო, მე ის დავინახე, რომ კიბიდან ბებო დააგორე და მერე ყვირილი თავად ატეხეთ. ბებოს თვალები გაუბრწყინდა და დაიწყო კვნესა: შვილო, ყველაფერი მტკივა, მაგრამ არ მინდოდა, ეს ამბავი გაგეგო. შენი ცოლი მართლა ძალიან მამწარებსო. მოკლედ, დედა კი ცდილობდა, სიმართლე დაემტკიცებინა, მაგრამ

ჩვენ წინაშე უძლური აღმოჩნდა. საბოლოოდ, მამამ მას აგინა და ხელიც მოუქნია.

— დედა არ შეგეცოდებ?

— პირიქით, ეს ამბავი მახარებდა, რადგან მეგონა, მამა დედას თუ სცემდა, ის პატარა მოკვდებოდა... მოკლედ, მამა სახლიდან რომ წავიდა, დედამ ოთახში შემეყვანა (დედამთილისთვის საყვედურიც კი არ უთქვამს) და დამკითხა, მაგრამ იმდენი ჭკუა მქონდა, რომ ვერ გამომტყნა. ნებისმიერ კითხვაზე მხოლოდ იმას ვპასუხობდი, — მე არაფერი დამინახავს, ძაბიკო ან დაიკო არ მინდა-მეთქი! ჩემმა პასუხებმა ის წონასწორობიდან გამოიყვანა და ცემა დამიწყო. ყვირილი მოვრთე: მიშველეთ-მეთქი. სწორედ ამ დროს ოთახში მთვრალი მამა შემოვიდა, დედას ჩემი თავი ხელიდან გამოჰკლია, მერე შარვლიდან ქამარი გამოიძრო და ცოლს უამრავჯერ უთავაზა. ამ ყველაფერს სიამოვნებით ვუყურებდი. სიმართლე გითხრათ, მეგონა, რომ მას არაფერი სტკიოდა და დარტყმას მხოლოდ პატარა გრძნობდა, რადგან დედა ხმას არ იღებდა, მხოლოდ მუცელზე იფარებდა ხელს.

— მის საშველად ოთახში არავინ შემოსულა?

— ვინ უნდა შემოსულიყო? ეს ამბავი არავის გაუგია, რადგან დედა ყველაფერს მოთმინებით იტანდა. ბებიამ კი შემოყო თავი და როცა დაინახა, ოთახში რაც ხდებოდა, სახე გაეზადრა, თვალი ჩამიკრა და მანიშნა,

ჩემთან მოდიო. არ დავემორჩილე, რალაც ძალა არ მაძლევდა უფლებას, მას გავეყოლოდი და ამ სანახაობას მოვკლემოდი.

— **შენ მართლა სიამოვნებას განიჭებდა ამ შეზარატი სურათის ყურება?**

— კი, ასე იყო, მთელ ტანში სასიამოვნო ურუნტელი მივლიდა. ახლა ამბზე რომ ვფიქრობ, თავი წამდვილი ურჩხული მგონია... ეს ჩემი აღსარება იქნება.

— **მერე რა მოხდა?**

— დედა გადარჩა. მართალია, ცემის შემდეგ თავს შეუძლოდ გრძნობდა, მაგრამ მუცელი არ მოეშალა. ბებიამ უფრო „დამქოქა“ — ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ, რომ არ დაიჩაგრეთ. მეც, როცა მამა სახლში შემოვიდოდა, რას აღარ ვიგონებდი, ოღონდ კი დედა ეცემა. ერთხელ ისიც კი ვთქვი (რა თქმა უნდა, ეს ბებიამ მასწავლა, თორემ ამდენს მარტო ვერ მოვიფიქრებდი), სახლში ვილაყ კაცი მოვიდა, დედას ეხუტებოდა და ჩურჩულებდნენ. გავიგონე, იმ კაცმა თქვა, ჩემს შვილს არავის დავანაგვრებო. მა, ვინაა მისი

შვილი-მეთქი?... მამამ ჩემი სიტყვები დაიჯერა, როგორც სხვა დროს. მე ხომ ბებია მყავდა მოწმის სახით. იმ ღამეს დედას დენა დაენყო, მაგრამ ჩემს ჯიბრზე, მუცელი მაინც არ მოეშალა... ჩვენი სახლიდან თითქმის ყოველღამე ისმოდა დედის გმინვა და ჭურჭლის მსხვრევის ხმა.

— **ამის გამო სინანული არასდროს გიგრძნია?**

— არა. ჭურჭლის მსხვრევის ხმა ჩემთვის „იავნანა“ იყო, დედის წამება კი ერთგვარი „კაიფი“ გახლდათ.

— **ეი, შენზე შეიძლება ითქვას, სადისტაო.**

— ჰო, ასეთი ვიყავი, მაგრამ ახლა ყველაფერს ვნანობ.

— **მაგრამ სინანული გვიანია, არა? საინტერესოა, შენი დაიკო თუ ძამიკო მაინც მოველინა ქვეყანას?**

— ჰო, როგორც უნდა გაგიკვირდეთ, მაიკო მაინც გაჩნდა, მაგრამ დედა მის მშობიარობას გადაჰყვა. საკუთარი და ისე მძულდა, როცა მამამ მოიყვანა, მისი მოგუდვა მომინდა. მაშინ ვერაფერი მოვუხერხე, მაგრამ 3 წლის გახლდათ, როცა მდულარე წყალი გა-

დავასხი და დავამახინჯე. აი, სწორედ მას შემდეგ გამიჩნდა სინანულის გრძნობა და რადიკალურად შევიცვალე. ახლა ჩემი და, მთელ ქვეყანას მირჩენია, მას კი ვძულვარ, დასანახავად ვერ მიტანს.

— **იმიტომ, რომ მდულარე გადაასხი?**

— არა, ეს მალევე დაავიწყდა. როცა წამოვიზარდეთ, მას ყველაფერი ეუამბე და შემოიშალა. ის ახლა გათხოვილია, ჰყავს შვილები და ბედნიერია, მე კი... ბებია შარშან ჩაძლდა, მამა კი დედის გარდაცვალებიდან რამდენიმე თვეში, უეცრად გარდაიცვალა. ახლა სრულიად მარტო ვარ და განდევლივით ვცხოვრობ.

— **ეკლესიაში თუ დადიხარ, ლოცვებს თუ კითხულობ?**

— ტაძარში შესვლა ერთხელ ვცადე, მაგრამ ვერ გავბედე. იქ ჩემი ადგილი არაა.

P.S. თუ თქვენც აღმოჩნდით ოჯახური ძალადობის მსხვერპლი და გსურთ, თქვენი ამბავი გვიამბოთ, დაგვკონტაქტეთ ნომერზე: 858 25.60.81.

გოგონარების პოლიტიკური იდეები

მიხეილ, 16 წლის:

— ძალიან მინდა, ხელისუფლებამ ჩემი იდეა მოიწონოს.

— **ასეთი რა იდეა გაქვს?**

— 9 აპრილს მთავრობის ყველა წარმომადგენელი ქუჩაში გამოვიდეს და ხალხს პატიება სთხოვოს, მერე კი მიშა უნდა გადადგეს.

— **მეჭვება, ეს იდეა მოგიწონს.**

— მაშინ, მოხდება არეულობა, ხალხი დაიღუპება და მთელი ცოდვა მათ კისერზე იქნება. დარწმუნებული ვარ, თითოეულს სამოთხეში მოხვედრა უნდა. პოდა, ამიტომაც მაქვს იმის იმედი, რომ ჩემი იდეა მოეწონებათ.

ზურა, 17 წლის:

— იცით, რა უნდა ქნან პოლიტიკოსებმა, ხალხის სიყვარული რომ დაიმსახურონ? თუ გაინტერესებთ, გეტყვით.

— **გისმენ...**

— შალვა ნათელაშვილმა იუმორისტული შოუს გამართვაზე უნდა იფიქროს. ჩემი აზრით, ეს კარგად გამოუვა.

— **აჲ რატომ გგონია?**

— რა ვიცი, ტელევიზორზე გამორჩეულად თუ არა, ყველას ებადრება სახე

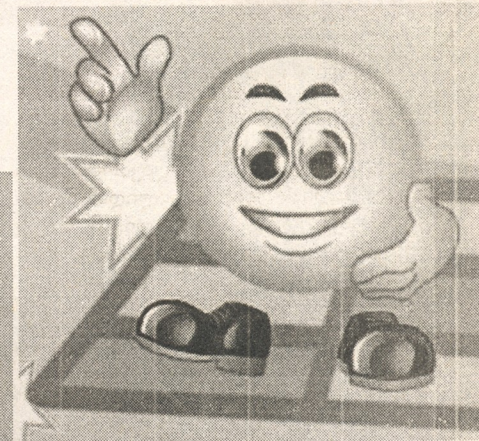
და როცა რაღაცებს ლაპარაკობს, უფროსებს ხელი მუცელზე აქვთ მიჭერილი, თან — გიჟბივით ხარხარებენ. ბატონ შალვას სხვების დაცინვა კარგად გამოსდის და ხალხს ეს ახალისებს... კობა დავითაშვილმა და კახა ბენდუქიძემ ერთი დიდი რესტორანი უნდა გახსნან და ერთმანეთს „შეფ-პოვრობისთვის“ ებრძოლონ. მიშა და ყველა ის პოლიტიკოსი, ვისაც ამჟამად პრეზიდენტობა სურს, გლადიატორებად გამოდგებიან — მათ იჩნებონ და ჩვენ სეირს ვუყუროთ... მოკლედ, ყველა ჩემი მოსაზრება რომ შემოგთავაზოთ, მაინც ვერ დაბეჭდავთ. ამიტომაც, იდეების ფრქვევას შევწყვეტ და ჩემით ვინმე თუ დაინტერესდება, თავად დამიკავშირდეს ნომერზე: 009.

ლალა, 19 წლის:

— კარგი, ვთქვათ, მიშა წავიდა, მერე ვინ უნდა მოვიდეს? გრიშა? მერე ის გრიშა რას იზამს, აგვაშენებს? ვაი, ჩვენს პატრონს, კიდევ იმედს რომ ვებღაუჭებთ.

— **შენ გინდა თქვა, რომ არაფერი გვეშველება?**

— გვეშველება, თუ რუსეთთან დავიმოხბიდებით. ჩვენ სხვა შანსი აღარ გვაქვს, რადგან არც ამერიკას აღელვებს ჩვენი ბედი და არც —

ვერობას.

— **შენ იცი, რა არის თავისუფლება?**

— თავისუფლება? თანამედროვე ადამიანი ბოლომდე თავისუფალი ვერასდროს იქნება, ის ყოველთვის ვიღაცაზეა დამოკიდებული. თავისუფალი მხოლოდ ისაა, ვინც არაფერზე ღელავს, ვისაც საკუთარი ქვეყნის ბედი არ ადარდებს, ვინც მხოლოდ იმაზე ფიქრობს, ხვალ რა ჭამოს და დალიოს, ვისაც კომპლექსები არ აწუხებს და ა.შ. საქართველო და ქართველი ერი კი ასეთი ვერასდროს გახდება...

ნიკოლა, 15 წლის:

— მოკლედ, მიშას ანუ ჩვენს პრეზიდენტს ვთავაზობ შესანიშნავ იდეას — გადადგეს და საკუთარი სკამი ირაკლი ოქრუაშვილს დაუთმოს.

— **აჲ რატომ უნდა მოიქცეს?**

— იმიტომ, რომ ირაკლის ფანების კეთილგანწყობილება მოიპოვოს.

— ეს რაში სჭირდება?

— თუ ასე მოიქცევა, მომავალ არჩევნებზე ხმას მას მიეცემთ. ჩვენ ვაფასებთ დამჯერ ბიჭებს.

— და თქვენი ფავორიტი „დამჯერი ბიჭია“?

— (იცინის) ეგ არ ვიცი, მაგრამ სიმპათიური კია.

— გარდა იმისა, რომ სიმპათიური, კიდევ რით მოგხიბლა?

— ნიჭიერი, ჭკვიანი ადამიანია და იპოვის გზას, რომელიც შექმნილი კრიზისიდან გამოგვიყვანს.

— ისე, ირაკლი ალასანიაზეც ბევრი ამბობს, გარეგნულად მაგარი ტიპია...

— ჰო, ისიც კარგი ტიპია, ჩემს დას მაგრად ევასება და „პერსევატზე“ ხომ არ წავაღ?!

სურენა, 26 წლის:

— კარგი იქნება, რომ ამერიკას ბარაკ ობამა მიხეილ სააკაშვილში გაუცვალათ. ნუ, დროებით მაინც.

— მერე რა მოხდება?

— არაფერი, უბრალოდ, შავკანი-

ანი პრეზიდენტი გვეყოლება, რომელიც დიდხანს ვერ გაგვიძლებს და გაიქცევა.

— და ისევ სააკაშვილი დაგვიბრუნდება?

— არა, ის უკვე ამერიკის პრეზიდენტი იქნება და იმ სკამიდან ვინ აატყავებს? ჰოდა, დავრჩებით უპრეზიდენტოდ და ქვეყნის ბედზე ხალხი იბრუნებს.

— მერე იმ ხალხის მიერ მართული ქვეყანა, რომელსაც მეთაური არ ეყოლება, როგორ წარმოგიდგენია?

— ვინ გითხრა, რომ მეთაური არ ეყოლება? ჩვენ ყველანი გამოვალთ პარლამენტის შენობის წინ და ავირჩევთ დროებით წინამძღოლს. მერე, თუ ის იმედებს გაგვიმართლებს, მეთაურობის ვადას გაუზიარებთ, თუ არა და, სხვას ავირჩევთ. ასე ქვეყანა თუ არ დაეწყობა, ვიხალისებთ მაინც, თორემ ახლა, სიცილის თავიც აღარავის აქვს.

— შენი აზრით, პრეზიდიდენტი ვინ იქნება?

— რა თქმა უნდა, ხალხის რჩეული გია მასისაშვილი. ის გადაარჩენს ქართულ ლიტერატურას.

თაღო, 13 წლის:

— მოდი, მამაჩემი ავირჩიოთ პრეზიდენტად და ის ყველას გვიყიდის სალექს რეზინებს, კანფეტებს, შოკოლადებს, ბუშტებს. არ გინდათ?

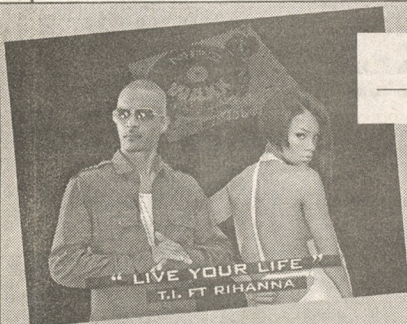
— ეს იდეა მამას თუ გაუზიანებ?

— კი, და მთხოვა — შენი იდეა იმ ჟურნალისტს არ მისწერო, თორემ მეც დამიჭერენ, შენც დაგიჭერენ და ტრიფონასაც ზედ მოგვავსებენო. ეგ ყველაფერი კარგი, მაგრამ ვერ გავიგე, ვინ არის ტრიფონა? ალბათ, ისიც პრეზიდენტობის მსურველია.

— მიუხედავად მამის გაფრთხილებისა, შენი იდეა მაინც გაბანდევ?

— ჰო, მე ციხეში ჩაჯდომის არ მესინია, რადგან ვიცი, იქ კარგი ბიჭები სხედან და როცა გავიზრდები, მეც იქ მოვხვდები. ჰოდა, ამას წინათ ჩემმა მასწავლებელმა თქვა, ჯობს ყველაფერი აქედანვე ისწავლოთ, თორემ მერე თქვენგან არაფერი გამოვაო!.. ციხის არც მამას ეშინია, ის 2 წელი იყო იქ. აი, ტრიფონაზე კი ვერაფერს გეტყვით, მასზე არაფერი მსმენია... ■

**ამჯერად Rihanna-ს და T.I.-ს სიმღერის
— Live your life ტექსტს შემგთავაზებთ**

(Rihanna):

You're gonna be a shining star, fancy clothes, fancy car-ars.
And then you'll see, you're gonna go far.
Cause everyone knows, who you are-are.
So live your life, ay ay ay.
instead of chasing that paper.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Ain't got no time for no haters.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
No telling where it'll take you.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Cause I'm a paper chaser.
Just living my life (ay), my life (oh), my life (ay), my life (oh)
Just living my life (ay), my life (oh), my life (ay), my life (oh)

(T.I.):

Nevermind what haters say, ignore them 'til they fade away.
Amazing they ungrateful after all the games I gave away.
Safe to say I payed the way, for you cats to get paid today.
You still be wasting days away, nah had I never saved the day.
Consider them my protege, homage I think they should pay.
Instead of being gracious, they violated in a major way. I never been a hater still I love them, yeah I graze the way.
Some say they so yay and no they couldn't even work on Labor day.
It aint that they black or white, their hands of area in shades of grey.
I'm West side anyway, even if I left the day it fades away.
Some move away to make a way not move away cause they afraid.
I'll go back to the hood and all you ever did was hate away.
I pray for patience but they make me want to face away.
Like I once made them scream, now I could make them plead their case away.
Been thuggin' all my life, can't say I don't deserve to take a break.
If you ever see me catch a case, and watch my future fade away.

(Rihanna):

You're gonna be a shining star, fancy clothes, fancy car-ars.
And then you'll see, you're gonna go far.
Cause everyone knows, who you are-are.
So live your life, ay ay ay.
instead of chasing that paper.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Ain't got no time for no haters
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
No telling where it'll take you.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Cause I'm a paper chaser.
Just living my life.

(T.I.):

I'm the opposite of moderate, immaculately polished with the spirit of a hustler and the swagger of a college kid.
Allergic to the counterfeit, impartial to the politics.
Articulate but still would grab a nigga by the collar quick.
Whoever had problems, they reckon they just holla 'tip.
If that don't work and just fails, then turn around and follow 'tip.
I got love for the game but ay I'm not in love with all of it.
I do without the fame and the rappers nowadays are comedy.
The hootin' and the hollerin', back and forth with the arguing.
Where you from, who you know, what you make and what kind of car you in.
Seems as though you lost sight of whats important when depositing your checks into your bank account, and you're about poverted.
Your values is a disarrayed, prioritized are horribly.
Unhappy with the riches cause you piss poor morally.
Ignoring all prior advice and fore warning.
And we might be full of ourselves all of a sudden aren't we?

(Rihanna):

You're gonna be a shining star, fancy clothes, fancy car-ars.
And then you'll see, you're gonna go far.
Cause everyone knows, who you are-are.

So live your life, ay ay ay.
instead of chasing that paper.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Ain't got no time for no haters
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
No telling where it'll take you.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Cause I'm a paper chaser.
Just living my life (ay), my life (oh), my life (ay), my life (oh)
Just living my life (ay), my life (oh), my life (ay), my life (oh)
(TI):
Got everybody watchin what I do
Come walk in my shoes
And see the way I'm livin if you really want to
Got my mind on my money
And I'm not goin nowhere
So keep on gettin your paper
And keep on climbing
Look in the mirror and keep on shining
Till the game ends, till the clock stops
We gon' post up on the top spot
Livin the life, the life
In a brand new city got my whole team with me
The life, my life
I do what I wanna do
I'm livin my life, my life
I will never lose, I'm livin my life, my life
And I'm not stopping

So live your life!

(Rihanna):

You're gonna be a shining star, fancy clothes, fancy car-ars.
And then you'll see, you're gonna go far.
Cause everyone knows, who you are-are.
So live your life, ay ay ay.
instead of chasing that paper.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Ain't got no time for no haters
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
No telling where it'll take you.
Just live your life (Oh!), ay ay ay.
Cause I'm a paper chaser.
Just living my life (ay), my life (oh), my life (ay), my life (oh)
Just living my life (ay), my life (oh), my life (ay), my life (oh)
So live your life!!

სიკულვილის გარეთის ხელოვნება

ანუ „კახაბე“ და ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი

როგორც „გზის“ ფურცლებზე გამოქვეყნებულ სხვა მასალებში უკვე აღვნიშნეთ, აქცია, რომელიც 1989 წლის 9 აპრილს მშვიდობიანი მომიტინგეების დარბევით დასრულდა, თავდაპირველად, აფხაზეთში მიმდინარე მოვლენების გასაპროტესტებლად იყო გამიზნული. „საბჭოთა ხელმძღვანელობას ის უფრო აძლევდა ხელს, თუ „ქართველი ნაციონალისტები“ „აფხაზური სეპარატიზმის წინააღმდეგ ბრძოლისთვის“ დაისჯებოდნენ, ვიდრე ის, რომ იგივე მსხვერპლი საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლაში გაღებულიყო“, — ამბობს 20 წლის წინანდელი მოვლენების გახსენებისას „სახალხო ფრონტის“ ლიდერი ნოდარ ნათაძე.

ემა ტუხიაშვილი

ამ კონფლიქტის პირველი აშკარა გამოხატვა კი XX საუკუნის 70-იან წლებში მოხდა. ყველაფერი ასე იწყებოდა: 1979 წელს ოჩამჩირის რაიონის სოფელ ფოქვეშის კულტურის სახლში მასურებული შეკრებილიყო. მაშინ, ზუგდიდის ეოკალურ-ინსტრუმენტულ ანსამბლ „ლირას“ მთელ საქართველოში პქონდა სახელი განთქმული, ამიტომ მის მოსასმენად, ფოქვეშში ადამიანები ლამის მთელი აფხაზეთიდან ჩავიდნენ. სოფლის კლუბში კონცერტი მცირედი დაგვიანებით, მეგრული „ჩელათი“ დაიწყო. მოულოდნელად, დარბაზი წყვდიადმა მოიცვა და ახალგაზრდა კაცის ხმა გაისმა: „ნათერიეთ, მეგრელებო, აფხაზეთიდან! ქართველებო გვეზიზღები!“ შემდეგ სცენის მიმართულებით ქვების სროლაც დაიწყო. კონცერტი ჩაიშალა. დარბაზში მყოფებმა კი იმ ახალგაზრდა კაცში, ფოქვეშის მკვიდრი — ზაურ გინდია ამოიცნეს.

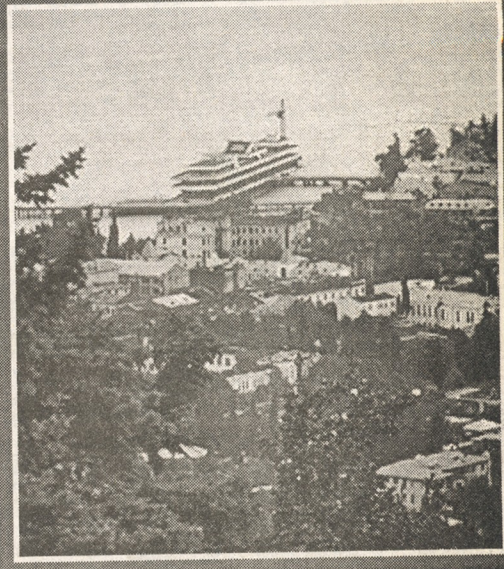
ამ ფაქტთან დაკავშირებით, მაშინ სისხლის სამართლის საქმე აღიძრა. მოგვიანებით, ის, გინდიას სხვა დანაშაულებთან ერთად, ერთ საქმედ შეიკრა და გამოძიების, გოგი მაისურაძის

დახმარებით, რომელმაც „გინდიას საქმე“ აფხაზეთიდან საომარი მოქმედებების დროს ლამის საკუთარი სიცოცხლის ფასად ჩამოიტანა თბილისში, უშიშროების სამინისტროს არქივში მოთავსდა. ცოტა ხნის წინ, შინაგან საქმეთა სამინისტროს საარქივო სამმართველომ „გინდიას საქმეზე“ მხატვრულ-დოკუმენტური ფილმი გადაიღო, სადაც რეალურ ფაქტებზე დაყრდნობით, გადმოცემულია მოვლენები, რომლებიც ააშკარაებს, თუ ვინ და რა მეთოდებით აღვივებდა შულს ქართველებსა და აფხაზებს შორის.

თაზარ ბელაშვილი, ფილმის ავტორი:

— ყოფილი საბჭოთა კავშირის სივრცეში მხოლოდ საქართველოსა და ბალტიისპირეთის ქვეყნებშია გახსნილი ე.წ. უშიშროების არქივები. აქ დაცულია უაღრესად საინტერესო მასალა, რომელიც თავის დროზე, გრიფით „სრულიად საიდუმლოდ“ ინახებოდა. 2004 წელს, პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის ბრძანებით, ეს არქივი გაიხსნა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს გადაეცა. ამჟამად, აღნიშნული უწყების საარქივო სამმართველო მოიცავს როგორც ყოფილი უშიშროების, ასევე თვით შინაგან საქმეთა სამინისტროს და ყოფილი პარტიული ორგანოების არქივებს. შესაბამისად, აქ დაცული ყველა მასალა მთლიანად მოიცავს საქართველოს უახლეს ისტორიას. არქივში შემონახული საინტერესო დოკუმენტებისა და ინფორმაციის გამოყენებით, ჩვენ ფილმებს ვქმნით. ჩვენი

კადრი ფილმიდან „გინდიას საქმე“

ერთ-ერთი ბოლო ნამუშევარი კი „გინდიას საქმე“ გახლავთ. ფილმზე მუშაობისას გავეცანით საარქივო მასალებს, დაკითხვის ოქმებს. სხვათა შორის, იმ დროს გამოძიების მასალები საკმაოდ კარგად და თანამიმდევრულად იკვრებოდა, ხოლო იმის გამო, რომ არქივი, სადაც ასეთი საქმეები ინახებოდა, დახურული იყო, მასალებში ფაქტობრივად, ყველაფერი ინერგებოდა — როგორ დაიწყო, როგორ განვითარდა, რა მსვლელობა მიეცა საქმეს და სხვა. ამიტომ, როდესაც გინდიას საქმეს გავეცანით, ფილმის სცენარი, რომ იტყვიან, თვალწინ დაგვიდგა. გინდიას საქმეში ყველა ფურცელს ადევს გრიფი „საიდუმლოდ“.

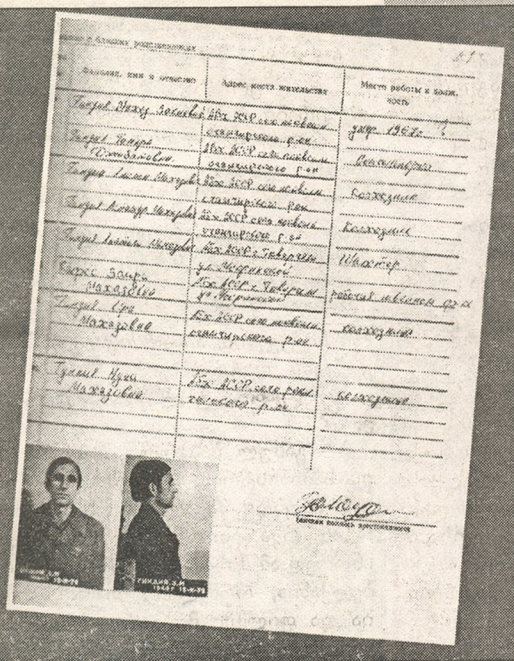
— საარქივო მასალების გაცნობისას, ალბათ კიდევ უფრო ცხადად დაინახეთ აფხაზური სეპარატიზმის საწყისები.

ოზარ თუშუბაშვილი, შს სამინისტროს საარქივო სამმართველოს უფროსი, პოლკოვნიკი:

— აფხაზური სეპარატიზმი გაცილებით ადრიდან მოდის. ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 20-იან წლებში ხდებოდა ქართველების წინააღმდეგ აფხაზების წაქეზება, მაგრამ 60-70-იან წლებში სეპარატიზმმა უფრო ფართო მასშტაბები შეიძინა. თითქმის ყოველდღიურად ცდილობდნენ იმის დემონსტრირებას, თითქოს ქართველები აფხაზებს, როგორც მოსისხლე მტრებს,

ისე ექცეოდნენ, რომ აფხაზები სულ სხვა ერია და ისინი სამართლიანად იმსახურებენ დამოუკიდებლობას. 70-იან წლებში ქართველების წინააღმდეგ მიმართულმა აფხაზების საპროტესტო გამოსვლებმა პიკს მიაღწია. მაგალითად, 1978 წელს გაგრაში მილიციამ დააკავა გაგრელი „ქართველთა ქომაგი“ არკადი მარკოზია, რომელსაც თითქოსდა მანქანის საბარგულში იარაღი აღმოუჩინეს. ხორციელდებოდა მილიციის იმ თანამშრომლების დევნა, რომლებიც ქართველების მხარდაჭერაში იყვნენ შემჩნეული. აფხაზმა სეპარატისტებმა სახლ-კარი გადაუნწვეს გუდაუთის მილიციის კაპიტან ვაჟა მგალობლიშვილს და აიძულეს, ოჯახთან ერთად, დაეტოვებინა ავტონომიური რესპუბლიკა. დაუსჯელობის სინდრომით შეპყრობილი აფხაზი სეპარატისტები „შავრაზმელებს“ სადამსჯელო ღონისძიებების განხორციელებას ავალბდნენ. სოსუმელი თამაზ ჩოჩია გუდაუთის ცენტრში მოკლეს, ხოლო ახალგაზრდა კაცი, კახა ბზიკაძე სახალხოდ აწამეს მხოლოდ იმისთვის, რომ ქართულ ტელეარხს ეთნონშენდის საკითხებზე ინტერვიუ მისცა...

„გინდიას საქმე“ ერთ-ერთი თვალსაჩინო მაგალითია იმისა, თუ არაფრისგან როგორ გორდებოდა ანტიქართული მოძრაობის ტალღა. ზაურ გინდია ჩვეულებრივი ადამიანი გახლდათ, რომელმაც უმაღლესი განათლება რუსეთში მიიღო, შემდეგ თავის მშობლიურ მხარეში — ოჩამჩირის რაიონში, სოფელ ფოქევში დაბრუნდა და სამსახურის ძებნა დაიწყო. პროფესიით იურისტს სამსახურის მოძიება გაუძნელდა და ამაშიც კი „ქართულ

კვალს“ ეძებდა: თითქოსდა ქართველები ქმნიდნენ აფხაზეთში ისეთ პირობებს, რომ აფხაზს დასაქმების შესაძლებლობა არ ჰქონოდა. სეპარატისტული კლანები კი ხალხში ასეთ შეხედულებებს კიდევ უფრო აძლიერებდნენ, რაშიც რუსებიც დიდ დახმარებას უწევდნენ. გინდია სწორედ ასეთ პროვოკაციაზე წამოეგო. მისი საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ ის თავად დაუკავშირდა სეპარატისტულ ძალებს სოხუმში და იმის მაგივრად, რომ სამსახურის ძებნა გაეგრძელებინა, სეპარატისტულ მოძრაობას შეუერთდა. მონაწილეობდა ანტიქართულ გამოსვლებში... საქმე იქამდე მივიდა, რომ გინდია ვითომდა დააპა-

ტიმრეს, მაგრამ იმის მაგივრად, რომ ერთა შორის შუღლის გაღვივების მუხლით გაესამართლებინათ, ანტისაბჭოთა და ბრეჟნევის წინააღმდეგ მიმართული გამოსვლების ბრალდებით გაასამართლეს. მაღელ საქმე ჩაფარცხეს და გინდია, ფაქტობრივად, ყოველგვარი სასჯელის გარეშე გაათავისუფლეს.

— „გინდიას საქმეზე“ მუშაობისას თუ წაწყვეთი სეპარატისტული მოძრაობის სხვა ლიდერების გვარებს?

— ზაურ გინდიას სისხლის სამართლის საქმის ყურადღებით გაცნობის შემდეგ, თვალნათლივ დავინახეთ, თუ რამდენი თანამებრძოლი ჰყავდა მას და როგორ აკონინებდნენ არაფრისგან ანტიქართული პროპაგანდისთვის საჭირო მასალებს. მოსახლეობაში თანამედვერულად ნერგავდნენ აზრს, რომ ქართველები აფხაზებს ჩაგრავენ, მათ მიწებს იტაცებენ, ყველაზე კარგი მიწები აფხაზეთში ქართველებს ეკუთვნოდათ, ყველაზე კარგი სახლები ქართველებს ჰქონდათ და სხვა ამგვარი. განსაკუთრებით, ის აფხაზი ახალგაზრდები აქტიურობდნენ, რომლებიც უმაღლესი განათლების მისაღებად, რუსეთის ქალაქებში მიემგზავრებოდნენ, და იქიდან უკვე იმ აზრით შთაგონებული ბრუნდებოდნენ, რომ უნდა ებრძოლათ თავიანთი „ქვეყნის“ დამოუკიდებლობისათვის, მისი კეთილი მომავლისთვის.

თავად:

— ამ საქმეში ანუ ერთი ადამიანის თავგადასავალში ნათლად ჩანს, თუ როგორ მუშაობდნენ რუსული სპეცსამსახურები.

შესაძლოა, გინდია რუსეთის პირდაპირი აგენტი არ იყო, მაგრამ ხომ არსებობდნენ ე.წ. ირიბი აგენტებიც. ისინი ისე ასრულებდნენ „რუსეთის საქმეს“, რომ შესაძლოა, თავად არც იცოდნენ, რეალურად რას ემსახურებოდნენ. სისხლის სამართლის საქმიდან ირკვევა, რომ გინდიას სეპარატისტული შინაარსის ლიტერატურით ამარაგებდნენ. ასეთი იყო, მაგალითად, შალვა ინალიფას წიგნი, სადაც „სამეცნიერო დონეზე დადასტურებულია“, თითქოს აფხაზები სულ სხვა ერია, სხვა კულტურის მქონე და საქართველოსთან არაფერი აკავშირებს. რუსულ სპეცსამსახურებს ასეთი ადამიანების „დამუშავების“ რამდენიმე მეთოდი აქვთ, მაგალითად — ჭორების გავრცელება. გინდიას ყურამდეც განუწყვეტლივ აღწევდა ხმები, თითქოს თბილისიდან ვიღაც აფხაზი მწერალი გამოაძევეს, თითქოს ვიღაც აფხაზი პოეტი თბილისში ქართველად მოუხსენებიათ, რომ ჯარში ქართველებმა 3 აფხაზი სცემეს — და მასაც, ფაქტების გადამოწმების გარეშე სჯეროდა ამ ყველაფრის. საქმიდან ირკვევა, რომ გინდიას მილიციაში მუშაობის დაწყება უნდოდა, მაგრამ არ მიიღეს, 3 დღის შემდეგ კი მზობელმა უთხრა, — მილიციაში სამუშაოდ, 3 ქართველი კაცი მიიღესო. არც ეს გადაუმოწმებია, ისე დაიჯერა, რომ ქართველებთან შედარებით, დაჩაგრული იყო... საბოლოო ჯამში, გინდიამ მაინც ვერ მიაღწია სანადელს. მისთვის მთავარი, ეთნიკური ბალანსის მიღწევის საკითხი იყო. მისმა ქმედებებმა მხოლოდ ის შედეგი გამოიღო, რომ გინდიას სახელი კრიმინალურ ისტორიას შემორჩა. ზაურ გინდია არ გახდა ეროვნული გმირი. დღეს ის 45 წლის უნდა იყოს და საკუთარი „დამსახურების“ წყალობით, აქტიურ პოლიტიკაში იყოს ჩაბმული, მაგრამ სეპარატისტული ხელისუფლების წარმომადგენლებს შორის, გასმენიათ მისი

ომარ
თუმურაშვილი

გვარი?... ეს კაცი კლასიკური მაგალითია იმისა, თუ როგორ შეიძლება სხვა ქვეყანაში შენივე ხალხის წინააღმდეგ გამოგიყენოს.

„გინდიას საქმის“ მასალებში ყველა იმ ადამიანის მისამართი წერია, ვინც მოწმედ გამოდიოდა. მოვიძიეთ ეს ადამიანები და შევხვდით. ესენი იყვნენ: ანსამბლ „ლირას“ წევრები, ამ საქმის გამომძიებელი გიორგი მაისურაძე. მათ მონათხრობზე და სხვა, მხოლოდ უტყუარ ინფორმაციაზე დაყრდნობით,

თამარ
ბელქაშინა

ეკრანზე გავაცოცხლეთ რეალურად მომხდარი ამბების სურათი. ირკვევა, რომ 1979 წლის 29 სექტემბერს, სოფელ ფოქეშში ჩატარდა აქტივისტთა კრება, სადაც სოფლის მოსახლეობისთვის საბჭოთა კავშირის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილება უნდა გაეცნოთ. აფხაზები სოფლებში, ქართულენოვანი წარწერების ნაცვლად, აფხაზურენოვანი წარწერების გაკეთებას ითხოვდნენ. საკავშირო დადგენილებაში კი ნათქვამი იყო, რომ ამის აუცილებლობა არ არსებობდა... ამ გადაწყვეტილების გამომზეურებას დარბაზში ხმაური მოჰყვა. კვლავ ზაურ გინდია აქტიურობდა. ამჯერად ის რუსული პოლიტიკით იყო უკმაყოფილო და აშკარად გადაამალა, როდესაც ლეონიდ ბრეჟნევი უდიერად მოიხსენია და აფხაზებისთვის არასასურველი დადგენილების გამოტანა მის ასაკს დააბრალა... ბუნებრივია, ამ ამბავმა რუსეთშიც ჩააღნი და გინდია დააკავეს, მაგრამ მალევე გაათავისუფლეს. საქმიდან ჩანს, რომ გინდიას პერიოდულად, ხან იჭერდნენ, ხანაც ათავისუფლებდნენ... სწორედ იმ დროს სოხუმში კიდევ ერთი საგულისხმო ფაქტი ხდება: დრამატული თეატრის მეორე სართულზე, ფოიეში ვილაცამ შოთა რუსთაველის ბიუსტი დაამტვრია და ფანჯრიდან მოისროლა. ცნობილი გახდა, რომ ქართველი ერის საამაყო პოეტი ეროვნებით აფხაზმა სამმა მსახ-

იობმა შეურაცხყო. თუმცა მომხდარიდან მეორე დღეს აფხაზეთის „კავებეს“ შენობაში თეატრის დამლაგებელი მივიდა — „ალიარები“, რომ ბიუსტი, დალაგებისას, პოსტამენტიდან მას გააუვარდა... 1956 წლიდან მოყოლებული, აფხაზეთიდან რუსეთში, სახელმწიფოში პირველი პირების სახელზე იგზავნებოდა წერილები, სადაც თითქოსდა აფხაზი ხალხი საქართველოს რესპუბლიკიდან გამოყოფას ითხოვდა. მსგავსი შინაარსის წერილებს თანასოფლელებში ზაურ გინდიაც ავრცელებდა. საქართველოს შემადგენლობიდან აფხაზეთის გამოყოფისა და რუსეთის ფედერაციასთან შეერთების სურვილით, გინდიამ თანასოფლელებს შორის ერთგვარი რეფერენდუმიც კი ჩაატარა. „ეს სურვილი მქონდა ყოველთვის, ახლაც მაქვს და შემდგომშიც მექნება, რადგან ჩემი რწმენით, რუსოფილი ვარ. ამას მაშინ მივხვდი, როდესაც აფხაზები თურქების შემოსევის გამო, გადაგვარების გზაზე ვიყავით და დახმარების ხელი მხოლოდ რუსეთმა გამოგვწოდა“, — წერდა გინდია თავის ჩვენებაში და დასძენდა: ცარიზმზე უარესი — საქართველოაო. და ეს მაშინ, როდესაც აფხაზეთს ჰქონდა სრული ავტონომია — უზენაესი საბჭო, მინისტრთა საბჭო (მთავრობა); თეატრი, ინჟინერ-სტრუქტურის ინსტიტუტი, მუზეუმები, გალერეები, საკუთარი ტელევიზია, რომელიც მხოლოდ აფხაზურ ენაზე მაუწყებლობდა. მათ ყველაფერი ჰქონდათ, რასაც ავტონომიის ჯანსაღი ფორმა ითვალისწინებს. მაგრამ რუსეთისთვის მთავარი იყო, განეითქილება შეეძინა ორ ერს შორის, აფხაზი ხალხის ქვენაგრძნობებზე ეთამაშა... სხვათა შორის, ედუარდ შევარდნაძემ ძალიან მნიშვნელოვანი ინფორმაცია მოგვანოდა და შემდეგ ეს, ფილმისთვის მოცემულ თავის ინტერვიუშიც გაიმეორა. ერთხელ მეგობარს, რომელიც „კავებეს“ მაღალჩინოსანი იყო, მისთვის გაუშვლია: მიმართე და წერილები, რომლებიც რუსეთში აფხაზების სახელით იგზავნებოდა, სინამდვილეში, რუსეთშივე იწერებოდა და შემდეგ მათ, გასაყრცელებლად, გინდიასნაირ ადამიანებს აწვდიდნენ...

— „გინდიას საქმეში“ თუ იყო ისეთი რამ, რაც ფილმში ვერ მოხვდა?

— ამ კაცის ცხოვრებაში იყო ერთი საინტერესო ეპიზოდი, როდესაც ის თურქეთში მცხოვრებ თავის მოგვარეს დაუჟავშირდა და აფხაზეთში დაპატიჟა. იცით ალბათ, წარსულში, მოჯაჰედების პერიოდში, აფხაზებისა და თურქების ურთიერთობის შესახებ — როდესაც რუსეთ-თურქეთის ომში აფხაზეთის ნაწილი თურქეთის მხარეს გა-

დავიდა და ამის გამო, რუსეთმა ისინი გადაასახლა. ბუნებრივია, უშიშროების სამსახური დაინტერესდა, თუ რა კავშირები ჰქონდა გინდიას თურქეთში და ამასაც მის გამოსაჭერად იყენებდა...

ფილმში ზაურ გინდიას როლს, პროფესიით იურისტი ვანო ჯახუა ასრულებს. დებიუტანტი მსახიობის კვალობაზე, სცენა, სადაც ის ანსამბლ „ლირას“ მსახიობებს შეურაცხყოფილი სიტყვებით მიმართავს, გულგრილს ვერავის დატოვებს...

— ვანო, ფილმში როგორ მოხვდი?

— გასულ ზაფხულს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს არქივში ვმუშაობდი. ვაგროვებდი მასალებს კასპის რაიონიდან რეპრესირებულ ადამიანებზე. სწორედ ამ პერიოდში გავიცანი თამუნა ბელქაშინა, რომელმაც თანამშრომლობა და ფილმში მთავარი როლის შესრულება შემომთავაზა. დიდი სიამოვნებით დავთანხმდი.

— სიამოვნებით? არ გაგიჭირდა გინდიას როლის შესრულება?

— პირველ რიგში, დიდი მადლობა მინდა ვუთხრა ფილმის რეჟისორსა და მთელ შემოქმედებით კოლექტივს იმისთვის, რომ მომცეს შანსი, ჩემი ძალები კინოდოკუმენტალისტიკაში მომესინჯა. რაც შეეხება ჩემს განსახიერებულ პერსონაჟს, მიუხედავად იმისა, რომ პირველად მიწევდა მსახიობის ამპლუაში ყოფნა, ჩემთვის დიდ სირთულეს არ წარმოადგენდა ამგვარი როლის შესრულება. სულ რამდენიმე, არცთუ ისე რთული სცენა უნდა მეთამაშა. რა თქმა უნდა, გარკვეულ დისკომფორტს მიქმნიდა ის გარემოება, რომ ვასახიერებდი ადამიანს, რომელიც თავის დროზე, ქართველებსა და აფხაზებს შორის შუღლს აღვივებდა. მიუხედავად ყველაფრისა, ვფიქრობ, დებიუტანტის კვალობაზე, საკმაოდ დამაჯერებელი ნამუშევარი გამოვიდა.

თამარი:

— აფხაზური თემა ჩვენს სხვა ფილმებშიც გაგრძელდება. ამჟამად კი მეცნიერებსა და ექსპერტებთან ერთად, ქართულ-ოსური კონფლიქტის შესახებ არსებულ დოკუმენტურ მასალებზე ვმუშაობთ და ამ თემაზეც ვგეგმავთ ფილმის გადაღებას. სხვათა შორის, ფილმ „გინდიას საქმე“ ინტერნეტით უამრავმა ადამიანმა იხილა. ის გალსა და მის მიმდებარე ტერიტორიაზეც გავავრცელეთ და აფხაზებსაც ჰქონდათ შესაძლებლობა, მასში ასახული უახლესი წარსული კიდევ ერთხელ გაეანალიზებინათ. „გინდიას საქმე“ რუსულ ენაზეც ითარგმნება და ინტერნეტის მეშვეობით, აფხაზეთის სხვა რეგიონების მოსახლეობისთვისაც იქნება ხელმისაწვდომი.

ეთო ყოჩანაშვილი

— საოპერო ხელოვნება ძალიან მიყვარს! მსოფლიო დონის ოპერის მომღერალმა — ლადო ათანელმა ჩემზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა და სურვილი გამიჩინა, რომ მისი მონაწილეობით ფილმი გადა-

ასაცაზრდის აზროვნების ფორმირებაზე გზაწევი „წლის აღაღიანი“

კინემატოგრაფში აღებული ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ, თეატრისა და კინოს რეჟისორმა გიგა ლორთქიფანიძემ ახალი ფილმი — „ქალაქის გული“ გადაიღო. გარდა ამისა, იგი ნოდარ დუმბაძის სახელმწიფო საბავშვო თეატრს უდგას სათავეში და ახალგაზრდა თაობის აზროვნების ფორმირებაზე აქტიურად მუშაობს. ამ ცოტა ხნის წინ კი თეატრის მოღვაწეთა კავშირმა, რომლის თავმჯდომარეც ბატონი გიგა გახლავთ, მსოფლიო ბიოგრაფიების მკვლევარი ინსტიტუტიდან სასიამოვნო ცნობა მიიღო: აღნიშნულმა ინსტიტუტმა 2009 წლის ყველაზე წარმატებულ ადამიანად საქართველოში, გიგა ლორთქიფანიძე აღიარა... ცნობილ და დამსახურებულ რეჟისორთან მის ცხოვრებაში მომდარ სასიამოვნო სიხსენებზე სასაუბროდ მივედი, თუმცა ვერც პოლიტიკას ავუარეთ გვერდი: „წიგნი ფიცისას“ რეჟისორს სამშობლოში დღეს არსებული სიტუაცია ძალიან აღელვებს...

გიგა ლორთქიფანიძე ახალი ფილმი — „ქალაქის გული“ გადაიღო

მელო. მე იმ რეჟისორთა კატეგორიას მივეკუთვნები, რომლებიც დაინტერესებული არიან, თუ ვინ და რა როლს თამაშობს მის სპექტაკლებსა და ფილმებში. ჩემი ნაშუავერები სწორედ ამით გამოირჩევა.

— ლადო ათანელმა ასე ძალიან რატომ დაგაინტერესათ?

— ის მღერის ლ-სკალაში, ამერიკაში. ძალიან ცნობილი ბარიტონია. თბილისში, სპექტაკლში რომ ვიხილე, სიმღერის გარდა, მისი მსახიობური მონაცემებიც ძალიან მომეწონა. გარეგნობაც საინტერესო აქვს... მიკვირს, როცა ავიწყდებათ, რომ ოპერა კონცერტი არ არის; როცა წერია — „ოპერის თეატრი“, ე.ი. სიმღერის გარდა, სპექტაკლიც უნდა დაიდგას.

— ბატონო გიგა, ფილმის სცენარზე რას მტყვი?

— ერთი პიესა გამოვიყენე, რომლის ავტორებიც ინგა გარუჩოვა და პეტრე ხოტიანოვსკი არიან. ამ დღეებში უკვე გახმოვანებას დავამთავრებ და ალბათ, ერთ თვეში ფილმი მზად იქნება. მას ჰქვია „ქალაქის გული“. ის უცხოურ ტელეარხებზეც აუცილებლად გავა — უპირველეს ყოვლისა, მომღერლისადმი დიდი ინტერესის გამო.

— რატომ — „ქალაქის გული“?

— ლადო ათანელის გმირი ცნობილი მომღერალია, მაგრამ ერთი უბედურება სჭირს: გულით ავადმყოფი კაცია (მედიცინის ენაზე, ამ დაავადებას „ქალაქის გულს“ უწოდებენ). მოკლედ, მთავარი პერსონაჟი გასტროლებზე ისრაელში

მიემგზავრება. მას იქ მიიწვევს ცნობილი მომღერალი ქალი, რომელსაც თავისი საოპერო თეატრი აქვს. როგორც მოგვიანებით გაირკვევა, ეს ქალბატონი მისი ყოფილი მეუღლეა, რომელიც წლების წინ მიატოვა... საკმაოდ საინტერესო სიუჟეტი. კინოსურათს ტრაგიკული ფინალი აქვს — მთავარი გმირის სიკვდილით მთავრდება.

— ფილმში კიდეც ვინ მონაწილეობს?

— მასში მხოლოდ 2 მსახიობი თამაშობს: ლადო და ჩემი ქალიშვილი — ნანა, რუსთაველის თეატრის მსახიობი. მოქმედება თეატრის საგრიმიროში და სცენაზე ვითარდება. კარგა ხანია, რაც ფილმის გადაღება დავასრულე. ყველაფერი ძალიან სწრაფად, ერთ თვეში, გავაკეთე.

— ლადო ათანელი „ქალაქის გულში“ მონაწილეობაზე იოლად დათანხმდა?

— ლადო ძალიან დაკავებული იყო, მაგრამ ფილმისთვის 1 თვე გამოყო და სხვათა შორის, მატერიალურად ძალიან იზარალა — გასტროლები „მოხსნა“.

— თქვენი ფილმის ბიუჯეტი რა თანხას შეადგენს?

— ვერაფერს გეტყვით. ამაზე ათანელმა იზრუნა — ის მდიდარი

კაცია. სახელმწიფოს „კაპიკი“ არ მოუცია — ქართული კინოს მატერიალურ სახსარზე საერთოდ არ ზრუნავს, რაც ძალიან სამწუხაროა. არადა, ქართული კინო ერთ-ერთი საუკეთესო გახლდათ მთელ მსოფლიოში. ბოლო დროს, ქართველების მიერ გადაღებული ფილმებიდან რამდენიმეს გამოყოფა შეიძლება, მაგრამ ის ან უცხოეთშია გადაღებული, ან კერძო პირმა დააფინანსა. 10-15 წელია, რაც ფილმი არ გადაიღია. პირველად კინემატოგრაფში „დათა თუთაშხიათი“ შევაბიჯე. მას მერე უამრავი ნაშუავეარი შევემენი, მათ შორის — „წიგნი ფიცისას“, რომელსაც მართალია, ოფიციალური გამოხმაურება არ მოჰყოლია, მაგრამ ბევრი მაკრიტიკებდა — თითქოს, რუსულ-ქართულ ურთიერთობას კარგი თვალთ შევხედე. არადა, 1783 წელს „გეორგიევსკის ტრაქტატის“ გაფორმება ქვეყნის ტრაგიკური გადაჩენის ერთადერთი გზა იყო. მოგვიანებით, რუსეთმა ბევრი უსინდისობა ჩაიდინა, მაგრამ მეფე ერეკლეს სხვა გამოსავალი არ ჰქონდა... დღევანდელ პოლიტიკურ ვითარებაზეც იმავეს ვფიქრობ, რასაც ყოველთვის ვფიქრობდი: ქართველები „აჩქარებული“ ხალხი ვართ, პოლიტიკაში აჩქარება კი არ შეიძლება — ყველაფერს ღრმა ანალ-

იზი სჭირდება. დღესდღეობით, ხელისუფლება მგონი გარკვეულ პოლიტიკას აწარმოებს და დაძაბულობას ქმნის: ყოველდღე ისეთ ტელემასალას რომ გვიჩვენებენ, თუ როგორ იყიდა ვილაცამ ავტომატი, ეს კარგია? გაოგნებული ვარ! ოპოზიცია და ხალხი იარაღის გამოყენებას არ აპირებს და რატომ აბრალებენ?! მსგავს რამეს თავად ხომ არ გეგმავენ? 7 ნოემბრის აქციაზე ხალხს რეზინის ტყვიები და ხელკეტები რომ დაუშინეს, ახლა ამის გამოვრება ხომ არ სურთ? 200000-კაციანი მიტინგები იმართებოდა, მაგრამ ერთი ფანჯარა არ ჩამტვრეულა და ერთი კარი არ დაზიანებულა. ხალხს პატივი უნდა სცენ. თუკი ცივილიზებული ერი ვართ, ერთი ხელისუფლების მეორით შეცვლა ჩვეულებრივ მოვლენად უნდა მივიღოთ: რა, ბაგრატიონები არიან და მათი შეცვლა არ შეიძლება?! არჩევნები ნორმალურად ჩატარონ და ვინც გაიმარჯვებს, ქვეყნის სათავეშიც ის იყოს — ხალხის აზრს ფასი ხომ აქვს?!

— მოდი, ხელოვნებაზე საუბარს დავეუბრუნდეთ. დიდი ხანი არაა, რაც ნოდარ დუმბაძის სახელობის სახელმწიფო საბავშვო თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელად დაგნიშნეს...

— (მანვეტინებს) ჩემთვის ძალიან მოულოდნელი იყო, როცა ახალმა მინისტრმა — ნიკა რურუამ მთხოვა, 81 წლის ასაკში, საბავშვო თეატრს ჩავდგომოდი სათავეში (ილიმება). ამ წინადადებას დავთანხმდი და თვენახევარია, რაც სამხატვრო ხელმძღვანელი ვარ. პირველი სპექტაკლი, რომელიც წარმოებაში ჩავუშვი, ნოდარ დუმბაძის „მზიანი ღამე“ გახლავთ. მას რეჟისორი გოგი ქავთარაძე დგამს. საერთოდ, დუმბაძის შემოქმედება ძალიან მიყვარს. ნოდარი ჩემი მეგობარი გახლდათ. ჯერ ცნობილი მწერალი არ იყო, როცა ხელნაწერი „მე, ბებია, ილიკო და ილარიონი“ ვნახე და სპექტაკლმა ნაწარმოების გამოცემას გაუსწრო (იცინის)... მიმაჩნია, რომ თეატრმა ხვალინდელი მოქალაქე უნდა აღზარდოს. მას მომავალი თაობის აზროვნების ფორმირებაში დიდი როლი ეკისრება. ჩემი თაობისთვის მოზარდ მაყურებელთა თეატრი „სალოცავი“ ადგილი იყო. ვეცდები, საბავშვო თეატრმაც ასეთივე ფუნქცია შეიძინოს.

— ბატონო გიგა, ახლახან ქალაქ ვაშინგტონიდან მილოცვის წერილი მიიღეთ. მიაბეუთ ამის შესახებ.

— ინგლისურ ენაზე შედგენილი წერილი სრულიად მოულოდნელად მივიღე. ინგლისური არ ვიცი და

როცა გადამითარგმნეს, გაოგნებული დავრჩი: გავიმარჯვე მსოფლიო ბიოგრაფიების შემსწავლელი ინსტიტუტის ექსკლუზიურ ნომინაციაში — „წლის ადამიანი 2009“ ანუ მათ დამასახელეს ჩვენს ქვეყანაში ყველაზე წარმატებულ ადამიანად. ჩემი ქალიშვილი აღნიშნულ ორგანიზაციას დაუკავშირდა. უთხრეს, — ზაფხულში, ივნისში ან ივლისში ფორუმი ჩატარდება და ბატონი გიგა ჩამობრძანდესო. ტყუილია — იქ ჩამსვლელი არ ვარ!

— რატომ?

— ჯანმრთელობის მხრივ, მთლად კარგად ვერ ვარ... თან, 12 საათის

განმავლობაში თვითმფრინავში ჯდომა არ შემიძლია — ჭკუიდან შევიშლები! ორგანიზაციის წარმომადგენლებს ჩემმა შვილმა ჩემი სახელით მადლობა გადაუხადა და უთხრა: ვეცდებით, რომ ბატონი გიგა გამოემგზავროსო... იცით, ყველაზე სასიამოვნო რა იყო? წერილში ეწერა — მიუხედავად იმისა, რომ თქვენს ქვეყანაში ბევრი წარჩინებული ადამიანია, არჩევანი მაინც თქვენზე შევარჩერთ. გილოცავთ ამ გამარჯვებას, თქვენ და თქვენს ქვეყანასო!

— ჩვენც გილოცავთ და წარმატებებს გისურვებთ...

ნოემბერი იხილეთ:
2 პოსტარი

არალბალური იარაღი-როგორ უნდა დაიცვას თავი მზავილოგიაზე მომიჯნავე

უსანური ფორმის რარიგაზული პისპოლაგაი

მართული თვითმფრინავი გიგანაშენებისთვის

ყველაზე კასური შურანი არა მარტო მაგაკასავისთვის

3 აპრილიდან

არსენალი

№ 7 (78) 3 - 16 პატივი მოიპოვებთ: სიგელი-პროპაგანდა ქვეყნის შიგნით

პირველი პოსტარის მართვა:

მართული თვითმფრინავი გიგანაშენებისთვის

სრულადი სიმონის არლიგონა

ოპერასია „ანაკონდა“

ოპერასია „ანაკონდა“

გამოხსნაც ზუსტად იმ დროს მოხდა, როდესაც ცოდვით დაცემა...

*აქვარად, ის მოგონებები გაეხსენათ, რაც განკაცებული
ყოფის მიწიერი ცხოვრების ბოლო კვირაში მოხდა —
ლაზარეს შეკრებით აღდგენა, იერუსალიმში დიდებით
შესვლა, მისი გაცემა და ვნების გზა, რომელიც ჯვარცმით
დასრულდა. გვესაუბრება არქიმანდრიტი მაკარი (აბესაძე).*

მორანა მერკვილაძე

— **ჯვარცმამდე რამდენიმე დღით
ადრე მაცხოვარი დიდებით შევიდა
იერუსალიმში, მანამდე კი ბეთანიაში
ქმნა უდიდესი სასწაული — უამრავი
ადამიანის თვალწინ მკვდრეთით აღად-
გინა ლაზარე, უფლის მეგობრად წოდე-
ბული.**

— ვიცით, რომ ლაზარეს გარდა, მაცხო-
ვარმა კიდევ ორი ადამიანი აღადგინა მკ-
ვრეთით — იეროსის ქალიშვილი და ნან-
ანელი ქვრივის ვაჟი, მაგრამ ისინი აღადგ-
ინა ახალგაზრდაცვლილები, თანაც — ეს მოხ-
და გალილეაში და იუდეველებს არ უხ-
ილავთ, ლაზარე კი აღადგინა ოთხი დღის
მკვდარი, როდესაც უკვე გახრწნა ჰქონდა
დაწყებული. ეს სასწაული მოხდა იუდეაში,
იერუსალიმის მახლობლად მდებარე დაბა
ბეთანიაში (ამჟამად, ბეთანია იერუსალიმის
შემადგენლობაში შედის, მისი ერთ-ერთი
გარეუბანია), სწორედ იმ დროს, როდესაც
მოახლოებული იყო ებრაელთა პასექის
დღესასწაული და სხვადასხვა კუთხეში მცხო-
ვრებ ყველა ებრაელს იქ მოეყარა თავი —
ანუ ლაზარეს მკვდრეთით აღდგინების
სასწაული უამრავმა ადამიანმა იხილა. ერთი
მხრივ, ამით უფალმა ადამიანებს მისცა სა-
შუალება მისი შეცნობისა და უჩვენა, თუ ვინ
მიანიჭებდა მათ მშვიდობას, სხნას. მეორე
მხრივ კი ლაზარეს აღდგინებით, მაცხოვარმა
მოგვცა წინასახე თავისი მკვდრეთით აღდგო-
მისა და რაც მთავარია, ამით გვიჩვენა, რომ
სწორედ მას აქვს ხელშეწყობა ადამიანის სი-
ცოცხლეზე, რომ ის არის ადამიანის სიც-
ოცხლის მიმნიჭებელი.

იმ ადგილას, სადაც ლაზარეს და — მარ-
თა გალილიდან ბეთანიაში მიმავალ მაცხო-
ვარს მიეგება და მისი გარდაცვალების გამო
შესტირა, ამჟამად მონასტერია. მართლმა-
დიდებულური მონასტერი ააგეს ლაზარეს
მკვდრეთით აღდგინების ადგილასაც. იქვე
ნახავთ იმ გამოქვაბულს, საიდან, სადაც ლაზ-
არე ოთხი დღის მანძილზე იყო დაკრძალუ-
ლი. გამოქვაბულში კიბეა გამოჭრილი და

მასში შესასვლელი კარი ძალიან პატარაა.
არსებობს გადმოცემა, რომლის თანახმადაც,
თუკი სამარხში ცოდვილი ადამიანი შევი-
დოდა, იქიდან გამოსვლას ვეღარ ახერხებდა
მანამ, ვიდრე ხმაღალ არ იტყოდა აღსარე-
ბას, ხმაღალა არ მოინანიებდა ცოდვებს.
მონასტერში, ტაძრის საკურთხეველის მარ-
ჯენივ დატოვლია ლოდი, რომელზეც მაცხო-
ვარი ჩამოვდებოდა ხოლმე, ლაზარეს დებთან
— მართასთან და მარიამთან სტუმრობისას
და ესაუბრებოდა მათ.

— **რატომ მიიჩნია უფალმა
საჭიროდ, რომ ჯვარცმის წინ დიდებით
შესულიყო იერუსალიმში, თუკი ად-
ამიანები მაინც ვერ შეიცნობდნენ
მხსნელს და მალე მის ჯვარზე
გაკვრას მოითხოვდნენ? ვიცით, რომ
იმ ადამიანებმა, რომლებიც დიდებ-
ით შეეგებნენ მაცხოვარს — გზაზე
პაღმის რტოები, სამოსი დაუფინეს
და „ოსანა“ უფალობეს, რამდენიმე
დღეში ერთხმად შესძახეს — „ჯვარს
აჯცი იგი“.**

— მაშინ არა მარტო ებრაელები, არამედ
მთელი მსოფლიო ელოდა, რომ რაღაც უნდა
მომხდარიყო. წარმართობამ კულმინაციას
მიღწია, თავისი მისია ამოწურა. ისინი უკვე
თავადაც ხედებოდნენ, რომ წარმართობაში
არ იყო ჭეშმარიტება. იუდეველები ელოდ-
ნენ მხსნელს, მაგრამ არა ზეციურ მეფეს,
სულიერ მხსნელს, არამედ ხორციელ მესიას,
მეფეს ელოდნენ, რომელიც იერუსალიმს ხორ-
ციელად იხსნიდა. მიეცათ რა ასეთი შესა-
ძლებლობა — ნახეს კაცი, მათი აზრით
წინასწარმეტყველი, რომელმაც ოთხი დღის
მკვდარიც კი აღადგინა. იესო ქრისტეც მხს-
ნელად მიიღეს, მაგრამ როდესაც მაცხოვარ-
მა მათი მოთხოვნები არ დააკმაყოფი-
ლა ანუ არ აღმოჩნდა ის ხორციელი მეფე,
როგორცაც ელოდნენ, ადვილად უარყვეს.
საჭირო იყო, რომ მაცხოვარი დიდებით შე-
სულიყო იერუსალიმში, რათა ადამიანებს იმ
დროს თუ არა, წლების შემდეგ მაინც გახ-
სნობდათ გონება და შემდგომში, საკუთარ
გულლებში მიეღოთ უფალი დიდებით. მეორე

მხრივ, იერუსალიმში დიდებით შესვლით
უფალმა გვასწავლა, რომ პატივი უნდა მივაგ-
ოთ მას. მან ადამიანებს ის გააკეთებინა, რაც
ისედაც უნდა აკეთოს ხალხმა — პატივი და
დიდება არა ხორციელ არსებას, არამედ
ღმერთს უნდა მივუძღვნათ. იმ დროს ად-
ამიანებმა მაცხოვარი მიიღეს არა სულიერ
მეფედ, სულიერ მხსნელად, არამედ პატივი
მიაცეს როგორც ხორციელ მეფეს და სწორედ
ამის გამო მოხდა, რომ რამდენიმე დღეში
ისევ უარყვეს. ასეთ მცირე დროში ადამიან-
თა რადიკალური ცვლილება ადამიანის
დაცემულ ბუნებაზე მიანიშნებს. ის სუსტი
და ცოდვისკენ მიდრეკილია, ადვილად გადა-
დის ერთი მდგომარეობიდან მეორეში. ად-
ამიანი რწმენასა და საღმრთო მცნებების აღ-
სრულებას არ არის განმტკიცებული, ად-
ვილად მიიძრევს ცოდვისკენ, მაგრამ მას
სინანულის უნარიც შესწევს. წმინდა იოანე
კობისალმწერელი ბრძანებს — კაცთა ბუნებაა
დაცემა და კვლავ აღდგომა. შესაძლოა, ად-
ამიანი დღეში რამდენჯერმე ჩავარდეს ცოდ-
ვაში და რამდენჯერმე შეინანოს, კვლავ
სიკეთისკენ მიიძრევიოს. მოციქულებზე სუ-
ლიწმიდის გარდამოსვლის შემდეგ, პეტრე
მოციქულის ქადაგებით, იერუსალიმში ქრის-
ტიანულ სჯულზე სამი ათასი ადამიანი ერ-
თად მოექცა. ისინი სწორედ ის ადამიანები
იყვნენ, რომლებიც მაცხოვარს ჯერ დიდებ-
ით მიეგებნენ იერუსალიმში, რამდენიმე დღეში
კი გაიძახოდნენ — „ჯვარს აჯცი იგი...“

— **ვიდრე მაცხოვარი დიდებით
შევიდოდა იერუსალიმში, ზეთისხილის
მთიდან გადმოიხედა ქალაქს, თვალზე
ცრემლი მოადგა და თქვა: „უპაუ-
რებელა გეცნა შენ დღესა ამას მშვი-
დობად შენდა! ხოლო ან დაფუარა
თუალთაგან შენთა, რამეთუ მოვლენ
დღენი შენ ზედა, და მოგადგენ შენ
მტერთა შენთა ლაშქარი და გარე-
მოგადგენ შენ და შეგკრიბონ შენ
ყოველთა კერძო და დაგარღვიონ
შენ, და შეიღონ შენი შენ ზოლის
დაეცნენ, და არა დაშთეს ქვა ქვასა
შენ ზოლის ამისათვის, რამეთუ არა
გულისხმავყავ ჟამი მიხედვისა შენ-**

საი“. რას მიანიშნებდა ეს წინასწარ-
მეტყველება და რატომ იტრა მაცხოვარმა იერუსალიმის ხილვისას?

— ეს წინასწარმეტყველება მალევე აღ-
სრულდა: პირველივე საუკუნის 70-იან წლებ-
ში რომაელმა მხედართმთავარმა — ტიტუსმა
აიღო იერუსალიმი და აღგავა პირისაგან მინისა.
მინასთან გაასწორეს იერუსალიმის ტაძარიც.
როგორც ისტორიკოსები წერენ, იმ დროს
ორი მილიონი ებრაელი დაიღუპა, მაგრამ
მათ შორის არც ერთი ქრისტიანი ებრაელი
(ქრისტეს საჯულზე მოქცეული) არ ყოფილა,
რადგან მოსალოდნელი გატარარეს უფლისგან
იერუსალიმის პატრიარქს უფლისგან
წინასწარ ეწერა. უფლის ბრძანებით, მან ქრის-
ტიან ებრაელებთან ერთად დატოვა იერუ-
სალიმი და რომაელებმა სწორედ ამის შემ-
დეგ შემოარტყეს ქალაქს ალყა. ისტორიკო-
სები წერენ, რომ იმ დროს იერუსალიმში
ისეთი სამიწელება ჰქდებოდა, წარმართობის
დროსაც რომ არ მომხდარა — დედები საკ-
უთარ შვილებს ჭამდნენ, ერთი ნატეხი
პურისთვის ადამიანები ერთმანეთს ებრძოდ-
ნენ და ამ დროს უამრავი ადამიანი იღუპებო-
და... ღვთის სასჯელი აღსრულდა იერუსა-
ლიმზე, მაგრამ ადამიანები მაშინაც ვერ მიხვდ-
ნენ, თუ რატომ მოიწინა მათზე ეს სასჯელი.
ამბობდნენ, — ეს იმის გამო მოხდა, მართალი
კაცი რომ მოვკალითო (ისინი იაკობ მო-
ციქულს, უფლის ძმად წოდებულს, იერუ-
სალიმის ეკლესიის პირველმწყემსთაგანს
გულისხმობდნენ). მათი გონება იმდენად იყო
დაბნელებული, არც კი გახსენებიათ, რამდენ-
იმე წლის წინ მაცხოვარი რომ მოკლეს.

რა თქმა უნდა, უფალმა წინასწარ, არა
მარტო ჯვარცმამდე, არამედ სამყაროს გაჩე-
ნამდე უწყადა ყველაფერი. იცოდა, რომ იერუ-
სალიმი აღიგებებოდა პირისაგან მინისა, ამ
ქალაქში ქვა ქვაზე აღარ დაწერებოდა, მა-
გრამ მაცხოვარს ქვებისა და შენიშების გამო
კი არა, იმ ადამიანების გამო მოადგა თვალზე
ცრემლი, რომელთა გულებიც დაბნელებუ-
ლი იყო. იცოდა უფალმა, რომ ეს ადამიანე-
ბი ჯერ დიდებით მიეგებებოდნენ იერუსა-
ლიმში, სულ მალე კი მის ჯვარცმას მოითხ-
ვდნენ, რომ წლების შემდეგაც არ მოეც-
ეოდნენ ღვთისკენ. მაცხოვრის ჯვარცმის
შემდეგ მაინც რომ განათებოდათ გონება და
მიმხედარიყვნენ, რომ მსხელი მოკლეს და
ამის გამო სინანული დაუფლებოდათ, ღვ-
თის სასჯელს აიცილებდნენ.

— რამდენიმე სიტყვით, ზეთისხი-
ლის მოსახც შეგვიხო...

— ზეთისხილის ანუ ელეონის მთა ძველი
იერუსალიმის აღმოსავლეთით მდებარეობს
და მისგან ქებრონის ხეობითაა გამოყოფილი.
ზეთისხილის მთა ფერდობზე გაშენებული
ზეთისხილის ბაღების გამო უწოდეს. ამ მთის
წვერიდან მოხდა უფლის ზეცად ამაღლება.
ოდნავ ქვემოთ არის ადგილი, სადაცაც მაცხოვარმა
იერუსალიმს გადმოხედა და მისი
გატანტყვრება იწინასწარმეტყველა. აქვეა ად-
გილი, სადაც მაცხოვარმა წარმოთქვა „მამაო
ჩვენი“. მთის ძირთან ახლოს არის ზეთისხი-
ლის ბაღი (გეთსიმანიის ბაღი), სადაც მაცხოვარი
ჯვარცმის წინადადეს ლოცულობდა, როდესაც
მოციქულებს ჩაჰძინათ და აქვე მოხდა მისი
შეპყრობაც. სხვათა შორის, რამ-

დენიმე იმდროინდელი ზეთისხილის ხე დღემ-
დეა შემორჩენილი. გეთსიმანიამი არის ყოვ-
ლადწმინდა ღვთისმშობლის საფლავიც.
ზეთისხილის მთა, ფაქტობრივად, გეთსიმა-
ნიის ბაღით იწყება.

— მთვევთ ვნების კვირას. ის
მოვლენები და მათთან დაკავშირებუ-
ლი წმინდა ადგილები გავიხსენოთ,
რომელიც მაცხოვარმა ვნების კვირის
ორშაბათიდან მკვდრეთით აღდგომა-
დე გაწვლო...

— ვნების შვიდეულის ორშაბათი და
სამშაბათი არის იერუსალიმში მაცხოვრის
აქტიური ქადაგების დღეები. იერუსალიმში
დიდებით შესვლის შემდეგ, იესო ქრისტე
ქალაქში არ დარჩენილა. იქ ყოველ დღით
შედიოდა და პასეისწინა დღესასწაულზე
შეკრებილ ხალხს უქადაგებდა, საღამოს კი
ბეთანიამი ბრუნდებოდა. ოთხშაბათი არის
იუდას მიერ მაცხოვრის გაცემის დღე. სწორედ
ამის ნიშნად ვმარხულობთ ოთხშაბათობით
და ამით ვამტკიცებთ, რომ ჩვენ არა ვართ
იუდას თანაზიარნი მაცხოვრის გაცემაში, ამ
უდიდეს ცოდვაში. ხუთშაბათს მცხოვარმა
მოციქულები წაიყვანა სიონის მთაზე, სადაც
მათ ფეხი დაბანა, რითაც გვიჩვენა და მოგვცა
მაგალითი უდიდესი თავმდაბლობისა, შემ-
დეგ კი აღასრულა საიდუმლო სერობა და
დაანესა ზიარების საიდუმლო. ამის შემდეგ
მაცხოვარს მოციქულები მიჰყავს ზეთისხი-
ლის მთაზე, სადაც მათგან მოშორებით, გან-
მარტოებით ლოცულობს. გეთსიმანიის ბაღ-
ში ლოცვით უფალმა მიგვანიშნა, თუ როგორ
უნდა ვილოცოთ, რომ ლოცვისას არ ვიყოთ
ჩვენი ნების მთხოვნელები, არამედ ისე იყოს
ყველაფერი, როგორც უფალს ნებას. მაცხოვრის
ლოცვის დროს მოციქულებს ჩაეძი-
ნათ. სამგზის აფხიზლებს მათ, ბოლოს კი
ეუბნება: ადევით, მოახლოვდა ჟამი (ანუ ჩემი
შეპყრობის დრო). ამა, მოახლოვდა ჩემი გამ-
ცემელი. ამ დროს ბაღში იუდაც შევიდა,
მღვდელმთავართან და შეიარაღებულ ხალხ-
თან ერთად და ამბორით გასცა მაცხოვარი.
იესო შეიპყრეს და მღვდელმთავარ კაიაფას
სახლში წაიყვანეს. ფაქტობრივად, აქედან
იწყება მაცხოვრის ვნების გზა. სინედრიონმა
განსაჯა მაცხოვარი. მოუხედავად იმისა, რომ
მისი ბრალულობა ვერ დაამტკიცეს, მაინც
გამოუტანეს სასიკვდილო განაჩენი და ბრა-
ლი წაუყენეს, ღმერთს გმობსო. სინედრიო-
ნის წევრებს მხოლოდ ადამიანის ქვით
ჩაქოლვის უფლება ჰქონდათ, მათ კი ყვე-
ლაზე სამარცხვინო და დამამცირებელი
სასჯელით — ჯვარზე გაკვრით სურდათ
მაცხოვრის დასჯა. გადანკიცეს, გამგებლთან
— პილატესთან მიეყვანათ, საბოლოო მსჯე-
ლის გამოსატანად. ეს ხდება ხუთშაბათს,
გვიან ღამით. ასეთ დროს ვერაფერ გაბედავ-
და გამგებელთან მისვლას და ამიტომაც, იმ
ღამით მაცხოვარი კაიაფას სახლის მახლო-
ბლად, დილეგში ჩააგდეს. დილეგი და კა-
იაფას სახლი დღემდეა შემორჩენილი.

გამთენიისას მაცხოვარი პრეტორიუმში
— პროკურატურის სასახლეში, პილატეს
წინაშე წარადგინეს. მას იუდეველთა ბრბოც
თან ახლდა. სახარებოდან ჩანს, რომ პილატემ
ვერანარი ბრალი ვერ უპოვა მაცხოვარს. ის
მიხვდა, რომ უდანაშაულო იყო, სასჯელს არ

იმსახურებდა და ამიტომაც შეეცადა, ხალხი
იესო ქრისტეს უდანაშაულობაში დაერწმუ-
ნებინა, მაგრამ ბოლოს, ხელი ჩაიქნია და
აღელვებულ ბრბოს, რომელიც დაჟინებით
მოითხოვდა — „ჯვარს აცვი იგი“, უფალი
ჯვარზე საცმელად გადასცა. სწორედ ესაა
პილატეს ბრალულობა — მან იცოდა, რომ
მაცხოვარი დამნაშავე არ იყო, მაგრამ ხალხ-
ის მოსამადლიერებლად, მათ უფლება მის-
ცა, უდანაშაულო ადამიანი ჯვარს ეცვათ.
ამის შემდეგ ჰეროდეს და პილატეს მხედრობამ
სასტიკად შეურაცხეს მაცხოვარი, ბოლოს
კი ჯვარი აჰკიდეს და გოლგოთის გზას
გაუყენეს...

გოლგოთისკენ მიმავალ გზაზე გვხვდება
ადგილი, სადაც მაცხოვარმა ჯვრის სიმძ-
იმეს ვერ გაუძლო და წაიქცა. მხედრებმა
პირველივე შემხვედრი იუდეველი — სვი-
მონ კვირიანელი შეიპყრეს და მაცხოვრის
ჯვარი მას აჰკიდეს: „ნეტარია სვიმონ კვირ-
იანელი, რომელმაც ქრისტეს ჯვარი იტვირთა
და ამით ტანჯვა შეუმსუბუქა მას, რომელ-
იც ყველა კაცისთვის ეწამა“, — წერს წმინ-
და ნიკოლოზ სერბი...

გოლგოთის გზაზე გვხვდება მართალ
ვერონიკას სახლი, საიდანაც წმინდა ქალ-
წული სამიწელ პროცესიას უტყერდა. მაცხოვრის
დასახიჩრებული სახის ხილვისას,
ის სახლიდან გამოვარდა და სუფთა ტილო-
თი შეუმშრალა დასისხლიანებული სახე.
ტილოზე უფლის ხელთუქმნელი ხატება
აღიბეჭდა... ასევე, ამ გზაზე გვხვდება ადგი-
ლი, სადაც ქვის კედელში ამოტიფრული
წიშნები მიგვითითებენ, რომ აქ ყოვლადწ-
მინდა ღვთისმშობელი შეხვდა თავის ძეს
და ეამბოროა... გოლგოთასთან ახლოს, მსხნე-
ლი მესამედ დაეცა...

დაბოლოს, ჯვარცმის ადგილიდან რამ-
დენიმე მეტრის მოშორებით არის ადგილი,
სადაც მაცხოვარი ჯვარზე მიაღწერს (ად-
ამიანებს წაქცულ ჯვარზე აღურსმავდნენ და
შემდეგ დგამდნენ ჯვარს ორმოში)... წმინდა
მამები ბრძანებენ, რომ განკაცებული უფალი
ზუსტად იმ დროს აცვეს ჯვარს (ეს დაბა-
ლოებით დილის თერთმეტ საათზე მოხდა),
როდესაც ადამა შესცოდა და მისმა მოდგმამ
დაკარგა სასუფეველი. ე.ი. გამოხსნაც ზუს-
ტად იმ დროს მოხდა, როდესაც ადამის
შეცოდება და სასუფეველის კარის დახშობა...

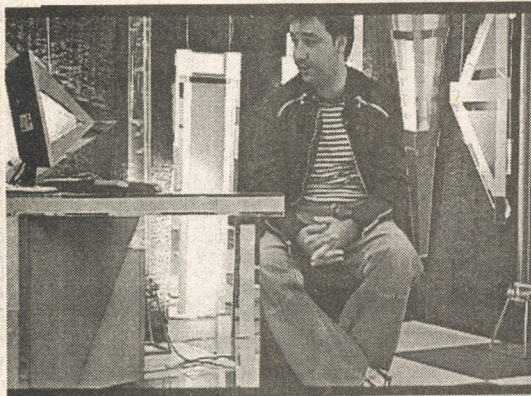
გოლგოთის ძირში არის ის ადგილი (ამ-
ჟამად გოლგოთას იერუსალიმის აღდგომის
ტაძარი მოიცავს), სადაც იოსებ არიმათიელმა
მაცხოვარი ჯვრიდან გარდამოხსნა დაახლო-
ებით 50 მეტრის მოშორებით კი მდებარეობს
უფლის საფლავი, სადაც მაცხოვარი სამი დღე-
ღამის მანძილზე იყო დაკრძალული.

ციკით, რომ შაბათს უფალი კაცობრივი
ბუნებით შთავიდა ჯოჯოხეთში, განხეთქა
ჯოჯოხეთის ბჭენი, ამოიყვანა იქიდან მარ-
თალთა სულები და სამოთხეში დაამკვიდრა.

**PS. „გზის“ მომდევნო ნომერში
მოგიხსნებთ იერუსალიმისა და
უფლის აღდგომის ადგილას აღ-
მართული, იერუსალიმის აღ-
დგომის ტაძრის შესახებ...**

„არაა პრობლემა“ ანუ მომღერლები რუსთავს ირჩევენ...

დედაქალაქში მოღვაწე მეტ-ნაკლებად ცნობილი და დებიუტანტი მომღერლები ქვემო ქართლის ტელევიზიას (ქალაქ რუსთავში), ენ. „მეოთხე არხს“ ხშირად სტუმრობენ და რეგიონის მოსახლეობას საკუთარი ვიდეოკლიპების პრემიერებით ანებიერებენ. მართალია, რუსთავის ადგილობრივი ტელეარხის მაუწყებლობის დაფარვის ზონა რეგიონის მხოლოდ 70%-ს მოიცავს, მაგრამ ამის გამო მომღერლები პრეტენზიას არ გამოთქვამენ, რადგან კლიპის ეთერში გაშვებით მათ ფულს არავენ სთხოვს. მოკლედ, მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი დაიწყო და პოპულარობის მოლოდინში მყოფ ქართველ შემსრულებლებს გადაცემამ — „არაა პრობლემა“ სულზე მიუსწრო...

სთავის მათ ფულს არავენ სთხოვს. მოკლედ, მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი დაიწყო და პოპულარობის მოლოდინში მყოფ ქართველ შემსრულებლებს გადაცემამ — „არაა პრობლემა“ სულზე მიუსწრო...

ეთო ყოვლანაშვილი

ზიგ თიკო, რეპერი:

— დღეს ქართულ შოუბიზნესში ბევრი პრობლემაა. ამიტომაც, მომღერლებს ხელშეწყობა გეჭირდება და არა — ნიხლის დაჭერა! რალაცას ვახერხებთ, ვწვალბობთ, მაგრამ ტელეარხები კლიპის „რასკრუტკაში“ დიდ თანხას ითხოვენ. ჰოდა, მოეძებნეთ ალტერნატიული საშუალება: ჩვენი ნამუშევრები ქვემო ქართლის ტელევიზიაში მიგვაქვს. ეს პროტესტის გამოხატვის ერთგვარი საშუალებაა. არავის მოეფერებოდა, მაგრამ კარგი იქნება, თუკი სხვა მომღერლებიც მოგვბაძავენ. ჩვენი ჰონორარით ცხოვრება რომ შეიძლებოდეს, ალბათ, კლიპის ეთერში გაშვებისთვისაც აღარ დაგვენანებოდა თანხა, მაგრამ დღესდღეობით, შოუბიზნესში არაფერი ხდება და მხოლოდ იმიტომ, რომ მსმენელს არ დაავიწყდეს, ფულის გადახდა არ ღირს.

— რომელიმე ტელეარხმა, პირადად შენ, კლიპს „დატრიალებაში“ თანხა მოგთხოვა?

— სიმართლე გითხრა, სხვა ტელევიზიებში არც მივსულვარ, მაგრამ ასეთი პრობლემა ჩემს ბევრ ნიჭიერ მეგობარს შეექმნა. შემოქმედებითი გზის გაგრძელება ძალიან რთულია, როცა იძულებული ხარ, დიდი თანხა გადაიხადო...

საუბარში ზიგ თიკოს მეუღლე — რეპერი ნიჭი ჩაგვერთო:

— დაახლოებით, 500 დოლარზეა ლაპარაკი. კიდევ, ასეთ რამეს გვთავაზობენ: 100 დოლარი გადაიხადეთ და კლიპს დღეში ერთხელ „დავატრიალებთო“. ეს ჩვენთვის საკმარისი არაა, რადგან ამ შემთხვევაში, მაყურებელი მას შემთხვევით თუ მოჰყავს თვალს... იძულებული ხდები, იმ ბედნიერ დღეს

დედოდო, როცა საჭირო თანხას მოაგროვებ და შესაძლებლობა გექნება, შენი ნამუშევარი ფართო აუდიტორიას წარუდგინო. ჯერჯერობით, გარეგნულად მხოლოდ რუსთავისა და მისი შემოგარენის მოსახლეობა მცნობს. იყო რამდენიმე შემთხვევა, როცა კლიპი კონკრეტულ ტელევიზიაში მივიტანე, იქ კი მითხრეს: კარგი ნამუშევარია, მაგრამ ფული გეჭირდება!

— იქნებ, პრეტენზია კლიპის ხარისხთან დაკავშირებით ჰქონდათ და თანხა ამიტომაც მოგთხოვეს?

— არა, უბრალოდ, თუ ფული არ გაქვს, ტელევიზიაში ნაცნობი მაინც უნდა გყავდეს. სამწუხაროდ, იმ ტელეარხზე ტელეფონის ვიდეოკამერით გადაღებული კლიპებიც გადის.

ბანო, მომღერალი:

— „სტერეოზე“ კლიპი 2 წლის წინ მივიტანე და ჩემთვის თანხა არავის მოუთხოვია. ახალი ნამუშევრის პრემიერა რუსთავის ტელეარხზე მხოლოდ იმიტომ შედგა, რომ თავადაც რუსთავე-

ლი ვარ და მინდოდა, ჯერ ჩემს თანამოქალაქეებს ენახათ... ახალი მუსიკალური ვიდეორგოლი „სტერეოზე“ ჯერ არ მიმიტანია, მაგრამ არა მგონია, პრობლემა შეექმნას, რადგან ძალიან ცნობილი სიმღერა ჩავენერე, რომელიც ბატონ რომა რცხილაძეს ეკუთვნის.

გიორგი ჩოხახაშვილი, ქვემო ქართლის ტელევიზიის თანამშრომელი (გადაცემის — „არაა პრობლემა“ — ნამყვანი და პროდიუსერი):

— ქართველ მომღერლებს კლიპის გადასაღებად მცირე ბიუჯეტი აქვთ „გამოყოფილი“. ოპერატორობას ძმაკაცი კისრულობს, გრიმიორობას — და ან მეგობარი გოგონა; სხვა რაღაცებზე ოჯახის ახლობლები ზრუნავენ და ხარისხიანი კლიპის გადაღებას როგორღაც ახერხებენ. მერე კი ასეთ პრობლემას აწყდებიან — ნამუშევრების „დატრიალებაში“ მათ ფულს სთხოვენ. ჩვენს ტელევიზიაში ასეთი რამ არ ხდება. თუ მომღერალი კარგ კლიპს მოგვიტანს, მას არანაირი პრობლემა არ შეექმნება, ხოლო

თუ უხარისხოს — მაშინ, რა თქმა უნდა, ფულის გადახდაც მოუწევს. არ შეიძლება, ხარისხიანი და უხარისხო კლიპები „ერთ ქვაბში მოიხარშოს“...

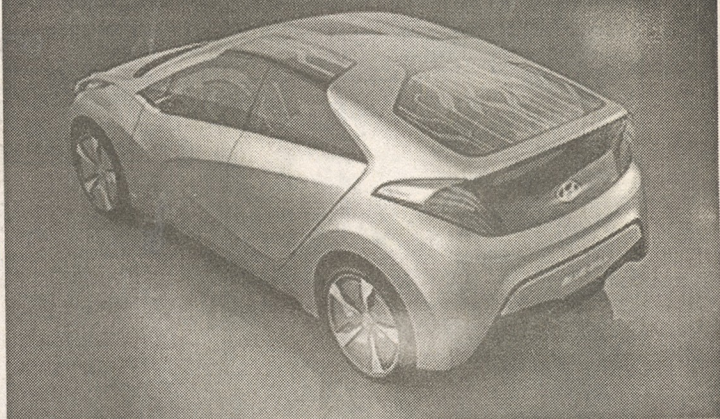
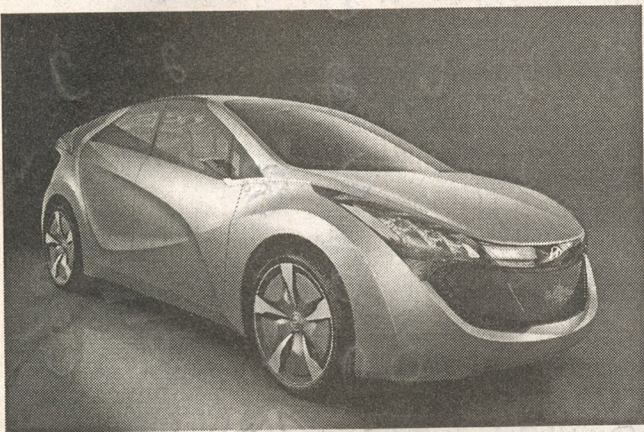
ლემს-სანძი:

— რუსთავის ადგილობრივ ტელეარხზე შრომისმოყვარე ხალხი მუშაობს. ისინი საკუთარ საქმეს კარგად აკეთებენ. გადაცემაში — „არაა პრობლემა“ — ჩემი ახალი კლიპის — „შენი ჯერია“ პრემიერა შედგა. სიმღერას დიდი შინაარსობრივი დატვირთვა აქვს და ამიტომაც შევეცადე, ვიზუალურად აღარ „გადამეტვირთა“ — სტუდიური კლიპი გადავიღე. საერთოდ, მაყურებელს ყოველთვის აინტერესებს, თუ როგორ მუშაობს შემსრულებელი. ჰოდა, კლიპში სწორედ ეს კადრებია გამოყენებული. „შენი ჯერია“ პრემიერა ქვემო ქართლის ტელევიზიაში შედგა, მაგრამ ის სხვა არხებზეც გავა. თუკი კლიპის „დატრიალებაში“ ვინმეს ფულს სთხოვენ, ალბათ იმიტომ, რომ ის გარკვეულ კრიტერიუმებს ვერ აკმაყოფილებს.

„ჰიუნდაის“ კონსერვატული ჰიბრიდი

2012 წლის ბოლოს, კომპანია Hyundai ბაზარზე კონცეპტუალური ჰიბრიდული ავტომობილის — HND-4 Blue-Will — სერიული ვერსიის გამოშვებას გეგმავს. Hyundai-სა და Kia-ს ახალი კვლევებისა და შემუშავების განყოფილების პრეზიდენტის, იან უნგ ჩოლის თქმით, ახალი მანქანა კონკურენციას გაუწევს ისეთ ჰიბრიდებს, როგორებიცაა Chevrolet Volt და Toyota Prius. ამასთან, კომპანიაში იმედოვნებენ, რომ სერიული HND-4 Blue-Will ფართო მასისთვის იქნება ხელმისაწვდომი (ფასის გამო), რადგან მანქა-

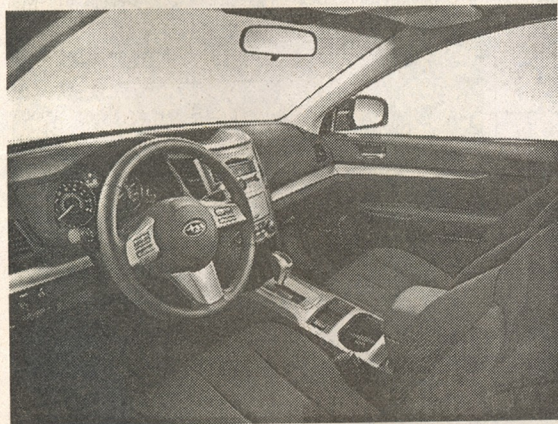

ნის დეტალების დიდი ნაწილი, მათ შორის, ჰიბრიდული ძრავას ძვირად ღირებული ელემენტები თავად კომპანია „ჰიუნდაიმ“ შეიმუშავა. ამ ეტაპზე, კომპანიის წარმომადგენლები ავტომობილის სავარაუდო ფასის დასახელებისგან თავს იკავებენ. კონცეპტუალური ავტომობილის ელექტრომობილის დატენვა შესაძლებელია, როგორც ჩვეულებრივი დენის წყაროთი, ასევე, 1,6-ლიტრიანი, 154 ცხ.დ. სიმძლავრის მქონე ბენზინის ძრავას დახმარებით.

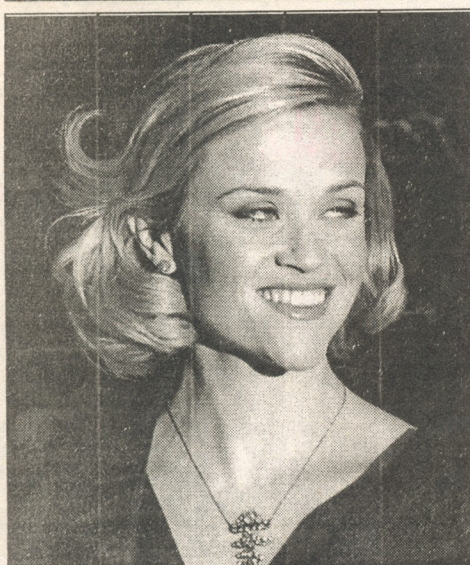
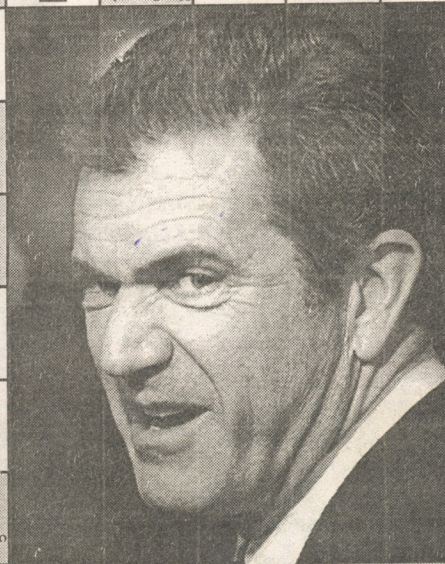
ახალი სედანი Subaru-სბან

კომპანიამ — Subaru — მომდევნო თაობის სედანი, Legacy წარმოადგინა, რომელსაც მალე ნიუ-იორკის მოტორშოუზეც გაიყვანენ. ახალ პლატფორმაზე აგებული ავტომობილი წინამორბედზე გაცილებით დიდია: ბორბლების ბაზა 81 მმ-ით გაიზარდა, გაბარიტული სიგრძე — 35 მმ-ით, ხოლო სიგანე და სიმაღლე შესაბამისად, 90 და 80 მმ-ით. სიახლე „სიმეტრიული სრული აძვრის“ საფირმო სისტემას შეინარჩუნებს და აშშ-ის ბაზარზე (ჯერჯერობით, ოფიციალური მონაცემები მხოლოდ Legacy-ს ამერიკული ვერსიისთვისაა ხელმისაწვდომი) მყიდველს სამი ბენზინის ძრავას შესთავაზებს: 3,6-ლიტრიანი, 256 ცხ.დ. მქონეს და 2,5-ლიტრიანს, რომელიც წარმოდგენილია ატმოსფერულ და ტურბინირებულ ვერსიებად. შესაბამისად, ისინი 170 და 265 ცხ.დ. სიმძლავრისაა. საბაზო ძრავამ შეიძლება, ახალი 6-საფეხურიანი „ვირტუალური“ Lineartronic-ით იმუშაოს, ხოლო ტოპვერსიამ — 5-საფეხურიანი „ავტომატით“. აგრეთვე, კლიენტებს შეეძლებათ სიჩქარის 6-საფეხურიანი მექანიკური კოლოფით აღჭურვილი მანქანის შეძენაც. ბრიტანული ჟურნალი — Car იუნყემა, რომ მოტორების გამა Subaru Legacy-ს ევროპული მოდიფიკაციისთვის, პრაქტიკულად, არ შეიცვლება. ამ შემთხვევაში, კვლავ გამოყენებული იქნება 2-ლიტრიანი ბენზინისა და დიზელის აგრეგატები. ახალი თაო-

ბის მანქანა ევროპული დილერების სალონებში მიმდინარე წლის სექტემბერში გამოჩნდება.

[illegible]

მინა ნომრის სკანოვრდის პასუხები

მნა ნოაჩის სპანქორდის პასუხები 1. მატრიკული; 2. ტრავიატა; 3. წინილა; 4. კათარზისი; 5. ფიცე; 6. რქანითელი; 7. ლალი; 8. ვალაბი; 9. პანოი; 10. ფლორიდა; 11. ფხა; 12. ლიტანია; 13. პანარი; 14. რაბინი; 15. ლიანდაგი; 16. ტრამპი; 17. ლიმიტი; 18. ანტარქტიდა; 19. სოკო; 20. აკლდამა; 21. სპირტი; 22. მონა; 23. შეშა; 24. ლონდრი; 25. ოლმერტი; 26. ტორი; 27. ბაიდარი; 28. ტუნდრა; 29. საია; 30. ნეშტი; 31. რია; 32. სერი; 33. ურანი 34. დეფისი; 35. იონი; 36. ორშაბათი; 37. დერმატინი; 38. იგუანა.

სურათებზე: მარტინ ლოურენსი; უილ სმიტი.

როგორი ხასიათი გაქვთ?

თითოეული ჩვენგანი ხასიათის გარკვეული თავისებურებებით გამოირჩევა. ხშირად, ისეც ხდება, რომ ჩვენი ესა თუ ის თვისება სხვებს აღიზიანებს. შეეცადეთ, საკუთარი თავი ობიექტურად შეაფასოთ და ტესტში დასმულ კითხვებს გულწრფელად უპასუხოთ.

1. როდესაც ვინმეს წერილს უგზავნით, კონვერტზე თქვენი მისამართის მიწერა არასდროს გავიწყდებათ?
  - ა) არ მავიწყდება — 2 ქულა;
  - ბ) თითქმის არასდროს მავიწყდება — 1 ქულა;
  - გ) მავიწყდება — 0 ქულა.
2. მხოლოდ ერთი დასახელების კბილის პასტას ან ოდეკოლონს იყენებთ?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) არა — 1 ქულა;
  - გ) ამას ყურადღებას არ ვაქცევ — 0 ქულა.
3. ნაცნობებთან სტუმრად ყოფნისას წვრილმან უნეს-რიგობას ან დაუმთავრებელ სამუშაოს ყურადღებას აქცევთ?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) იშვიათად — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
4. თქვენს პირად ბიბლიოთეკაში ისეთი იდეალური წესრი-გია, რომ საჭირო წიგნს უცბად პოულობთ?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) ხან კი, ხან — არა — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
5. ინახავთ თუ არა სხვადასხვა „რელიკვიას“ (მაგალითად, პირველ სასკოლო რვეულს ან ათი წლის წინანდელ თეა-ტრალურ პროგრამებს)?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) ამის სურვილი იშვიათად მიჩნდება — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
6. მეორე დღისთვის საჭირო ტანსაცმელს, ფეხსაცმელს და ხელჩანთას წინა საღამოს ამზადებთ?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) იშვიათად — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
7. სახლიდან გასვლის შემდეგ გონებაში ამოწმებთ, ყვე-ლაფერი წესრიგში დატოვებთ თუ არა?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) ზოგჯერ — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
8. ტანსაცმლის ჩაცმამდე ღილებს ამოწმებთ?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) იშვიათად — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
9. ამოწმებთ თუ არა საათს, როდესაც რადიო ზუსტ დროს გადმოიცემს?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) ხანდახან — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.
10. მეგობრებსა და ნაცნობებს მათი გემოვნების გამო შენიშნას აძლევთ?
  - ა) დიახ — 2 ქულა;
  - ბ) იშვიათად — 1 ქულა;
  - გ) არა — 0 ქულა.

ტესტის შედეგები

0-6 ქულა: თქვენთვის ყველაფერი სულერთია. წარუმატებლობის შემთხვევაში, მუდამ იმედოვნებთ, რომ ვინმე გიშველით და რთული მდგომარეობიდან გამოსავლის პოვნაში დაგეხმარებათ, მაგრამ ხშირად, იმედი გიცრუვდებათ. თქვენი ხასიათის გამო დაფიქრება გმართებთ!

7-10 ქულა: ერთი შეხედვით, თქვენ წესრიგისა და პარმონიის მოყვარული ადამიანი ბრძანდებით, მაგრამ ეს მხოლოდ მოჩვენებითია. სინამდვილეში, საკმაოდ თავქარიანი ხართ. სასურველია, მეტი ნებისყოფა გამო-ოიხუშოთ.

11-16 ქულა: თქვენ განონასწორებული ხასიათი გაქვთ და შინ თუ გარეთ, ყველგან წესრიგის დამყარებას, მიცემული პირობის შესრულებას ცდილობთ. სიტუაციის შეფასებისას ყველაფერს აწონ-დაწონით და გადან-ყვეტილებას მხოლოდ ამის შემდეგ იღებთ.

17-20 ქულა: ძალზე ემოციური ადამიანი ბრძანდებ-ით. თქვენი წონასწორობიდან გამოყვანა ნებისმიერ წერილმანს შეუძლია. ასეთი ხასიათით ადამიანებთან ურთიერთობის დამყარება გაგიჭირდებათ. კარგად უნდა გაარკვიოთ — რასთან არ შეიძლება შეგუება და როდის უნდა გამოიჩინოთ შემწყნარებლობა!

ჰოროსკოპი

(9 - 15 აპრილი)

ფაჩი

ამ კვირაში ენერგიის მოზღვავენას იგრძნობთ. ამას სხვებიც შეამჩნევენ და არაერთ საქმიან წინადადებას შემოგთავაზებენ. ინტუიცია სწორი არჩევანის გაკეთებაში დაგეხმარებათ.

კუჩი

იმოქმედეთ წინდახედულად და კანონი არ დაარღვიოთ. ახალგაცნობილ ადამიანებს ბრმად ნუ მიენდობით. სასიყვარულო ურთიერთობაში მეტი პასუხისმგებლობა გმართებთ.

ტყუპი

თავს ენერგიულად იგრძნობთ და შესაძლოა, მცირეოდენი რისკზეც კი წახვიდეთ. შეეცადეთ, ოჯახის წევრების კრიტიკისგან თავი შეიკავოთ. კარგი დროა სამოგზაუროდ.

კირჩხიბი

საყვარელ ადამიანთან გულღია თუ არ იქნებით, შესაძლოა, თქვენი ურთიერთობა ჩიხში მოექცეს და დაშორდეთ კიდეც. ეცადეთ, დროულად გამოხატოთ გრძნობები.

ლომი

ორაზროვან სიტუაციებში მეტი წინდახედულობა გმართებთ. მშობლების რჩევებს უყურადღებოდ ნუ დატოვებთ. შესაძლოა, კვირის ბოლოს რომანტიკულ ვახშამზე მიგიწვიონ.

ქაფხუფი

ვიდრე რაიმეს გადაწყვეტთ, ყველაფერი კარგად აწონ-დანოეთ. ამ კვირაში ძვირად ღირებულ ნივთს ნუ შეიძენთ.

შესაძლოა, საყვარელ ადამიანთან პრობლემები შეგექმნათ.

სასწიმი

სასიყვარულო პარტნიორზე ნუ იეჭვიანებთ, რადგან ეს თქვენს ურთიერთობას გააუარესებს. დაიმასხოვრეთ, ნებისმიერი ახალი ინფორმაცია გადამოწმებას საჭიროებს.

მომადი

შეეცადეთ, ოჯახის წევრებს არ აწყენინოთ და დრო მათთვისაც გამოწახოთ. კარგი იქნება, თუ მოგზაურობას მომავლისთვის გადადებთ და მყუდრო გარემოში დაისვენებთ.

მშვიდმოსახი

საქმეებში იმპულსურობას ერიდეთ და მატერიალური მხარდაჭერის იმედი ნურავისგან გექნებათ. ეცადეთ, თავისუფალი დროის ნაწილი მეგობრებთან ერთად გაატაროთ.

თხილს ჩუბ

ერიდეთ მჭრელი იარაღების გამოყენებას! შესაძლოა, ამ კვირაში გაიცნოთ ადამიანი, რომელიც ცხოვრების მეგზურად გამოგადგებათ. შეეცადეთ, საფუძვლიანად დაისვენოთ.

მეჩხუფი

კარგი დროა ტურისტული ლაშქრობებისა და მოგზაურობისათვის. სამწუხაროდ, ახალი სასიყვარულო ურთიერთობა იმედს გაგიცრუებთ, მაგრამ ემოციებს ნუ აჰყვებით.

თეფხაბი

ხასიათის ხშირი ცვლადობის გამო შესაძლოა, გარშემო მოვლებთან ურთიერთობა გაგიფუჭდეთ. კარგი დროა ახალი რომანტიკული თავგადასავლებისა და ოჯახის შექმნისთვის.

იაპონური სენსაცია

სუდოკუ

„გზის“ №14-ში გამომქვეყნებული
სუდოკუს პასუხები

5	9	4	3	6	8	7	1	2
8	6	1	7	2	5	3	9	4
2	3	7	1	4	9	8	6	5
4	8	3	9	1	2	5	7	6
9	7	2	8	5	6	1	4	3
6	1	5	4	3	7	9	2	8
1	5	6	2	7	3	4	8	9
7	2	8	5	9	4	6	3	1
3	4	9	6	8	1	2	5	7

9	4	3	8	7	1	5	2	6
2	5	1	4	6	9	7	8	3
8	7	6	2	3	5	9	4	1
4	6	7	3	9	2	8	1	5
1	8	5	7	4	6	2	3	9
3	9	2	5	1	8	6	7	4
5	3	8	9	2	4	1	6	7
6	2	4	1	5	7	3	9	8
7	1	9	6	8	3	4	5	2

4	3	2	1	7	5	9	8	6
1	6	7	3	8	9	5	4	2
8	5	9	2	4	6	3	7	1
7	8	1	9	5	3	6	2	4
5	4	3	6	2	7	1	9	8
9	2	6	4	1	8	7	5	3
3	9	8	5	6	4	2	1	7
2	7	5	8	3	1	4	6	9
6	1	4	7	9	2	8	3	5

*

მარტივი

		8	9				7
	5			7			3
			5			9	
		2	4			7	
		7		9	3	2	
		6			5	9	
	4			1			
1				6			5
6					8	3	

**

საშუალო

		2		3			4
5				1			7
			6				9
		5			4	6	
		9		7		1	
		8	5		2	4	
	2				8		
3				5			8
5			2		7		

***

რთული

	8				1	5	
		9	7	6		4	
	1				9		8
		7		5		6	
		4			7	8	
3			6				1
		5		4	3	2	
	1	9					5

ფოტოკონკონი

„რწყილი და ჭიანჭველა“
ფორმატი: 16X11.5 სმ.
გვ. რაოდ.: 24
ყდა: მუყაო ფაბი: 7.99
ზღაპრი დიდ ერთგულებასა და
მეგობრობაზე.